

Sorularla Alevilik

Remzi Kaptan

Sorularla Alevilik adlı bu çalışma, yazarın çeşitli zamanlarda yaptığı konuşmalardan ve yazdığı yazılardan derlenmiştir.

Genişletilmiş ikinci baskı 2019

Birinci baskı: 2015

Alevi Toplumu Alevitische Gemeinde (ATAG) e. V.

Tauben Str. 20, 70199 Stuttgart

Tel: 0173 780 56 17

www.alevitentum.de

alevitentum@yahoo.de

Remzi Kaptan, 1976 yılında K. Maraş'ta doğdu.

Temel çalışma alanı başta Alevilik olmak üzere dinler ve inançlardır.

Yazarın konuyla alakalı çok sayıda araştırmaları, makaleleri vardır.

Kitapları farklı dillere çevrilen yazarın öykü ve şiir çalışmaları da mevcuttur.

İletişim:

remzi.kaptan@yahoo.com

İçindekiler

Giriş.....	11
Alevi kelimesi ne anlama geliyor ve ne zaman ortaya çıkmıştır?	12
Aleviler için din ve inanç ne anlama geliyor	14
Alevilik bir Sünni tarikatı mıdır?	16
Alevilik İslamiyet içindeki bir mezhep midir?.....	17
‘Alevilik Aştır’ deyimini biraz açıkla mısınız?	18
“Alevilik bir yoldur” kavramını biraz daha açar mısınız?.....	20
Alevilik İslam içi- dışı tartışmasına yaklaşımınız nasıldır?.....	23
Alevilerin takiye mi yapıyorlar?	27
Alevilerde kafa karışıklığı nasıl çözüme kavuşur	29
Dua nedir? İnsanlar neden dua ediyor?	31
Alevilerin Allah'a inançlarını, ibadet sebeplerini açıkla mısınız?	34
Cem İbadeti Hangi ihtiyaca Cevap Veriyor?	36
Aleviler de ve Alevilikte cem nedir?	40
Cem de On İki Hizmet nedir ve sıralaması nasıldır?	44
Muhabbet Cem'i nedir?	45
Çerağ, Delil nedir, neleri sembolize ediyor?	46
İbadet nedir? İnsan neden ibadet eder?	55
Aleviler bireysel olarak ibadet ediyorlar mı?	56
Aleviler neden Muharrem Orucu tutuyor?	59
Muharrem Orucu nasıl tutulur?	64
Aleviler için aşurenin anlam ve önemi nedir?	68
Hızır ve Hızır Orucu hakkında bilgi verebilir misini	71
Hızır bilinci ve inancı ile donanmaktan ne anlamalıyız?	77

Aleviler için bayramlar ne anlama geliyor?	79
Kurban ve Kurban Bayramı nedir?	79
Nevruz Bayramı Aleviler için ne anlama geliyor?	83
Hıdrellez bayramı hakkında bilgi verebilir misiniz?	87
Gadir Hum nedir ve bu bayram nasıl kutlanıyor?	88
Aleviliğin varoluşsal sorulara cevapları var mı?	89
İkrar nedir, kim/kimler ikrar verebilir?	94
Alevilik inancının varlık nedeni nedir?.....	96
Ehlibeyt ne anlama geliyor ve kimlerden oluşuyor?	98
Peygamberliğe bakış nasıl olmalıdır?	100
Hız. Ali ne zaman ve nerede doğdu?	105
Hız. Ali kaç defa evlendi?	107
Aleviler Hız. Ali gibi yaşıyorlar mı?	108
Hız. Ali, Ebubekir, Ömer ve Osman'a biat etti mi?	109
Hız. Ali bağlama çalıp semah dönüyor muydu?	112
Hız. Ali kızını Ömer'e gelin olarak mı verdi?	114
Hız. Ali haksız yere insan mı öldürdü?	114
Hız. Ali'nin kılıcı Zülfikar nedir, neyi sembolize ediyor?	117
Hız. Ali camide öldürüldüğü için mi Aleviler camiye gitmiyorlar? ..	119
Hız. Ali hakkında Tevrat'ta bilgi var mı?	119
Alevilerdeki Hız. Ali inancı ile gerçek Hız. Ali bir mi?	121
Neden Aleviler Hız. Ali'ye bağlılar?	123
12 İmamlar kimlerdir? Aleviler için ne anlama geliyorlar?	126
Hünkâr Hacı Bektaş Veli kimdir?	128
H. B. Veli hakkında biraz daha detaylı bilgi verebilir misiniz?	129

Pir Sultan Abdal kimdir?	132
Daha neler söylemek istersiniz Pir Sultan Abdal hakkında?	134
Şah İsmail Hatayi hakkında bilgi verebilir misiniz?	137
Şah İsmail Hatayi'yi sahiplenip savunmak	139
İnancından şüpheye düşünlere neler söylemek istersiniz?	143
Semah nedir?	146
“Semahımız ilahi bir aşktır” kavramını biraz açar mısınız?	147
Musahiplik nedir? Ne zaman ve hangi şartlarda ortaya çıkmıştır? ...	150
Günümüz şartlarında musahipliğe yaklaşım nasıl olmalıdır?	153
“Eline, Beline, Diline sahip ol” ne anlama geliyor?	157
Rica etsek bu ilkeleri biraz daha açabilir misiniz?	158
Modern zamanlarda bu ilkelerin karşılığı var mı?	161
Rızalık nedir?	163
Alevilerin ölüm karşısında davranışları nasıl olmalı?	166
“Ölen tendir can ölmez” deyiimi ile ne anlatılmak isteniyor?	169
“Ölmeden önce ölmek” ne manaya geliyor?	171
Alevilikte ölünün gömülmesi şart mıdır?	173
Aleviler, ölen yakınlarının ardından yas tutmalı mıdırlar?	174
Cennet, cehennem ve ahiret kavramlarının anlamı nedir?	176
Rica etsek bu noktayı biraz daha açıklar mısınız?	178
Aleviler cennete gitmezler mi?	179
Hakk Muhammed Ali kavramını nasıl anlamak gerekiyor?.....	182
Alevi inancına göre doğum günün kutlamak doğru mu?	183
Cemde özünü dara çekmek ne manaya geliyor?	185
Nefs nedir?	187

Neden Alevilerin tarihi hakkında bu kadar farklı anlatımlar var?	188
İsteyen herkes Alevi olabilir mi, nasıl Alevi olunur?	191
Şamanizm'in ve Zerdüştlüğün Aleviliğe etkileri var mıdır?	192
Alevilerin kökeni Luviler ve Hititler mi?	194
Kızılbaşlık nedir ve Kızılbaş kimdir?	196
İnsan-ı Kâmil kime denilir?	197
Erenler kimlerdir ve Eren kime denir?	198
Enel Hak ne anlama geliyor?	198
Tasavvuf nedir? Aleviler için Tasavvuf ne anlama geliyor?	199
Vahdet-i Vücut ne anlama geliyor?	199
Batın-Zahir ne anlama geliyor?	200
Duaz nedir? Deyiş nedir?	201
Mersiye nedir?	201
Alevilikte şariat kavramından ne anlaşılıyor?	202
Alevilikte tarikat kavramından ne anlaşılıyor?	202
Alevilere göre cihat etmek nedir?	203
Alevilerde günah, haram ve helal kavramlarının açıklaması nedir? ..	204
Düşkünlük nedir?	206
Her eşinden ayrılan kişi düşkün müdür?	207
Düşkünlük ıslah etmek midir?	210
Aleviler tavşan eti yerler mi?	213
Aleviler domuz eti yerler mi?	214
Aleviler abdest alıyorlar mı?	214
Aleviler neden yezide lanet okuyorlar?	214
Alevilerde türbe ziyaretinin anlamı ve önemi nedir?	216

Dedelik nedir, Dedenin görevleri nelerdir?	218
Herkes Dede olabilir mi?	219
Alevi inanç önderlerinin sorumluluklarına dair nelerdir?	220
Kerbela Olayı nasıl gelişti?	223
Kerbela neden unutulmamalı?	228
Tevella Teberra ne anlama geliyor?	230
Bektaşılık nedir? Bektaşiler kimlerdir?	230
Alevilerde temsili resimleri nasıl anlamak gerekiyor?	232
Alevilik inancında doğaya ve hayvana bakış nasıldır?	233
Aleviler için müziğin anlamı ve önemi nedir?	236
Aleviler neden müzik ile ibadet ediyorlar?	237
Günümüzde Alevi müziği hakkında neler söylemek istersiniz?	239
Yedi Ulu Ozan kimlerdir?	242
Alevilerde şiirin anlam ve önem nedir?	243
Alevilerde mizahın yeri nedir?	244
Alevi Hukuku nedir?	246
Buyruk nedir?	247
Alevilikte Bal, Süt ve Elma ile anlatılmak istenen nedir?	248
Şiilik nedir? Şiiler kimlerdir? Şiilik Alevilik aynı inanç mıdır? ...	250
Alevilerin günümüz Şiiliğine/Şiilerine yaklaşımı nasıl olmalıdır? ...	253
Tahtacı ne anlama geliyor? Tahtacılar kimlerdir?	257
İsmaililik nedir?	259
Fatımiler devleti ne zaman kuruldu, kimler kurdu?	260
Nusayrilik nedir?	262
Arap Alevileri hakkında neler söylemek istersiniz?	263

Safevi ne anlama geliyor?	264
Alevi – Sünni evlilikleri hakkında görüşleriniz nelerdir?	266
Alevi-Sünni kardeşliği nasıl gelişir?	269
Alevi-Sünni kardeşliğini biraz daha detaylandırır mısınız?	270
Hz. Fatma'nın hayatı hakkında bilgi verebilir misiniz?	273
Hz. Fatma hakkında biraz daha detaylı bilgi rica edebilir miyiz?	274
İmam Hüseyin kimdir?	179
İnsanlık neden İmam Hüseyin'i anlamalıdır? ..	276
İnsanlık neden İmam Hüseyin'i anlamalıdır?	279
Alevilerin inancı İmam Hüseyin'in inancı mıdır?	281
İmam Hasan'ın hayatı hakkında bilgi verebilir misiniz?	283
İmam Zeynel Abidin hakkında bilgi verebilir misiniz?	286
İmam Muhammed Bakır hakkında bilgi verebilir misiniz?	288
İmam Caferi Sadık'ın hayatı hakkında bilgi verebilir misiniz?	289
Musa Kazım'ın hayatı hakkında bilgi verebilir misiniz?	290
İmam Ali Rıza hakkında bilgi verebilir misiniz?	292
İmam Muhammed Taki hakkında bilgi verebilir misiniz?	293
İmam Ali Naki'nin hayatı hakkında bilgi verebilir misiniz?	294
İmam Hasan Askeri hakkında bilgi verebilir misiniz?	296
İmam Muhammed Mehdi hakkında bilgi verebilir misiniz?	297
Alevilikte Mehdilik inancı hakkında bilgi verir misiniz?	298
Ehlibeyt şefaet eder mi?	300
Dört Kapı Kırk Makam hakkında bizi bilgilendirir misiniz?	302
Dört Kapı Kırk Makam ilkeleri ve günümüz insanı	318

Sonsuzluk içerisindeki sınırlı zamana Aleviliğin cevabı nedir?	321
Aleviler insanlığa ne veriyor?	323
Alevilikte kadının konumunu nasıl izah etmek gerekir?	326
Alevilikte cinsiyet ayrımcılığı var mıdır?	330
Alevilik yoluna hizmet etmekle amaçlanan nedir?	331
Alevilerin cemlerini tiyatro oyunu mudur?	336
Cem ibadetinin önemi hakkında neler söylemek istersiniz?	338
Cem meydanı neden aynı zamanda nasip meydanıdır?	342
Alevilerin güçlü olmayışları inançlarını geçersiz kılar mı?	344
Aleviler bilimi reddeden bir toplum mudurlar?	346
Şiiler, İsmaililer, Nusayriler, Ehli Haklar Alevi mi?	348
Cemevilerinin statüsü hakkında neler söylemek gerekiyor?	352
Alevi derneklerinin asıl işlevi ne olması gerekiyor?	355
Gadir Hum olayı nedir?	357
Kimler en iyi şekilde Alevi toplumuna hizmet edebilir?	362
Aleviler neden İmam Hüseyin için ağlıyor?	365
Aleviliğe inanmak gericilik midir?	368
Alevilerde meşru müdafaayı nasıl anlamak gerekiyor?	372
Hallac-ı Mansur hakkında bilgi verebilir misiniz?	375
Horasan Teberdarı Eba Müslim Horasani kimdir?	377
Ebuzer Giffari hakkında bilgi verebilir misiniz?	380
Salman-ı Pak hakkında kimdir?	383
Yunus Emre kimdir?	385
Yunus Emre için başka neler demek gerekiyor?	386

Giriş

Sorularla Alevilik adlı bu çalışmamız benzerlerinden farklı bir anlama sahiptir.

Farklılığı, kullanılan dilin sade, anlaşılır olması ve soruların-cevapların somut ve aynı zamanda derinlikli olmasıdır.

Konuyla ilgili insanların kafalarındaki çelişkilere çözüm niteliğinde açıklamalar var.

Yine günlük yaşam içerisinde gelişen diyaloglarda ortaya çıkan sorular ve bu sorulara tarihsel, inançsal, toplumsal faktörler ele alınarak verilen bütünlüklü ve öz cevaplar var.

Bazı ideolojik ve mezhebi saplantıları olan, tarihsel ve toplumsal gerçekliğimizi kabul etmeyen, ön yargılı kimseler için verdiğimiz cevapların anlaşılmayacak olması bizler açısından anlaşılır bir durumdur.

Bizlerin bu çalışmayla amaçladığı; inançsal, tarihsel, siyasal, toplumsal etkileri de hesaba katarak Alevilik ve Alevilerle ilgili temel sorulara verdiğimiz cevapların bilinmesidir.

Bu cevaplarda inanç gerçekliğimiz, felsefemiz, kültürümüz, tarihimiz, yaşam biçimimiz, sorunlara çözüm önerilerimiz var.

Bizler bu çalışmada var olan, yaşanan geleneksel Aleviliği anlatmaya çabaladık, kendi kafamıza göre hayali ve hayatta karşılığı olmayan bir Aleviliği değil.

Bu inancı yaşayanlara, yaşama arayışında olanlara; Aşk ile.

Alevi kavramının anlamına ve kökenine dair çok sayıda farklı görüşler var. Alevi kelimesi ne anlama geliyor ve ne zaman ortaya çıkmıştır?

Alevi demek; Hz. Ali'nin yolundan giden, ona bağlı kimse demektir.

Birileri ısrarla ve sistematik bir şekilde Alevi kavramının Hz. Ali ile ilgili olmadığını, abuk sabuk teoriler geliştirerek, zerre kadar tutarlılığı olmayan gerekçeler sunarak, kavramları tersyüz ederek adeta Alevi toplumuna dayatıyor.

Bütün bu tutarsız ve çelişkili anlatımlara karşın değerli araştırmacı Hamza Aksüt, Alevi kavramının içeriği ve kökeni hakkında şunları yazıyor: “*Alevi terimi son yıllarda özellikle Türkiye’de tartışma konusu olmuştur.*

Oysa, terimin anlamı ve kökeni gayet açıktır. Alevi, ‘Ali’ye bağlı olan, Ali’yle ilgili’ anlamında bir terimdir. Konuyu bazı örneklerle somutlaştırmak gerekirse:

Musevi; ‘Musa’ya bağlı olan, Musa’yla ilgili’

İsevi; ‘İsa’ya bağlı olan, İsa’yla ilgili’

Bektaşî; ‘Bektaş’a bağlı olan, Bektaş’la ilgili’

Dünyevi; ‘Dünya’ya bağlı olan, Dünya’yla ilgili’ demektir. Sözcüğün kökünün Ali’den Ale’ye dönüşümü Arapçanın bir gereğidir. Aynı kural gereği, Musa, Muse’ye; İsa, İse’ye; Dünya, Dünye’ye dönüşür. Ale’den sonra gelen vi, aidiyet ekidir. Aslında bu ek “i”dir. Ali, Musa, İsa, Dünya sözcükleri ünlü harfle bittiğinden v harfi kaynaştırma olarak girmiştir. Aile-ailevi, Ahire-Uhrevi gibi terimlerde de aynı kaynaştırma vardır.

*Durum bu kadar açık olduğu halde, birçok araştırmada Alevi teriminin kökünün yalın anlamındaki ‘alev’ olduğu gibi bir takım görüşler ortaya atılmış ve ilginçtir ki, bu görüşler bazı okurlarda etkili olmuştur. Bu görüşe göre Alevi, ‘alevci, alevli, alevden yana’ demektir, hatta Alevilere Kızılbaş denmesi de alevin renginin kızıl olmasındandır.”**

Alevi kavramının tarihi konusunda da önemli tespitlerde bulunan Aksüt, şunları belirtiyor: *“Türkiye’de Alevi teriminin tarihi de tartışma konusudur. Araştırmacıların bir çoğu, Alevilerin tarihteki adının Kızılbaş olduğunu, Alevi adının ise on dokuzuncu yüzyıl sonlarında Suriye’deki Arap Alevilerden (Nusayrilerden) Anadolu’ya geçtiğini savunmaktadır.*

Bu geçiş konusunda herhangi bir kaynak sunma gereği duymayan bu araştırmacılar, Osmanlı kaynaklarında Kızılbaş sözcüğünün kullanılmasını temel alarak Alevilerin de kendilerini için bu terimi kullandığını öne sürmektedirler. Oysa, Osmanlıların Alevileri gerçek adıyla anması, Ali’nin üstünlüğünü çağrıştırması ve bu yönüyle Sünniliği aşındırıcı bir etki yapması nedeniyle mümkün değildir.

*Alevi terimi, peygamberin ölümünden hemen sonra ve özellikle Osman’ın öldürülmesi sırasında Ali’yi tutanlar için kullanılmıştır. Ali’yi tutan topluluklara ‘el-Aleviyye’ denmiştir. Ömer ve Osman’ı tutanlara ise ‘el-Ömeriyye’ ve ‘el-Osmaniyye’ denmiştir. Görüldüğü gibi, Alevi teriminin ortaya çıkışı, (sadece) Ali soyundan olanlar için değil, Ali’yi tutanlar, Ali’ye bağlı olanlar anlamındadır. ‘Şiat Ali’(Ali yandaşlığı) en geç peygamberin ölümünden beri var olmuştur. İlk Ali yandaşları, Selman al-Farisi, Abuzer, ve Mikdad b. Al Asvad’ir.”**

Bu somut, tutarlı, kaynaklı tespitlerden de anlaşıldığı gibi Alevi demek Hz. Ali’nin yolundan giden, Hz. Ali’ye bağlı kimse demektir.

Bunun oluşum tarihide Hz. Ali’nin yaşadığı döneme kadar gidiyor.

Bu somut gerçekleri dahi inkâr edip çarpıtanların başka daha neleri çarpıtabileceklerini, bu yola bağlı ve yolu samimiyetle sürdürmek isteyenlerin bir kez daha düşünmeleri gerekiyor.

Düşünmekten de öte, bu gerçekleri daha bir yüksek sesle dile getirmeleri gerekiyor.

* Hamza Aksüt

Aleviler

Yurt Kitap-Yayın

Sayfa 13, 20,21

Aleviler için din ve inanç ne anlama geliyor

Bizler için din; Hakk'ı bilme ve hakikatlere göre yaşamaktır.

Yaşama, kendimize, cümle varlığa sevgiyi esas almak, sevgiyle yaklaşmak, sevgiyi sunmaktır.

Barışıklıktır din bizler için.

Varoluşu anlamlandırma, varoluşa sevinmedir.

Daimî bir şükür, teşekkür halidir.

İyiliği yüceltme, iyiliği geliştirmek, kötü ve kötülükten uzak durmak ve lanetlemektir.

Paylaşmak, dayanışmak ve kardeşlikle, iyi duygu ve niyetle, ortakça yaşamaktır.

Hakkaniyettir din bizler için.

Razı olmak ve razı etmektir.

Din bizler için savaş aracı, sömürgecilik kalkanı, talanın gerekçesi değildir.

Din ayrımcılık ve ötekileştirme, baskı ve zulüm, haksızlık ve kötülük aracı değildir.

Aksine, din bütün bunların ortadan kaldırılmasının yöntemidir/davetidir.

Eğer birileri baskıyı ve kötülüğü, ayrımcılığı ve savaşı din adına ve din ile meşru hale getiriyorlarsa; bu din değildir.

Bu, o kimselerin ve zümrelerin kendi yamukluk ve çıkarlarına din kılıfı geçirmelerinden başka bir şey değildir.

Biz Alevilerin inandığı dinde insanlar ırkları, sınıfları, sosyal statüleri, mezhep ve dinlerinden dolayı aşağılanmaz, ötekileştirilmez.

Hiç kimseye dini ve inancı, rengi ve ırkı, bölgesi ve dili farklıdır diye haksızlık ve ayrımcılık yapılmaz.

Bizlerin din anlayışı bu söylem ve eylemleri en büyük “günah ve kötülük” olarak kabul eder.

Bizlerin din anlayışında insan esastır, kutsaldır, değerlidir.

Sadece insan değil, cümle varlık değerlidir ve cümle varlıkla barışıklık içinde yaşamak en doğru ve ideal olanıdır.

Bizler için din; sonsuz bir kâinata, küçücük mavi bir kürede sınırlı bir zamanda yaşıyor olmanın en üst boyutta farkındalığına ulaşmanın bütünselliğidir.

Bunun dışında, yani dünyevi hırsa, egoya, iktidara, çıkarlara hizmet eden, araç haline getirilen bir din, bizlerin dini değildir ve biz bu hale getirilmiş bir dinden ve onun taraftarlarından uzağız.

Din ve inançların içeriğini öğrenmek için bu temel kriter yeterlidir.

Yani bir dinin gerçekten din olup olmadığı kendisi dışındaki dinlere, ırklara, yaşam şekillerine, dillere, çevreye bakışı ile anlaşılabilir.

Hangi ilahi kanun ırkı farklıdır diye diğerini aşağılar, yok sayar?

Hangi din anlayışı bölgesi ve rengi, dili ve yaşam tarzı farklıdır diye diğerini ezmeye çalışır?

Sonsuz kâinatı var eden bile farklılıklarıyla insanları var etmişken, hangi din cümle varlığı aynı kalıba koymayı kendisine hak görebilir ki?

O halde; birilerinin kendi çıkarlarını din diye dayatmalarına boyun eğmeden, din adına verilen savaşları meşru görmeden, dini değerleri ve bilgileri kullanarak insanları sömürenleri teşhir ve mahkûm ederek dinimizi/inancımızı yaşamaya devam edelim.

Aleviliğin Sünniliğin bir tarikatı olduğu yönündeki görüşler hakkında ne düşünüyorsunuz? Alevilik bir Sünni tarikatı mıdır?

Alevilik, Sünni daire içerisinde yer alan Nakşibendilik, Kadirilik ve daha başka başka adlarla var olan birbirinin benzeri bir tarikat değildir.

Bırakalım Aleviliğin bir Sünni tarikatı olmasını Alevilik, Şiilik ve Sünnilikten ayrı, farklı bir inançtır.

Hiçbir tartışmaya mahal vermeyecek kadar açık olan bu gerçeklik bile ne yazık ki bilinçli bir şekilde tersyüz edilmeye çalışılıyor ve özellikle siyasi iktidarlar tarafından ısrarla her yöntem kullanılarak Alevilik sıradan bir Sünni tarikat konumuna indirgenmeye çalışılıyor.

Cemvlerine ibadethane statüsü tartışmalarında bu daha çok dile getiriliyor. Tekke ve Zaviyeler kanunu ekseninde yürütölen tartışmalar neticesinde bu kanunda yapılacak bir değışiklik ile cemvlerinin serbestisi, devletçe desteklenmesi noktasında cemvlerinin ibadethane boyutu göz ardı edilip cemvlerini Sünni tarikatların tekkesi konumuna indirgeme böylece kendi tarikatlarını meşrulaştırma ve aynı zamanda da Alevilerin en önemli sorunu olan cemvlerinin ibadethane statüsünde olmasının önü alınmak isteniliyor.

Tekke ve Zaviyeler Kanunun değıştirilmesi ile tarikatlara meşruluk aranırken Alevilerinde bu vesileyle daha özgür olacakları ve cemvlerinin Tekke ve Zaviyeler Kanunun değışmesi ile serbest olup devlet güvencesinde olacağı yalanı hiç utanılmadan adlarının önünde profesör, doktor, yazar, gazeteci, din adamı sıfatı olanlarca söylenebiliyor.

Yine hiç utanılmadan Alevilik inancı basit bir tarikat konumuna indirgeniyor ve Alevilerin ibadeti cem bu tarikatların yapmış oldukları zikir ayinleri ile eşdeğer görülüyor.

Aleviliği Sünni bir tarikat konumuna indirgeyenlerin amaçları kendi tarikatlarına meşruluğun yani sıra Aleviliği de tarikat konumuna indirgeyerek, cem ibadetini bu tarikatların yapmış olduğu zikir ayinlerine indirgeyerek Alevileri asimle etmektir.

Aleviler olarak bu durumda kesinlikle tutarlı, açık, keskin ve net olmalıyız; Cemevleri bizlerin ibadethanesi, cem ise bizlerin toplu halde ifa ettiğimiz temel ibadetimizdir.

Alevilik, Sünniliğin bir alt kolu, tarikatı olmadığı gibi Sünnilikten farklı bir inançtır.

Bugün herhangi bir ceme katılmak veya bu konuda tarafsızca yazılmış birkaç kitap karıştırmak Aleviliğin Sünni daire içerisinde konumlanmayacak kadar ona zıt ve yaşamın tüm alanlarını kapsayacak kadar boyutlu olduğunu tüm gerçekliğiyle ortaya koyar.

Hiçbir maddi temeli olmayan, Alevi inanç ve toplum gerçekliğiyle zerre kadar uyuşmayan bu görüşlerin arka planı budur.

Alevilik İslamiyet içindeki bir mezhep midir?

Mezhep kelimesi Arapça bir kelime olup “gidilen, tutulan yol” anlamına gelmektedir. Herhangi bir dinin farklı anlayışlarına, ekollerine mezhep deniliyor. Örneğin Hristiyanlık dininde üç tane ana mezhep vardır. Bunlar Katolik, Protestan ve Ortodoks olarak adlandırılıyorlar.

Gelelim sorunun asıl cevabına.

Cevaba bir tespit ile başlayalım. Eğer “Sünnilik tek başına İslamiyet ise Alevilik İslami bir mezhep değildir.” Yok eğer “Sünnilik eşittir İslamiyet değilse Alevilik İslami bir mezheptir.”

Ancak hemen belirtelim ki ***Alevi inancına dar mezhepsel bir tanım Alevilerce asla kabul görmemiştir.*** “Sorma be birader mezhebimizi/Biz mezhep bilmeyiz yolumuz vardır” örneğinde olduğu gibi.

İslamiyet salt Sünnilik veya Sünni ibadet ve itikat anlayışı tek başına İslam dini değildir. Sünnilik bir İslam anlayışdır ancak tek başına İslamiyet’in kendisi değildir. Ne yazık ki böyle bir algı var. Sünnilik eşittir İslamiyet algısı. Bu yanlış algı sonucu Sünni ibadet ve

itikadından farklı olan her anlayış İslam dışı damgası yemektedir. Bu doğru bir yaklaşım değildir. İslam dininin Sünnilikten farklı ibadet ve itikat anlayışında olan akımları da vardır. Günümüz Şiiliği buna en iyi örnektir.

Alevilik, dar mezhep tanımlamasına uymayan, bu tanımlamayı aşan Sünnilikten ve günümüz Şiiliğinden farklı bir inançtır.

Aleviliğin ne olup olmadığı, nerenin içi veya dışı olduğu, kökünün ve gelişiminin neye dayandığı gibi sorulara cevaplar noktasında sözü Alevi pirlerine, Aleviliği en zirvede yaşamış olan şahsiyetlere bırakmak belki en doğrusudur.

Bu noktada bir Pir Sultan Abdal'ın şu dörtlüğünü not etmek gerekiyor.

Bu dünyanın evvelini sorarsan
Allah bir, Muhammed Ali'dir Ali
Sen bu yolun sahibini ararsan
Allah bir, Muhammed Ali'dir Ali

Alevi inancını yaşamış, yolunu sürmüş ve bu yol ile bütünleşmiş nice nice Pir Sultan gibi şahsiyetlerin sözlerine baktığımızda yukarıdaki örnek gibi sayısız söylem bulabiliriz.

O halde Alevilik nedir, nerenin içi ve dışıdır, kime ne kadar bağlıdır ve erkânlarının, ibadet ve kurallarının dayanak noktaları nelerdir sorularının cevapları kendiliğinden ortaya çıkmıyor mu?

Sık sık 'Alevilik Aşktır' deyimini kullanıyorsunuz, bunu biraz açıkla mısınız?

Alevilik ve Aleviler ilgili çalışmalar yapan, bu topluma karınca kararınca hizmet etmeye çalışan birisi olarak, zaman zaman "Alevilik nedir" sorusu ile karşı karşıya kalıyorum.

Bu soruya birçok şekilde cevap verilebilir.

Benim cevabım ise kısa ve net: Alevilik aşktır.

Neden Alevilik aşktır ve ben aşktan ne anlıyorum?

İnsan aklının alamayacağı sonsuz büyüklükte bir kâinatta bulunan küçücük bir dünyada sınırlı bir zamanda yaşayan varlıklarız.

Tüm hayatımız varoluşa anlam vermek için geçiyor.

Yaptığımız ve yapamadığımız tüm eylemler, davranışlar ve bu davranışlara yön veren düşünceler, duygular -biz farkından olmasak dahi bile- varoluşa cevap olabilmek içindir.

Varlığımıza anlamı ancak aşk ile verebiliriz.

İşte bunun için Alevilik aşktır.

Ancak aşk ile bir hayat yaşanır, varoluşa uygun bir yaşam yaşanmış olur.

Aşk, akli dışlamak, zahiri es geçmek, gerekliliklere sırt çevirmek falan değildir.

Aşk, bunların tümünün kapsamıdır, üstüdür.

O halde tekrar baştaki soruyu dönecek olursak; Alevilik varoluşun cevabıdır.

Bu cevap aşk ile anlaşılır, yaşanır.

Yani bu dünyaya gelişimiz, gelmeden önceki halimiz ve burada bedensel yaşamın noktalanması ile gidilecek yerin cevabıdır.

İçine doğduğumuz ve mecburen kabullenmemiz gereken bir kimlik değildir Alevilik.

Aksine, ikrar ile yani bilinçli bir şekilde, söz vererek ve sözün gereklerini yerine getirerek tabi olunan bir yoldur Alevilik.

Bu yol insanı kemalet ve olgunluğa götürür.

Kemalet ve olgunluk oluşunca cümle gizler aşikâr olunur, zahir kapı aralanır batın 'meydana çıkar'.

Zahiri anlamda batın meydana çıkmadığından “Lamekan mülkünün padişahı” anlaşılmıyor tüm boyutlarıyla.

Bunun için işte bizler sıdkı sadakatle Lamekan mülkünün padişahı olan Hz. Ali'ye bağlıyız.

Söylenenler çoğu kez apaçık ortada olsa dahi anlaşılmaz.

Öyle olsaydı bunca açıklamaya gerek kalmaz, her şey yerli yerince olurdu.

Onun içindir ki söylediklerimiz anlaşılmasa dahi, bizler yine de anlatmaya devam edeceğiz.

Ama zaten diğer yandan söylemle gidilecek bir yol değildir Alevilik.

Yaşamak gerekiyor.

Bilmek bu durumda çoğu kez yetmiyor.

Bilmek değil, yaşamak gerek.

Yaşamak içindir işte bütün bu ibadet, dua, deyiş, tefekkür.

Aşk işte yaşanıldığında anlam kazanır, yoksa ne kadar soylu ve özlü şekilde ifade edilirse edilsin kimse yaşanan bir aşkın kırıntısını dahi hissettiremez, tarif edemez.

Aşk ile.

“Alevilik bir yoldur” kavramını biraz daha açar mısınız?

Alevilik inancına uzak kimselere Alevilikten bahsedildiğinde, anlaşılır olması ve kaba anlamda bir fikir verebilmesi için ilk etapta Aleviliğin bir mezhep olduğu tanımı yapılır.

Ancak hemen ardından klasik anlamda Aleviliğin bir mezhep olmadığı vurgulanır. Bazı kimseler için çelişkili ve şaşırtıcıda olsa aslında bu tanım/tanımlar doğrudur.

Evet, Alevilik inancı klasik anlamda bir mezhep değildir. Ancak insanların algı düzeyi ve genel kültürel, teolojik şekilleniş gereği Aleviliğin çok az da olsa anlaşılabilmesi için -bir nevi zorunluluktan dolayı- Aleviliğin bir mezhep olduğu söylenir.

Konuyla ilgili olan, az çok kültürel ve ilahiyat anlamında birikim sahibi olan kişiler içinse durum tamamen değişiyor.

O tür konuya vakıf kişiler için Alevilik tanımlandığında/anlatıldığında; Alevilik bir mezhep değil, yoldur.

Ölümsüz ozan Nesimi'nin şu dizeleri sembolik olarak aslında konuyu özetlemiştir.

Sorma be birader mezhebimizi
Biz mezhep bilmeyiz yolumuz vardır
Çağırma meclis-i riyaya bizi
Biz şerbet içmeyiz dolumuz vardır
Bizim söyleyecek sözümüz vardır

Biz müftü bilmeyiz fetva bilmeyiz
Kıl-ü kal bilmeyiz ifta bilmeyiz
Hakikat şehrinde hata bilmeyiz
Şah-ı Merdan gibi Alimiz vardır
Bizim söyleyecek sözümüz vardır

Nesimi özünü farş etme sakın
Ne bilsin ham ervah likasın hakkın
Hakkı bilmeyene Hak olmaz yakın
Bizim Hak katında elimiz vardır
Bizim söyleyecek sözümüz vardır

Mezhep bilmeyen, yolu olan Alevilerin yolu nasıl bir yoldur?

Her yolun bir amacı olduğuna göre ve her yol bir yere götürmek için var olduğundan; Alevilik yolunun amacı nedir, Alevileri nereye götürmektedir?

Alevilik yolu insanı ham ervahlıktan çıkartıp onu kemalet mertebesine getirerek Hakk ve hakikatin bilincine ulaşmasını ve insan-ı kâmil olarak anlam ve mutluluk dolu bir hayatın sahibi olmasını, anlamına uygun bir yaşamın sahibi olmasını sağlıyor.

Alevilik insanı anlamlı ve mutluluk dolu hayata götüren yoldur.

İnsanı her tür geri, nefsani ve şeytanilikten soyutlayıp nurani olan yüceliklere götüren yoldur Alevilik yolu.

Ademden başlayarak son peygamber olan Hz. Muhammed'in, Ehlibeytin, On İki İmamların ve daha nice sayısız erenin, evliyanın, velinin işaretleri ile işaretlenmiş olan yoldur Alevilik yolu.

Bu yol tertemiz, pirüpak, her tür kirden ve kirlilikten temizlenmiş, arınmış bir yoldur.

Bu yol insana ve insanlığa Hakk ve hakikatin ne olduğunu gösteren, Hakk ve hakikate nasıl ulaşılacağını gösteren yoldur.

Bu yol insanlığın eninde sonunda buluşup birlik olarak yürüyeceği yoldur.

Alevilik yolu böyle bir yoldur.

Her zaman ve her zeminde vurguladığımız gibi bizler örneğin Katoliklere, Sünnilere, Şii'lere, Budistlere ve başka inanç mensuplarına zıtlık olsun diye Aleviliğe inanmıyoruz.

Yine takım tutar gibi veya doğuştan gelen bir özellik olarak da yaklaşmıyoruz inancımıza.

Bizler Alevilik inancına inanıyor ve bu inancın gereklerini yaşamımızda pratize ediyorsak, bu inancın bizi hedeflediğimiz yaşama götürdüğüne inandığımız için yapıyoruz.

Alevilik inancı ilkeleri, ibadeti ve ön görmüş olduğu toplumsal düzeniyle bizleri ve cümle insanlığı mutluluğa, huzura, barışa, kardeşliğe götüren inançtır.

Bu anlamıyla inancımız olan Alevilik salt biz inananlar için değil, cümle insanlık için muazzam bir değerler bütünüdür.

Hedefi barış, kardeşlik, huzur, mutluluk olan insanlığın yolu eninde sonunda Alevilik yoluna çıkacaktır.

Bu noktada Alevilik İslam içi midir, dışı mıdır tartışmasına yaklaşımınız nasıldır?

Toplumumuzu hayatın her alanında elemine etmek, kendilerine hizmet eder hale getirmek isteyenler tarafından ortaya atılmış olan ve ne yazık ki bizlerden bazılarının da -oyunan oyunun farkında olmadan- olaya dahil olmasıyla iyice toplumumuzda gündemleşen Alevilik İslam içimidir, İslam dışı mıdır tartışması Alevilere yönelik büyük bir tuzaktır. Bu tartışmayı toplumumuzda gündemleştirenler amaçlarına önemli ölçüde ulaştılar.

Biz Alevilerin tarihten günümüze miras kalmış yığınla sorunu var. En başta inancımız hala anayasal güvence altında değil. İbadet yerlerimiz olan cemevelerimiz resmi olarak ibadethane statüsünde değiller. Egemen inanç mensupları hayatın her alanında bizi kısıkaca almış durumda ve her tür yöntemi kullanarak bizleri asimle etmeye devam ediyorlar. Yasaklı ve baskı altında olduğumuz için erkanımızı gerektiği gibi icra edip uygulayamıyoruz.

Baskı ve yasaklardan dolayı, egemen inanç mensuplarının inançlarını tek ve doğru inanç diye dayatmalarından dolayı daha yığınla sorunlarımız var. Bütün bunlar yetmiyormuş gibi bir de kendi içimizde bizleri daha da ayırıştıran, birliğe giden yolumuzu tıkayan ve gündemimizin değil ilk sırasında, sıralamada bile bulunmaması gereken bu tartışmadan dolayı ayırışıyoruz.

Başta inanç önderlerimiz olan dedelerimizin soylu çabaları ve bu yola aşık, bin bir zorluğa ve güçlüğü karşın bu yolun yaşaması için her tür fedakarlığı yapan yol aşıklarının çalışmasıyla oluşmuş olan birlikteliğimizde bu tartışmalardan dolayı zarar görüyor.

Burada oturup düşünmemiz gerekiyor.

Aleviler olarak bu tartışmalardan zarar görüyorsak, peki bundan kazançlı çıkan kimdir?

Yola hizmet eden, bu yolun değerlerine az çok ilgi duyan iki insan yan yana geldiğinde birbirlerine yönelttikleri ilk soru şu oluyor: “sen Aleviliği İslam içi mi görüyorsun yoksa İslam dışı mı görüyorsun?”

Ondan sonra başlıyor tartışmalar. Karşısındakinin görüşünü çürütmek için ortaya atılan tutarsız tezler, bir tanesi doğru dokuz tanesi yanlış bilgiler ve bunların sonucunda birlik olamamak, güç olamamak...

Öyle bir hale geldik ki, ön yargılarımız öyle derinleşti ki artık birbirimize tahammülümüz bile kalmadı. Alevi hoşgörüsünden, Alevi saygı ve edebinden eser kalmadı. En karşıtlarımıza dahi göstermiş olduğumuz saygıyı kendi insansımızdan esirger olduk. Böyle olmamız kimin işine yarıyor peki?

Aleviliği İslam içi görenleri otomatik olarak Türk-İslam sentezcilerinin kucağına attığımızın farkında mıyız acaba?

Aleviliği İslam dışı görenleri Yehova Şahitlerinin, ateistlerin, Hristiyanların ve çeşitli ideolojik yapıların kucağına attığımızın farkında mıyız acaba?

Böyle yapmakla biz Aleviler sonuçta ne kazanmış olduk? Birlik mi olduk, sorunlarımızı mı çözdük, daha bir gelişip erkanımızın tüm toplumumuzca bilinmesini mi sağladık, inancımızın insanlıkla buluşmasını mı sağladık? Hayır. Hiçbirini yapmadık. Yapmadığımız gibi inancımız hala yasaklı, hala temel noktalarda dahi haklarımızı almış değiliz.

Biz böyle birbirimiz ile uğraşırken peki karşıtlarımız ne yaptı? Onlar elbette boş durmadı. Hayatın her alanını doldurdular. Onlara belki de yüzlerce yıl yetecek kadar alt yapı inşaa ettiler. Tüm kurum ve kuruluşlarda tamamen kökleştiler.

Demek ki burada durup bir değil, bin kez düşünmemiz gerekiyor. Bizler bir birimizle uğraşırken, bizlere zerre kadar dahi yararı olmayan ve aslında gerçekliğimizle hiç uyuşmayan tartışmalarla zamanımızı ve enerjimizi harcarken karşıtlarımız daha bir gelişip kök salmış durumdalar.

Alevilik İslam içimidir, İslam dışı mıdır tartışması bir tuzak ise bu tartışmaya nasıl yaklaşmalı ve nasıl bir tutum almalıyız?

Aleviliği İslam içi görende görmeyende cemi inkâr ediyor mu? Muharrem orucunu, Hızır'ı, musahipliği, aşureyi, semahı, Hakk

Muhammed Ali'yi, Ehlibeyti, 12 imamları, Kerbela'yı, Pir Sultan'ı, Hacı Bektaş Veli'yi, 4 kapı 40 makamı ve daha benzer değer ve doğruları inkâr ediyor mu? Etmiyor. (Edenin Alevilikle bağı zaten tartışmalıdır.)

Aleviliği İslam içi görende görmeyende bu yukarıda sayılan ve sayılmayan temel noktaları inkâr etmiyor. Aleviliği Alevilik yapanda zaten bu değerler ve doğrular değil mi? Öyledir. O Halde bu tartışmaların ne kadar bilinçli bir şekilde, toplumumuzun enerjisinin farklı kanallara olması için ortaya atıldığı bir kez daha açık şekilde ortaya çıkmış oluyor.

Bize göre İslamiyet eşittir Sünnilik değildir. Sünniliğin algısı ve uygulaması eğer İslamiyet ise bizlerin onlarla bir ilgisi yok. Oysa biliyoruz ki tek başına Sünnilik eşittir İslamiyet değildir. Sünniliğin kendisini tek başına İslamiyet olarak kabul ettirmiş olması bu gerçeği değiştirmiyor.

Alevilik, Sünnilikten ayrı ve farklı bir İslam inancıdır bize göre. İslam'dan anladığımızda kelime olarak da bilindiği gibi barıştır, Hakk'a teslimiyettir, Nübüvveti ve Velayeti aynı nurun yansıması olarak görmektir. Hakk'ın ademde, insan-ı kamilde tecelli etmesidir. İnsanın ham ervahlıktan çıkıp kemalet mertebesine ulaşarak insan-ı kâmil olmasıdır. Rıza şehrinin hedefleyerek cümle toplumun kemalet mertebesine ulaştırılmasıdır. Bizlerin inandığı ve uyguladığı İslam böyledir. Sünnilerin veya başkalarının bunu kabul edip etmemesi bizleri o kadar da ilgilendirmiyor. Zaten onlardan farkımızı ortaya koymuş ve kendimize Alevi demişiz.

Kimse Sünniliğin uygulamalarını bize İslam diye dayatamaz. Adı üzerinde Sünnilik. Sünniliğin, Sünnilik yerine İslam diye toptancı bir şekilde Sünniliğin kurallarını İslam diye ortaya koyması, bizlerin onları kabul etmesi anlamına gelmiyor.

Aleviliği Sünnilikten farklı bir İslam inancı olarak görmemiz, bizleri Türk-İslam sentezci yapmıyor. Emek düşmanı, halkların kardeşliğine karşıt ırkçı yapmıyor. Aksine, emekten yana, halkların kardeşliğinden yana, ırkçılığa karşı, tekçiliğe karşı yapıyor. Yolumuzun kuralları bunu emreder zaten.

Türk ve Kürt halklarının kardeşliğini savunmak, inkâr edileni sahiplenip savunmak için Aleviliği İslam dışı görmek gerekmiyor. Alevilik hiçbir ırkın tekelinde değildir. Siyasal olarak Türk-İslam sentezi denilen anlayış ile bizlerin bir bağlantısı olamaz. Diğer taraftan Aleviliği götürüp başka başka yerlere bağlamak, ideolojik yapıların arka bahçesi haline getirmek de kabul edilemez.

Aleviliği Sünnilikten ve Şiilikten ayrı bir İslam inancı olarak görenler otomatik olarak Türk-İslam sentezci değillerdir. Aleviliğin inanç vurgusunu esas alanlar diğer boyutları inkâr etmiyorlar. Yine emek, halkların kardeşliği, eşitlik gibi insani değerleri ön plana alanların Aleviliğin inanç boyutunu inkâr etmeleri, yok saymaları ve inanan, yola bağlı, cem ve benzer ibadet kurallarına dikkat çekenleri, bunu yaşayıp yaşatanları gericilikle yaftalamaları gerekmiyor.

Sözün özü: Alevilik bir inançtır. Öyle dün oluşmuş, basit, tarihsel ve en önemlisi de inançsal temeli olmayan bir inanç değildir. Aksine, asırların süzgecinden geçmiş ve insanlığa önemli katkılar sunmuş olan ve çabalarımızla daha da sunacak olan bir inançtır.

Aleviliğin inanç boyutunu yok saymak, inkâr etmek ve sadece bir takım sosyal ve insancıl (hümanist) yönleri ile yorumlamak yanlıştır. Yine salt ibadet ve formel kurallarla sınırlamak da doğru değil. Bütünlüklü bir yaklaşımla ele alırsak aslında bu ve benzer tartışmaları kendiliğinden işlevsiz kılmış olacağız.

Elbette ki tartışmalar olacaktır. Çeşitli tezler ve görüşler aykırıda olsa tartışılacaktır. Buna kimsenin bir şey diyeceği yok. Ancak temel değerlerin yerinde oynatılması ve bunun bilinçli bir şekilde yapılması kabul edilemez. Bu tartışmada ortaya çıkanda bu oluyor. Bizler bu tartışmalarla enerji harcarken, bu tartışmayı gündemleştirenler ellerini ovuşturup kıs kıs gülüyorlar.

Yaklaşımımız oldukça nettir. Aleviliği bir yerlere bağlayıp etiketlemek ve kafamızdaki bu etikete göre değerlendirmek yerine var olan ve yürüyen erkanımıza bakarak Aleviliğin ne olduğu, nerenin içi veya dışı olduğu açıkça anlaşılır.

Alevilerin gerçek inançlarını gizledikleri ve aslında gerçek inançlarının yaşanan Alevilikten farklı bir inanç olduğu, Alevilerin takiye yaptıkları ile ilgili söylemler hakkında neler diyebilirsiniz?

Adeta Alevilerin akli, geçmiş, inancı ve ibadeti ile alay edercesine bu ve benzer söylemler dillendiriliyor.

Bu söylemleri açmak ve gerçeğini ortaya koymak, kafa karışıklığı yaşayanlara ışık tutmak boynumuzun borucudur.

Gelelim bu söylemlere.

Bu söylemlerden en çok dillendirilenlerden birisi şöyledir: “Aslında Alevilerin Hz. Ali ile Hz. Muhammed'e inanmadıkları, katliam ve baskılardan dolayı inanıyormuş gibi yaptıkları, Alevilerin peygamberle, Hz. Ali ile, 12 İmamlar ile inançsal ve başka hiçbir şekilde bir bağlantısı olmadığı” şeklindedir.

Biz Aleviler katliamlardan kurtulmak, baskılardan korunmak için, inanmadığımız halde inanıyormuşuz gibi yapmışız asırlardır!

İbadetimiz, ilkelerimiz, değer ve geleneklerimiz bu durumda takiye mi oluyor?

Bu söylemlerin sahiplerine göre, evet, Aleviler takiye yapmışlar.

Bu durumda bu söylemlerin sahipleri kendi akıllarınca söylemlerini detaylandırıyorlar: “Aleviler korunmak için takiye yaptıkları için ve şimdi her şey açık olduğundan daha takiye yapmaları gerekmiyor.”

Peki ne olması gerekiyor? Alevilerin Hakk-Muhammed-Ali inancından, değerlerinden, gelenek ve ilkelerinden vazgeçmeleri gerekiyor.

Onlar böylelikle Alevileri kendi ideolojik ve dinsel çıkarlarına uygun bir toplum haline getirmek istiyorlar.

Olayın özeti ve arka planı bu şekildedir.

Tüm bu akla ziyan söylemlerin, gerçekmiş gibi dayatılan yalanların, doğru diye sunulan yamuklukların özü böyledir; Alevi toplumunu asıl inanç değerlerinden uzaklaştırmak ve kendi ulusal, sınıfsal, ideolojik yapılarına arka bahçe haline getirmek.

Şimdi gelelim bu söylemlerin tutarlılığına.

Diyelim ki Aleviler baskıdan korunmak, katliamlardan kaçınmak için Hz. Ali'ye tabi olduklarını, Ehlibeyt bendesi olduklarını söylediler, yani takiye yaptılar.

Bu durumda daha Alevilerin katledilmemesi, baskı altında olmaması, zulüm görmemesi gerekirdi, değil mi?

Ama bakıyoruz tarihten günümüze Aleviler hep baskı, zulüm ve katliam cenderesinde.

Bu durumda bu işte bir tuhaflık yok mu?

Bu nasıl bir takiyedir ki Alevilere baskı ve zulüm olarak yansıyor.

Bu bile apaçık bir şekilde ortaya koyuyor ki Aleviler takiye yapmıyor, gönülden, aşk ve tutku ile Hakk-Muhammed-Ali inancına bağlılar.

Hakk inancına inandıkları ve hakikat yolunda yürüdükleri için her bedeli göze almış ve inançları için sayısız bedeli de ödemişlerdir.

Aleviler eğer takiye yapsalardı, Selçukluda katledilmez, Yavuz döneminde amansız kıyıma uğramaz ve günümüzde en ağır baskılara uğramazlardı.

Aksine, Aleviler inançlarını göğüslerini gere gere dile getirdikleri için, zalimin zulmüne inat inançlarından taviz vermedikleri için yani takiye yapmadıkları için katledildiler.

Aleviler takiye yapsaydı egemen olanın inancına sığmır, onlardan olurlardı.

Oysa Aleviler inançlarını korumak namına dağ başlarını mekân tuttular, zindanları hiçe saydılar, en vahşi kıyımlara dahi zerre taviz vermeden göğüs gerdiler.

Takiye yapan bir topluluk neden bunca korkunç bedel ödesin ki?

Aleviler takiye yapmadılar.

Aleviler gönüllü bir şekilde, doğru buldukları ve inandıkları için Ehlibeyt bendesi oldular.

Alevilerde kafa karışıklığı nasıl çözüme kavuşur

Alevilerden çok Alevilerin dışındaki nedenlerden dolayı ortaya çıkan tartışma ve sorunlardan dolayı Alevilerde bir kafa karışıklığı meydana gelmiştir.

Zaten Aleviler dışı bu dinamiklerin hedeflediği de buydu; Alevilerde kafa karışıklığı oluşturmak, inanca dair şek ve şüpheler ortaya çıkarmak, farklı inanç tanımlamalarının Alevilerin birliği önünde engel olmasını sağlamak.

Bunda ne yazık ki ölçüde de olsa başarılı oldu.

Başarılı olduğu içinde ipe sapa gelmez en abuk sabuk teoriler bile alıcı bulabiliyor ve bulduğu için de yansımasını örgütlenmemizde, birliğimizde, hayatın her alanında olumsuz anlamda yaşıyoruz.

Alevilerin bir kesiminde dahi olsa bu kafa karışıklığını nasıl aşabiliriz?

İnancımıza dair, toplumsal gerçekliğimize dair en önemli referansımız ne olmalıdır?

Alevilik tanımlamalarına bir takım uydurmalarla ziyade en gerçekçi şekilde nasıl müdahil olabilir ve doğrusunu ortaya koyabiliriz?

Daha çok Alevilerin dışında gelişen müdahaleler sonucu ortaya bir kafa kırıksıklığı çıkmıştır.

Yani Alevilerin öz dinamikleri ile ortaya çıkmış bir tartışma ve tanımlama yoktur.

İlk önce bunun tespit edilmesi ve netleştirilmesi gerekiyor.

Çünkü Alevi dışı bazı odakların bunu yapmaları kendilerinin çıkarları için önemli ve hayattır.

Alevilerin birlik olmaları, inançlarını yaşamaları, Aleviliğin toplum hayatında görünür olması ve dolayısıyla insanlık tarafından daha çok bilinmesi birilerini elbette rahatsız etti.

Ettiği içinde bir takım yol ve yöntemlerle Alevilerde bir kafa karışıklığı meydana getirildi.

Yani Şimdi ortaya çıkmış olan abuk sabuk teorileri durduk yere Alevilerin gündemine gelmedi, aksine bilinçli bir Şekilde toplumumuza dayatıldı.

Aleviler bu incir çekirdeğini doldurmayacak ve hayatımızda hiçbir karşılığı olmayan saçma sapan tartışmalarla zaman kaybederken, birileri hem Alevileri toplum hayatında silme gayretini arttırdı ve diğer yandan kendisini hayatın her alanında daha çok örgütledi.

Demek ki bizler 20 yıl bu boş tartışmalarla zaman ve enerji harcarken, birbirimize düşman olurken birileri köŐe başlarını tutuyorlardı.

O halde bu neyin göstergesidir?

Farklı Alevilik tanımlamalarına bu bakış açıŐıyla bakarsak, daha sağlıklı ve tutarlı bir sonuca ulaşmış oluruz.

Alevilerin dışında gelişen ve Alevilere bilinçli olarak dayatılan bu farklı farklı Alevilik tanımlamalarını ne kadar yanlış ve ayaklarının ne kadar yerden kesik olduğunu, yani temelsiz olduğunun en iyi bir Şekilde Alevilerin toplu halde yaptıkları cemlerinde görebiliriz.

Yine cemlerimiz Aleviliğin ne olup olmadığına dair en iyi referanstır.

Demek ki kafası karışık bir Alevi varsa ve farklı Alevilik tanımlamaları arasında bocalıyorsa, bu kişinin yapması gereken sosyal medya üzerinden kirli bilgiler yerine, cemlere katılmasıdır.

Bir bütün olarak, tüm aşama ve uygulamaları ile uygulanmıyor olsa dahi, yine de cemlerimiz inancımızın ne olduğu ve ne olmadığı konusunda fikir veriyor.

Cemlerimizde görülecektir ki Alevilik Sünnilik veya Sünniliğin alt kollarından bir Sünni tarikatı değildir.

Yine görülecektir ki Alevilik ulus ve etnik kimlik ile tarif edilemez ve sınırlanamaz bir inançtır.

Şiilik de değildir Alevilik.

Yine görülecektir ki Luviler veya herhangi başka bir halkın kayıp kavmi de değildir.

Cemlerimizde görülecektir ki Alevilik Hakk-Muhammed-Ali inancıdır. Hakikatin yoludur.

Hakk inancı ve hakikatin yolu olan Alevilik, insanı ham ervahlıktan çıkartıp kemaletle ulaştıran bir yoldur.

İnsanın hayatının anlamlı olduğunu, yaşanılan her anın değerli olduğunu, Hakk’a korku ile değil, sevgi ile yaklaşımın doğru olduğunu, Hakk’ın insanı ve cümle varlığı sevgiden dolayı yarattığını ve insanın ibadetini sevgi üzerine şükür ile yapması gerektiğini, cümle varlığa barışıklık ve sevgi ile yaklaşılması gerektiğini esas alan ve inanç özü olarak merkeze koymuş olan bir inançtır Alevilik.

Böyle bir inanç olan Aleviliğin daha başka tanımlara ihtiyacı var mı?

Her şey apaçık değil mi?

Bu inanç, yani Alevilik için; Sünnilik, Şiilik, sıradan bir tarikat, doğa dini, kayıp bir kavim ve daha nice gerçek dışı tanımlama yapmak gereksizdir.

Alevilik: Hakk-Muhammed-Ali inancıdır, yoludur.

Bu noktada şüphesi olan, kafası karışık olan Alevilerin toplu ibadeti olan ceme katılmalıdır.

Cem; toplumsal düzen, bireysel huzurdur ve yine cemimiz kafa karışıklığın netleştiği meydandır.

Dua nedir? İnsanlar neden dua ediyor? Dua gerçekten kabul olunmakta mıdır? Dua eden kişi bunun karşılığını elle tutulur bir şekilde almakta mıdır?

Duanın ibadetin özü olduğu gerçeği herkesin malumudur. Bu gerçek bundan önceki asırlarda varlığını koruduğu gibi gelecek çağlarda da varlığını koruyacaktır.

Günümüz insanı birçok biçimsel ibadeti yapmamakla beraber dua etmeye devam ediyor. Bu manada dinlerin toplu ibadetlerine iştirak azalırken, bireysel olarak yapılan dualarda bir azalma görülmüyor.

Aksine fertler modern yaşamın sıkıntılarına ve getirdiği sorunlara karşı duaya ihtiyaç duyuyorlar.

Bu tespitlerden yola çıkarak şu soruları soralım ve birlikte cevap bulmaya çalışalım:

Dua nedir?

İnsanlar neden dua ediyor?

Dua gerçekten kabul olunmakta mıdır?

Dua eden kişi bunun karşılığını elle tutulur bir şekilde almakta mıdır?

Dua nedir?

En basit tanımıyla dua, yaratan/var eden Allah ile insan arasında oluşan bir iletişimdir. İbadetinde özü olan dua yaratana insanın isteklerini, tövbesini, dileklerini iletmesidir. Bu görünen, zahiri yandır. Aynı zamanda dua kendi iç benliğine yöneliş ve yaratana yakarmasıyla bu benlikte oluşmuş olan olumsuzlukların giderilmesidir de.

İnsanlar neden dua ediyor?

İnsanlar birden fazla sebepten dolayı dua ediyorlar. Ancak her durumda dua aslında bir talep ve yöneliş içeriyor. Dua eden kişi bilinmek ve işitilmek isteniyor. Kendi faniliğinin bilincinde olarak yaratıcı iradeye başvuruyor.

Dua gerçekten kabul olunmakta mıdır?

Dua eden insan onun kabul olacağına inandığı için dua ediyor. Kabul olunmayacağına inandığı zaman zaten dua etmeyi bırakır. Duayı mümkün kılan kabul olunacağına olan inançtır.

Bazı şartlar yerine getirildiğinde duanın kabul olmaması düşünülemez. Dinlerin temelinde bu inanç vardır. Bütün önemli dinler gerekli şartlarda dua edildiğinde bunun mutlaka gerçekleşeceğini vaaz ederler.

Bu şartların başında tam bir teslimiyet, yaratıcı iradeye bağlılık, samimiyet ve daha benzer davranış ve düşünüş şekilleri geliyor.

Dua eden kişi bunun karşılığını elle tutulur bir şekilde almakta mıdır?

Dua yaratıcı ile bir iletişimdir. Yaratıcıyla iletişime geçen kişi belli bir zamandan sonra içsel bir değişime uğrar. Bu içsel değişim süreç içerisinde dışa vurarak düşünce, duygu ve davranışlara yansır.

Sorulara kısaca böyle cevaplar verdikten sonra sohbetimizi biraz daha detaylandıralım.

İstemek, talepte bulunmak ve böylece işitilmek, bilinmek.

Geçmiş çağlarda olduğu gibi modern zaman insanların, post modern zaman insanların da sorunlarında, sıkıntılarında, çıkmazlarında, güvensizliklerinde, arayışlarında ve daha başka şeylerinde duaya ihtiyaç duyuluyor. Bunlara ek olarak bir başka boyut da varoluş ile ilgili sorularda veya arayışlarda duanın katkılarıdır.

Dua önemli ve etkilidir. İnsanın duygularında, algılarında, hislerinde, düşüncelerinde etki ve değişim yapabiliyor.

Bu değişim hayatın her alanında yansımaları bulmaktadır. İnsanın yalnız olmadığı, her şart ve koşul altında yüce bir Yaratıcı olduğu ve insanın bu yaratıcıyla her daim birlikte olduğu hissi, düşüncesi herkesi olmasa bile çokça insanı motive ediyor.

Bu motivasyonun insan kişiliği üzerinde önemli bir etkisi vardır. Bu motivasyon ile kişi daha bir canlı, daha bir istekli, öz güven sahibi olabiliyor.

Bizleri ve şu sonsuz, sınırsız alemleri yaratan bir Yaradan var.

O Yaradan her dem bizimledir. Bizlere şah damarımızdan daha yakındır. Bizi biliyor ve işitiyor. Her şeye gücü yeten odur.

Esirgeyen ve bağışlayandır. Rahman ve rahim olandır. Merhameti sınırsız olandır. Ona inanıyor, güveniyor ve bütün benliğimizle teslim oluyoruz.

Evet, sohbetimizi bir dua ile bitirelim.

Bismişah Allah Allah

Vakitler hayır ola

Hayırlar feth ola

Cümle kötölükler def ola

İnanan gönüller şad u abat ola

Yerlerin, göklerin ve cümle alemlerin Yaraticısı

Sana inanıyor, sana sığınıyor, yalnızca senden medet umuyoruz.

Yolumuzu yolsuza, işimizi arsızda düşürme

Sonsuz denizinde temiz bir damla olmaktır arzumuz

Bizi dergahından mahrum eyleme

Bizi, ailemizi, dostlarımızı ve cümle insanları doğruluktan ayırma

Dilde dileklerimizi, gönülde muratlarımızı hasıl eyle

Sana inandık, Sana sığındık, yalnızca Senden medet umanlarız

Rahmetini ve bereketini bizden esirgeme

Gerçeğe Hü

***Alevilerin Allah'a inançlarını, ibadet sebeplerini biraz açıkla-
mısınız?***

Bizlerin hayattaki bütün çabası, çalışması, hedefi anlamına uygun bir yaşamın sahibi olmak içindir. Yüce yaratıcının sonsuz güzellikler bütününü olarak bizlere sunmuş olduğu bu yaşamı, bu güzelliklere uygun şekilde yaşamaktır.

Yaşam; sevgi üzerine şekillenmiştir, sevgiden zuhur etmiştir.

Sevgi, bizleri anlamaya, anlamına uygun bir yaşama götüren anahtar niteliğindedir.

Sevgiden dolayı oluşmuş olan yaşam ne yazık ki çoğunlukla adeta oluşum gerekçesine zıt bir şekilde yaşanılıyor/yaşatılıyor.

Neden bu böyle?

Bunun birden fazla nedeni var. Konumuz “neden insanlar sevgiden oluşmuş yaşamı özüne aykırı bir şekilde yaşıyorlar?” değil.

Asıl konumuz inandığımız Allah'ın esas itibarıyla başlı başına sevgi olduğudur.

Bizlerin inandığı, bağlandığı, tabii olduğu, layık olmaya çalıştığı Yaratıcının, insan aklının alamayacağı kadar sonsuz ve sınırsız bir sevgisi ve merhameti vardır.

Merhameti, affediciliği, yüceliği, sevgisi insani kriterlerle kıyaslanmayacak kadar büyük, sonsuz ve sınırsızdır. Bu noktada insan aklının bu sevgiyi açıklamaya gücü yetmez.

Gücü ancak onun kavranmayacak kadar sonsuzlukta, sınırsızlıkta olduğunu açıklamaya yeter.

Eğer insanda bu sevgi oluşmuşsa cennetin, cehennemin bir anlamı kalmıyor. Yunus Emre'nin de belirttiği gibi;

Cennet cennet dedikleri
Birkaç köşkle birkaç huri
İsteyene ver sen onu
Bana seni gerek seni.

Bizlerin inandığı Allah, savaşı kullarına telkin eden, korkutucu, cezalandırıcı bir Allah değildir.

Bizlerin inandığı Allah, dili, cinsiyeti, rengi, dini, kavmi farklı diye insanları ayırt edip sırf bu özelliklerinden dolayı bazı insanları cezalandıran veya mükafatlandıran bir Allah değildir.

Bizlerin inandığı Allah, insanların kendisi için savaşp kavga etmelerini isteyen bir Allah değildir.

Bizlerin inandığı Allah, merhameti/sevgisi/şefkati sonsuz ve de sınırsız olandır.

Bizlerin inandığı Allah, doğuştan gelen bir özellik olan kavim, ırk, dil, cinsiyet gibi nedenlerden dolayı insanlar arasında ayırım yapmayandır. Adaleti gerçek adalet olandır.

Cehennemden korktuğumuz için Allah'a inanmıyoruz. Cenneti hedeflediğimiz için, cennete çok gitmek istediğimiz içinde Allah'a inanıp ibadet etmiyoruz.

Bunlar bizlerin inanması ve ibadet etmesi için basit gerekçeleridir.

Bizlerin inanması ve ibadet etmesi cennet sevgisi, cehennem korkusu için değildir.

Şükürden, yaşamın –var olmanın- güzelliğinden dolayıdır.

Allah'ın sonsuz güzellikleri karşısında şükürdür inanmak ve ibadet etmek.

Başlı başına var olmak, yaşıyor olmak, nefes alıp vermeyi bile soylu bir olay olarak algılamak bile yeterlidir inanç ve ibadet için.

Cem ibadeti ile alakalı genel bilgilere geçmeden önce şunu öğrenmek istiyorum; Cem İbadetinin Amacı Nedir ve Cem İnsanın ve Toplumun Hangi ihtiyacına Cevap Veriyor?

Bu soruya ara başlık şeklinde cevap vermek gerekirse; cem ibadetinin toplumsal düzen ve bireysel mutluluk olduğu başlığının altını kalın şekilde çizebiliriz.

Demek ki cem ibadeti birey olarak insanın içsel huzurunu sağladığı, içsel tamamlanmışlığa cevap verebildiği kadar toplumsal düzeninde yerli yerine oturmasını sağlıyor.

Bu anlayışla; cem ibadeti bireyin ve toplumun vazgeçilmezidir.

Bunu biraz daha açalım, detaylandıralım.

İbadet nedir, insan neden ibadet eder, ibadet etmekle amaçlanan nedir?

Birçok din, inanç ve öğretilerde ibadetin tanımı: insanın kendisini yaratan/var edene karşı sorumluluklarını yerine getirmesi olarak açıklanır.

Bu doğru bir açıklama ancak bu açıklamaya; ibadetin bir diğer maksadının da (belki bir noktada asıl maksadının) insanın kendisini bilmesine vesile olması olarak da algılanmasıdır.

Bu anlamda Alevi erenlerimiz Dört Kapı Kırk Makam öğretisinin belirli aşamalarında şu sonsuz kâinatı ve bu kâinatta küçücük bir toz zerresi olan dünyayı yaratan, var eden Allah'ın insanların ibadetine ihtiyaç duyup duymayacağını taliplere soru olarak yöneltirler.

Ve ardından asıl ibadete insanın ihtiyacı olduğunu çünkü ibadetin (burada kastedilen elbette Aleviliğin ibadetidir) insanın kendisini bilmesini vesile olduğunu izah eder ve sonrasında bunu Aleviliğin yaratılış/varoluş yani insanın ilk çıkış noktası ile irtibatlandırır.

Bu manada Künt-ü Kenz esrarı/sırrı olarak adlandırılan anlayışın gereği Allah gizli bir hazineydi, bilinmek istedi ve bunun için kâinatı, dünyayı, mahlukatı ve sonunda kendi özünden insanı yarattı.

İşte ibadette insanın kendisini bilmesine vesiledir.

Kendisini bilen Hakk'ı bilmez mi?

Bu anlayış, inanç ve bakış açısıyla Alevilerin toplumsal ibadeti cem ve biçime tabi olmayan bireysel ibadetlerine bakmamız gerekiyor.

İbadetimizin diğer anlamlarının ve işlevlerinin yanında ana amacı insanın kendisini bilmesidir. Kendisini bilen insan, insan-ı kamildir. İnsan-ı kâmil ise cümle sırlara hâkim biri olarak Hakk'ı bilenlerden.

İnsan-ı kamillerin çoğunlukta olduğu, tüm dünyada ki insanların ham ervah değil de insan-ı kâmil olduğu bir dünya; asıl yaşanılması gereken dünyadır ve özlenen dünyada böyle bir dünyadır.

Yani ayrımcılık, yoksulluk, adaletsizlik, ırkçılık ve dinciliğin olmadığı, herkesin birbirine saygılı olduğu, farklılıkların savaş ve kavga nedeni değil de zengin olarak görüldüğü bir dünya.

İnancımıza göre varoluşun gayesi de budur aslında.

Sevgiden oluşmuştur yaşam ve sevgi ile bu oluşuma cevap verilmesi gerekiyor.

Nefsaniyet, benlik, kibir ve daha benzer kötülükler gelişmemiş, olgunlaşmamış ruhların eseri olarak ortaya çıkmaktadır.

O halde bu ham ervahların, bu olgunlaşmamış ruhların olgunlaşması, yaşamın soyluluğuna layık bir hale gelmesi gerekiyor.

Yani Hakk'ı ve hakikati bilmeleri gerekiyor.

Surette insan olmayı aşip manada insan olmaları gerekiyor.

İşte ibadette, dua, tefekkür de bunun için vardır.

İşte tüm bu nedenler için cem ibadetini yapıyoruz.

Hem şu sonsuz kâinatı var edenle irtibatımızı sağlamaya çalışıyoruz, diğer yandan toplumsal düzenimizin işlemesi için, müşküllerimizin ve aramızdaki sorunların çözülmesi içinde bir araya gelip aynı değerler etrafında çözüm yolları arıyoruz

Bu noktada cem ibadeti diğer tüm ibadetlerden ayrılıyor.

Hiçbir ibadette böylesi bir boyut yoktur.

Yani bizlerin cemine insan öldüren, katillik yapan, hak yiyen kimse giremez.

Sadece bu tür somut ve büyük kötülük yapanlar değil, aynı zamanda orada bulunan herhangi bir cana bilerek veya bilmeyerek yanlışlık yapanda giremez.

Girmesi için öncelikle dara durup sorgulanması ve arınıp aklanması gerekiyor.

Bu olmadığı sürece o kimse, her kim olursa olsun ceme giremez, ibadette bulunamaz.

Oysa başka mabetlerde öyle değildir.

Dileyen herkes, bu katilde olsa, hırsız ve soyguncuda olsa girip sorgulanmadan cemaat ile ibadet edebilir.

Oysa esas olan insanın insandan razı olması değil miydi?

Kul kuldan razı olunca Hakk da kullarından razı olmuyor muydu?

Yine yüce yaradan bana kul hakkı ile gelmeyin diye buyurmamış mıydı?

İşte tüm bu nedenlerden dolayı, kul hakkıyla Allah'ın huzurunda olmamak için öncelikle o cem meydanında özümüzü dara çekiyoruz.

Ve böylece kul hakkıyla Allah'ın huzuruna çıkmamış oluyoruz.

Peki kul hakkı yemediğimizde bu daha barışık ve adil bir toplumsal düzen getirmez mi?

Bir toplum düşünün kimse kimseye haksızlık yapmıyor, kandırmıyor, yalan söylemiyor, birbirini kötüleyip ötekileştirmiyor, ayrımcılık yapmıyor.

Böylesi bir toplum cennet sakinlerinin atmosferinde yaşamaz mı?

Sevginin, hürmetin, iyiliğin yüceltildiği ve yaşatıldığı, kötülük ve nefretin yok edildiği, arı ve duru benliklerin oluştuğu, nefsanîyet ve kibirli olanın adım adım olgunlaştığı bir toplumsal düzen...

Demek ki cem ibadetimiz insana ekmek ve su kadar gerekiyor.

Demek ki cem ibadetinde Hakk'a aşkla, sevgiyle, ikrar ve imanla yakarıp dua ediyoruz.

Diğer yandan Hakk'ın insanlardan istediği o bilinmeyi yani cennet atmosferi bir yaşamın, toplumsal düzenin oluşmasını da adım adım burada uyguluyoruz.

Bir kez daha: Gelin canlar cem olalım.

Genel bilgi anlamında Aleviler de ve Alevilikte cem nedir?

Cem, Alevilerin toplu halde yaptıkları ibadetin adıdır.

Kavram olarak Cem Arapça bir kelime olup toplanma, birikme, bir araya gelme manasına gelmektedir.

Cem'in kaynağı **Kırklar Cem'idir**.

Cem ibadetini diğer inançlardaki ibadetlerden farklı kılan en önemli unsurlardan birisi de; Cem de bulunanların aynı zamanda toplumda hesap vermekle yükümlü olmalarıdır.

Cem de bulunanlar birbirlerinden **Razı Olmak** zorundalar.

Cem de bulunan bir kişi başka bir kişiye dargınsa, bu iki kişinin dargınlıkları giderilmeden, barışmaları sağlanmadan Cem'e başlanmaz.

Alevilerin toplu anlamda temel ibadeti olan Cem, bir Dede'nin (veya Ana'nın) gözetiminde, önderliğinde yerine getirilir.

Cem ibadetine katıl, hırsız, yolsuz, düşkün kimseler giremez.

Cem ibadetini kısa bir şekilde tanımlamak mümkün değil.

Bu anlamda Cem'in ne olduğunu ve nasıl uygulandığını tam manasıyla kavramak için en yakındaki Cem evine gidip bilgilenmek gerekiyor.

Buraya kadar cem hakkında genel bilgiler verdik.

Cemin anlam ve öneminin kavranılması için biraz daha detaylandırmak gerekiyor.

Son yüz yıldır kendinden mahrum kalan dimağların tekrar öze dönüşlerinin en esaslı yolu cemlerden, cem olmaktan geçer.

Toplumsal düzenin ve bireysel iç huzurun yolu, yani kendisiyle, doğayla ve çevresi ile barışık bir kişilik olabilmenin yolu; yüz yılların ötesinden süzülüp gelen değerlerle buluşmaktan geçer.

Belki tam manasıyla günümüz cemleri o olması gereken nurani atmosferlerin hâkim olduğu boyutları, asırlardır cemlerden uzak kalanlara yansıtmıyordur.

Bir çok yönüyle –pratik manada- eksiklikler, yetmezlikler olabilir.

Bütün bu eksiklikler, yetmezlikler, praktize edenlerin ham ervahlıkları, bilinç bulanıklığı cemleri gerçek amacından daha az işlevli hale getiriyor olabilir.

Bütün bu olumsuz diyebileceğimiz pratik durumlar cemlerin anlam ve öneminden bir eksilme meydana getirmiyor.

Her şeye çok çabuk bir şekilde ulaşıp tüketildiği bu zamanlarda, cemde aynı şekilde yaklaşanlar bir menzil almazlar.

Pratikte bazı yetmezlikler yaşıyor. Ancak bütün olumsuzluklara

rağmen samimiyetle cem olmak isteyen, ikrarına sadık olanların kısa sürede cemin gerçek mana ve anlamını kavrayacaklarına, daha doğrusu cemi yaşayacaklarına şüphe yok.

Ancak ihlaslı olmayan, şüpheli yaklaşan, cem meydanına bütün kötü duygu ve düşüncelerden arınmamış olarak gelenler için cem meydanı bir dar meydanı olacaktır.

Cem girerken ilk samimiyet sınavı girişte başlar.

Cem meydanının kapısına niyaz edilir.

Eşiğe basılmadan meydana varılır.

Bunlardan önce ceme gelirken bütün art niyet ve ön yargılardan arınmış olarak, sadece bilinç yoluyla değil, aynı zamanda duygu yoluyla da sezgisel olarak da cem yaşanılmaya çalışılır.

Cemden, semahtan, lokmadan, ferraştan, gülbanktan, gözcüden, ikrardan, 4 kapı 40 makamdan, deyiş ve duazdan, musahiplikten, çerağdan, dededen... ve daha nice sır içinde sırdan, yol içinden yoldan bihaber olan bilinç ve duyguların cemi basite almamaları gerekiyor.

Eğer çok ucuz ve basit şekilde bir yaklaşım gösterilirse, bir tiyatro seyrederek gibi yaklaşılsa; o vakit asırlardır insanları ve insanlığı cemden mahrum bırakmak isteyen yezitlerin amaçları gerçekleşmiş olur.

Cem; huzuru arayanların, düzeni mükemmel şekilde kurup kurumlaştırmak isteyenlerin, kendini bilmek isteyenlerin, arınıp aklanmak isteyenlerin, ölüp yeniden doğmak isteyenlerin, sırrı hakikate ermek isteyenlerin, var olmak için yok olmayı göze alanların, semah dönüp gökyüzüne ağanların... dır.

Cem, ikrar verip ikrarına sadık olanlarıdır.

Dara durmaktır cem, Mansur misali.

Aşkınlığın, yüceliğin yaşandığı, yaşatıldığı meydandır cem meydanı. Eğrinin düz olduğu, yalanın yersiz olduğu, Hakk'ın ve can'ın esas olduğu, bir olduğu meydandır cem meydanı.

Cem; mükemmelliğe, insanı, insanı kâmil olmaya götüren yoldur.

Cemde Okunan Bir Gülbank

Bismişah, Allah Allah.

Akşamlar hayır ola, hayırlar feth ola, şerler def ola, demler daim, Cemler kaim ola.

Hazır-gaip, zahir-batın cem erenlerinin nuru cemallarına aşk ola.

Hakk bizleri; Ehlibeytin, Üçlerin, Beşlerin, Yedilerin, Oniki İmamların, Ondört Masum Pakların, Onyedı Kemerbestlerin, Kırkların, cümle erenlerin katarından, didarından ayırmaya.

Her dilde bir dilek, her gönölde bir murat vardır. İnandığımız, güvendiğimiz yüce Yaradan, dilde dileklerimizi, gönölde muratlarımızı vere.

Allah, namerde-merde muhtaç eylemeye.

Duvarımızdan taş, gözlerimizden yaş dökmeye.

Genç yaşta ölüm, ihtiyarlıkta zulüm vermeye.

Hakk evimizin, toplumumuzun ağız tatlılığını bozmaya.

Huzur vere, dertlerimize derman, hastalarımıza şıfa, borçlarımıza eda nasip eyleye.

Yolumuzu yolsuza, yüzümüzü nursuza uğratmaya.

Gökten hayırlı rahmetler, yerden hayırlı bereketler; ana-babasına, toplumuna hayırlı evlatlar vere.

On sekiz bin alemle mümin, Müslim cümle kardeşlerimizi Muhammed-Ali gülbangından mahrum eylemeye.

Çağırdığımızda, bunaldığımızda Hızır yoldaşımız; Şah-ı Merdan Ali kardaşımız, Hünkâr Hacı Bektaş Veli de haldaşımız ola.

Duası bizden, kabulü Allah'tan ola.

Gerçekler demine, evliya keremine, gönüller birliğiyle gerçeğe Hû diyelim.

Cem de On İki Hizmet nedir ve sıralaması nasıldır?

Cemlerimiz ve cemlerimizdeki her uygulama asıl olarak tüm yaşantımızın cem halinde yaşanması gerektiğinin adeta mikro örnekleridir.

Bir bütün olarak cemimize, cemimiz de ki on iki hizmete bu nazarla bakmamız gerekiyor.

Cemlerimizde bir araya gelip, birlik olup ibadetimizi yapıyoruz.

Cemlerimizde Yüce Yaratıcıya ibadetle beraber; var olmanın, can olarak bedenleşip varlık meydanına çıkmış olmamızın, görünür aleme gelmiş olmamızın bilinci ve sorumluluğuyla hem kendi özümüze karşı hem de toplumu karşı hesap vermeye de yükümlüyüz.

Cemlerimizdeki her dua, her deyiş, her uygulama bir bütün olarak bizleri insanlık bilincinin zirve noktasına taşıyor ve daimî olarak orada kalıp insan-ı kâmil olmamıza olanak veriyor.

Cemimizdeki on iki hizmetin hem zahiri hem de batını anlamda anlamları vardır. Bunları yeri geldiğinde açıklıyoruz. Burada kısaca başlıklar şeklinde on iki hizmetin neler olduğuna bir göz atalım.

Dede/Pir/Mürşit:

Bu hizmete pirlilik hizmeti diyoruz. Cemin genel gidişatını pir belirliyor.

Rehber:

Cemi yönetmekle görevli pirin yardımcısıdır rehber.

Çerağ/Delil:

Cem meydanı ile beraber gönülleri ve bilinçleri aydınlatandır delil.

Gözcü:

Gönül gözü ile bakıp ham ervahları hamliklarından dolayı uyarandır.

Zakir:

Sesi ve sazı ile birlik halinde dile gelmemizdir.

Süpürgeci:

Cem meydanı ile beraber gönülleri ve art düşünceleri temizleyendir.

İznikçi/Meydancı:

Cem meydanının dirliğini, düzenini sağlayandır.

Niyazcı/Kurbancı/Lokmacı:

Helal kazançla elde edilmiş lokmaların cem meydanına ayırım gözetilmeksizin getirip adaletli şekilde dağıtır.

Saka:

İmam Hüseyin'in şahsında yaşamın var olması ve devam etmesinin önemini canlara idrak ettirendir.

Tezekar/İbriktar:

Bedensel temizlik ile beraber düşünsel ve duygusal yıkanmadır.

Peyikçi/Haberci:

Duymadım, bilemedim dememek için görevlidir peyikçi.

Kapıcı:

Kötü duygu ve düşüncelerin pir u pakların meydanı olan cem meydanına gelmemesini sağlar.

Muhabbet Cem'i nedir?

Muhabbet Cem'inin önemi, işlevi günümüzde çok artmıştır.

Öz itibarıyla Muhabbet Cemlerinin asıl işlevi genç insanları Görgü Cem'ine hazırlamaktır.

Günümüzde ise Muhabbet Cemlerinin işlevi çok daha büyüktür.

Her tür yozluğun/yobazlığın dayatıldığı, değerlerin anlamsızlaştırıldığı, ilişkilerin çıkar çelişkisi etrafında şekillendiği günümüzde Muhabbet Cemleri adeta bir insani olana dönüş programıdır.

Adından da anlaşılacağı gibi Muhabbet Cemleri, muhabbetin olduğu, insani duyarlılığın olduğu, yaşamın anlam ve değer kazandığı bir nurani iklim ortamıdır.

Bu atmosferdeki enerji hissedilir olmaktan çıkıp insanı başka boyuta, başka alemlere götürür.

Götürür ve tekrar özünü bulan insanı sağlamlaştırmış olarak geri getirir.

İnsanın en çok da ihtiyaç duyduğu bu değil mi?

Yani insan sadece fiziki görüntüsüyle değil, ruhuyla, duygularıyla, düşünceleriyle... yani bir bütün halinde insan olmalıdır.

İnsani olan ne varsa kirletiliyor, anlamsızlaştırılıyor.

Sürekli yapay mutluluklar, güdülerin doymak bilmez dürtüleri pompalanıyor.

Böylesi koşulların hâkim olduğu bir ortamda insani olanın sağlam kalması mümkün değil.

Sağlam olmak isteyen ve hayatı anlamlandırmak isteyenlerin sığınağı Muhabbet Cemleridir.

Bu muhabbetler bir başlangıçtır.

Sonsuz, sınırsız lezzetler, manzaralar diyarına yolculuğun başlangıcı.

Perşembe'yi Cuma'ya bağlayan gece böylesi bir nurani atmosferin en ideal anıdır.

Çerağ, Delil nedir, neleri sembolize ediyor? Çerağ/Delil gülbanklarından, deyişlerinden örnek verebilir misiniz?

Çerağ ve delil kelimeleri/kavramları genel manada bir birinden farklı anlamlara sahip olmakla beraber Alevi inancında birlikte kullanılan kavramlardır. Çerağ kelimesi Farsça bir kelime olup kandil, güneş, mum, lamba, çıra anlamına gelmektedir. Delil ise Arapça bir kavram olup rehber, yol gösterici, kılavuz anlamına gelmektedir.

Cemlerimizdeki on iki hizmetlerden biri de çerağı yakma, başka bir kavramla delili uyandırma görevidir.

Bu hizmete hem erağcı hem de delilci denilir.

erağ ve delil Alevi inancında birbirinin içine geçmiş, biri diğlerinin yerine kullanılan, birbirini tamamlayan kavramlardır.

Bu elbette öylesine oluşmuş bir birliktelik değildir.

Bunun oluşumunun birçok anlamı olmakla beraber asıl anlaşılması gereken veya anlam verilmesi gereken batını manasıdır. Dışsal/zahiri olarak bile bu kavramlar yan yana getirildiğinde anlamak isteyenler için epey anlamlar vardır.

Bir yandan ışıık, diğeri yanda yol göstericilik!

Delili uyandırmak

Zaman değişiyor.

İnsanoğlu sürekli bir değişim ve gelişim içerisinde.

Durağanlık adeta ölümle eşdeğer bir anlamdadır.

Bu manada değişmek, gelişmek yaşam belirtisidir ve kaçınılmazdır.

Değişim, gelişim, teknolojik ilerlemeler, kültürel etkilenmeler, kültürel alışverişler, farklı düşünce ve fikirlerin daha kolay öğrenilmesi ve daha başka başka etkenlerden dolayı hayata, inanca, felsefeye dair anlayışlar, algılamalar, pratik uygulamalar farklılaşıyor.

Bugün Alevilerin çoğunluğu 50 yıl önceki köy-kır yaşantısından çoktan uzaklaşmış ve modern şehir hayatını yaşıyor.

Hatta sadece ülkemizde değil, dünyanın birçok coğrafyasında farklı ülkelerde, farklı kültürlerle beraber yaşıyoruz.

Böylesi farklı hayat şartlarında köyde praktize ettiğimiz geleneklerimizi aynı şekilde devam ettirmemiz pek mümkün olmamaktadır.

Peki bu durumda ne yapacağız?

İnancımızı, değerlerimizi, ibadet anlayışımızı yok mu sayacağız?

İnancımızı yaşayıp uygulamayacak mıyız?

Elbette ki hayır.

Elbette inancımızı yaşayacağız, geleneklerimizi koruyup değerlerimizi ve kültürümüzü çocuklarımıza vereceğiz.

Şehirlide olsak, farklı ülkelerde de yaşıyor olsak, hatta insanoğlu uzaya çıkıp orada yerleşse ve biz Alevilerde oralara gitsek bile yine inanç ve değerlerimizi beraberimizde götüreceğiz.

İnancımız evrensel bir inançtır.

Hakk inancı, hakikat yoludur.

Bu anlamda zaman ve mekânın önemi yoktur. İnsanoğlu yaşadığı sürece inancımızda yaşayacaktır.

İnancımızın içeriği her mekân ve zamanda geçerli olduğu için bu zamanda ve mekânda da ve gelecek zamanlarda ve mekanlarda da geçerlidir.

İçerik olarak, öz olarak, taşıdığı mesaj ve insanoğluna sunduğu değerlerle her daim var olacak inancımızın pratik boyutuyla yerine getirilmesi, hayata aktarılması öyle sanıldığı gibi zor değildir ve yaşanan daha da yaşanacak olan değişimler inancımızı yaşamamız noktasında asla engel değildir.

İnancımızdaki temel toplumsal ibadetimiz cemdir.

Bunun dışında ibadet etmek, Aleviliğin kurallarını yerine getirmek için çok Alevinin bir arada yaşıyor olması gerekmiyor.

Her Alevi inançlı kişi kendi evinde, bulunduğu ortamda ibadetini yapabilir, inanca dair gerekleri yerine getirebilir.

Elbette yanımızda, yakınımızda cemevi varsa, bizler gibi inanan, düşünen canlarımız varsa onlarla birlikte ibadet eder, onlarla cem olur, onlarla muhabbet eder, hasbıhal olur, inanç ve kültürümüzü yaşarız.

Fakat şartlarımızda cemevi ve bizler gibi inananlar yoksa tek başına da ibadetimizi yapabiliriz.

Bilindiği gibi toplu halde ifa ettiğimiz cem dışında bireysel olarak yaptığımız ibadetimizde kurallar yoktur.

Yani yüce Yaratıcıya yakarmak, hemhal olmak, hasbıhal etmek için belli bir biçim yoktur. İstedğimiz dilde, istediğimiz tarzda ibadetimizi, duamızı yapabiliriz.

Yani sabah işimize başlarken gülbank okuyabilir veya akşam uyumadan önce duamızı edebiliriz.

Bu noktada Alevilikte bağlayıcı bir kural yoktur.

Ancak geçmişte yaptığımız gibi modern zamanlarda da perşembeyi cumaya bağlayan akşam/gece delilimizi uyandırıp duamızı yapabiliriz.

Eğer imkânımız varsa, şartlarımız uyuyorsa cemevin de haftada bir gün ibadetimizi yapmalıyız.

Fakat şartlar ve ortam uygun değilse perşembeyi cumaya bağlayan akşam ailemizle birlikte sofraya oturmadan delilimizi uyandırabiliriz, gülbankımızı okuyabiliriz.

Bunu süreklileştirdiğimizde az da olsa çocuklarımıza bazı değerleri vermiş oluruz.

Peki nedir delili uyandırmak?

Delil ne anlama geliyor?

Delil; rehber, yol gösterici, kılavuz anlamına gelmektedir.

Delil uyandırıldığı zaman salt gün yüzüne çıkan güzellikler, aydınlanan mekân değildir.

Asıl aydınlanan insanın kalbi ve bilincidir.

Delil, Allah'ın nurudur.

Daha yer gök hiçbir şey yokken o nur vardı.

Her şey o nurdan meydana gelmiştir.

İşte delilin yakılması o nurun bütünlüklü olarak, daim olarak yankısını bulmasıdır.

Delilin uyandırılması Muhammed Ali yolunun sevgiyle, aşkla olduğu kadar bilimle, irfanla bütün insanların yüreklerinin ve beyinlerinin aydınlanması/aydınlatılmasıdır.

Aydınlanan insan, kendini bilen insan varoluşa en anlamlı cevabı verendir.

Aydınlanan, aydınlık olan, چراغ misali yanan çevresini de aydınlatır.

Delili uyandırmak bizdeki, ruhumuzdaki karanlığı aydınlığa çıkartmak ve aydınlığın, nurun bizde daim olmasını dilemektir.

Her perşembeyi cumaya bağlayan akşam ailemizle toplu halde veya yalnız tek başımıza delili uyandırmak niyetine bir mum yakıp odamızı aydınlatıyorsak, bu aydınlanmayla asıl sağlamak istediğimiz, aydınlatmak ve nura gark olmasını istediğimiz özümüzdür.

Yüce yaratıcının nurunun özümüzde olmasını, o nurun daima bizlerle olmasını, her zorlukta bize güç vermesini, her karanlıkta yolumuzu aydınlatmasını, bizi kötülük ve kötülerden, şeytanın ve nefsin emrinde olanlardan ayrı tutmasını istemektir, dilemektir.

Delili uyandırmak asıl olarak özümüzü uyandırmaktır ve bu bizler için bir ibadettir.

Çünkü esas olan aydınlanmış, gerçeğin ve hakikatin ayırına varmış bir can olmaktır.

Gerçek anlamda can olabilmek ise aydınlanmak ile olur.

Aydınlanmak salt bilgi sahibi, bilinç sahibi olmak değildir.

Bununla beraber ibadet boyutuyla, tefekkür anlamıyla da aydınlanmaktır.

İşte perşembeyi cumaya bağlayan akşam uyandırdığımız delil bu ibadet boyutunun en genel ve ilk basamağıdır.

Bugün perşembe günü/akşamı ve biz delili uyandırıyoruz.

Delilimizi uyandırırken şu gülbankı/duaları okuyoruz:

Bismişah Allah Allah!

Allah'tan bize ulaşan çerağımız sonsuza dek kılavuzumuz olsun!

Çerağımız yansın yakılsın, Allah'ın nuru aşkına!

Çerağımız yansın yakılsın, Peygamberliğin nuru aşkına!

Çerağımız yansın yakılsın, velâyetin nuru aşkına!

Çerağımız yansın yakılsın, Ehlibeyt'in nuru aşkına!

Çerağımız yansın yakılsın, Pir Hünkâr Hacı Bektaş Veli aşkına!

Çerağımız yansın yakılsın, yolumuzun, birliğimizin, dirliğimizin aşkına!

Sonsuza dek bu çerağ yolumuzun ve yaşantımızın ışığı ola.

Gerçeğe Hü.

Nur suresi 35-36

Allah, göklerin ve yerin Nur'udur.

Onun nurunun örneği, içinde çerağ bulunan bir kandile benzer.

Kandil, bir sırça içerisindedir.

Sırça, inciden bir yıldız gibidir ki, doğuya da batıya da nispeti olmayan bereketli bir zeytin ağacından yakılır.

Bu ağacın yağı, neredeyse ateş dokunmasa bile ışık saçır.

Nur üzerine nurdur o.

Allah, dilediğini kendi nuruna kılavuzlar.

Allah, insanlara örnekler verir. Allah her şeyi bilmektedir.

Kandil, Allah'ın yükseltilmesine ve içinde adının anılmasına izin verdiği evlerdedir.

Orada sabah-akşam O'nu tespih eder.

Çerağı Ruşen, Fahri Dervişan,

Zuhuru iman, Himmeti Piran,

Piri Horasan, Kürşadı meydan

Kuvveyi Abdalan, Kanunu Evliya,

Gerçeklerin demine hü.

La feta illa Ali la Seyfa illa Zülfükar

Bi nuru azametike ya Allah ya Allah ya Allah

Ve bi nuru nübüvvetike ya Muhammet ya Muhammet ya Muhammet

Ve biri nuru velayetike ya Ali ya Ali ya Ali

Çün çerağı fahri uyandırdık, Huda'nın aşkına
Seyyid-ül Kevneyn Muhammed Mustafa'nın aşkına

Saki-i Kevser Ali'yyel Murtaza'nın aşkına
Hem Hatice Fatıma, Hayrünissanın aşkına

Şah Hasan, Hulki Rıza, hem Şah Hüseyini Kerbela
Ol imam-ı etkiya Zeynel Abanın aşkına

Hem Muhammed Bakır ol kim nesli Paki Murteza
Cafer -üs Sadık İmamı Rehmümanın aşkına

Musai Kazım İmamı Serfirazı ehli Hak
Hem Ali Musa Rıza'yı Sabiranın aşkına

Şah Taki ve Ba Naki hem Hasan-ül Askeri
Ol Muhammed Mehdi Sahip Livanın aşkına

Pirimiz üstadımız Bektaş Velinin aşkına
Haşre dek yanan yakılan aşkanın aşkına

Hata ettim Hüda yaktı delili
Muhammed Mustafa yaktı delili

Ol Ali Abâ'dan Haydar-ı Kerrar
Ali'yyel Murtaza yaktı delili

Hatice-Tül Kübra Fatima Zehra
Ol Hayrün Nisa yaktı delili

Hasan'ın aşkına girdim meydana
Hüseyin-i Kerbela yaktı delili

İmam Zeynel, İmam Bakır-ı Cafer
Kâzım Musa Rıza yaktı delili

Muhammed Taki'den hem Ali Naki
Hasan-ül Askeri yaktı delili

Muhammed Mehdi'yi ol Sahib-zaman
Eşiğinde Ayet yaktı delili

Bilirim Günahım hadden aşubdur
Hünkâr-ı Evliya yaktı delili

Oniki İmamdır bu nur Hatayi
Şir-i Yezdan Ali yaktı delili

Kudret Kandili'nde parlayıp duran
Muhammed Ali'nin Nuru'dur vallah
Zuhur edip küffar askerin kıran
Elinde Zülfikar Ali'dir billah

Elinde Zülfikar, altında Düldül
Kanber önü sıra dilleri bülbül
Hazret-i Fâtıma cennette bir gül
Ona sırrım dedi Hak Hâbibullâh

Zuhur etti İmam Hasan, Hüseyin
Onların nurundan ziyalandı din
Kırk pare bölündü Zeynel-Abidin
Çekeriz yasını hasbeten lillah

Muhammed Bâkır'dan Câfer-i Sadık
İmam Mûsa Kâzım hem Rıza dedik
Tarikat suyuyla cismimiz yuduk
Hak buyurdu mümin kalbi Beytullah

Takî, Nakî, İmamların civanı
Hasan-ül Askeri cismimin canı

Elinde hücceti sahib-zamanı
Vakit tamam oldu göndere Allah

Ta ezel ezelden böyle kuruldu
Hariciler bu dergâhtan sürüldü
Kün deyince yedi kat yer düürldü
Bir harf ile bina tuttu arşullah

VÎRÂNÎ'yem niyazım var üstaza
Elinde Zülfikar hem ehl-i gaza
Binbir dondan baş gösterdi Murtaza
Biz bir bildik, dedik Allah eyvallah

***İbadet nedir? İnsan neden ibadet eder, ibadet etmekle insan neyi
amaçlıyor? İbadette biçim ve form olmalı mı?***

Bireysel olarak yaptığımız ibadette herhangi bir biçim, form ve şekil yoktur.

Esas olan samimiyet ve inançtır.

Kişi istediği vakit, istediği şekilde, istediği dilde ve sözlerle dua ve ibadet edebilir.

Bizler için ibadet esas olarak Allah'a inanmanın gereklerinden birisi olmasının yanı sıra kişinin kendisini kemalet ve olgunluk yolunda yoğurmasıdır.

Allah'ın bizlerin ibadetine ihtiyacı yoktur.

İbadete ihtiyacı olan bizleriz.

İbadet ile olgunlaşma ve kemaletle ulaşmada bir adım daha ilerlemiş oluyor, hayatı anlama ve bu anlama uygun bir şekilde yaşamada daha bir yol almış oluyoruz.

İbadet bizler için aynı zamanda bireysel mutluluk ve huzur olduğu gibi toplumsal düzen demektir.

Bu anlamıyla ibadet toplumsal ve bireysel olarak iki ayrı boyuttur.

Çünkü bizlerin toplu halde yaptığı ibadeti olan cem ibadetinde rızalık vardır.

Rızalık demek, cem ibadetinde olan herkesin birbirinden razı ve hoşnut olmasıdır. Herkesin bir birisi ile barışık olmasıdır.

Eğer ceme katılanlardan dargın ve küskün varsa, kalp kırmış ve hak yemiş olan varsa, yani bir olumsuzluk ve müşkül durum varsa bu giderilmeden cem ibadeti olmaz.

Bütün bunlardan da anlaşılacağı gibi bizler için cem ibadeti hem Hakk'a yakarmak hem inançsal değerlerimizi öğrenmek, bilmek ve hem de toplumsal düzenimizi sağlamak demektir.

Aleviler bireysel olarak ibadet ediyorlar mı? Ediyorlarsa nasıl ediyorlar? Alevilikte bireysel ibadetin kuralları, şekli var mı? Varsa nelerdir, nasıldır? Siz ibadet ediyor musunuz? Ediyorsanız nasıl ediyorsunuz? Sizin yaptığınız ibadetleri/duaları Allah duyuyor ve karşılığını veriyor mu? Bu konuda şahsi tecrübeniz nedir?

Bu ve benzer sorulara cevap verirken öncelikle biz Alevilerin toplu halde yaptıkları cem ibadetini biraz açıklamaya çalışıyor ve cem ibadetinin benim manevi dünyamda oluşturmuş olduğu etkiden, direkt olarak yaşamıma yansımından başlayarak cevap veriyorum.

(Cem ibadeti hakkındaki düşüncelerimi, bende oluşturmuş olduğu manevi boyutu öğrenmek isteyenler bu konuda yazmış olduğum yazıları okuyabilirler)

Dilimin döndüğünce cem ibadetini, ibadetteki asıl maksadı anlattıktan sonra bireysel ibadet konusuna geliyorum.

Alevilerde/Alevilikte bireysel ibadet konusunda şunları belirtiyorum bu soruları soranlara:

Her şeyden önce Alevilerin bireysel olarak yaptıkları ibadette belli bir şekil, kural, zaman, mekân şartı yoktur.

Her Alevi günün her saatinde, her ortamda, hiçbir şekil ve biçime uymaksızın Yüce Yaratıcıya yakarabilir, Onunla hemhal olmaya çalışabilir.

Bunu söylediğimizde soruyu soranlar anlamakta zorlanıyorlar.

Biz Alevilerden de Sünnilerin yaptıkları rüku, secde, kıyam gibi şekilleri, Budistlerin ibadet veya meditasyon yaptıklarında, yaptıkları şekilleri, aldıkları vücut pozisyonlarını, Hristiyanların dualarından sonra yaptıkları haçı simgeleyen işaretlere benzer şekiller bekliyorlar.

Öyle bir şartlanma var.

Aleviliği ister istemez diğer inançlarla kıyaslama ve onların şekilleri gibi şekil bulma arayışı var.

“Biz Alevilerde bireysel olarak yaptığımız ibadetimizde şekil yoktur. Duamızı istediğimiz zaman, istediğimiz dilde, istediğimiz şekilde Yüce Yaratıcıya iletebiliriz” dediğimizde ister istemez şablona alışmış olan zihinlerin Alevilerin bireysel ibadet anlayışını algılaması zaman alıyor.

Bana gelince: bende bireysel olarak ibadet ediyorum.

Şükür maksadıyla, bir sıkıntıdan, zorluktan bunaldığımda, Yaratanın güzelliklerine hamd amacıyla, Hakk’a bağlılığımı ifade maksadıyla, Ehlibeyte bağlılığımı dile getirmek amacıyla ve daha başka başka sebeplerden dolayı dua ediyorum.

Perşembe’yi Cuma’ya bağlayan akşam mutlaka delili uyandırır duamı ederim.

Onun dışında herhangi özel bir zamanım yok dua için.

Sabah uyandığımda bir güne daha başlamanın coşkusu içerisinde şükür amacıyla dua ederim.

“Yüce Allahım

Şükürler olsun ki bir gün doğumu daha gördüm

Yüce Allahım

Bu günde yolumu yolsuza düşürme
İşimi halden bilmeze düşürme
Beni namerde muhtaç eyleme
Hakkımda hayırlısı neyse onu bana nasip eyle.”

Gün arasında da bazen dua ederim.

Kendimce Yaratana dertleşirim.

Akşam başımı yastığa koymadan mutlak duamı ederim.

“Yüce Allahım

Tek amacım senin rızan üzeri bir yaşam yaşamak

Şu üç günlük dünyada beni zalimlerde uzak tut

Her türlü nefsinde esir olmuş kişilerden ayrı kıl

Beni kötüye ve halden bilmeze muhtaç eyleme

Beni Ehlibeytin yolundan ayırma

Cümle insanlara güzellikler nasip eyle

Darda ve zorda kalan yürekleri temiz bütün mazlum ve mahzun
kullarına yardım eyle.

Allah, eyvallah” diyerek duama bitiririm.

Duamı bitirdikten sonra sağ elimi kalbime koyarım.

Sonra elimi dudaklarıma götürür böylece niyazımı etmiş olurum.

Dualarımı bazen sesli olarak okurum, bazen sessizce içimden söylerim.

Dualarım her zaman aynı değildir.

Ancak yaklaşık olarak yukarıda verdiğim örnekler gibidir.

Duaların kabul olacağı inancı ve düşüncesiyle dua ediyor tüm
inanenler.

Bende öyle. Bende dualarımın kabul olacağına inandığım için dua
ediyorum. Duamı ederim takdiri Yüce Yaratıcıya bırakırım. O her şeyin
en hayırlısını ve doğrusunu bize sunandır.

Şahsi tecrübelerim bana kalmakla beraber yine de şunları söylemekten
geri durmayacağım: elbette dualarım karşılıksız kalmıyor.

Muharrem Orucu ile alakalı genel bilgelere geçmeden önce bu oruç ile ilgili neler söylemek istersiniz? Aleviler neden Muharrem Orucu tutuyor?

Oruç ibadettir.

Biz Alevilerin orucu olan Muharrem orucu ise hem oruç ibadetidir ve hem de bizler için yastır.

Oruç ibadeti ile yas adeta birbirinin içine geçmiş ve tamamlanmıştır.

Bundan dolayıdır ki Muharrem orucunun, “12 İmam orucu, Matem Orucu, Yass-ı Matem orucu” gibi birden fazla adı vardır.

Biz Aleviler Muharrem orucu tutmak ile hem oruç ibadetini yerine getiriyoruz, diğer yandan ise başta Kerbala şehidi İmam Hüseyin ve Candaşları olmak üzere diğer imamlar ve onların şahsında Hakk ve hakikat yolunda yaşamlarını vermiş olan bütün canlarımızın yasını tutuyor, onlara bağlılığımızı yineliyor, onların yolundan gittiğimizin ikrarını tazeliyoruz.

Zaman zaman canlarla sohbet ettiğimizde şu soru ve söylemlerle karşılaşırız:

“Zaman değişti, algılar değişti, yaşadığımız coğrafya ve şartlar değişti, eskiden olduğu gibi köylerde yaşamıyoruz.

Bütün bu değişimlerle beraber oruca ve yas'a bakışımızda değişti.

Madem her şey değişti ve değişiyor, o halde daha bizlerin oruç tutması da yas çekmesi de gerekmiyor?”

Öncelikle herkesin düşüncesine, bakış açısına saygı duyuyorum.

Kim nasıl diliyor ve istiyorsa öyle yapsın, yaşasın.

Kimseyi bir şeye zorlamak, bir değeri ve doğruyu dayatmak asla kabul edilir bir şey değildir.

Bütün bunlarla beraber kimsenin kendi şahsı ve grupsal fikirlerini Aleviliğin temel doğrusu diye dayatmasına da hakkı yoktur.

Alevilik vardır, Alevilik yaşıyor ve Aleviliğin ilkeleri, erkanları, ibadet ve kuralları apaçık ortadadır.

Bunlardan yola çıkarak; zamanın, coğrafyanın ve bazı kimselerin algısının değişmesi, bazı temel doğru ve değerlerin özünün değişmesini gerektirmiyor.

Değişim ve gelişim ne kadar geniş ve boyutlu olursa olsun, o öz daimdir ve hep de kalıcı olacaktır.

Aynı kriter benim açımdan Muharrem orucu içinde geçerlidir.

Muharrem orucunu tutarken diğer ibadetlerimiz gibi cennet ve cehennem hesabının kaygısına düşmeden tutmak gerekiyor.

Yani cennete gitmek için oruç tutmuyoruz, cehennemden korktuğumuz içinde oruç tutmuyoruz.

Peki öyleyse neden bu orucu tutuyoruz?

Bu orucu tutuyoruz, çünkü Hakk'ın rızasının sahibi olmak için bu orucu tutuyoruz ve yine yukarıda belirttiğimiz gibi bu yola yani Hakk ve hakikat yoluna canlarını ve başlarını vermiş olan o yüceler yücesi şahsiyetlerin değerlerini sahiplenmek için, yer yüzünde zalimliğin ve kötülüğün yok olmasını istemek ve bu istemin çabasını göstermek için bunu yerine getiriyoruz.

Allah'ın bizlerin orucuna ihtiyacı yoktur.

İmam Hüseyin ve diğer ulularımızın bizlerin onlar için çektiğimiz yas'a ihtiyaçları yoktur.

Oruca ve yas'a ihtiyacı olan bizleriz.

Oruç bizler için nefsimizi terbiye etmede bir araçtır.

Oruç ile salt aç kalan bedenimiz değildir.

Mide orucu değildir tuttuğumuz.

Nefsin orucudur, bütünlüklü olarak tutuyoruz orucu.

Yani sadece mide ile değil, cümle uzuvlarımızla (varlığımızla), elimiz ve belimiz ile, düşünce ve eylemimiz ile orucumuzu tutuyoruz, tutmalıyız.

Böylesi olursa oruç bir değer taşır, anlam kazanır.

Birkaç saat aç kalmak ve sonrasında tıka basa yemek, bizler için oruç değildir.

Yaşamın tümünde ve her anımızda oruçlu olmaktır asıl muradımız ve Muharrem orucu bunun zirve noktasıdır.

Evet, yaşamın tümünde kötü davranış ve eylemlerden sakınmaktır oruç.

Paylaşmak ve dayanışma göstermektir.

İyilikte bulunmak, kötülüğü engellemektir oruç.

Yas da aynı şekildedir.

Bizler için Kerbela olayı ve İmam Hüseyin ile Candaşlarının bu olayda şehit edilmeleri, 1400 yıl önce yaşanmış ve dünya tarihinde sayısız kez yaşanmış olan -ve halende yaşanan- sıradan bir olay değildir.

Kerbela bizler için, insanlığın adeta dönüm noktasıdır.

Cümle kötülük ve iyiliklerin çarpışmasıdır Kerbela.

Zalim ve haksız olanla mazlum ve hakkaniyetli olanın en zirve boyutuyla hesaplaşmasıdır Kerbela.

Ve bizler işte Muharrem orucundaki yasımız ile sadece Kerbela şehitlerine ağlamıyoruz, onun şahsında cümle mazlumlara ağlıyoruz.

Lanetlediğimiz sadece Yezit değildir, her devrin zalim ve Yezitlerini lanetliyoruz.

İyilerden olma isteğimizi dile getiriyor, kötülüğü lanetliyor ve karınca kararınca Yezitlik ve zalimliği insanlık hayatından çıkartmak istiyoruz.

Sonuç olarak; Muharrem orucu tutmaya ve İmam Hüseyin'in yasını çekmeye devam edeceğiz.

Dünyada haksızlık ve açlık bitene kadar, zalimlik ve kalleşlik son bulana kadar, savaşlar ve kıyımlar bir daha gelmeyecek şekilde insanlığın düşünce ve eyleminden çıkana kadar Muharrem orucu tutmaya ve erenlerimizin yasını çekmeye devam edeceğiz.

Biliyoruz ki kemalet sahibi bir insan olmanın yolu da bundan geçer.

Ve yine biliyoruz ki Hakk'ın nazarında geçerli olanda böylesi bir oruç ve yas'tır.

O halde; sonsuza dek Muharrem orucunu tutmaya, erenlerin serdari İmam Hüseyin'i yad etmeye devam.

Oruç nedir?

Oruç, insanın bedenini disiplin ve denetim altına almak, ruhsal yapısını güçlendirmek için yaptığı bir ibadettir.

Oruç ibadeti belirli zamanlarda yeme, içme ve cinsellik gibi istekleri/duyguları terk ederek zihinsel/ruhsal yapıya ağırlık vermektir.

Bazı inançlarda oruç tamamıyla yeme-içmeden uzak durmak şeklinde olabileceği gibi, et ve diğer hayvansal mamuller gibi belirli yiyecekleri yememek şeklinde de olabilir.

Hemen hemen bütün inançlarda oruç ibadeti vardır.

Aleviler oruç tutarlar mı?

Hemen hemen bütün inançlarda oruç ibadeti vardır.

Alevi inancında da oruç ibadeti vardır ve Alevilerde oruç tutarlar

Muharrem Orucu nedir? Bu oruç neden tutulur?

Muharrem ayı Hicri takvime göre (bu takvimin bir diğer adı da Kameri/Ay takvimidir) birinci aydır ve Muharrem orucu da bu ayın ilk gününden başlar.

Muharrem orucunun tarihi Âdem peygambere kadar gider.

Hız. Muhammed de Muharrem orucu tutmuştur.

Muharrem orucu, insanın kendi iç benliğine yönelmesi, yanlışlarını-doğrularını, eksilerini-artılarını hesaplaması ve bütün bunların sonucunda daha iyiye, doğruya, güzele yönelmesine davettir.

Nefsini terbiyeye, Hacı Bektaş Veli'nin de buyurduğu gibi nefsini bilmeye vesiledir oruç.

Muharrem orucu biz Aleviler için Âdem peygamberden başlayarak bütün peygamberlerin yerine getirdikleri bir ibadettir.

Bunun yanı sıra başta Hız. Hüseyin olmak üzere On İki İmamların şahadetlerinden dolayı aynı zamanda bir yas'tır.

Bundan dolayıdır ki Muharrem orucunun diğer bir adı da Yass-ı Matemdir.

Aleviler olarak Muharrem orucu ile Hız. Adem'den günümüze gelen bir ibadeti yerine getirirken aynı zamanda Hız. Hüseyin'in şahsında Ehlibeyte, Ehlibeytte temsilini bulan insanlık değerlerine bağlılığımızı yineliyoruz.

Yezide ve yezitte sembolleşen bütün kötülöklere lanet ediyoruz.

Muharrem orucu, bütün bu özellikleriyle biz Aleviler için önemli bir ibadettir.

Muharrem Orucu nasıl tutulur?

Kurban Bayramının 1. gününden başlayarak 20 gün sayılır.

20. günün akşamı Muharrem Orucu için niyet edilir ve oruç başlar.

Niyet edildikten sonra gün doğumu ile gün batımı arasındaki sürede hiçbir şey yenilmez ve içilmez.

Gün batımı ile oruç açılır.

Oruç süresince (12 gün boyunca) düğün, nişan, sünnet ve benzer törenler/etkinlikler yapılmaz, kurban kesilmez, et yenilmez, Kerbela Şehitleri'nin çektikleri susuzluğu hissetmek için su içilmez/-veya çok az içilir- (Su saf olarak içilmemektedir. Vücudun su ihtiyacı yenilen yemeklerden, çay, kahve, meşrubat, meyve suyu, ayran gibi sıvı içeceklerden karşılanır).

Muharrem orucunun on ikinci gününden sonra ise On iki İmamlar 'ın ve bu yolda şehit olan bütün canların anısına on iki çeşit/veya daha fazla gıdadan oluşan Aşure Çorbası pişirilerek o yılki Muharrem Orucu noktalılır.

Muharrem orucu hakkında genel bilgiler verdiniz. Bu genel bilgilerin ışığında bazı hususların daha iyi bilinmesi için biraz daha ayrıntılı bilgiler verebilir misiniz?

Her şeyden önce bizlerin inancı olan Alevilikte samimiyet esastır. Muharrem orucuna da samimiyet ilkesi çerçevesinde yaklaşmalıyız.

Orucumuzu bazı çıkar hesapları ile tutmamalıyız.

Yine biçimsel bir kuralı yerine getiriyor olmak için tutmamalıyız.

Bütün bunlardan öte, ne yaptığının bilincinde ve neden oruç tuttuğunun ayırdın da olarak tutmalıyız.

Eğer ortada belli bir inanç, itikat, bilinç, hissediş, bağlılık yoksa tuttuğumuz oruç tam olarak amacına hizmet etmiyor demektir.

Muharrem orucunda gönüllülük esastır.

Kişi kendi özgür iradesi ve bilinciyle oruç tutmalıdır. Başka inanç mensuplarının yaptıkları dayatma, baskı, zorlama biz Alevilerin inancına aykırıdır.

Yukardaki satırlarda da işaret edildiği üzere Muharrem orucu Âdem peygamberden başlayarak cümle peygamberlerin ve onları takip edenlerin tuttukları bir oruçtur.

Bu orucun özü bu başlangıç ilkesine dayanıyor.

Ancak biz Aleviler için anlam ve önemi Kerbela çölünde susuz bir şekilde, insanlığın tanık olduğu ender vahşetlerden birisine maruz kalarak şahadet şerbetini içen İmam Hüseyin'in şahadetiyle başka bir boyut alıyor ve daha da yaşamsal hale geliyor.

Orucumuzu bu öz ve bu özün etrafında gelişen yol önderlerimizin (başta Oniki İmamlar olmak üzere) yoluna ve ilkelerine bağlılığın gereği olarak, onların şahsında temsilini bulan ve insanlığı gerçeğe davet eden değerlerine, doğrularına bağlılığın gereği olarak tutmalıyız.

Bunların ışığında tekrar şunların altını çizebiliriz:

Orucumuzda samimiyet ve bu temsil olunan değerlere bağlılık esastır.

Bu çerçevede orucumuzu tutarken kesin kes sağlığınıza zarar verecek şekilde tutmamalıyız.

Hiçbir cana kıymamak maksadıyla on iki gün boyunca -oruç tatalım veya tutmayalım- kesinlikle et yememek gerekiyor.

Yaşamımızın bütününde küfür, şiddet, nefret, öfke, kıskançlık, kin ve daha benzer olumsuz duyguların ve bu duyguların davranış halini almasına izin vermemeliyiz.

Muharrem orucu bu kurallara daha bir dikkat etmemiz gereken özel ve anlamlı günlerdir.

Bu günlerde daha dikkatli olarak bu tür olumsuzluklar varsa yaşamımızdan, kişiliğimizden çıkarıp atmaliyiz.

Oruçlarımızı açtıktan sonra yine aşırıya kaçmamamız gerekiyor. Mümkün olduğunca, sağlığını ve bünyemizi de düşünerek az tüketmeliyiz.

Yine sağlığınıza dikkat ederek mümkün olduğunca sade su içmemeye özen göstermeliyiz.

Bunun yerine meyve suyu, ayran, çay ve benzer içeceklerle su ihtiyacımızı giderebiliriz.

Düğün, nişan ve daha başka eğlencelerden uzak durmalıyız.

Muharrem orucu bizler için aynı zamanda bir yastır.

İmam Hüseyin'in acısını yüreğinde hissedenler, Celal Abbas'ın kolundan akan kanın kendi yüreklerinde aktığını hissedenler doğal olarak eğlenemezler.

Bunların dışında temizliğe büyük önem vermeliyiz.

Bizlerle aynı ortamı paylaşan farklı inançtan insanların hassasiyetlerini dikkate almalıyız.

Bu noktada bir yandan inancımızı yaşarken diğer yandan bazı biçimsel kurallar yüzünden insanların bize, dolayısıyla inancımıza tepki duymalarını engellemeliyiz.

Bu samimi duygu ve düşüncelerle oruç tutan cümle canların oruçları kabul olsun.

Muharrem Orucuna Niyet Edilirken Okunan Dua

Bismişah... Allah, Allah
Hakk Muhammed Ali aşkına,
şehitler serdarı İmam Hüseyin aşkına,
Kerbela meydanında şehit düşen masumların aşkına,
On İki İmam, Ondört Masumu-u Pak, Onyedi, Kemerbest
efendilerimizin hürmetine,
Hz. Fatma Ana'nın şefaatine,
Hazır, gaip gerçek erenlerine himmetine;
niyet ettim Hakk için oruç tutmaya, İmam Hüseyin'in matemini
çekmeye.
Niyetimiz kabul ve makbul ola.
Hakk dergahına, Hz. Hüseyin'in katarına yazıla
Allah eyvallah
Gerçeğe Hü.

Muharrem Orucu Açılırken Okunan Dua

Bismişah.. Allah, Allah
Ya Hakk;
Bize bu Muharrem orucunu tutmayı, Kerbela matemini yaşamayı nasip
ettiğin için Sana sonsuz şükürler olsun.
Bütün peygamberlerine salât ve selam olsun.
Kerbela şehitlerinin ruhları ilahi nurun ile şad olsun.
Yezid'e ve anlayışına lanet olsun.
Bütün şehitlerin, erenlerin, evliyaların yüzü suyu hürmetine, tutuğumuz
oruçları, yaptığımız ibadetleri, dergâh-ı izzetinde kabul eyle.
Selamullah ya Hüseyin!
Selamullah ya Hüseyin!
Selamullah ya Kerbela'da susuz şehit düşen şühedalar!

Bismişah.. Allah, Allah

Niyetlerimiz kabul, lokmalarımız makbul, muratlarımız hasıl ola.

Tuttuğumuz oruç, yaptığımız ibadet;

Üçlerin, Beşlerin, Yedilerin, Kırkların, Oniki İmamların, Ondört Masum-u Pakların, Onyedı Kemberbestlerin dergahına yazıla.

Kerbela şehitlerimizin, gelmiş geçmiş cümle ulularımızın, atalarımızın ruhu revanları şad u handan ola.

Allah bizleri görünür görünmez kazalardan, belalardan, afetlerden, ve her türlü kötölüklerden koruya.

Bizleri Ehlibeytin katarından, didarından ayırmaya.

Cümlemize sağık, huzur, birlik, dirlik, hayırlı kazançlar ve hayırlı kısmetler nasip eyleye

Sonsuz gerçeklerin demine Hü.

Aşurenin tarihi kime, kimlere dayanır? Aşure nasıl ortaya çıkmıştır? Aleviler için aşurenin anlam ve önemi nedir? Günümüzde aşure nasıl bir anlam içeriyor?

Aşure Arapça (İbranice) bir kelimedir (Orijinal telaffuzu aşuradır) ve on (10) anlamına geliyor.

Başka bir deyimle Hicri takvimin ilk ayı olan Muharrem ayının onuncu günüdür.

Bazı bilgilere göre, İşlamiyet'ten önce, başta İşrailoğulları olmak üzere birçok halk bugün de oruç tutarlardı.

Bugün de önemli ve insanlığın kaderini etkileyen, geleceğine yön veren olaylar gerçekleşmiştir.

Örneğın; Âdem peygamberin tövbesinin kabul edildiğı, Halil peygamberin Nemrut'un ateşinden kurtulduğı, Hz. Musa'nın kavmini

Firavun ‘un zulmünden kurtardığı, Yunus peygamberin balığın karnından kurtulduğu, Eyüp peygamberin dertlerine şifa bulup yaralarının iyileştiği, Hz. Yakup’un oğlu Hz. Yusuf’a kavuştuğu ve gözlerinin açıldığı, Nuh peygamberin gemisinin karayı oturduğu gündür.

Bütün bu önemli tarihsel gelişmelerin yanında **aşureyi bizler için daha da anlamlı kılan; imam Hüseyin’in bugün şehit edilmesidir.**

Kerbela şehidi Hz. Hüseyin, on Muharremde şehit edilmiştir.

Dolayısıyla Muharrem ayı ve bu ayda tutulan oruç ve sonrasında pişirilen aşure çorbası bizler için çok daha derin ve diğer toplumlardan farklı anlamlara sahiptir.

İmam Hüseyin’in Kerbela çölünde şehit edilmesiyle Muharrem Orucu Aleviler için aynı zamanda bir Matem Orucu da olmuştur.

Bununla beraber aşure çorbasının da Aleviler için anlam ve önemi diğer toplumlardan farklı olmuştur.

Hz. Hüseyin, Kerbala da şehit edilmeden önce Muharrem ayında tutulan oruçtan sonra pişirilen aşure çorbası bir şenlik havasında yapıp paylaşılıyordu.

İmam Hüseyin’in şahadetinden sonraki tarihlerden itibaren ise, aşure çorbası şenlik havasından uzak bir şekilde başta Kerbela şehitleri ve 12 imamlar olmak üzere bu yolda canlarını veren bütün şehitlerin anlarına bağlılığın bir gereği olarak pişirilip dağıtıldı.

Günümüzde de bu şekilde yerine getiriliyor.

Aşure tatlısının çıkış noktası ile ilgili temel anlatım Nuh peygamberle ilgili olan anlatımdır.

Nuh peygamberin gemisinin karaya oturmasından sonra gemide bulunan son yiyeceklerden bu tatlı çorba meydana gelmiştir.

Aşurenin içinde en az 12 tane farklı bileşim olmalıdır.

Bunlar genelde fındık, kuru incir, kuru üzüm, ceviz, nohut, fasulye ve benzer yiyeceklerdir.

Tekrar altını çizelim ki aşure çorbası, 12 günlük Muharrem Orucu bitikten sonra Kerbela ve diğer bütün şehitlerimizin ruhları için, yollarına bağlılığın, değerlerinin savunucusu olmanın bir gereği olarak yapılıp paylaşılmalıdır.

Birlik olarak, yolumuza bağlılığı daha yoğun yaşayarak, kardeşlik ve barış duygusuyla yapılıp paylaşılmalıdır.

Aşure Duası

Bismişah...Allah, Allah

Barekallah.

Şehidler Şahı İmam Hüseyin Efendimizin ve Kerbela şehitlerinin yüce ruhlarının şad olması için barekallah.

Cümle erenlerin ruhu için barekallah.

Ahirete göçenlerimiz ve bugün yaşayanlarımız için barekallah.

Gökten hayırlı rahmet, yerden hayırlı bereket vermesi için barekallah.

Ya Hakk; bu aşuremiz bin kazaya ve belaya kalkan olsun.

Yiyenlere helal, yapanlara Hakk'ın huzurunda delil olsun.

Dilde dileklerimizin, gönüldeki muradlarımızın gerçek olmasına vesile olsun.

Bizlere sağlık, huzur ve hayırlar getsin.

Dualarımız, ibadetimiz, lokmalarımız Hakk'ın ulu dergahında kabul ve makbul olsun.

Gerçeğe Hü

Hızır ve Hızır Orucu hakkında bilgi verebilir misiniz?

“Yetiş ya Hızır” deyimini asırladır darda kalanın, zorda olanın umut çığığı olarak söylenmektedir.

Hızır, zor durumda kalanların, son çareleri tükenenlerin çağırdıkları, haksızlığa uğramış ve zulüm görmüş olanların, acılar ve yoksunluklar içinde yaşayanların medet diledikleri erendir.

Bilinenlerin aksine Hızır, sadece Anadolu’da değil, birçok coğrafyada aynı anlamda bilinmekte/anılmaktadır.

Biz Aleviler Hızır’ı bir peygamber olarak kabûl ederiz.

Bizler için O, Hızır peygamber, Hızır Aleyhisselam ya da Hızır nebidir.

İnancımıza göre Hızır peygamber ölümsüzlük suyunu (Ab-ı Hayatı) içmiştir.

Zaman zaman dünyaya gelerek, darda olanların yardımına koşar ve doğaya yeniden can verir (bir başka bilgiye/anlatıma/inanca göre de – ki inancımız öyledir- Hızır nebi her zaman dünyadadır ancak sadece “Hakk yolunu” sürenlere görünür ve yardımına/carına koşar).

Hızır nebi, halk arasında şöyle tarif (tasavvur) edilir: üzerinde çiçeklerden yapılmış bir cübbesi bulunan, ak sakallı, nur yüzlü yaşlı biri olarak betimlenir.

Bastığı yerde güller açar, ekinler yeşerir.

Elini sürdüğü kişi dertlerden, uğursuzluklardan, hastalıklardan arınır, ömür boyu huzurlu yaşar.

Bütün bu tartışmalar bir yana, Alevilerin algıladığı, andığı Hızır’ı biraz daha somutlaştıralım.

Hızır üzerine, Hızır’ın gerçek (bir zamanlar yaşamış olan biri) mi yoksa hayali/mitolojik biri mi olduğu yönündeki tartışmalar devam etmektedir.

Bazı anlatımlara göre Hızır, Hz. Ademin oğludur, bazılarına göre Kabil veya El Yasa'nın oğludur.

Bazı kaynaklar Kuran-ı Kerim’de Kehf sûresinde geçen ve Hz. Musa ile beraber olan ama ismi zikredilmeyen kişinin Hızır olduğu yönündedir.

Bazı anlatımlara göre Hz. Musa'ya, kendisinden daha hikmet ve ilim sahibi kimsenin olup olmadığı sorulmuştu. Hz. Musa: "Hayır, yoktur" diye cevap verince Allah bir vahiyle Hz. Musa'ya iki denizin kavuştuğu yerde kendisinden daha bilgili ve hikmet sahibi bir kimsenin olduğunu (Hızır) bildirdi.

Bunun üzerine Hz. Musa, beraberinde genç bir delikanlı ile Hızır'ı bulmak üzere uzun bir yolculuğa çıktı. Bundan sonra Hz. Musa'nın Hızır ile, Kehf Suresinde anlatılan yolculuğu başladı.

Adı açıkça geçmese de inancımıza göre burada bahse konu olan bilgi ve hikmet sahibi kişi Hz. Hızır’dır.

Hacı Bektaş Veli’nin Velayetnamesinde de Hz. Hızır ile ilgili bir anlatım vardır.

Hızır'ın kim olduğu ve hikmeti konusunda Kehf süresi ve Hacı Bektaş Velinin Velayetnamesinde geçenler bize bazı veriler sunuyor. Ancak bütün bunların ötesinde Hz. Hızır, Alevi inançlı toplum arasında varlığını sürdürüyor.

Zalimlerin ve kötülerin uyarıcısı, yoksulların ve dara düşenlerin yardımcısı olmaya devam ediyor.

Uğradığı her yere güzellikler, bahar götürmeye, bereket götürmeye devam ediyor.

Bu genel bilgilerin dışında Hz. Hızır için şunları da dile getirebiliriz.

İnsanoğlu varoluşundan bu yana her zaman için darda, zorda, karanlıkta, uçurum kenarlarında kalmış; her zaman için amansız engellerle boğuşmuş, varlık-yokluk mücadelesi vermiştir.

Fakat çağımızdaki zorluklar geçmişin zorluklarına oranla daha bir zor, asılmaz, baş edilemez, mücadele edilemez durumdadır.

Neden böyledir?

Çünkü çağımızdaki zorluklar geçmişin zorluklarına benzemiyor. Yepyeni zorluklardır ve insanoğlunun bu zorluklar karşısında deneyimi sınırlıdır.

Geçmiş zamanlarda insanlar doğaya karşı korunaksız, güçsüzdüler. Hastalık ve sağlık konusunda bilgisizlerdi. Yaşamı kolaylaştırıcı olanaklardan yoksundular.

Savaşlar vardı, açlık vardı, kıyımlar ve haksızlıklar vardı. Ancak savaşlar bile belli bir savaş kuralı çerçevesinde yapılıyordu. Açlık ve yoklukla mücadele dayanışma ile yoluna koyuluyordu.

Doğaya saygı, birliktelik, kardeşlik hukuku, dayanışma geçmişte yerli yerine oturan, gerçeklikte karşılığı olan, uygulanan kavramlardı.

Geçmişte yine Hz. Hızır'a ihtiyaç vardı. Ancak zamanımızda Hz. Hızır'a olan ihtiyaç katlanmıştır.

Nasıl bu sonuca ulaştık?

Modern zamanlarda yaşayan insan belki hastalıkları belli bir çerçevede dizginlemiştir. Açlık sorunu eskiye kıyasla daha azalmıştır. Doğaya karşı korunaklı hale gelmiş, doğayı denetim altına almış, hatta alt etmiştir. Bütün bunları elde eden insan ne yazık ki kendi bencilliğinin, rekabetinin, teknolojik ilerlemesinin de bir noktada kurbanı olmuştur.

Kapitalizmin, post modern zamanların kültürel dayatmaları, rekabetin, teknolojik ilerlemelerin girdabında kalan insan dayanışmayı, aileyi, paylaşımı, kardeşlik ve doğayla barışıklığı, kendisi ile barışıklığı unuttur hale gelmiş, bir anlamda kendisine yabancılaşmıştır.

Atmosferin dışına çıkmış olan, uzay derinliklerine yolculuk planları yapan insan, diğer yandan kendi içsel yolculuğunu noktalamış, yolunu belirsiz ve tanınmaz hale getirmiştir.

Yolunu bilemez hale gelmiş olan insan yıldızların haritasını çizse bile yine de çok yol kat etmiş sayılmıyor.

Evrenin içine, başlangıç noktasına yolculukta dahil tüm yolculuklar içten başlıyor. Modern insanın ise içe doğru gidecek bir yolu yok. İşte

Hızır modern zamanların insanlarına bu içsel yolculuğun eksikliklerinin sonucunda yardıma gelmeli, carına yetişmelidir.

Modern zamanlarda, yani maddi olarak belli bir noktada olmak, hastalıklara göğüs germek, bedensel acıların aza indirilmesi, iletişim teknolojileri başta olmak üzere insan yaşamını kolaylaştıran (ve aslında yaşamı güzelleştirmesi gereken ancak pratikte tersi bir işlev gören) teknolojilerin alabildiğine çoğalması insan yaşamını daha anlamlı ve mutlu kılmıyor.

Zamanın insanı olarak her tür hileye, düzenbazlığa, üçkağıtçılığa açık haldeyiz ve bunları yetenek ve marifet sayıyoruz.

Aile, dayanışma, paylaşım, kardeşlik hukuku ise bize yabancı ve uzak davranışlardır.

Öyle bir hale geldik ki bedensel olmayan ama bedene etki eden çok sayıda hastalığın sahibiyiz. Antidepresanlar yaşamımızın ayrılmaz parçaları.

Ve işin üzücü tarafı da gelecek çağlarda da bu durum daha da bir yoğunlaşacaktır.

Yani yalnızlık, kendi içine kapanıklık, yaşamı sadece maddi başarıyla sınırlama, bedensel hazları esas alma, başkası için eğer çıkarımız yoksa kılını kıpırdatmama...

Oysa insanı insan eden bazı değerler ve doğrular vardır.

Mesela yardımlaşmak, dayanışmak, paylaşmak, güvenmek, karşılık beklemeden ilgi göstermek, samimi olmak... Bu tür davranışların ve düşüncelerin olmadığı bir yaşam ne kadar maddi başarı ile taçlanırsa taçlansın anlamsız ve değersiz bir yaşamdır, nazarımda.

Hızır nebinin asıl olarak günümüzde bize maddi anlamda yardımdan ziyade bu konuda carımıza yetişmesidir. Yani depresyon, stres, bunalım, yalnızlık, bir başınalık, samimiyetsizlik... gibi konularda.

İnancımızda her birey potansiyel bir Hızır'ı Aleyhi selam değil mi?

Öyle olduğuna göre bizler kendimizden başlayarak, hiçbir karşılık beklemeden neden başkasına yardım ederek, destek olarak, güç vererek, paylaşımında bulunarak Hızır konumunda olmayalım?

Bizler açısından zaten hiçbir sıkıntı ve zorluk yoktur. Çünkü biliyoruz ki inananlar için Bozathlı Hızır her dem hazır ve nazırdır.

Tuttuğumuz iki oruçtan biri olan Hızır orucunu biz Aleviler neden tutuyoruz?

Hızır orucunu nasıl tutuyoruz?

Ne zaman tutuyoruz?

Hızır orucunun kaynağı nedir?

Biz Aleviler her yıl 13-14-15 Şubat tarihlerinde Hızır orucunu tutuyoruz. Bu tarihler dışında da Ocak ve Şubat ayı içerisinde bu orucu

tutanlarda olmakla beraber genel olarak bu orucu 13-14-15 Şubat tarihlerinde tutuyoruz.

Hızır orucunun kaynağı ile ilgili, çıkış noktası ile ilgili birden fazla olay var. Bunlardan iki tanesini paylaşalım.

Nuh peygamberin gemisinin fırtınadan sulara gömülmemesi ve fırtınanın dinmesi sonucu gemide bulunanların üç günlük şükür orucu tutmaları.

Hız. Ali ve Hız. Fatma'nın çocuklarının hastalanmaları üzerine üç gün oruç tutmaları ve her üç günde de tam oruçlarını açacakları sırada birden kapılarına dayanıp onlardan yardım isteyen kimsenin ortaya çıkması ve oruç açacakları yiyecekleri bu kişiye vermeleri (farklı kişiler görünümünde her defa gelen Hız. Hızır'dır ve Hız. Ali ile Hız. Fatma'yı sınamaktadır).

Bu iki olay bize Hızır orucunun bir şükür orucu olduğunu gösteriyor.

Bir şükür orucu olan Hızır orucu aynı zamanda Hız. Hızır'ın şahsında yüce Yaratıcıdan bereket ve rahmet istemenin, esenlik ve kurtuluş dilemenin, dostluk ve dayanışma talep etmenin, paylaşım ve kardeşlikte buluşmanın da orucudur.

Hızır orucunda sahura kalkmak yoktur. Gün doğumu ile gün batımı arasında hiçbir şey yememe ve içmeme şeklinde tutulur. Gün batımı ile ağız mührü açılır.

Hızır orucunda, oruçlar açıldıktan sonra her tür yiyecek ve içecek yenilip içilebiliyor. Yani Muharrem orucunda olduğu gibi et yememe ve su içmeme gibi bir kural yoktur.

Oruç açıldıktan sonra bir araya gelinir, delil uyandırılır ve başta Hız. Hızır ile ilgili olmak üzere erenler hakkında menkıbeler anlatılır, hakikate dair bilgiler paylaşılır, değişler söylenir.

Üç günlük oruçtan sonra dergahlara ve ziyaretlere gidilir. Kurbanlar kesilir, cemler tutulur ve o yılki Hızır orucu noktalanır.

Hızır orucunu her kim ne amaçla tutuyorsa dilde dileği, gönülde muradı gerçek olsun.

Hızır aşkına yanan delillerin ışığı hanemizi aydınlattığı gibi gönlümüzde aydınlatsın.

Helal kazançla kazanıp Hızır aşkına pişirip meydana getirdiğimiz lokmalarımız yiyeceklere helal olsun, hazırlayıp yedirenlere delil olsun.

Tuttuğumuz oruçlarımız ailemize birlik, huzur, bereket getirsin. Toplumumuza ağız tatlılığı, birlik ve dirlik getirsin.

Hızır her dem dara düşenlerin, zorda kalanların, umudunu yitirenlerin, çaresizlerin ellerinden tutup onları gerçeğe yönlendirsin.

Gerçekler demine, Allah, eyvallah

Hızır bilinci ve inancı ile donanmaktan ne anlamalıyız?

Aleviliğin en önemli inanç költürlerinden birisidir Hızır inancı.

Ve bu inanç öyle güzelliklerle, değerle doludur ki; kendimiz ve çocuklarımız bu inancı içselleştirdiğimizde, bu bize öz güven ve başarı olarak, yardımlaşma ve iyilik yapma farkındalığı olarak geri dönecektir.

Her şeyden önce Hızır; kişinin daima doğruluk yapması gerektiğini, vicdanını hâkim tutması gerektiğini, iyilikte bulunmasının yaşamın temel amacı, paylaşımın en ideal olanı, dostluk ve yardımlaşmanın yaşam biçimi olması gerektiğinin bilincidir.

Çünkü kişi böyle olursa yani iyiyi ve doğruluğu, Hakk'ı ve hakkaniyeti esas alırsa ancak Hızır ona zor zamanında yardım eder, yoldaşı ve destekçisi olur ve onu içinde bulunduğu olumsuz durumdan kurtarır.

Bu inanç ve bilinç olduğu için kişi daima iyilik ve doğruluk üzerine yaşar.

İyilik ve doğruluk üzerine yaşayanın zorlukları aşması daha bir kolaydır.

İşte Hızır inancı ve bilinci bir yönüyle böylesi bir kişilik biçimlendirmesidir.

Bir diğerk boyutu da kişinin darda ve zorda kalana daima Hızır misali yardım elini uzatmasıdır.

Kötü durumda olana Hızır gibi yetişmek, yardım edip destek sunmak, Hızırlaşmaktır.

Hızır olmak ise ölümsüzlük suyu olan Ab-ı Hayat'tan içmiş olan erenlerin en soylusu olmak ile eş anlamlıdır.

Peki böylesi bir inanç ve bilinç ile şekillenen bir kişilik daha kötülük yapar mı, daha olumsuz hareket eder mi, daha yardımını esirger mi?

Bu sonuç itibarıyla Hızır inancı kişinin şahsında aslında toplumsal boyutu da olan -ve hatta toplumsal boyutu daha çok olan- bir inançtır.

Bütün modern önermelerin araştırmalar neticesinde ulaştıkları sonuçlarda olduğu gibi; iyilikte bulunmak, yardım etmek, ihtiyacı olana destek sunmak kişinin hayatını anlamlandırdığı gibi sorun ve sıkıntılarını da daha kolay aşmasını sağlıyor.

Yani aslında bu modern zaman önermeleri de Hızır bilinci ve inancının özünü içeriyor.

O halde bizler daima Hakk ve hakikat üzeri hakkaniyetle yaşamayı esas alacağız.

Bizden destek isteyeneye, yardım dileyene daima desteğimizi sunacağız.

Bileceğiz ki iyilik yapmak, güzellikleri oluşturmak, cümle varlığa sevgi esaslı yaklaşmak yaşamı anlamlı kılar.

Böyle yaptığımızda bize ne bu dünyada ne de ötelerin ötesinde darlık ve zorluk yoktur.

Bu dünyada Hz. Hızır daima bizimledir, yoldaşımızdır ve Candaş'ımızdır.

Yoldaşı ve Candaş'ı Hızır olanın yüzü iki cihanda da paktır.

Aleviler için bayramlar ne anlama geliyor ve Aleviler hangi bayramları kutlarlar?

Tüm toplumlar için bayramlar birliğin, kardeşliğin, beraberliğin tesis edildiği, daha bir coşkulu yaşatıldığı zamanlardır.

Fakat çocuklar için bayramların anlamı, önemi ve değeri bir başkadır.

Hepimiz eski bayramları özler ve şu an yaşadığımız bayramların eskinin tadını vermediğini söyleriz, düşünürüz.

Aslında eskiden kastımız; çocukluğumuzda yaşadığımız bayramlardır.

Bu sebeple çocuklarımızla mutlaka bizler için önemli olan bayramlarımızı kutlamalıyız.

Bayramlarımızda çocuklarımıza hediyeler almalı, bayramın çocuğumuzca en iyi ve ideal şekilde kutlanması için gereken ilgi ve özeni göstermeliyiz.

Biz Alevilerin en önemli bayramları şunlardır:

Kurban Bayramı, Nevruz, Hıdırellez ve daha çok Arap Alevilerin kutladıkları **Gadir Hum** Bayramı.

Kurban ve Kurban Bayramı nedir? Ne zaman ortaya çıkmıştır? Kurban neyi sembolize ediyor? Kurban ile amaçlanan nedir? Günümüzde kurbanı ve Kurban Bayramı'nı nasıl anlamalı ve yaşamalıyız? Kurban olarak neyi sunmalıyız?

Cevaplara geçmeden önce kısaca bayramların bizler için anlamına dair birkaç söz daha söyleyelim.

Bizce bayramların asıl anlamı paylaşımdır, sevgidir, dostluktur, kardeşliktir, düşmanlığın giderilmesidir, dayanışmadır...

Dileğimiz ve isteğimiz bütün ömrün bayram coşkusu ve sevinci şeklinde yaşanmasıdır.

Yaşanılan her günün bayram olmasıdır.

Savaşların ve acıların son bulduğu, kalleşçe ve hainlikle gerçekleşen ölümlerin son bulduğu, umut ve mutlulukla uyanılan bayram sabahlarının yaşandığı günlerin özlemindeyiz.

Bundan dolaydır ki bayramları, umut ve mutluluk dolu paylaşımların yaşandığı, dostlukların yüceltildiği, kötülüğün red ve mahkûm edildiği bayramları önemsiyoruz.

Hangi milletin, hangi dinin ve inancın mensuplarının olursa olsun, bu içerikteki bayramları çok değerli ve anlamlı görüyoruz.

Kurban Bayramı'na da bu çerçevede yaklaşıyoruz.

Bizlere göre Kurban Bayramı çok çok önemli mesajlar içeriyor.

İnsanları, insanlığa davetin en çarpıcı mesajlarından biridir Kurban Bayramı.

Kurban kelimesi Arapça 'da "yaklaşmak, yakın olmak" anlamına geliyor.

Genel olarak da "Allah'a yakın olmak için takdim edilen şey" anlamına geliyor.

Kurban olayı, neredeyse insanlık tarihi kadar eskidir.

Tek tanrılı dinlerden önce de vardı.

Bazı ilkel dinlerde kurban olarak tahıl ve benzer yiyecekler kurban olarak sunulurken, bazılarında da insanlar dahi kurban olarak sunuluyordu.

Bizlerin şu an kutladığı Kurban Bayramı İbrahim peygamberin döneminde ortaya çıkmıştır.

İbrahim peygamber, Allah'a şirk etmeyen ve böylece bildik tarih bakımından "tek tanrılı dinlerin" atası kabul ediliyor.

Allah'ın birliğine inanan, Allah'a eş koşmayan, kendisini Allah'a veren/Allah'a teslim olan İbrahim peygamber, bir çocuğu olması için çokça Allah'a dua eder.

Duaları kabul ve makbul olan İbrahim peygamberin bir oğlu olur.

Oğluna İsmail adını verir (bazı anlatımlara göre İsmail değil, İshak'tır).

İsmail büyüyüp belli bir yaşa gelince, Allah İbrahim peygamberden oğlunu kurban etmesini ister.

Oğlunu çok seven İbrahim peygamber, sonsuz bir sadakatle bağlı olduğu Allah'a İsmail'i kurban etmek için hazırlık yapar.

Tam kurban edeceği sırada, bıçak kesmez ve gökten Cebrail bir koç indirir.

İbrahim peygamberin Allah'a karşı gösterdiği bağlılığının karşılığı olarak İsmail'in yaşamı bağışlanır (**Aslında o gün bağışlanan sadece İsmail'in yaşamı değildir, İsmail'in şahsında bütün insanlığın yaşamıdır bağışlanan**). İşte o günden bugüne kutladığımız bayramın aslı bu şekilde ortaya çıkmıştır.

Yukarıdaki girişte, “bizlere göre Kurban Bayramı çok çok önemli mesajlar içeriyor. İnsanları, insanlığa davetin en çarpıcı mesajlarından biride kurban bayramıdır“, dedik.

Bunun ile anlatmak istediğimiz bu olaydı. Bu bir semboldür. Neyin sembolü? İnsanın artık kurban edilmemesi gerektiğinin sembolü.

Ne yazık ki insanoğlu bu ilahi mesajı anlamak istemedi, anlayanlarda yanlış anladı. Bu anlamak istememek ve yanlış anlamak günümüzde de devam ediyor.

İnsanlar savaşımlardan, hırslardan, kötü yönetimlerden, açlıktan, daha binlerce insan eli ile yapılan hatalardan dolayı kurban olmaya devam ediyor.

Hız. İbrahim ile verilen mesaj kurban kesip et yemek değildir. İyilik yapmaktır, yardıma, ihtiyacı olanlara yardım etmektir, insanları mutlu etmektir, dünyanın daha anlamlı bir yer olması için herkesin elinden gelen katkıyı sunmasıdır. Açlığın ve sefaletin yer yüzünden silinmesi için maddi-manevi paylaşımında bulunmaktır.

Bizlere göre Kurban Bayramı kan akıtıp, hayvan kesip kurban etmek değildir. Eğer Kurban Bayramı bunun ile sınırlı tutulursa, anlamına ters yaşıyor ve kutlanıyor demektir.

Kurban Bayramı yukarıdaki anlatımda da olduğu gibi, insanlaşmaya davettir.

Paylaşma, kardeşliğe, yardımlaşmaya, iyiliğe, güzelliğe davettir. Savaşların ve haksızlıkların son bulması ve insanların artık kurban edilmemesine davettir. Yani yaşamaya, anlamlı yaşamaya davettir.

Kurbanla amaçlanan et yemek olmadığı için ve günümüz insanı yeteri kadar et tükettiğı için kurban niyetine başka şeyleri de paylaşabiliriz. Kurban bedelini ihtiyacı olana veya toplumumuzun şahsında insanlığa hizmet etmeyi esas alan kurumlarımıza bağışlayabiliriz.

Yine bu bayram günlerinde bilerek veya bilmeyerek kırmış olduklarımızdan af dilemeliyiz.

En başta kendi özümüzü dara çekip yaptıklarımızın ve yapamadıklarımızın muhasebesini yapmalıyız.

Dergahlarımızda, ziyaretlerimizde ailemizle, dostlarımızla bir arada olmalıyız.

Dostluklarımızı sağlamlaştırmalı, daha yoğun ve güzel paylaşımların temellerini atmalıyız.

Özellikle ailelerimiz ile -geniş manada aile- birçok sebepten dolayı yapamadığımız paylaşımları bu bayram vesilesiyle gerçekleştirmeliyiz.

Bayramlar dostluklara ve kardeşliğe vesile olsun.

Daimî barışın, huzurun, hoşgörünün yer edinmesine vesile olsun. Dargınlıkların, düşmanlıkların, kinlerin, ihanetlerin, acıların yok olmasına ve yer yüzüne bir daha uğramamasına vesile olsun. Kurbanlarımızı, adaklarımızı bu temenni ve dileklerle yerine getirelim.

Bayram bütün insanlar için güzeldir. Ancak en çok çocuklar için güzeldir. Bütün diğer bayramlarda olduğu gibi, bizler için önemli olan Kurban Bayramı'nda da çocuklarımıza mutlak bir hediye alalım, onların bütün ömürlerinde bayram sabahlarında uyandıkları gibi neşeli ve umutlu olmalarını sağlayalım.

Biz Aleviler Kurban Bayramı'na bu temel çerçevesinde yaklaşıyoruz.

Nevruz Bayramı Aleviler için ne anlama geliyor ve Aleviler Nevruzu nasıl kutlarlar?

Nevruz; Farsça ve Kürtçe bir kelimedir ve **yenigün** (yeni/new gün/roz) anlamına geliyor.

Miladi takvime göre 21 Mart günü Nevruz günüdür.

Nevruz bayramı, geniş bir coğrafyada kutlanan önemli bayramlardan birisidir.

Her halk, her toplum Nevruzu kendi geleneğine göre kutlamaktadır.

Ortaasyadan Balkanlara kadar kutlanan bu bayram günümüzde daha çok İranlılar ve Kürtler tarafından büyük bir coşkuyla kutlanmaktadır.

Nevruz, (Kürtçesiyle Newroz) Kürtler için tarihlerinde Demirci Kawa efsanesinde Demirci Kawa'nın zalim kral Dehhak'ı öldürmesi ve halkın özgürleşmesi anlamına geliyor.

İranlılarda Nevruz büyük anlama sahiptir. İranlılar her yıl Nevruzu büyük şenliklerle yeni yılları olarak kutlamaktadırlar.

Ortaasyada, Balkanlarda, Ortadoğu da her halk Nevruzu bolluk ve bereket dileğiyle kendi adetince kutlayıp şenlik yapmaktadır.

Nevruz, Aleviler için de önemli bayramlardan biridir.

Alevilerde kendi gelenek ve inanç örgüsü içinde Nevruz bayramını kutlamaktadırlar.

Alevi söylencelerin de Nevruz gününde gerçekleşen önemli olaylar şöyle sıralanır:

- Dünya kuruluşunu bugün tamamlar.
- Hz. Muhammed'e nübüvvet bugün ihsan edilir.
- Hz. Ali'nin bugün doğmuştur
- Bugün Hz. Ali ile Hz. Muhammed'in kızı Hz. Fatma'nın evlendiği gündür.

- Hz. Muhammed, bugün Gadir-Hum'da okuduğu hutbede, Hz. Ali'yi vasi tayin eder ve kendisinden sonra Müslümanların önderi (imamı) ilan eder.
- Bugün Hz. Ali'nin hilafeti elde ettiği gündür.
- Bugün Hacı Bektaş Veli'nin Anadolu'ya gelişinin ilk günüdür. Rum Erenlerinin Şah-ı Velayeti karşıladıkları gündür.
- Bugün Gaip Erenleri “**Kırklar'ın**” toplandığı gün olarak inanılır. Bu nedenle bugün “Kırklar Bayramı” olarak ta bilinir.
- Hz. Hüseyin'in intikamını almak için Muhtar Sakafi önderliğinde gizli bir teşkilat kurulur. İhtilal işareti olarak mahallelerde büyük bir ateş yakılır. Bugün de tesadüfen 21 Mart'a denk gelir! O günden bugüne değin Alevilerce zulme başkaldırı işareti olarak ateş yakılır.
- Bugün Hz. Âdem Peygamberin yaratıldığı gündür.

Alevi toplumu Nevruzu inancı esas alarak kutlarken, birçok toplumda Nevruz gününe başka anlamlar yükleyerek kutlar. Her toplum kendisine özgü bir anlatımla Nevruzu tanımlar ve yine kendisine özgü bir şekilde kutlar. Alevi toplumu ise Nevruz bayramını şu şekilde kutlar:

Nevruz bayramı erkânı sabahtan başlar.

Toplu olarak sabah yemeği yenecekse, önce Dede bir dua okur ve herkese süt ikram edilir ve kahvaltı yapılır. Daha sonra dargınlar barıştırılır. Hasta ve yoksullar ziyaret edilir, gönülleri alınır. Yeni ölmüşlerin evlerine taziyeye gidilir.

Türbe ve mezarlıklar ziyaret edilir. Nevruz şenliklerinin yapılacağı ev ve kır yerleri önceden saptandığı için, bu yerlerde tüm hazırlıklar tamamlanır. Yaşlılar için ayrı bir mekânda, gençler için ayrı bir alanda muhabbet sofraları kurulur. Gençler kırlarda şenlikler yaparlar, halaylar çekerler, ateş üstünden atlayarak dilekler tutarlar. Genç kızlar ve oğlanlar karşılıklı mani söylerler...

Nevruz Bayramı akşamı cem evinde toplanılır ve “Meydan” açılır. Taliplere “Nasip” verilir. Tüm canlar hazır olduktan sonra, saat 20.00 civarında Nevruz Erkanının icrasına başlanır.

Nevruz/Newroz bayramını Aleviler açısından biraz daha detaylandırır mısınız?

Nevruz (Newroz) bayramı biz Aleviler için kutsal doğuşun, umudun, dirilişin ve mücadelenin bayramıdır.

Orta Asya'dan Balkanlara kadar her toplum Nevruz bayramını kendi değerleri, gelenekleri, toplumsal tarihteki önemine uygun olarak kutlamaktadır.

Bu noktada toplumları ayırıştıran değil, birleştiren ve kardeşliğin gelişmesine katkı edecek, dünya barışına katkı sunacak bir bayramdır.

Adeta insanlığın ortak bayramıdır Nevruz.

Bütün bu sebeplerden dolayı Nevruzun önemi daha bir artmaktadır.

Dileriz bütün insanlıkça kardeşliğin, umudun, barışın bayramı olarak kabul görür ve kutlanır.

Biz Aleviler için Nevruz Şah-ı Merdan Hz. Ali'nin doğum günüdür.

Hz. Ali gibi dünyanın kaderini değiştiren, etkileyen bir şahsiyetin bugün de doğmasından doğal ne olabilir ki?

Hz. Ali bizler için velayet makamının sahibidir.

Daha cümle kâinat yaratılmadan var olan kutsal nurdur.

Bu kutsal nurun zahiri olarak dünyayı şerefliendirmesi elbette doğanın yenilenmesinin, umudun, dirilişin gününe tekabül eder.

Böylesi bir günde dünyayı şerefliendirmiş olan o mertlerin en merdinin doğum gününü bayram olarak kutlamak, Nevruzunu onunla bütünleştirmek en doğru ve yerinde olan davranıştır.

Başka toplumlar kendi adetleri, gelenekleri ve değerleri ölçüsünce bu bayramı kutlasınlar.

Onların bayramlarını kutlamak, saygı duymak gerekiyor.

Fakat bizler için Nevruz bayramı Hz. Ali'nin doğum günüdür.

Sadece Hz. Ali'nin doğum günü değil, daha başka önemli olaylarda bugün de meydana gelmiştir, fakat esas olarak Nevruz ile kutladığımız Şah-ı Merdan'ın doğumudur.

Yukarıda da izah edildiği gibi Nevruz birçok coğrafyada farklı anlamlar yüklenerek kutlanan bir bayramdır.

Biz Aleviler Nevruzu yüzyıllardır Hz. Ali ile bütünleştirmiş olarak bayram olarak kutlarız.

Çünkü bizler için varoluşu anlamlı kılan kutsal nurun dünyayı şereflendirmesi, aydınlatması en önemli bayramdır.

Nevruzun kutlanması:

Günün erken saatinde Nevruz kutlanmaya başlanır.

Türebeler, dergahlar ve mezarlıklar ziyaret edilir.

Bugüne özel olarak Nevruzîyeler okunur.

Kırlara çıkılır, oyunlar oynanır, çeşitli etkinlikler yapılır.

Öğleden sonra ise cem erkanı yapılır, lokmalar dağıtılır ve ardından gecenin ilerleyen saatlerine dek kutlamalar devam eder.

Aleviler için Nevruz kutsal doğuşun bayramıdır ve bu kutsal doğuş bizlere de kendimizi bir kez daha gözden geçirmenin, adeta yeniden dirilmenin, daha anlamlı ve güzelini oluşturmanın hatırlatılmasıdır.

Hz. Ali'nin şahsında kendi doğumunu kutsal bilen, umudunu koruyan, yeniden dirilmeyi dileyenlerin bayramı Nevruz kutlu olsun.

Newroz Piroz be!

Hıdrellez bayramı hakkında bilgi verebilir misiniz?

Hıdrellez, Ortaasya, Ortadoğu, Balkanlar gibi geniş bir coğrafyada, öz olarak aynı fakat biçim olarak farklı şekillerde kutlanan bir bayramdır.

5 mayısı 6 mayısa bağlayan akşamdan başlayarak 2 gün süren bir bayramdır Hıdrellez bayramı.

Hızır ile İlyas peygamberin buluştuğu ve bu buluşmanın sonucunda onların şahsında yer yüzüne birliğin, bereketin, bolluğun geldiği, dilde dileklerin ve gönülde muratların Yüce Yaratandanca gerçekleştirildiği/kabul olduğu bir zaman dilimidir Hıdrellez.

Bazı dogmatiklerin sandıkları gibi Hıdrellez'i kutlamak şirk değildir.

Hıdrellez bir bayramdır.

Bütün bayramlarda olduğu gibi birlik, sevinç, coşku, umut içeren bir bayramdır.

Doğanın canlanması ve doğayla beraber insanında kışın karamsarlığını, miskinliğini üzerinde atıp tıpkı doğa gibi yeşillenip canlanmasıdır Hıdrellez.

Hıdrellez'de temizlenen sadece ev değildir, düzenlenen sadece bağ bahçe değildir.

Onlarla beraber gönülde, duyguda, düşüncede gözden geçiriliyor. Varsa eksiklikler, hatalar, yanlışlar gözden geçirilip tıpkı ev gibi, tıpkı bağ bahçe gibi temizlenip düzenleniyor ve yeni döneme hazır hale getiriliyor.

Hıdrellez günü dergahlarda, ziyaretlerde, kırlarda, evlerimizde hazırladığımız sofralarımızda paylaştığımız yiyeceklerimiz ile beraber dostluktur, kardeşliktir, birliktir, umuttur, huzurdur.

Dileklerimizde, muratlarımızda başta kendimiz olmak üzere ailemize, çevremize, cümle insanlığa esenlik, bereket, huzur ve kardeşlik diliyoruz.

Anamlı, dolu dolu bir yaşam nasip etmesini istiyoruz Yüce Yaratandan.

Hızır ile İlyas'ın anısına, onların bereketin ve paylaşımın, inancın ve umudun temsilcileri olduklarının bilinciyle onları yad ediyor, her dara düşene, her zorda kalana, bizden her yardım isteyen onları yapmış oldukları gibi, imkanlarımız dahilinde yardımcı olmaya çalışıyoruz/çalışmalıyız.

Hızır ve Hıdrellez asıl olarak buna işaret değil midir?

Yani her insanın aslında potansiyel bir Hızır olduğu?

Öyledir.

Tüm insanlar böyle bir anlayışla birbirine davranırsa, yani karşındakine Hızır'mışçasına davranırsa, Hızır gibi insanlara yardım ederse, insanlığın sorunları asgari düzey inmez mi?

O halde, bu anlayışla Hıdrelleziniz kutlu olsun.

Gadir Hum nedir ve bu bayram nasıl kutlanıyor?

Gadir Hum, Mekke ile Medine arasında Cuhfe yakınlarında bir yerin/bölgenin adıdır.

Hz. Peygamber burada Hz. Ali'yi kendisinden sonra imam ve veli/vasi olarak tayin etmiştir.

Burada Hz. Peygamber, Hz. Ali'nin elini tutup havaya kaldırarak, herkesin göreceği ve işiteceği bir şekilde şu tarihsel sözleri söylemiştir: “Allah-u Teâlâ benim Mevla'mdır, ben de müminlerin Mevla'sıyım; ben onlara kendilerinden daha evlayım. Öyleyse ben kimin Mevla'sı isem, Ali de onun Mevla'sıdır.”

Gadir Hum bayramı ile kutlanan; dinin kemale ermesi ve Hz. Ali'nin halk nezdinde velayetinin aşikâr olmasıdır.

Gadir Hum bayramında, dergahlar ve türbeler ziyaret edilir, orada kurbanlar kesilir ve yine o güne özel Hirise adı verilen yemek büyük kazanlarda kaynatılır, lokmalar hep birlikte paylaşılır.

O gün bayramdır ve her bayramda olduğu gibi dünya işleri, yani çalışma bir yana bırakılır aileyle, dostlarla hep birlikte gidilen dergahlarda/ziyaretlerde dualar edilir, dileklerde bulunur, dostluk ve kardeşlik pekiştirilir.

Aleviliğin varoluşsal sorulara cevapları var mı? Varsa bu cevaplar nedir?

Bir teoriye, görüşe, analize göre insanlığın gelişim tarihi ve dünyanın (kâinatın) hesabı, ölçüleri kabaca şöyle yapıyor:

İnsan, 130 bin yıllık bir geçmişe sahip (daha öncesine gittiğimizde ise kabaca beş milyon yıla giden bir geçmişe sahip).

Dünyanın tarihi 4.5 milyar yıla uzanıyor.

Tarımın tarihi 10 bin sene olarak tahmin ediliyor.

Yazılı metinlerin geçmişi MÖ. 3500 yıllarında Sümerlerin kil tabakalarının üzerine kazıdıkları çivi yazılarına dayanıyor.

Dünyanın çapı 12.750 km.

Güneşin çapı 1 milyon 380 bin km ve güneşin dünyaya uzaklığı 150 milyon km.

Güneş sisteminin çapı 15 trilyon km veya 1.5 ışık yılı.

Samanyolu'nun merkezine uzaklığı 30 ışık yılı.

Samanyolu galaksisinin çapı 100 bin ışık yılı.

Samanyolu'na en yakın galaksi olan Andromeda'nın uzaklığı 2 milyon ışık yılı ve evrenin çapı (şu ana kadar bilim insanların görebildiği en uzak gök cismi esas alınarak) 20 milyar ışık yılı olarak hesaplanıyor.

Böylesine bir büyüklükte ve böylesi büyük bir evren gerçekliğiyle kıyaslandığında toz zerresi kadar küçük olan bir dünyada insanın konumu nedir?

İnsan neden var?

Yaşam nasıl oluştu ve neden son buluyor?

Ruh (can) beden ilişkisini (bütünlüğünü-ayrılığını) nasıl yorumlamak, anlamak gerekiyor?

Doğadaki yaşam mücadelesi neye tekabül ediyor?

Tüm bu sonsuzluk içinde ölüm bir son mudur?

Beden öldüğünde aslına geri mi dönüyor yoksa başkalaşım beden gibi tüm maddi varlıklar içinde geçerli midir?

Ve daha benzer yığınla sorunun yanı sıra Alevilik inancı bütün bunlara nasıl bir cevap getiriyor ve insanın ontolojik sorunlarına nasıl çözümler getirip hayatın anlamlandırılmasına katkı sağlıyor?

Bu noktadan hareketle Tanrı'nın (Allah'ın) bu sonsuz evrendeki toz zerresi büyüklüğündeki dünyada tozdan daha küçük bir varlık olan insanın gündelik hayatına etkisi ne kadardır?

Veya bu evren-dünya-insan ve tüm bunlar karşısındaki Allah insan ilişkisini hangi duyu ve akıl ile izah etmek gerekiyor?

Ve yine tüm bunlarla bağlantılı olarak ibadeti, ikrarı, inancı, ötelere dair tasavvurları ve daha benzer düşünce ve davranışları, ilke ve kuralları nasıl anlamak gerekiyor?

Alevilik inancı yaşamın sevgi üzerine oluştuğunu temel alan bir inançtır.

Evrenin, dünyanın, insanın ve cümle varlığın sevgiden dolayı meydana geldiğini, zuhur ettiğini esas alan ve varoluşu bu şekilde açıklayan bir inançtır Alevilik.

Hiçbir şey yoktan var olmadı.

Her şey vardan var oldu ve var olmaya da devam ediyor.

Hiçbir şey yok olmuyor.

Başkalaşıyor ve aslına geri dönüyor.

Bu her şey için geçerlidir, bu her şeye canda (ruh) dahildir.

İnsan var olan cümle varlık içinde en değerli olan varlıktır (Eşref-i Mahluk).

İnsanın değeri, Hakkın yer yüzündeki halifesi olması sebebiyledir.

İnsan özel ve değerlidir, fakat bu özel ve değerli olmak insanın doğa ve diğer canlılar üzerinden tahakkümü şeklinde değildir.

İnsan bu özel ve değerli olma halinin bilincinde olup kendisini bilmek ve cümle varlıkla barış içerisinde yaşamakla da yükümlüdür.

Bu da ancak kemaletle mümkün olur, kemalet ise Dört Kapı Kırk Makam öğretisi ile elde edilir.

Evren, dünya ve yaşam niye var?

Allah bilinmek istedi ve tüm bunlar böylece oluşmaya başladı.

Küntü Kenz: “Ben gizli bir hazineydim ve bilinmek istedim”.

Evrende ve dünyada her şey bir denge üzerinde devrini tamamlıyor.

Bunun tek istisnası insandır.

İnsanı hem özel kılan ve hem de diğer varlıkların aşağısında bir değere kadar götürende bu istisnai durumdur.

İnsan hem Tanrısal sırlara ve yaşamın tüm özüne sahip olabildiği gibi, yapmış olduğu yanlışlarla da hayvanlardan daha kötü bir konuma da düşebiliyor.

Dünyamız ve insan şu sonsuz kâinatta dikkate değer bir görünüm arz etmiyor olabilir.

Diğer yandan Şah-ı Merdan buyurmuştur ki; “sen kendini küçük bir varlık sanıyorsun, oysa cümle alem sende gizlidir”.

İnsan kendisini bilirse bize sonsuz gelen kâinat insan için bir noktadır, kendini bilmezse insan toz zerresi değerinde bir nokta bile değildir.

Demek ki inancımızın temelinde kendini bilmek var.

Kendini bilmek ise ibadetle, akılla, ilimle, bilgiyle, sezgiyle, sevgiyle ve aşk hali ile mümkündür ancak.

İnanç tüm bunların toplamı değil midir?

İbadette maksat bu değil midir?

Şu sonsuz evreni var eden varlığın biz mikroskop ile dahi bakıldığında görülmeyecek kadar küçük olan varlıkların ibadetine ihtiyacı olabilir mi?

Elbette ki olamaz.

İbadet kemaletе götürmesi ve toplumsal düzenin sağlanması ile en çok bize lazım gelendir.

Üzerinde durulması gereken bir noktada Allah tanımlamasıdır.

Bizler Allah (Hakk) diyoruz, her topluluk başka başka adlarla ifade etse de özünde cümle kâinatın var olmasını dolayısıyla bizlerinde yaşamasını sağlayana Allah diyoruz.

Her ne kadar bu konuda aşama kaydedilmiş olsa da hala Allah'ı gökyüzünde oturan ak sakallı bir yaşlı kişi olarak algılayan çokça zihin var.

Allah'ı somut bir varlık olarak algılama ve ona göre bir üslup ve davranış, yer yer dua ve yakarış hala insanlarda var.

Oysa Allah'ı böyle somut bir varlık olarak algılamak Allah'ı bir noktada (iyi niyetli olsa dahi) inkâr etmektir.

Allah, somut insan tasavvuru ile tanımlamak doğru bir yaklaşım değil.

Bu anlaşıldığında belki insan bu sonsuz evrendeki konumuna ve yaratıcı Allah algısına daha doğru bir şekilde ulaşabilir.

Tüm bunlara ilaveten şunları söyleyebiliriz.

Evren ne kadar sonsuz olursa olsun, hatta başka evrenler olsun, paralel evrenlerde veya başka şekilde yine yaşam formları olsun.

Bütün bunların olması bazı temel ilkeleri değiştirmiyor.

Gelişmeye devam edecek insan.

Asıl gelişme ise insanın kendisi bilmesidir.

İnsanın kendini bilmesi gelişmelerin bir nokta zirvesidir.

Bizler varız, yaşıyoruz. Hayatımıza anlam ve mana katmak istiyoruz.

Yaşadığımız her anı verimli ve dolu dolu yaşamak istiyoruz.

Bunun için bize lazım gelen sevgi eksenli bir bakış açısına ve uygulamasına sahip olmamızdır.

'Sevgi her şeyin çaresi' gibi bir klişe değil bu.

Fakat sevgi esas olmak ile beraber akıl, ilim, ikrar ve ibadette diğer boyutlardır.

şöyle bir anlaşılma ve genel kabul var: doğada güçlü olan kazanır.

Bu bazı durumlarda doğru olmakla beraber her zaman için doğru değildir ve güçlü olmak göreceli bir kavramdır.

Eğer güçlölükten kasıt başka insanları sömürmek ve ezmekse ve böylece iktidar sahibi olmaksa, biz böyle bir güçlü olmaktansa güçsüz ve mazlum olmayı yeğleriz.

İnancımıza göre daha cümle kâinat oluşmadan, yani Big Bang olmadan bizler ruh olarak mevcut idik.

Big Bang oldu, evren genişledi, dünya soğudu ve yaşam filizlendi ve bizler bedenlesin akıl ve bilgi sahibi olarak yaşamaya başladık.

Bunu biliyor olmak ve bu doğrultuda aşk ve tutkuyla, her nefes alışverişi mucize kabul ederek yaşamak...

Böylece bedensel olarak aslımıza geri dönüş ile beraber can olarak ta geldiğimiz kaynağa geri dönmek...

Yani bilerek ve bilinerek, razı olarak ve razı edilerek.

Ontolojik sorunları olanlara cevap budur nazarımızca.

İkrar nedir, kim/kimler ikrar verebilir, nasıl ikrar sahibi olunur, verilen ikrardan dönüldüğünde neler olur?

İkrar, Arapça kökenli bir kelime ve şu anlamlara geliyor: “saklamayıp doğru şekilde söyleme, açıkça söyleme, bildirme, benimseme, onama, kabul, tasdik, söz vermek”.

Kelime olarak günlük dilde kullanımı bu şekilde olmakla beraber biz Aleviler için ikrar kelimesinin/kavramının anlamı daha da derindir.

Alevilik inancı insanı ham ervahlıktan çıkartıp insan-ı kâmil mertebesine ulaştırarak, insanın gerçek manada insan olma bilincine ulaşmasını esas alan bir inançtır.

İkrar vermek ve ikrarına sadık olmakta bu amaca ulaşmanın/ulaşmak istemenin, anlam ve mutluluk dolu bir hayatın sahibi olmak istemenin toplum (ikrarına bağlı kalıp yolu sürenlerin) huzurunda dile getirilmesidir.

Aleviler için ikrar demek; Alevilik yoluna girmenin, Aleviliğe bağlı olmanın, bu yolu layıkıyla sürdürmenin adıdır.

Pratik olarak bazı kimseler tarafından dikkate alınıp uygulanmasa da - günümüz şartlarından dolayı- aslında öz olarak Alevi olmak bir Alevi anne-babadan dünyaya gelmekten çok, ikrar verip bu yola girmekle oluyor.

İkrarda bunun ilk aşaması, giriş kapısıdır.

İkrar sözdür.

Söz vermek ve sözünün gereklerini yaşamında ortaya koymak, sözüne, yani ikrarına bağlı kalarak bir yaşam sahibi olmaktır.

Alevi olmak isteyen, Alevi inancına uygun bir yaşamın sahibi olmak isteyen, Aleviliğin kişiyi manevi boyutta anlamlı ve mutlu yaşama götüren yol olduğuna kanaat getiren her kişi ikrar vermek durumundadır.

Bu verdiği ikrarında gereklerini ömrünün sonuna dek uygulamakla yükümlüdür.

Verdiği bu ikrarla kişi bundan sonraki hayatında inancın gerektirdiği gibi bir yaşamın sahibi olacağına, yani eline, beline, diline bağlı kalacağına, eşine, aşına, işine sadık olacağına, asla kimseyi dininden ve ırkından dolayı hor görüp aşağılamayacağına, insan katletmeyeceğine, kısacası doğruluk ve dürüstlük ülküsünde bir yaşam süreceğine söz veriyor.

Kişi hiç bir etki ve baskı altında kalmadan, tamamen özgür iradesi ile ikrar veriyor.

İkrar verdiğinde ona söylenen gelme gelme, dönme dönme düsturudur.

Bundan kasıt; 'bu yolun kuralları şunlar şunlardır.

Madem bu yola girmek istiyorsun, o halde bu kurallara uy ve bu yolun ilkelerini yaşamında praktize et.

Bu bilinç ve düşünce ile ikrarını ver. İkrarında durmayacaksan, yolun kurallarını çiğneyeceksen, yoldaki işaretleri hiçe sayacaksan, o halde ikrar verme'.

'Öl ikrar verme, öl ikrarında dönme 'de aynı ilkelere işaret etmektedir.

İkrar verip de gereklerini yerine getirmeyenler kaçınılmaz olarak düşkün durumundadırlar.

İkrar vererek yolunu sürdüren, bu dosdoğru yolun sonucunda insanın hayal ve düşüncelerinin çok çok ötesinde güzelliklere ulaşanlara ne mutlu.

Ne mutlu ikrar vererek erenlerin yolunu yol, hallerini hal edenlere.

Alevilik inancının varlık nedeni nedir?

Şu koskoca evrende toz zerreciği büyüklüğünde (küçüklüğünde) bir yerde yaşıyoruz.

Sayırsız yıldızların, galaksilerin var olduğu bu uçsuz bucaksız evrene, üstünde yaşadığımız dünyaya, dünyanın ait olduğu güneş sistemine, yaşama, bedensel yaşamın son bulmasından sonraki sürece; kısacası her şeye bir anlam ve mana vermenin adıdır Alevilik.

Dinler, öğretiler, inançlar öz itibarıyla insanın anlam ve mutluluk dolu bir yaşam sürmesi için vardır.

İnsanın şu koca evrendeki yalnızlığını giderme, yaşadığı zorluk ve sıkıntıları hafifletme aracı olması gereken inançlar, aksine var olan sıkıntı ve sorunları daha da büyütmenin aracı olmuşlarsa; kavgaların, savaşların, yayılmacılığın, iktidarın aracı olmuşlarsa bu tür inançların ona inananlarla beraber sorgulanması gerekmektedir.

Evet, insan hayatına anlam ve mana katması gereken, insanı huzur dolu bir yaşama ve ötesine taşıması gereken inanç huzursuzluğun nedeni olmuşsa durup defalarca düşünmek gerekir.

Çok şükür ki ne tarihte ne de günümüzde Alevilik inancı diğer birçok din, öğreti ve inanç gibi savaşın, iktidarın, yayılmacılığın, sömürünün aracı olmamıştır.

Tarihin kısa bir kesiti dışında Alevilik inancı hiçbir zaman resmi iktidar ve devlet inancı olmamıştır.

Bu gerçeklikten dolayı Alevilik inancının varlık nedeni olan yaşama, insana, dünyaya ve ötesine anlam verme, anlamlı bir yaşamı insanlara ulaştırma misyonu devam ediyor.

Kısacası Alevilik Hakk inancı ve hakikat yolu olma iddiasını sürdürmeye devam ediyor.

İnançlar eğer çıkar aracı, iktidar aracı, ayrımcılık ve ötekileştirme nedeni olurlarsa misyonlarının sorgulanması gerekiyor.

Günümüz de hangi inançlar sömürü, iktidar aracıdır? Hangi inanç ve inançlar insanlar arasında ayrımcı ve ötekileştiricidir?

Böyle olan inançların ilahi mesajla, Hakk inancı ile bir ilgileri olabilir mi?

Dini ve inancı farklıdır diye insanı öldüren, dışlayan, asimile etmeye çalışan, baskı uygulayan bir inanç insanlara hakikati götüren bir inanç mıdır?

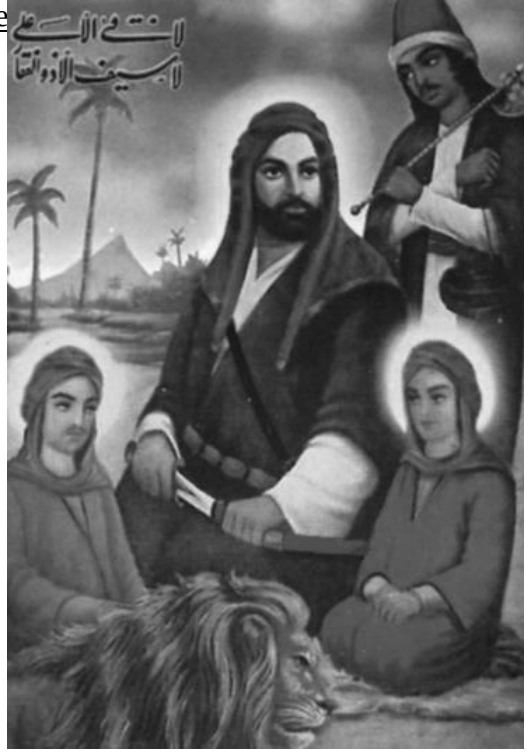
Alevilik; insanın kendisi ile, çevresi ile, doğayla yani cümle varlık ile barış içerisinde, huzur dolu bir şekilde, hak ve hukuka riayet ederek yaşamasını, şu sonsuz evrene ve sonsuz evreni çevreleyen her şeye sevgi ve samimiyetle yaklaşılmasını öğütleyen bir inançtır.

Yaşamın sevgiden oluştuğunu, sevgiden dolayı Yüce Yaradanın tüm kâinatı, içindekilerini ve insanı yarattığını temel alan bir inançtır.

Böylesi bir inanç olduğu için tarih boyunca ve günümüzde inancı iktidar ve yayılma aracı olarak kullananların vahşetini yaşamıştır Aleviliğe inanan ve Alevilik inancı doğrultusunda yaşamını yaşayanlar.

İnançlar, dinler ve öğretiler adına oluşmuş olan tüm olumsuzluklara karşın Alevilik inancının esası; yer yüzünde barışın hâkim olması, din ve dil ayrımının olmaması, renk ve cinsiyet ayrımının ortadan kaldırılması, insanların kardeşlik ve dayanışma hukukuyla bir arada ortakça ve kardeşçe yaşamalarıdır.

Kısaca ve özet olarak Alevilik inancının varlık nedenini böyle açıklayabiliriz.

Ehlibeyt ne anlama geliyor ve kimlerden oluşuyor?

Ehlibeyt: Hz. Muhammed, Hz. Ali, Hz. Fatma, Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin. Ehlibeyt bu beş kişiden oluşuyor ve bir bütündür.

Ehlibeyt arınmıştır, nurdur.

Ehlibeyt, Âdem peygamber ile başlayan Hakk inancının insanlıkla buluşmasının, hakikatin tüm kalplerde yer edinmesinin zirve noktasıdır.

Ehlibeyt, Nuh'un gemisi gibidir.

Kim bu gemiye binerse kurtuluşa ve esenliğe ulaşır.

Ehlibeyt, Hakk'ın ve hakikatin bilinmesi, insanın kendini bilmesidir.

İnsanın öz varlığıyla buluşmasıdır.

Ehlibeyt, hakkaniyetin ve adaletin yer yüzünde esas olması, kardeşlik ve barışın mutlak anlamda tesis edilmesinin önderliğidir.

Ehlibeytin gerçekliğine inanmak, inanç esasıdır.

Ehlibeyt, kutsal soyun, sınanmış ve arınmış olarak, her tür kirden temizlenmiş olarak insanlığa daimî örnekliğidir.

Kıyaslama yapmak veya başka inançları eleştirmek istemiyoruz. Ancak bazı noktaların açığa çıkması bakımından şu hususların altını bir kez daha çizmek istiyoruz.

Ehlibeytin içinden çıktığı toplum ne geçmişte ne günümüzde ve ne de gelecekte asla Ehlibeyti anlamamış, sevmemiştir. Eğer anlamış olsaydı bunca acılar o toplumda yaşanılmaya devam etmezdi.

Ehlibeytin dilini konuştuğu, zahiri manada akrabası olduğu toplumun kirliliği, çürümüşlüğü, kokuşmuşluğu Ehlibeytin gerçekliğine gölge düşürmüyor. Aksine, bu çürümüşlük Ehlibeytin gerçek değerinin anlaşılması noktasında bir delil niteliğindedir.

Ehlibeyti, Ehlibeytin babası Hz. Muhammed'i, ilmin kapısı Hz. Ali'yi, cennetin efendileri Hasan ile Hüseyin'i, anaların anası Fatma anayı zahiri manada hakikatlere uzak bu kavme mensubiyetleri dolayısıyla değerlendirmek doğru bir yöntem değildir.

Ehlibeytte esas olan Hakk'ın ve hakikatin tüm açıklığıyla bilinmesi, insan merkezli, sevgi ve hoşgörü eksenli bir yaşamın, inancın, dünyanın oluşmasıdır. Bunun dışında tüm yaklaşımlar gerçek ve doğru değildir.

İnsanı esas almayan, sevgi ve hoşgörü sahibi olmayan, kadını yaşamda soyutlayan, etnik kimliklere ve farklılıklara saygılı olmayan bir anlayış Hakk'ın mesajı olabilir mi?

Hakk bütün farklılıkları kendisi yaratmamış mıdır? Hakk'ın yaratmış olduklarına farklıdır diye karşı gelmek Hakkın kendisine ters değil midir? Ters ise, bu kimselerin din adına yaptıklarını baz alarak tümünden inancı gereksiz görmek doğru mudur?

Asırlar ötesinden günümüze Ehlibeytin insanlığa sunmuş olduğu mesaj anlaşılmalı değildir.

Ehlibeytin kendisi de dahil Ehlibeyti sevenler ve Ehlibeytin ilahi mesajını doğru okuyanlar her tür zulmü ve haksızlıkları yaşadılar. Ehlibeyt takipçileri yaşamaya devam ediyorlar. Ancak görüntüleri ve din adına sergilemiş oldukları vahşilikleriyle insanları inançtan, Hakk'tan uzaklaştıranlara rağmen Ehlibeytin inanç esaslarına bağlı olanlar tüm çirkinliklere karşın yine de Hakk'ı bilmeye ve hakikatler ışığında yaşamaya devam ediyorlar.

Sayılarının az olması bir anlam ifade etmiyor.

Hakikatlerin ışığında yaşayanların sayısı her zaman az olmuştur.

Fakat unutmayalım ki güneşte bir tanedir ancak tüm varlığa sıcaklığıyla yaşam sunmaktadır.

Peygamberliğe bakış nasıl olmalıdır ve Hz. Muhammed'in mesajını nasıl algılamak gerekiyor?

Peygamberler Hakk kelamının taşıyıcılarıdır.

Peygamberler, Hz. Adem'den başlayarak son peygamber olan Hz. Muhammed'e kadar bizler için saygın, değerli ve kutsal şahsiyetlerdir.

Hz. Muhammed tüm peygamberler içinde son peygamber olması ve Habibullah olması nedeniyle en zirve şahsiyettir.

Diğer peygamberler, örneğin Hz. İsa, Hz. Musa, Hz. Davut ve diğerleri de bizler için Hakk'ın elçileridirler ve saygındırlar.

Bizler için peygamberlerde esas olan getirmiş oldukları Hakk mesajıdır.

Yani peygamberlerin giyim ve kuşamı, yedikleri yemek veya başka bir takım yaşadıkları çağlarına göre şekillenmiş olan bazı kalıplar esas değildir.

Esas alınması gereken peygamberlerin giyim ve kuşamlarından ziyade insanlara iletmış oldukları mesajın içeriği ve bu mesajın hayata yansımasıdır.

Bizim inancımıza göre peygamberlerin getirmiş olduğu Hakk mesajı insanları doğruluğa ve hakkaniyete davettir.

Bu davet ise şiddet, barbarlık ve zalimlik ile değil, tamamen barış, hoşgörü ve sevgi temelindedir.

Bizler, rahmeti ve merhameti sonsuz ve de sınırsız olan Allah'ın elçilerinin de aynı sonsuz ve sınırsızlıkta insanlara sevgiyi, barışıklığı ve hoşgörüyü, farklılıklara saygıyı öğütlediklerine inanıyoruz.

Gelelim Hz. Muhammed'e

Bize göre Hz. Muhammed alemlerin nurudur.

Alemlerin nuru olarak inandığımız Hz. Muhammed'in getirdiği mesajın onu çok sevip yoluna bağlı olduklarını iddia edenlerce hala anlaşılmadığına inanıyoruz.

Onun tebliğ etmiş olduğu din, onun vefatından sonra yozlaştırıldı.

Eski Arap inançları bu defa İslamiyet adına -aynen olmasa bile öz olarak- devam etti. Başta Ehlibeyt olmak üzere küçük bir azınlık Hz. Muhammed'in getirdiğı ilahi mesajın özüne bağı kalarak yolu sürdürmeye çalıştı.

Bu kimselerde ne yazık ki her yol ve yöntem denenerek tasfiye edildi.

Hız. Muhammed'e ve onun şahsında İslamiyet'e karşı ilk günden başlayarak son ana kadar var gücüyle savaşmış olan Emevi ailesi ve onların şefi Ebu Süfyan mücadeleyi kaybedip Müslüman(!) olduktan yaklaşık 50 yıl sonra tekrar eski konumlarına geldiler.

Bu defa ancak İslam devletinin yöneticileri (aynı zamanda İslam dininin de temsilcileri olarak) ve her şeyin mutlak hâkimi olarak.

İşte günümüzde bile İslam adına yapılan ve uygulanan birçok şey aslında bu Emevi kabilesinin İslam dininin içine var güçleriyle koydukları eski inançlarından başka bir şey değildir.

Koca koca alim geçinen, sakallarının uzunluğuyla övünen kişilerde papağan gibi bu Emevi zihniyetinin uydurmuş olduğu dini gerçek İslam dini olarak devam ettiriyor.

Arada iğneyle kuyu kazarcasına doğrulara ulaşanlarsa bertaraf ediliyor.

Bu durum asırlardır böyle sürgit devam ediyor.

Hız. Peygamberin vefatından sonra başlayan Emevi kabilesinin iktidara tam anlamıyla hâkim olmasıyla zirve noktasına ulaşan ve sonrasında Abbasilerin katkılarıyla devam ettirilen; Hız. Muhammed'in tebliğ ettiğı inancın içini boşaltmak ve kendi egemenliklerine hizmet eder hale getirmek, bir tane doğruya on tane yanlış katarak inanç diye dayatmak günümüze kadar gelmiş bulunmaktadır.

İlk günden başlayarak doğruları dile getirenler, din adına eski geleneklerin dayatılmasına karşı çıkanlar, başta soylu şehit İmam Hüseyin olmak üzere her zaman amansız bir baskı ile karşı karşıya kaldılar ve ne yazık ki onların dile getirdikleri iktidar olmanın, güçlü

olmanın tüm imkanları kullanılarak gerçek müminlerin yüreklerinden ve düşüncelerinden silinmek istenildi.

Bunda çokça da başarılı olundu.

Başarılı olduğu için günümüzde İslam diye bilinen toplumlar hayatın her alanında diğer toplumlara kıyasla oldukça geri bir konumdalar.

Alabildiğine şekilcilik, bilimsel gerçeklerden uzak bir şekilde akla ziyan hurafe, bidat, batıl inançlar din diye kabul görmüş durumda.

Dini bir takım biçimsel kalıplara indirgemiş olanlar, din adına yaşamın gerçeklerinden uzak, asırlar öncesine dayanan gelenekleri hâkim kılmak isteyenler ne acıdır ki alemlerin nuru olan Hz. Muhammed'i kendi çirkinliklerine alet etmiş durumdalar.

Hz. Muhammed daha hayattayken ona karşı, onun tebliğ ettiği dine karşı en büyük mücadeleyi verenler; onun adının arkasına sığınarak her türlü çirkinlikleri sergilemeye devam ediyorlar.

Cahiliye döneminin kodamanları, toplumun dini ve siyasi önderleri ve onların temsil ettikleri kabileler aslında inanarak Müslüman olmadılar.

Bir noktada çaresiz kaldıkları için Müslüman oldular/Müslüman göründüler.

Hz. Muhammed Hakk'a yürüyünce de eski geleneklerini bu defa din adına dayatmaya kalktılar.

Hz. Muhammed'in Ehlibeytine saldırarak, Ehlibeyti her alanda tasfiye etmeye çalışarak, aslında bir nevi Ehlibeytin şahsında Hz. Muhammed'den intikam alıyorlardı.

Sonrasında ise Kerbela hadisesi ile Ehlibeytin şahsında Hz. Muhammed'e düşmanlık zirve noktasına ulaştı ve Hz. Muhammed'in tebliğ etmiş olduğu din Hz. Muhammed'in dini olmaktan tamamen çıktı.

Çok kimse bin bir gerekçe ile bu gerçeği kabullenmek istemiyor. Oysa gerçek bu kadar açık ve nettir. Açık ve net olan; Hz. Muhammed'in torununun, Hz. Ali'nin oğlunun din adına katledilmesidir.

Hız. Muhammed'in torununu katletmeyi hangi gerekçe haklı ve mazur gösterebilir?

Kerbela olayı bize bu zihniyetin neler yapmış olduğunu açık kanıtıdır.

İmam Hüseyin'i hunharca katleden zihniyet peki din diye neler dayatmaz ki?

Nitekim yaptı da.

Yüz binlerce uyduruk hadis üreterek, eski gelenekleri, cahiliye döneminde kalma ne kadar adet varsa din adına dayatıldı ve baskı yoluyla insanlara kabul ettirildi.

Kabul etmeyenlerse İmam Hüseyin örneğinde olduğu gibi katledildiler.

Uz atmaya gerek yok.

Emeviler ve onların devamı niteliğindeki diğer iktidarlar öz olarak Hz. Muhammed'in tebliğı ettiği din yerine kendi dinlerini soslayıp sundular.

Din diye İslam sosu ile sosladıkları eski Arap geleneklerinden, cahiliye dönemindeki inançlardan başka bir şey değildir.

İşte bu zihniyet alemlere rahmet olarak gönderilen alemlerin nuru olan Hz. Muhammed'i de kendi çirkinliklerine adeta perde yaptılar.

Böyle yapmakla o ulular ulusunu da kötülemiş oluyorlar.

Çünkü yaptıkları ve uyguladıkları yığınla kötülüğü sahte hadisler uydurarak ona dayandırmak suretiyle kendi gerçek yüzlerini gizliyorlar.

Aslında öyle çok büyük değerlendirmeler yapmak yerine İslam coğrafyalarına bakmak yeterli.

Bugün İslam diye bilinen toplumların gerçekliğine baktığımızda Hz. Muhammed'in dininin yerine başka bir din yaşatıldığını görürüz.

Aslında birçok pratikte ve uygulamada Muhammed'i din yerine batıl, hurafe, eski putperest gelenekler, cahiliye döneminde kalma toplum ilişkileri, kadını toplum dışına itmek gibi ataerkil uygulamalar mevcut.

Bu ve benzer yığınla olumsuzluk alemlere rahmet olarak gönderilen bir peygamberin dininin uygulaması ve yaşayış şekli olamaz.

Hız. Muhammed, cümle insanlara gerçeğın bilgisini sunan elçidir.

O yüce peygamberi kendi geri kabile geleneklerine dayanak yapmak kabul edilemez.

Hız. Muhammed, sevginin ve hoşgörünün, gerçeğın ve hakikatin, rahmetin ve merhametin elçisidir.

Ona savaşlar isnat etmek yapılabilecek en büyük kötülüktür.

Hız. Muhammed'i kalkan olarak kullanarak erkek egemenlikli bir yaşamı, kadını aşağılayan ve dışlayan bir yaşamı savunmak ve bunu inanç adına yapmak inancın özüne aykırı değil mi?

İnsan aklına ve mantığına uymayan bir duruşu savunmak eşitliği ve kardeşliği vaaz eden bir elçiye uyar mı?

Sonuç olarak Hız. Muhammed hakkında Emevilerin oluşturmak istediğı ve başarılı olduğı resim aslında Hız. Muhammed gerçekliğine zıttı zıt bir resimdir.

Emevi anlayışının Hız. Muhammed ile ilgili oluşturmuş oldukları yaygın tanıtımın gerçek Hız. Muhammed ile bir alakası yoktur.

Tarihte olduğı gibi günümüzde de Hız. Ali hakkında çok sayıda yalan, hakaret ve çarpıtma var. Bunlar hakkında sorularımız olacak size. Sorularımıza geçmeden önce konuyla alakalı giriş niyetine neler söylemek istersiniz?

Hız. Ali'nin izini sürüp yolundan gitmek bizler için onurların en büyüğüdür.

Dünyada hakkında olumlu veya olumsuz, sayısız kez söz edilen ender (ve hatta yegâne) şahsiyettir Hız. Ali.

Sevenleri kadar sevmeyenleri, uğruna ölümlere gideni kadar onu ve ideallerini yok etmek için ölümü göze alanların haddi hesabı olmayan kişidir Hız. Ali.

Tarihte nice kimseler onu sevdikleri için en ağır zulümlere ve işkencelere maruz kaldılar.

Onun düşmanları, onun adını ve davasını yer yüzünden silmek için akla gelmeyecek nice yöntemler kullandılar.

Ancak onun adı bile çoğu kez bunca ölüm ve yıkımlara, açlık ve sefaletlerle başa çıkmaya yetti.

Onun adıyla nice devletler yıkıldı ve yine onu esas alan nice oluşumlar oluştu.

Geçmişte, günümüzde ve her çağda var olmaya devam edecektir Hz. Ali.

Bizler kendimizi onun adıyla bütünleştirmiş, onun ideallerini ve davasını davamız haline getirmiş, karınca kararınca onun ilke ve yöntemleri ile hayata bakıyor, yaşamımızı yaşamaya çalışıyoruz.

Onun içindir ki son dönemde tarihte Emevilerin oynadığı uğursuz rolü, yani Hz. Ali'yi küçük düşürmek, karalamak, aşağılamak, onun yüceliğini yüreklerden silmek için sayısız yöntemler geliştiren çağdaş Emevilere karşı ve yine çağdaş Haricilere karşı bazı gerçekleri dile getirmemiz gerekiyor.

Özellikle Hz. Ali sevdalısı ve bağlısı bir anne-babadan doğmuş olan ancak çeşitli fikir ve ideolojilerle hayatı anlamaya çalışan ve bunu yaparken de ilk işleri -ve hatta temel işleri- Hz. Ali'ye hakaret, küfür ve bu iğrençliklerin yetmediği yerde iftira ve çarpıtmalarda bulunanlara karşı cevaplarımız olacaktır.

Hz. Ali ne zaman ve nerede doğdu?

Hz. Ali, 21 Mart 598 de Kâbe'de doğmuştur.

Bu onura nail olan ilk ve son insandır.

Hz. Ali, Ehlibeyttendir.

Ehlibeyt ise Hakk'ın nurunun dünyaya ve insanlığa yansımından başka bir şey değildir.

Elbette böylesi yüce bir şahsiyetin doğum zamanı ve yeri de sıradan bir yer olamazdı.

Bu doğum yeri bile Hz. Ali gerçeğini bilmek ve anlamak isteyenler için çokça ipucu vermektedir.

Neden Kâbe?

Kâbe Allah'ın evi değil midir?

Kâbe, Âdem peygamberin inşasına başladığı İbrahim peygamber ile oğlu İsmail'in daha da bir yükselttiği yapı değil midir?

Batini anlamları bir yana bıraksak bile zahiri olarak bu peygamberler insanlık için bir anlam taşımıyor mu?

Taşıdıklarına kimsesin şüphesi yoksa, demek ki Hz. Ali'nin doğumunun Kâbe'de gerçekleşmesinin sembollük olmanın da ötesinde anlamı vardır.

Fakat günümüzde bir takım kimseler Hz. Ali'nin doğum tarihi ve yerinin doğru olmadığını iddia ediyorlar ve ısrarla başka bir tarih ve yer veriyorlar.

Hiçbir kaynağı olmayan bu iddiaların sahipleri öylesine kendilerinden geçmiş şekilde bunu savunuyorlar ki, adeta sanki Hz. Ali doğduğu zaman bunlar yaşıyorlardı.

Oysa bu zevat daha dedesinin, babasının ve hatta kendisinin hangi tarihte doğduğunu bilmezken, kimliklerinde gerçek olmayan doğum tarihleri yazarken, iddialı ve ısrarlı bir şekilde Hz. Ali'nin 21 Mart'ta ve Kâbe'de doğmadığını savunabiliyorlar.

Sen daha babanın ve dedenin ne zaman doğduğunu bilmezken 1500 yıl önce doğmuş olan Hz. Ali'nin doğum tarihini nereden biliyorsun?

Evet, bizler Hz. Ali'nin kutsal ve önemli bir gün olan Nevruzda ve yine kutsal olan Kâbe'de doğduğuna inanıyoruz.

Bizim inancımıza göre Hz. Ali'nin doğum yeri ve tarihinde şaşılacak bir durum yok, aksine gayet anlaşılır bir durumdur bu ve hatta olması gerekende budur

Çünkü Hz. Ali gibi çağları aşan kutsal bir şahsiyetin, önemli bir gün ve önemli bir mekânda doğması en tabii olandır.

Hz. Ali kaç defa evlendi?

Hz. Ali'ye yönelik karalamaların, iftiraların önde gelenlerinden birisi de Hz. Ali'nin birden fazla evlilik yaptığı, sayısız çocuğu olduğu ve bununda günümüz Alevi toplum gerçekliğine uymadığı yönündedir.

Tarih ve toplum bilgisinden yoksun, art niyetli kimseler sırf karalamak maksadıyla bunu dile getiriyorlar.

Oysa bu kişiler zerre kadar tarih ve toplum bilgisine sahip olsalardı bunu yapmazlardı.

Bizler için Hz. Ali'nin Hz. Fatma ile yaptığı evliliği ve bu evlilikten doğan çocukları esastır.

Bizler aile, çocuk ve evlilik denilince bunu anlıyor ve bunu yaşamaya çalışıyoruz.

Bunun dışında yapılanlar ise çağın ve toplumun getirmiş olduğu sorumluluk ve yükümlülüklerdir.

Alevi toplumunda esas olan tek eşliliğdir.

Fakat tarihsel süreç içerisinde toplumsal şartlar ve zorunluluklar bazı durumlarda esas olanın uygulanmasını zorlaştırmıştır.

Bu inanca aykırı bir durum değildir.

Daha çok koruma ve kollama amaçlı, sahiplenme ve destek olmak amaçlı olarak yapılmıştır.

Hz. Ali'nin ve diğer imamların yaptığı da budur.

Bunu yapmakta hayatın doğal akışında, toplumsal gerçekliğe ve zamanın şartlarına en uygun ve doğru olandır.

Aleviler Hz. Ali gibi yaşıyorlar mı?

Dinin gerçek mahiyetini anlamaktan uzak, dini ve inancı sadece biçime indirgeyenler, biçimsel bir takım kuralları dinin esası ve özü olarak anlayıp yaşayanların Alevilere yönelik tahrik edici söylemlerinden biriside “Siz Aleviler Hz. Ali gibi yaşıyorsunuz”.

Biz Aleviler Hz. Ali gibi yaşıyoruz.

Onun yolundayız, takipçisiyiz, değerlerinin savunucusuyuz.

Hız. Ali gibi yaşamak; Hakk inancına mensup olmak ve hakikat yolunda yürümektir, biz Aleviler bunu yapıyoruz.

Hız. Ali gibi yaşamak; sevgiyi ve barışı esas almak demektir.

Mazlumdan yana, zalime ve haksıza karşı olmaktır, biz Aleviler bunu yapıyoruz.

Hız. Ali gibi yaşamak; kişinin barışıklığı en başta kendisiyle, çevresiyle ve cümle varlıkla sağlaması demektir, biz Aleviler bunu yapıyoruz.

Hız. Ali gibi yaşamak: bireysel olarak ibadette biçim ve formu esas almamak, her dem Hakk ile hemhal olmak, olmaya çalışmaktır, biz Aleviler bunu yapıyoruz.

Cübbe giymek, sakal bırakmak, kadını hayatın her alanında dışlamak Hız. Ali gibi yaşamak değildir.

Dini iktidar aracı, baskı unsuru olarak kullanmak Hız. Ali gibi yaşamak değildir.

Dinin arkasına saklanıp her tür ahlaksızlığı ve haksızlığı yapmak Hız. Ali gibi yaşamak değildir.

İbadeti ve inancı gösterişe koymak Hız. Ali gibi yaşamak değildir.

Hız. Ali gibi yaşamak; özü esas almaktır.

İnsana ve cümle varlığa saygıyı, sevgiyi, hoşgörüyü esas almaktır.

Bizler bunu yaşıyoruz.

Sizlerse o çağdaki giyimi, kuşamı ve gelenekleri inanç diye biliyor ve yaşıyorsunuz.

Bizler böyle bir anlayışı kabul etmedik, etmiyoruz.

Ayrıca Hz. Ali; Hz. Musa'nın, Hz. Davud'un, Hz. İsa'nın, Hz. İbrahim'in takipçisi değil midir?

Öyledir.

Öyleyse Hz. Ali onlar gibi yaşamıyor muydu?

Elbette yaşıyordu.

Fakat bu yaşayış giyim kuşam ile ilgili değildir.

Yani biçimsel değildir.

Öz olarak yaşıyordu.

Hız. Ali, Ebubekir, Ömer ve Osman'a biat etti mi?

Bazıları Hz. Muhammed'in Hakk'a yürümesinden sonra sırasıyla 'halife' olan Ebubekir, Ömer ve Osman'a Hz. Ali'nin biat ettiğini, onları yasal ve meşru saydığını ısrarla iddia ediyor ve savunuyor.

Biat nedir?

Biat, bir kimsenin egemenliğini tanıma ve önderliğini kabul etmedir.

Genel olarak böyledir.

Özel olarak ise İslam toplumunda en üst yöneticinin (halifenin) toplumun tümünde onları dinsel ve siyasal olarak yönetme yetkisini almasıdır.

Bu tanımdan da anlaşılacağı gibi Hz. Ali hiçbir zaman yukarıda adı geçen kişilerin halifeliklerini meşru görmemiş dolayısıyla onlara biat etmemiştir.

Hatta imkân ve şartlar ölçüsünde halifelîğın kendisinin hakkı olduğunu bu hakkın Hz. Muhammed tarafından kendisine verildiğini dile getirmiştir.

Getirmekle kalmamış görevin ehline verilmesi için mücadele etmiştir.

Hz. Ali bu konuda şunları söylüyor: “Allah’a yemin ederim ki, Allah Teala, Yüce Peygamber’inin ruhunu aldığından bugüne kadar, sürekli ben hakkımdan uzaklaştırılmış bulunuyorum...” (Nehcul-Belağa, Hutbe: 6.)

“Allah’a andolsun ki falan kimse (Ebi Kuhafe oğlu Ebubekir), hilafete göre yerimin, değirmen taşının mili gibi olduğunu bildiği halde hilafeti bir gömlek gibi üzerine giyindi.

Oysa sel her zaman benden akar ve hiçbir kuş benim yükseldiğim yüce zirvelere yükselemez.

Ben de hilafetle kendi arama bir perde gerdim, ondan tümüyle yüz çevirdim.

Başladım kendi kendime düşünmeye; şu kesilmiş elimle hemen atağa mı geçeyim, yoksa şu kapkaranlık körlüğe sabır mı edeyim?

Öyle bir karanlık ve körlük ki bu, büyüğu tamamıyla yıpratır, küçüğu tümüyle ihtiyarlatır, mümin kimse de Rabbine ulaşıncağa dek bu karanlık körlükte sürekli olarak zahmetten zahmete düşer.

Gördüm ki sabretmek akla daha yatkındır, sabrettim.

Ama gözümde diken vardı, boğazımda ise kemik.

Mirasımın tümüyle yağmalandığını görüyordum.” (Nehcul-Belağa, Şıkışkıyye Hutbesi/Hutbe: 3)

Ne yazık ki Sünni anlayış onlarla aynı zihniyette olan yol yezitleri bu gerçekliği bir türlü görmüyor.

Gördüğu yerlerde ise kabul etmek istemiyor.

Bin bir yöntemle, bin bir gerekçeyle bu basit ve yalın gerçeğin üstünü ört bas etmeye çalışıyor.

Sünni anlayış bu gerçekliği öyle çarpıtıyor ki Hz. Ali'nin adı geçen bu üç şahsa karşı bırakın mücadele etmeyi, onlara şeyhülislamlık bile yaptığını iddia ediyor.

Oysa adı geçen kişilerin döneminde şeyhülislamlık diye bir makam yoktu.

Ancak adı geçen şahısların zaman zaman tıkandıkları ve Hz. Ali'ye çeşitli konularda fikir danıştıkları olmuştur.

Ancak Hz. Ali'nin buradaki tavrı asla ama asla bu kişilerin halifeliklerini meşru görececek şekilde bir tavır değildir.

Hz. Ali bu kişilere karşı mücadele etmiştir.

Bu mücadele öyle kanlı bir çatışma şeklinde olan bir mücadeleden çok başka yöntem ve yollarla sürdürülen bir mücadeleydi.

Çünkü Hz. Ali, mücadelenin, doğruları hâkim kılmanın, değerleri korumanın mücadelesinin kanlı olmasını istememiştir.

Mümkün oldukça savaş ve şiddetin olmadığı bir çözüm yolu bulmanın, yol dışına çıkmış olanların tekrar yola kazanmanın çabasını araya koymadan çözmeye çalışmıştır.

Sünni anlayış bu gerçekliği göreceği yerde, Hz. Ali'nin şiddette başvurmamasını, ikna yöntemini, barışçıl mücadele yöntemini uygulamasını bir biat olarak anlıyor.

Hz. Ali neden şiddetle mücadele etmediğini söyle izah ediyor: *“Peygamber, bizim aramızdan gittiğinde biz onun varisi, velileri ve öz soyundan olan yakınlarıyız, artık kimse hilafet konusunda bizimle niza etmez ve göz dikmez, dedik.*

Ama beklemediğimiz bir şekilde Kureyiş'ten bir grup bizim hakkımıza el uzatarak yöneticilik hakkını bizden aldı ve kendileri sahiplendiler. Allah'a yemin ederim ki, eğer Müslümanların arasında bölünme meydana gelmesi, küfrün tekrar geri dönerek dinin tamamen yok olması korkusu olmasaydı bugün üzerinde olduğumuz şeyden farklı bir durumda olurduk.” (Nehcul-Belağa)

Bize göre olay ayan beyan ortadadır.

Hız. Ali hiçbir zaman adı geçen kişilerin yönetimlerini meşru ve yasal görmemiştir.

Görmediği gibi onlara karşı mücadele etmiştir.

Bazı durumlarda bu kişilerin Hız. Ali'ye fikir danışmaları ve Hız. Ali'nin de bunlara yol göstermesi biat değildir.

Hız. Ali bağlama alıp semah dönüyor muydu?

Elbette ki Hız. Muhammed ve Hız. Ali cem yaparken bağlama almıyorlardı ve günümüzde söylediğimiz deyişleri söylemiyorlardı.

Zaten bunu iddia etmiyoruz ki...

Ancak Hız. Ali, Hız. Muhammed ve diğer Kırklar Meclisi yeleri ibadetlerini yine yapıyorlardı.

Yani onlar birlikte dua ediyor, ilahiler (deyişler) söyleyerek semah dönüyorlardı.

Semah dönmek için, ibadet etmek için illa bağlama olması gerekmiyor.

Bağlama bu haliyle sonradan cemlerimizde kullanılmaya başlanmıştır.

Ondan önce de ibadet ederken yine aynı ibadeti yapıyorduk.

İbadetimiz z olarak aynıydı.

Günümüzde sadece biçimsel bazı değişimler olmuştur.

Bağlama o değişimlerden birisidir.

Bu biçimsel değişimler sadece bizlerin inancında yoktur.

Tüm inançlarda vardır.

Bizlerin ibadeti olan cem ilk günkü gibi aynı zdedir.

Biçim değişmiş, öz aynı kalmıştır.

Bu ibadete ters bir durum değildir.

Sünnilerde de değişim olmuştur.

Örneğin eskiden cami, minare var mıydı?

Veyahut müftü, şeyh, müezzın, hoca, imam, molla bunlardan hangisi vardı Hz. Muhammed döneminde?

Yine teravih namazı diye bir namaz, mevlit, kutlu doğum haftaları var mıydı?

Hz. İsa zamanında kilise var mıydı?

Varsa bu günkü kiliseler gibi miydi?

Yine ayinler şimdiki gibi miydi?

Sünnilik ve Hristiyanlık uzmanı değilim, ancak eminim ki sayısız yenilikler kaçınılmaz olarak Sünnilikte de Hristiyanlıkta da, Yahudilikte de vardır.

İnançta esas olan özdür.

Ne yazık ki dini algılamaktan aciz, yaşamı kavramaktan uzak kimseler dini biçimsel kurallara indirgemiş ve biçimi özün yerine koyarak adeta yeni putlar yaratmıştır.

Toplumsal gelişim doğal olarak biçimsel değişimleri zorunlu kılıyor.

Dogmatik bir şekilde kaba ve bağnaz bir şekilde biçimi asıl inancın yerine koyup inancın özünü yadsıyıp biçimi esas almak, kaçınılmaz olarak yobazlığı doğuruyor.

Elbette biçim ve kurallar olmalıdır.

Zaten bunu yok sayamayız.

Nitekim cemimizde biçim ve kurallar var.

Ancak bağlama örneğinde olduğu gibi esas olan özdür.

Kısacası; bugün cemimizde bağlama olmasa da biz yine ibadetimizi, yani cemimizi yaparız.

İbadetimizde esas olan özdür ve bizler bu özü koruduktan sonra bağlama veya başka insana Hakk'ı ve hakikatleri daha iyi kavratacak, farkındalığı ve bilinci geliştirecek olan enstrümanlar olacaktır.

Hız. Ali kızını Ömer'e gelin olarak mı verdi?

Tarihsel hiçbir dayanağı, kaynağı olmayan, ancak Alevilerin Hz. Ali'ye olan bağıllık ve sevgilerinde gedikler açmak için böyle korkunç yalanlar söyleyebiliyorlar.

Kendi inanmadıkları yalanlarına Aleviler inandırmak, bilinçleri bulandırmak isteyenlere cevabımız şudur:

Yukarıda da izah edilmeye çalışıldığı gibi, Hz. Ali hiçbir zaman bu halifelere biat etmemiş, bunların halifeliğini onaylamamıştır.

Böylesi bir iddia, yani Hz. Ali'nin kızını gelin olarak verdiği iddiası, Ömer ve diğerlerinin yaptıkları yanlışları meşrulaştırmak için uydurulmuştur.

Yani topluma denilmek istenilmiştir ki bunların arasında bir husumet, çelişki yok, aksine bunlar akrabadırlar.

Bu konudaki bilgilerin hiç birisi gerçek değildir, tamamen uydurmadır.

Ehlibeyte yapılan haksızlıkların üstünü örtmek için bu gerçek olmayan bilgiler sunulmuştur ve bu yalanları birileri de tarihte olduğu gibi günümüzde de tekrar ediyor.

Evet, Hz. Ali kızını Ömer'e veya o tayfadan başka birisine vermemiştir, vermesi de mümkün değildir.

Hız. Ali evini yakmak isteyen, eşi Hz. Fatma'yı yaralayan birisine kızını verecek bir şahsiyet midir?

Hız. Ali haksız yere insan mı öldürdü?

Tarih okumasını Emeviler üzerinden yapan bir takım cahil kimseler, 'Hz. Ali'nin ganimet savaşları yaptığını, insan öldürdüğünü ve dolayısıyla katil olduğunu' söylüyorlar.

Bu kişiler bunu demekle yüz yıllarca Hz. Ali'ye ve evlatlarına, taraftarlarına mescitlerde küfrettiren, katleden ve her türlü eziyeti yapan Yezit soyunun safında yer aldıklarının farkındalar mı?

Farkında değiller, olsalar bu ahmak ve cahil kimseler böyle yazmaz, konuşmazlar.

Oysa Hz. Ali bırakın bir savaş çıkartmayı, bir masum cana kıymayı, bir karıncayı bile incitmemiştir.

Hz. Ali'nin tüm savaşları meşru müdafaa temelinde yani kendi canını ve ailesini, dostlarını savunma amaçlıdır.

Ve yine Hz. Ali yaptığı tüm savaşları o zamanın haksızları olan Ebu Süfyan, Muaviye, Mervan ve Yezitlere karşı yapmıştır.

İslam tarihini Emevilerin penceresinden oturup okuyanlar elbette bu gerçeği görmüyor, görmek istemiyorlar.

Onlar ısrarla Emevilerin Hz. Ali'ye yapmış oldukları kötülükleri modern zamanda devam ettiriyorlar.

Emeviler, Hz. Ali'ye karşı zulmü, küfürü ve baskıyı ibadet olarak görüyorlardı.

Gördükleri içindir ki mescitlerde dua niyetine Hz. Ali'ye, evlatlarına ve ona bağlı olanlara dua niyetine küfrediyorlardı.

Günümüzün sözde Alevi özde ise Yezitleri de aynısı yapıyorlar.

Tek farkları, bunların hasbelkader Hz. Ali'ye bağlı bir anne ve babadan dünyaya gelmiş olmalarıdır.

Fakat şunu bilelim ki bu ahmak, aşağılık cahiller Alevi değiller, bunlar Yezittirler.

Bunların sadece Hz. Ali'ye değil, tüm Aleviliğe, Aleviliğin o inançsal ilkelerine, muazzam kültürel birikiminedir düşmanlıkları.

Adeta Yezidin günümüz soy sürdürücüsü komundadırlar.

Tüm zamanlarını ve enerjilerini Hz. Ali'ye hakaret, küfretmek ile geçirirler.

Bunlar, 'hangi kaynağa, neye dayanarak Hz. Ali'nin böyle olduğunu söylüyorsunuz' diye sorduğumuzda, karşımıza Emevilerin kaynaklarını çıkartıyorlar.

Behey ahmaklar bu dediğiniz kaynaklar tarihte Hz. Ali'ye ve onunla beraber olan kim varsa onlara düşmanlığı bir dini ilke olarak benimsemedi mi?

Hz. Ali'ye düşmanlıklarını dini bir çerçeveye koyanların kaynakları ile mi Hz. Ali'yi anlamaya ve tanımaya çalışıyorsunuz?

Hz. Ali kutsalımızdır, kırmızı çizgimizdir, vazgeçilmezimizdir.

Her şeyimizden vazgeçeriz, Hz. Ali'den, onunla bütünleşmiş olan değer ve doğrulardan vazgeçmeyiz.

Onun için dilimiz keskindir.

Af yok, taviz yok.

Bu anlayışla tekrar belirtelim ki; Hz. Ali asla savaşı başlatan kişi olmamıştır.

Her zaman için pasifist bir kişilik olmuş, konuşmayı ve diplomasiyi esas almıştır.

Fakat o kaçınılmaz an geldiğinde ise son ana kadar da savaşmış, savaş sanatının gereklerini büyük bir ustalıkla yerine getirmiştir.

Hz. Ali'nin tüm savaşları, evet istisnasız tüm savaşları meşru müdafaa temelindedir.

Saldırganlık ve ganimet için değil, kendi canını ve ailesini korumak içindir.

Hz. Ali hiçbir zaman kendisinden güçsüz ve zayıf kimselerle savaşmamıştır.

Onun savaşları her zaman için çağın barbarlarına, insanlık düşmanlarına karşı olmuştur.

Böyle olduğu içindir ki hala Hz. Ali tüm mazlumların yoldaşı, önderi, yol göstericisi ve ilham kaynağıdır.

Malı, mülkü, iktidarı esas alanlar, haksızlık ve ganimet peşinde koşanlar asla Hz. Ali'yi sevmez, onu kendisine önder saymazlar.

Tüm bu bariz gerçekliğe karşın halen Hz. Ali'yi haksız savaş yapmak ile itham edenlere elbette söyleyecek iki çift lafımız vardır: Yezitsiniz ve Yezit lanetlidir.

Hz. Ali'nin kılıcı Zülfıkar nedir, neyi sembolize ediyor?

İstisnasız her toplumun kendine has bazı sembolleri, o toplumun genel yapısına uyan işaretleri vardır.

İlkel kabile toplumlarından günümüz devletlerine, totemlerden ulusal bayraklara kadar semboller varlığını sürdürüyor.

Sembollerin tarihi insanlık tarihi kadar eskidir dersek yanılmış olmayız.

Sembollerin önemini günümüzde kimse yadsıyamaz.

Çoğu zaman sembollere yüklenen anlamların dışında algılamalara da sebep olsa sembollerin önemi varlığını sürdürecektir.

Bu bağlamda Alevi toplumunun sembolleri de daha bir anlam kazanıyor.

“Utanç duyulan” bir inanç toplumundan kendini öz kimliğiyle tanıtan bir topluma geçiş sürecinde Aleviliği anımsatan sembollerin önemi kat kat artıyor.

Hatta bu semboller öyle bir çekicilik arz ediyor ki Alevi inancına mensup olmayanlarda Aleviliği çağrıştıran, Alevi olanların sahiplendikleri sembolleri rahatlıkla kullanıyorlar.

Bu çekicilik beraberinde inancın özüne, oluşum tarihine, kültürüne ve toplumsal yaşayışa bir ilgiyi de getiriyor.

Zülfıkar, Hz. Muhammed tarafından Hz. Ali'ye armağan edilen ucu çatal kılıcın adıdır.

İnancımıza (Aleviliğe) göre Zülfıkar savaş öncesi gökten inmiştir.

Hz. Muhammed'de bu gökten inen kutsal kılıcı Hz. Ali'ye hediye etmiştir.

Zülfıkar'ın tarihsel işlevi çok önemlidir.

Bu tarihsel önemlilik kendisini günümüzde kolye biçiminde bir sembolle güncel hale getiriyor.

Kolye olarak boyunlara asılan, yüzüklerin üstüne islenip parmaklara takılan ve daha benzer takıların, eşyaların üstüne işlenen Zülfikar adeta “Alevi olmanın” sembolü olmuş durumdadır.

Şüphesiz her boynuna Zülfikar'ı sembolize eden kolye asan kişi Alevi değildir.

Ya da Alevi ise dahi Alevi inanç gerçekliğini tam manasıyla kavramış değildir.

Ancak genel yansıma bu şekildedir.

Tarihten günümüze Alevilerin kullandıkları birçok sembol olmasına rağmen Zülfikar sembolünü belirgin şekilde ön plana çıkmasının birden fazla nedeni vardır.

Her şeyden önce Zülfikar gerçek adaletin simgesidir.

Tarihsel ve gerçek Zülfikar daima haklıdan ve hakkaniyetten yana olmuştur.

Bu anlamda kolye biçimindeki temsili Zülfikar'da hakkaniyetin, doğruluğun, dürüstlüğün, adaletin temsilcisidir.

Başka bir deyimle, adalet ve hakkaniyet isteyenlerin sözcüsüdür.

Kimse Zülfikar'ı salt bir savaş aracı olarak algılamasın.

Ya da Zülfikar'ı şiddetin, kan dökücülüğün sembolü olarak algılamasın.

Tarihte de Zülfikar'ın işlevi adalet ve hakkaniyeti yerine getirmek ve haklıdan yana olmak olmuştur.

Günümüzde de sembol olarak; adalet isteyenlerin sembolü olarak bu işlevi yerine getiriyor.

Zülfikar'ı bir şiddet aracı Alevileri de şiddeti kutsayan bir toplum olarak lanse etmek gerçeklere aykırı bir durumdur.

Gerçekte Zülfikar adaleti ve doğruluğu temsil ediyor, Alevilerde doğruların takipçisi bir toplumdur.

İstisnalar kaideyi burada da bozmaz.

Genel manada doğruluğun, adaletin hâkim olduğu, eşitliğin egemen olduğu, her türden haksızlığın giderildiği (ya da minimum düzeye çekildiği) bir dünya özlemindedir Alevi toplumu.

Zülfıkar'ı bu bağlamda değerlendirmek, haksızlıklara uğramış ve herkes için adaletin insani bir hak olduğunu benimseyen bir toplumun sembolü olarak kabul etmek gerekiyor.

Hız. Ali camide öldürüldüğü için mi Aleviler camiye gitmiyorlar?

Birincisi Hz. Ali camide öldürülmedi.

İkincisi Hz. Ali döneminde cami yoktu. Mescit vardı.

Mescit ise günümüzde cemevine tekabül eden ibadethanedir.

Bu soru oldukça yanlış, saçma bir soru. Hz. Ali duş yaparken şehit edilseydi biz duş yapmayacak mıydık?

Tekrar belirtelim ki Hz. Ali döneminde cami yoktu, mescit vardı ve **Hız. Ali mescitte değil, evinden çıkarken saldırıya uğrayıp yaralandı ve daha sonrasında ise şehit oldu.**

Hız. Ali hakkında Teyratta bilgi var mı?

Benim adım; İncil'de "İlya", Zebur'da "Berı", Hindistan halkı arasında "Kebker", Rumlar arasında "Betrısa", Farıslar arasında "Cebter", Habeş halkı yanında, "Besrik" zenciler arasında "Heyser", kâhinler arasında "Bu'iyu", Araplar yanında "Ali", Ermeniler arasında "Ferig", annemin yanında "Haydar" babamın yanında "Zahir" olduğunu söylesinler." Bilin ki! Kur-an'da benim özel isimlerim vardır, onları görmemezlikten gelmeyin.

Hız. Ali, bizler için sadece tarihte yaşamış, dini ve siyasi önderlik yapmış, kahramanlık ve bilgelik göstermiş birisi değildir.

Hız. Ali, bizler için bütün bunların çok çok üstünde ve ötesinde birisidir.

O Ehlibeyttendir.

Ehlibeyt ise arınmış olan ve insanlığı arınmaya davet eden ebedi nurun adıdır.

Hz. Ali'ye bağlılığımız ve yolunda gidiyor olmamız bundandır.

O hakkın kutsal nurunun insanlara yansıması olan Ehlibeytin Şah-ı Merdandır.

O Velayet mülkünün sahibidir.

O Âdem peygamber ile başlayan ve Hz. Muhammed ile zirve noktasına ulaşır tamamlanan ilahi mesajın Velayet boyutuyla devamcısı ve sürdürücüsüdür.

O zahiri manada Hakka yürümüş olan ama batında, gönüllerde ve bilinçlerde ebediyete dek var olacak olandır.

Böylesi birisi içinde elbette ilahi mesajda/mesajlarda bilgiler vardır.

Bu noktada kutsal kitaplardan olan Tevrat'ta da Hz. Ali ile ilgili bazı bilgiler yer almaktadır.

“İşte ben Rabi'n büyük ve korkunç günü gelmeden önce, ben size İlya'yı (Ali'yi) göndereceğim, O'da babalarının yüreğini oğullara ve oğulların yüreğini babalara döndürecek.”

Tevrat:Malaki Bap (Bölüm): 4: ayet 5

Yine Tevrat'ta Bap 17, ayet 20 de şunlar yazılıdır.

“İsmail'e gelince, seni işittim.

Onu kutsayacak, verimli kılacak, soyunu alabildiğine çoğaltacağım.

On iki beyin (12 İmam) babası olacak.

Soyunu büyük bir millet yapacağım.”

İlgililer için bu konuyla alakalı birçok kitap kaynağı mevcuttur ve yine deyişlerimizde bu konu çokça geçmektedir.

Bazı kimseler Alevilerdeki Hz. Ali inancı, bilgisi, algısının gerçek Hz. Ali ile uyuşmadığını söylüyor. Bu konuda neler diyeceksiniz?

Alevilerdeki Hz. Ali algısı, bütünleşmesi, sevgisi, duyarlılığı geriletirirse, buradan bir gedik açılırsa, gerisinin geleceğini düşünen, sanan kimseler, Alevilere yönelik planlarını en çok Hz. Ali üzerinden yürütüyorlar.

Birileri Hz. Ali'ye dördüncü halife olmasının dışında bir anlam yüklemekten, onu sıradanlaştırarak ve diğerleri ile bir tutarak Alevilere yaklaşıyor -ki bu asırlardır böyle, yeni bir şey yok bunda-.

Fakat diğer yeni bir tez -ve üstelik bu tez Alevi bir anne-babadan dünyaya gelenlerce dile getiriliyor- Alevilere “Hz. Ali ile bir alakalarının olmadığını, aslında Hz. Ali'nin Alevilerin inandıkları ve bildikleri gibi olmadığını” söylüyorlar.

Üstelik bunu “bilimsel çalışma diye, kaynaklar şurada” diyerek yapıyorlar.

Bu çalışmalar bilimsel olmadığı gibi gösterdikleri kaynaklar Emevi kaynaklarıdır ve biz Ali sevdalısı Alevilerce zerre kadar kıymeti yani doğruluğu yoktur.

Alevilerin aklıyla, zekasıyla alay edercesine inançlarına ve değerlerine hakaret eden bu kimseler, “dedeler gerçek Hz. Ali'yi anlatmadılar, gerçek Ali sizin bildiğiniz gibi değildir” diye başlayarak Hz. Ali'ye yönelik ne kadar aşağılayıcı, küçük düşürücü hakaret ve küfür varsa sıralıyorlar.

Üstelik bunu bilim insanıyız -ki ortada bilimsel bir şey yok, her söylemlerinde olduğu gibi bu da yalan- diye yapıyorlar.

Evet, ne yazık ki birileri ısrarla, kararlı bir şekilde bıkmadan Alevilerdeki Hz. Ali sevgisini yer ile bir etmek için olmadık çalışmalar yapıyor.

Bunu neden yapıyorlar?

1400 küsur sene önce yaşamış bir şahsiyet hakkında neden bu denli çalışma yapılıyor?

Bunun arkasında ne yatıyor?

Neden yüzlerce yılın süzgecinden geçip rafine hale gelen bu güzelim inancın temelleri ile oynanıyor?

Neden Alevilere “dedeleriniz, inanç önderleriniz, bunca ulu ozanınız bir şey bilmiyordu, gerçek Ali'yi bilmiyordu, biz biliyoruz” gibi insan akli ve zekasıyla uyuşmayacak şekilde söylemler ortaya çıkıyor?

Aleviler aptal ve ahmak mı?

Bunca Alevi ozanı, inanç önderi Hz. Ali sevgisini ve bağlılığını yüz binlerce şiirde, beyitte dile getirmişken, nasıl olur da gerçek Ali'yi bilmiyorlardı?

Misal Pir Sultan Abdal, Nesimi, Virani ve daha sayısız ozan, inanç önderi Hz. Ali'ye sevgisini dile getirmemiş midir?

Onlar gerçek Hz. Ali'yi bilmiyor ama birileri şimdi çıkmış Pir Sultanın ve diğerlerinin Hz. Ali'yi tanımadıklarını dile getiriyorlar ve Alevilere Hz. Ali gerçeği diye en aşağılık yalanları sıralayabiliyor.

Siz acaba Pir Sultanın binde biri olabilir misiniz?

Pir Sultan ve diğer ulu ozanlarımız aptal mıydı?

Misal Yemini yedi binden fazla beyitten oluşan ve sadece Hz. Ali'ye bağlılığını, sevgisini dile getiren Faziletname'yi yazacak ve siz Yemini'ye diyeceksiniz ki “sen gerçek Ali'yi bilmiyordun,” öyle mi?

Gerçek Ali, “kaynaklar böyle diyor, Hz. Ali sizin inandığınız ve bildiğiniz gibi değil” dediğiniz bir Ali yok ve o gösterdiğiniz kaynakların nazarımızda bir değeri yok.

Bizlerin kaynakları Pir Sultandır, Yemini'dir ve onlar gibi niceleridir.

Ali bizim şahımızdır, Merdan'ımızdır, yolumuzun önderdir.

Sizin her türlü yalan ve hilelerinizden, kir ve nefretinizden uzaktır.

Kendi yalanlarınıza birilerini inandırsanız bile Hz. Ali'nin ve bu yolu sürmüş olan Pir Sultan gibi nicelerinin laneti daima üzerinizdedir.

Kimse bize bilgiçlik taslamasın.

Aleviler bunların sandığı gibi ahmak ve aptal bir toplum değildir.

Biz Hz. Ali'ye bağlıyız, yolundayız ve bu böylede kalmaya devam edecektir.

Evet, bu bilimsel çalışma, kaynaklar böyle diyen kimselerin alayı sahtekardır, yalancıdır.

Bunlar sinsi planların uygulayıcılarıdır ve gün gelecek Ali sevdalıları bunların hepsinden teker teker hesap soracaktır.

Sözlerimizi Pir Sultanın şu dörtlüğü ile bitirelim.

Muhammet Ali'nin kurduğu yoldur
Ak üstünde kara seçebilersen
Gönülden itikat söyleyen dildir
Ali'nin sırrına erebilersen

Hız. Ali'ye sevgi ve bağıllık hakkında çok şeyler yazıldı, söylendi. Bir de sizden dinleyebilir miyiz?

Hız. Ali'ye bağıllığın nedenleri ve temeli öyle basit kavram ve gerekçelerle açıklanacak bir bağıllık değildir. Daha Hız. Ali yaşarken onun çevresinde ona bağılı olan bir grup vardı. Yani bazılarının iddia ettikleri gibi Hız. Ali öyle masallarla, efsanelerle süslenmiş, tarihi ve toplumsal temeli olmayan, içi boş kof bir kişilik değildir.

Bütün benlikleriyle Hız. Ali'ye ve onun şahsında temsil olunan değerlere bağılı olanlar, her şart ve koşul altında Hız. Ali'ye bağılı kaldılar ve hiçbir makam mevki talep etmeden onunla beraber son nefeslerine dek mücadele edip öyle yaşamlarını noktaladılar.

Bunların sayıları öyle çok olmadı. Ancak bu şahsiyetler olağanüstü meziyetleri olan, yaşam ve insan gerçeğı noktasında derin bir bilgi birikimine sahip olan yüce şahsiyetlerdi. Öyle çıkarları gereğı geçici olarak Hız. Ali'yle ittifak edip sonra çıkarları başka yöne doğru

kaydığında hemen kendileri de kayan tipler değildi. Hiç birisinin maddi manada, mevki ve konum manasında bir dertleri yoktu. Oldukça alçak gönüllü mütevazı şahsiyetlerdi.

Hız. Ali ve onun şahsında temsil edilen değere karşı geliştirilen düşmanlık da öyle alışageldik bir düşmanlık değildir. Günümüze kadar yansıması olan vahşette sınır tanımayan, insani olan hiçbir değeri dikkate almayan bir düşmanlıktır. Aradan 14 asır geçmiş olmasına karşın Hız. Ali'ye ve onun değerlerine, doğrularına, yolunu sürdürenlere düşmanlık edenler hala barbarlıkta sınır tanımıyor. Hala kör bıçaklarla çağdaş dünyanın hayvanlara bile reva görmediği bir davranışı insanlara uygulamaktan çekinmeyerek kendisinden farklı olanların başlarını kesebiliyorlar.

Hız. Ali ve onun yolundan gidenler ta yüzlerce yıl öncesinden bu görüntüde insan düşünce ve eylemde mahlukatları değerler ve doğrularla tanıştırmaya çalıştı. Ne yazık ki başta Hız. Ali olmak üzere onun evlatları ve yolunu sürdürenler bu yaratıklar tarafından korkunç zulümler gördü, baskılar yaşadı ve katliamlardan geçirildi.

Böylesi gaddar ve soysuz bir düşman karşısında hala Hız. Ali'ye bağlı, onun yolundan giden, onun değerleriyle yaşamlarına anlam katan zümreler varsa, bunun en önemli sebeplerinden birisi de ilk günden bu zamana Hız. Ali'ye olan bağlılıktır. Eğer bu bağlılık olmasaydı bugün Hız. Ali adı ve onun temsil etmiş

olduğu aydınlık düşünce, değerler insanlıkla buluşmayacak ve yok olup gidecekti.

Tevella ve Teberra kavramlarıyla ilke haline gelmiş olan bu bağlılığın temeli salt tarihsel şartlar gereği veya bir takım başka dönemsel faktörlerle açıklanamaz.

Bu bağlılığın aslını oluşturan inançtır.

Yani Hz. Ali yaşarken ona bağlı yüce şahsiyetlerin olması ve bu şahsiyetlerin ölüm dahil hiçbir olumsuzluktan kaçınmadan son nefeslerine kadar Hz. Ali'nin yanında yer almaları iki partiden veya taraftan birisini tutmaktan kaynaklanan veya yine çıkarlar gereği tutulan bir taraflılık değildir.

Hz. Ali bağlısı, yandaşı, tarafı olmak her şeyden önce inançsal temelde olan bir bağlılıktır.

Birçok kimsenin anlamadığı veya anlamak istemediği nokta burasıdır. Onlar basit çıkarlar gereği oluşan geçici taraftarlığı inançsal temeli olan bir bağlılıkla bir ve aynı tutuyorlar. Yanılgılı olan burasıdır.

Hz. Ali'ye bağlılık Ehlibeyte bağlılıktır. Ehlibeyte bağlılık cümle peygamberlere, Âdem peygamberden başlayarak cümle peygamberlere ve onların getirmiş olduğu Hakk mesajına, doğrulara, değerlere bağlılıktır.

Yaşamı, evreni, dünyayı en iyi şekilde yaşama, anlamına uygun bir yaşantının sahibi olmanın, olmak istemenin adıdır bu bağlılık.

Yaşamı sadece kendi saniyelik ömürleri ile sınırlı tutanlar, Hakk ve hakikat sırrına yabancı olan ve ısrarla yabancı kalmak isteyenlerin bu bağlılığı anlamalarını elbette beklemiyoruz.

Ancak hasbelkader bir şekilde yolları Hz. Ali'ye düşmüş olanların az çok bunu düşünmelerini, tefekkür etmelerini tavsiye ediyoruz.

Öyle yaptıkları takdirde aslında kendilerine kapalı olan kapıların teker teker açıldıklarını göreceklerdir.

12 İmamlar kimlerdir? Aleviler için ne anlama geliyorlar?

On İki İmamlar biz Aleviler için önemli, saygın, anlamlı, değerli ve kutsaldır.

Biz Alevilerin On İki İmam anlayışı, algılaması Sünni ve Şii bakış açılarından farklıdır. Dolayısıyla hiç kimse başkalarının On İki İmam anlayışından, inancından yola çıkarak bizlerin algılaması ve inancını değerlendirmesin, kıyaslamasın.

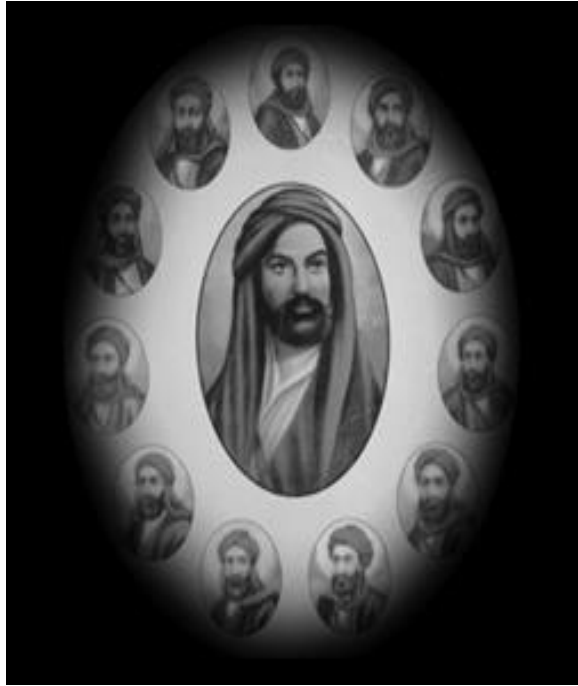
Bizler için Ehlibeyt ve On İki İmamlar bir bütündür.

On İki İmamlar biz Aleviler için inanç ve itikat anlamında velayet makamının temsilcileri, her tür kirden arınmış olarak masumlugu kanıtlanmış olanlardır.

Cemlerimizde
okuduğumuz
duazlarımızda On İki
İmamlara sevgi,
bağlılık yer alır.

On İki İmamların
vecizelerine yer
verilir, onlara yönelik
bilincin, duyarlılığın
daim olması sağlanır.

Bütün duazlar da
Ehlibeyt ile beraber
On İki İmamların
isimleri zikredilir ve
onların özellikleri,
inanca dair, topluma
dair, yaşama dair
sözleri ve düşünceleri
dile getirilir.

On İki İmamlara (ve Ehlibeyte) klasik Sünni bakış açısı ilk etapta olumlu olurken, hemen ardından Muaviye ve diğer Ehlibeyt, On İki

İmamlar karşıtı kişilere övgüler beraberinde gelir. Bu da elbette kabul edilemez bir durumdur. Yine Şii bakış açısı ve inancı anlamlı ve değerlidir.

Ancak Şiilerde Alevileri Ehlibeyti ve On İki İmamları tam olarak anlamadıkları, yaşamadıkları (!) iddiasındalar. Bu da elbette kabul edilemez bir durumdur.

Biz Alevilerin inancı ve algısı başkalarına benzemiyor diye ve tıpa tıp onların inanç anlayışıyla aynı değil diye, bizlerin On İki İmamı anlamadığımız ve hatta dışladığımız sonucu çıkarılmasın. Bizlerin, bize has bir Ehlibeyt ve On İki İmamlar anlayışı var.

Bu inanç ve anlayışı tekrar özetlemek gerekirse şunları söyleyebiliriz:

Ehlibeyt bizler için Hakk'ın nurunun bu aleme yansımasıdır.

On İki İmamları sevmek, onlara bağlı olmak, onların çizmiş oldukları yoldan gitmek bizler için inanç esasıdır.

On iki İmamların isimleri:

1. Hz.Ali
2. İmam Hasan
3. İmam Hüseyin
4. Zeynel Abidin
5. Muhammed Bakır
6. Cafer-i Sadık
7. Musa-i Kazım
8. Ali Rıza
9. Muhammed Taki
10. Ali Naki
11. Hasan Askeri
12. Muhammed Mehdi

Hünkâr Hacı Bektaş Veli kimdir? Ne zaman nerede doğmuştur? Ne zaman Hakk'a yürümüştür?

Anadolu Alevilerinin piri olan Hacı Bektaş Veli, kesin olmamakla beraber 1210'da doğmuştur (1271'de Hakk'a yürümüştür). Horasan'dan gelip Anadolu'ya yerleşmiş, burada çilekeş Anadolu insanının yolunu aydınlatmış, gönüllerini muhabbet ile doyurmuştur -bu misyon bugün de canlılığından hiçbir şey kaybetmeden, hatta daha da sağlamlaştırarak devam ediyor-. Hacı Bektaş

Veli'yi ölümsüz kılan, onun Anadolu insanı şahsında insana/insanlığa verdiği değerdir.

Hacı Bektaş Veli'nin hayatı hakkında birçok tez var. Bu tezlerin sahipleri genellikle büyük Hünkar'ı kendi ideolojik şekillenmelerine göre değerlendiriyorlar.

Yalnız şu bir gerçek ki; ne kadar muğlaklaştırmaya çalışırlarsa çalışsınlar, Hacı Bektaş Veli gerçekliğini yok edemezler. Bu açıdan baktığımızda Hacı Bektaş Veli'nin kronik hayat hikayesinden çok önemli olan onun insanlığa kazandırdığı değerlerdir. Bu değerlerin başında da 'her ne arar isen kendinde ara' ve 'eline beline diline sahip ol' ilkeleridir. Bunlar yüzlerce cilde sığacak olanı üç satırla belirtiyor. Aşağıda Hacı Bektaş Veli'nin bu zengin düşünce değerlerinden birkaçını aktarıyoruz:

**İlimden gidilmeyen yolun
sonu karanlıktır.**

**Düşünce karanlığına ıfık
tutanlara ne mutlu.**

**Eline, beline, diline sahip
ol.**

**Murada ermek sabır
iledir.**

**Araştırma açık bir
sınavdır.**

**Nebiler, Veliler insanlığa
tanrının bir hediyesidir.**

**Düşmanınızın dahi insan
olduğunu unutmayınız.**

**Hiç bir milleti ve insanı
ayıplamayınız.**

Nefsine ağır geleni kimseye tatbik etme.

İnsanın cemali sözünün güzelliğidir.

Marifet ehlinin ilk makamı edeptir.

Arifler hem arıdır, hem arıttıcı.

Her ne ararsan kendinde ara.

Bir olalım, iri olalım, diri olalım

Hacı Bektaş Veli hakkında biraz daha detaylı bilgi verebilir misiniz?

Hacı Bektaş Veli, Alevi inancının serçemesidir.

İlahi mesajın özüne bağılı kalarak çok zor şartlarda inancın yeniden insanlığın hayatında yer edinmesine ve kalıcı hale gelmesini sağılayan yol erenidir.

Bizler, nasıl ki Hz. Ali ve 12 İmamlara bağılıysak aynı şekilde Hacı Bektaş Veli'ye de bağılıyız. Ulu Hünkâr Hacı Bektaş Veli'nin yoluna

bağlı, onun değerlerinin savunucusu, onun ilkelerinin takipçileriyiz. Alabildiğine kafa karışıklığının yaşandığı ve çeşitli merkezlerin müdahalelerinin hız kazandığı günümüzde bu bağlılığın altının kalın harflerle bir kez daha çizilmesi gerekiyor.

Bizlerin Hacı Bektaş Veli'ye bağlı olmamız, onun ilkelerinin takipçisi olmamız, onun şahsında somutlaşan değerlere önem vermemiz, beraberinde ulu Hünkarı daha iyi anlamamız gerektiği sonucunu ortaya koyuyor. Hacı Bektaş Veli'yi anlamak, kavramak, düşüncelerini ve değerlerini benimseyip özümsemek şu an yaşadığımız toplumsal (ve hatta bireysel) sorunlarımıza çözüm demektir.

Son birkaç yüz yıldır toplumumuz -her manada- bir geriye gidiş yaşıyor.

Oysaki toplumlarda bireyler gibi her anlamda, hayatın her noktasında durmadan ilerlemek, gelişmek, büyümek zorundadırlar. Eğer gelişme, ilerleme, büyüme olmuyorsa; kaçınılmaz olarak geriye gidiş gerçekleşiyor. Mevcudu korumak bile geriye gidiş demektir.

Alevi toplumu bilinen nedenlerden dolayı gelişmiyor, büyümüyor, ilerlemiyor. Herkes için geçerli olan Aleviler içinde geçerli. Geçerli olduğu içinde kaçınılmaz olarak Alevilerde geriye gidiyor. Geriye gitmek beraberinde yok olmayı getiriyor.

Eğer bunca zamandır bunca geriye gidişe rağmen, en ufak bir ilerleme olmamasına rağmen Alevi toplumu varlığını -azalmış olarak da koruyorsa-, bunun en büyük nedeni; temelimizi atan ve daha sonra bu sağlam temel üzerinde inşa çalışmalarını devam ettiren başta Hacı Bektaş Veli olmak üzere yiğit önderlerimizin sarsılmaz inançlarına borçluyuz.

O mübarek şahsiyetler sarsılmaz inançlarıyla muazzam bir temel atmışlardır. Bu temel sayesinde bunca yara bereye rağmen, kayıplara rağmen, azalmalara rağmen varlığımızı koruyoruz.

1240 yılında Anadolu topraklarının gördüğü en büyük isyanlardan biri olan Babailer isyan meydana geldi. Aleviler için yenilgiyle sonuçlanan bu isyanda sayısız Alevi yaşamını yitirdi.

Adeta taş üstünde taş, omuz üstünde baş kalmadı.

Birçok araştırmacının ortak görüşüne göre Hacı Bektaş bu isyanda yer aldı ve kardeşi Menteş'de bu isyanda şehitler kervanına katıldı.

Baba İlyas ve Baba İshak önderliğinde şekillenen bu soylu direniş eğer başarıyla sonuçlansaydı o zaman Aleviler inanç değerlerini ve ilkelerini hayata uygulayabilecekleri, özgürce yaşayabilecekleri bir düzen kuracaklardı.

Ne yazık ki öyle olmadı. Bu görkemli direniş zaferle taçlanmadı. Taçlanmadığı içinde geride kalanlarda çok büyük kıyımlar yaşadılar, baskılar gördüler. Adeta üstlerine ölü toprağı serpildi. İşte böylesi olumsuz koşulların hâkim olduğu, ağır travmaların yaşandığı, korkunç baskıların hâkim olduğu o dönemde Hünkâr Hacı Bektaş Veli ortaya çıkıp ciddi bir çalışmaya girişti.

O günkü adıyla Sulucakarahöyük adlı köyde (günümüzün Hacıbektaş ilçesi), sadece üç-beş ailenin yaşadığı bu küçük yerleşimde adeta bir mucize gerçekleştirdi ulu Hünkâr. Yenilgiyle sonuçlanan isyanın ağır etkilerini giderdiği gibi toplumu yeniden biçimlendirdi. O biçimlendirmenin etkileri hala canlı şekilde varlığını sürdürüyor.

Muazzam bir örgütlenmeye girişti Hacı Bektaş. Binlerce insanı eğitti, toplumun eksikliklerini tespit edip ona göre yeniden şekillendirdi. Yıkık, yenilmiş, baskı altında yaşayan bir toplumu ayağa kaldırdı ve yeniden tarih sahnesine sürdü. İşte keramet, mucize arayanlar başka noktalarda aramasınlar Hünkarın kerametini. Burada arasınlar. Onun yolunu sürdürenler bu noktada yoğunlaşırsalar çok daha sağlam bakabiliriz geleceğe.

Hayata ve dünyaya kafa yoran, toplumun değerlerine duyarlı olanların Hacı Bektaş Veli'yi anlamaları gerektiğini bu yüzden ısrarla dile getiriyoruz. Eğer Hacı Bektaş'ı anlayıp az da olsa anladıklarımızı praktize edebilirsek, o vakit ulu Hünkarın deyimiyle “**bir oluruz, diri oluruz, iri oluruz**”. Öyle olduğumuz zamanda değil Alevilerin tarih sahnesinde silinmesi, aksine görkemli şekilde, insanlık var oldukça var olacak sağlam bir yapıya kavuşuruz.

Pir Sultan Abdal kimdir? Ne zaman nerede doğmuştur ve neler yapmıştır?

Pir Sultan Abdal, yedi ulu Alevi ozanından birisidir.

Kişiliğiyle, sanatıyla, direnişiyle günümüzde de güncelliğini ve haklılığını korumaya devam ediyor.

Pir Sultan Abdal'ın asıl ismi Haydar'dır.

Soyu Yemen'den olup oradan Hoy'a yerleştikleri Anadolu'ya göçle beraber Sivas Yıldızeli Banaz yaylasına yerleştiği belirtilmektedir.

Kesin doğum ve şahadet tarihi bilinmemekle beraber 1500'lü yıllarda yaşadığı var sayılmaktadır.

Pir Sultan Abdal'ın en büyük özelliği ne pahasına olursa olsun inandığı değerlerden zerre kadar taviz vermemesidir.

Pir Sultan Abdal'ın günümüzde de oldukça popüler olan şiirlerinden anlaşıldığı üzere, Pir Sultan komple bir insandır.

O salt bir şair değil, aynı zamanda halkın önderi, sözcüsü olarak siyasi bir kişiliktir de.

Nitekim bunu bilen Osmanlı devleti, Pir Sultan'a mevki makam sunmuş bunda başarılı olamayınca Pir Sultan'ı idam ettirmiştir.

Osmanlı devleti onu idam edip yok edeyim derken Pir Sultan Abdal daha da ölümsüzleşti.

Pir Sultan Abdal, şiirlerinde genellikle Alevi davasına ve ulularına olan bağlılığını işlemiştir. Bunların başında da Hz. Muhammed, Hz. Ali, On iki İmamlar, Hacı Bektaş Veli gelmektedir.

Pir Sultan kendi çağının acılarına ancak direnişle son verileceğini coşkulu bir şekilde şiirlerinde dile getirmiştir.

Pir Sultan Abdal'ın yaşadığı 1500'lü yıllarda Anadolu da Osmanlı zulmü vardı. Osmanlı devleti halkı ağır vergilere bağlıyor olmadık baskılar uyguluyordu.

Bu baskıların sonucu sürekli isyanlar, başkaldırılar geliyordu.

Gelişen başkaldırıları anlı-şanlı Osmanlı imparatorluğunu sarsıyordu.

Osmanlı imparatorluğunun yöneticileri sadece isyan edenleri değil, bir baştan bir başa tüm halkı kılıçtan geçirip, kanlı saltanatlarını sürdürüyorlardı.

İşte Pir Sultan Abdal böylesi koşulların ağır olduğu bir dönemde Anadolu'yu karış karış gezerek bir muhalefet hareketi geliştiriyor ve halkı sömürücü düzene karşı direnmeye çağırıyordu.

Pir Sultan Abdal'ın çağrısı salt Aleviler için değil, Osmanlı'nın sömürge düzeninden rahatsız olan herkeseydi.

Pir Sultan'ın en büyük propaganda malzemesi Alevi öğretisindeki eşitliği, paylaşımcılığı dile getirdiği şiirleriydi.

Pir Sultan Abdal Alevi öğretisi hakkında muazzam bir bilgi birikimine sahipti. Bu bilgisini şiirlerine yansıtıyor, bir 'yol' insanı olarak inancının gereklerini yerine getiriyordu.

Bilindiği gibi Alevi inancının en belirgin özelliklerinden birisi de, ne pahasına olursa olsun haksızlığa, sömürüye, zalimin zulmüne karşı olmaktır.

Pir Sultan bu ilkeyi sonuna kadar savundu ve sonunda da Osmanlı devletinin Sivas paşası Hızır (Hınzır) tarafından astırılarak ilkeleri uğruna şehit edildi.

Pir Sultan Abdal, Alevi toplumunun yetiştirdiği en büyük kahramanlardan biridir.

Pir Sultan Abdal eylemiyle, sanatıyla bir çağır açmıştır.

Anadolu da Pir Sultanlar geleneğini başlatmıştır.

Bu gelenek onurlu, erdemli insan olma geleneğidir.

Bu gelenek ve yarattığı değerler, evrensel anlamda bütün insanlık için bir şereftir.

Bu genel bilgiler dışında daha neler söylemek istersiniz Pir Sultan Abdal hakkında?

Pir Sultan Abdal adı bizler için inancın (Aleviliğin), inançta derinliğin, tutarlılığın, inanca teslimiyetin adı olduğu gibi aynı zamanda bilgeliğin, direnişin, kendini var etmenin, toplumuna bağlılığın, davasında ısrarcı olmanın da adıdır.

Asırların ötesinden gelip asırların ötesine gidebilmek öyle sanıldığı gibi kolay ve basit değildir.

Aradan asırlar geçmiş, yaşam şartları, düşünceler, hayatı algılama, teknolojik gelişmeler ve daha yığınla insan hayatına direkt etki eden gelişmeler olmuş. Bütün bu gelişmelere, değişime karşın hala Pir Sultan Abdal güncelliğini koruyor.

Hala yüreklerde, dillerde, gönüllerde varlığını ilk günkü ihtişamından hiçbir şey kaybetmeden, hatta daha bir kökleşerek, bütünleşerek varlığını sürdürüyor.

Bu nasıl mümkün olabiliyor?

Aradan asırlar geçmiş olmasına karşın Pir Sultan Abdal neden hala güncel, neden hala bu denli önemli, neden hala adı geçtiğinde yüreklerde bir hoşluk meydana geliyor?

Pir Sultan Abdal'ın sırrı, hikmeti nedir?

Pir Sultan Abdal'ın sırrı, Alevi inancına ikrar vermiş olmanın gereklerini bütün ve tam olarak yerine getirmesindendir.

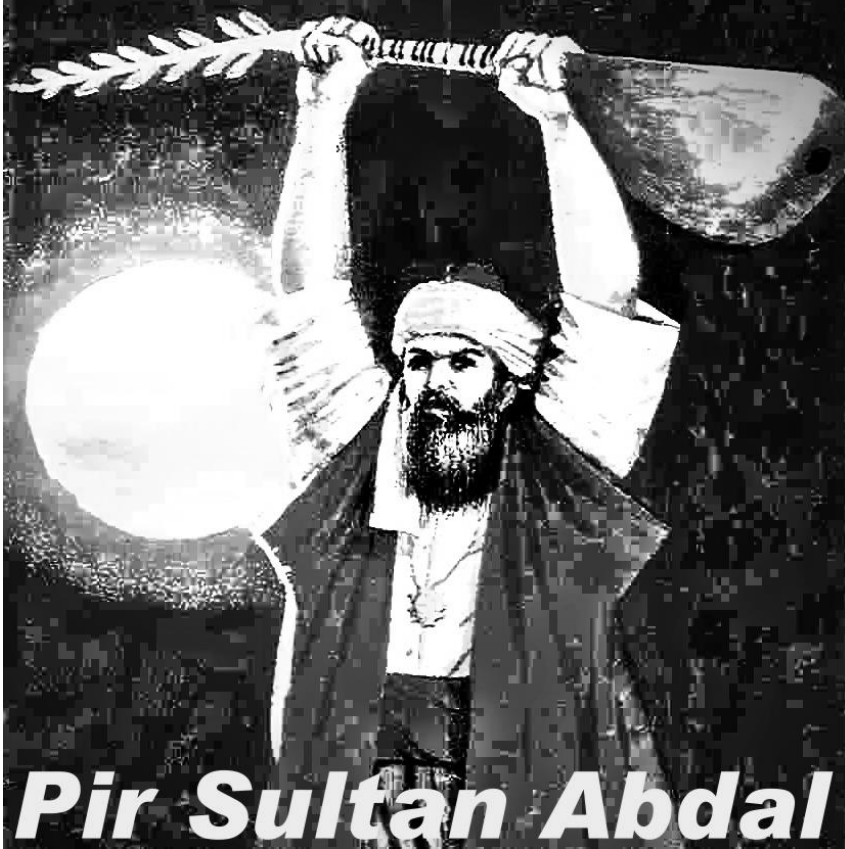
Tarihte nice güzel sözler söyleyen, anlam dolu hikayeler meydana getiren olağanüstü kişilikler yaşamışlardır.

İnsanlığın ortak mirasına katkı yapıp zamanla tarihin tozlu raflarında yerlerini almışlardır.

Oysa Pir Sultan Abdal ve diğer Pir Sultan gibi erenler hala bütün görkemiyle günceliklerini koruyorlar.

Koruyorlar, çünkü onlar Aleviliğe inanmış ve inançlarının gereklerini yerine getirmiş ve böylece söylemleri, eylemleri, davranışları, düşünceleri ile inançla bütünleşmişlerdir.

İnançla, yani Alevilik ile bütünleştikleri için, inancın sıradan bir inananı değil, adeta ete kemiğe bürünmüş somut hali olmuşlardır.

Alevilik inancı Hakk inancı ve hakikat yolu olduğu için ve başta Pir Sultan Abdal olmak üzere erenler bu doğruları dile getirip ona göre yaşadıkları için günceller.

Alevilik inancı eğer basit ve geçici bir inanç olsaydı, sağlam temeli olmayan, hayatın tüm sorunlarına ve sorularına kapsayıcılığı olmasaydı o vakit Aleviliğe inanmış, hizmet etmiş, bu pencereden bakarak insanlığa değer sunmuş olanlarda yok olup giderlerdi.

Alevilik kökleri sağlam olan bir inançtır.

Hakk inancı hakikat yoludur.

Bu inanca inanıp onun gereklerini yerine getirenlerde Pir Sultan Abdal örneğinde olduğu her zaman ve her mekânda geçerliliğini ve güncelliğini koruyor, koruyacaktır.

Aleviliğin hayatta karşılığı var.

Yani öyle geçici bir takım heveslere hitap eden, bir takım siyasi olaylardan dolayı meydana gelmiş ve kısa bir süre sonra yok olup gidecek bir inanç değildir.

Alevilik ilk insanla başlayıp insanın gerçek manada insan olmasını hedefleyen ve bu nedenle son insana dek varlığını koruyacak olan bir inançtır.

Hayatın her alanında karşılığı olan, insana somut olarak güncel sorularına cevap veren, sorunlarına dair çözümler ortaya koyan bir inançtır.

O sebepten Pir Sultanlar yaşamaya devam ediyorlar.

Çünkü Pir Sultanların dile getirmiş oldukları gerçekler onların zamanıyla sınırlı olan gerçekler değildir.

Pir Sultanlar Aleviliğin gerçekliğini dile getirmiş, eyleme dökmüşlerdir.

Aleviliğin gerçekliği ise zamanla ve mekanla sınırlı olmayan bir gerçekliktir.

Hakk'ın gerçeği ve insanın kendisini hakikat ile buluşturmasının inancıdır Alevilik.

İnsan her zaman Hakk'ın gerçeğini bilmek ve hakikate ulaşıp oradan Hakk'a ulaşmayı isteyeceği için zaman ve mekânın önemi yoktur.

İşte çağımızda da modern Pir Sultanların ortaya çıkma zamanıdır.

Bu mümkündür, şimdiye kadar çıkmaması utanç vericidir.

Pir Sultan olmak salt güzel sözlü müzikler yapmak ile mümkün değildir.

Güzel müzikler, insanları etkileyen eserler yapmak önemlidir.

Ancak en önemlisi kendisini inançla bütünleştirmek ve Pir Sultanlarda olduğu gibi her haliyle inancın somut hale gelmiş hali olmakla mümkündür.

İnancımız olan Aleviliğin hayatta karşılığı var.

Olmasaydı bunca acımasızlık ve baskı karşısında şimdiye kadar yok olup giderdi.

Dolayısıyla kimse inancımıza ucuz ve dogmatik yaklaşımlarla yaklaşıp inancımızı bir takım geçici ideoloji ve akımlarla kıyaslamasın.

Aslında Pir Sultanların hala günceliğini koruyor olması bile inancımızın ne kadar sağlam ve temelli bir inanç olduğunun apaçık bir göstergesidir.

Tekrar Pir Sultan Abdalımıza dönersek...

Pir Sultan Abdal adı bizler için Aleviliğin kendisi demektir.

Pir Sultan Abdal bize Aleviliği anımsattığı için Pir Sultan Abdaldır.

Çok güzel şiirler yazdığı için değil, Alevilikle bütünleştiği için anlamlı, önemli ve değerlidir.

Dolayısıyla bütün güzel sıfatları hak ediyor ve çağdaş Pir Sultan olma iddiasında olanlara da apaçık bir örnek teşkil ediyor.

Şah İsmail Hatayi hakkında bilgi verebilir misiniz?

Alevi toplumu tarihi boyunca sayısız önderler, kâmil insanlar, çağının ve toplumun bir değil onlarca adım önünde olan insanlar yetiştirdi.

Bu insanlar sadece Aleviler için değil, bütün insanlık için çok büyük kazanımlardır.

İşte bu insanlardan biri de ŞAH İsmail'dir.

Şah İsmail çağının en önemli siyasetçisi, savaşçısı, din önderi, yazarı ve sanatçısıdır.

Aradan 500 yıllık bir zaman geçmesine karşın Şah İsmail'in deyişleri daha bir güzelleşerek insanların beynin de ve yüreğindeki yerlerini korumaktadır.

Şah İsmail 37 yıllık ömründe sayısız savaşlar kazanmış, ülkeler fethetmiş, sayısız insanı örgütlemiş ve sayısız sanat eseri üretmiştir.

Yaşadığı dönemde değil, onu takip eden dönemlerde de Şah İsmail mazlumun dostu, barbarın, zalimin korkusu olmuştur.

Şah İsmail 17.07.1487'de doğmuştur (ö. 23.05.1524). Annesinin adı Begüm, babasının adı Haydar'dır.

Şah İsmail doğumundan kısa bir süre sonra yetim kalmıştır. Babası Haydar şehit edilmiş kendisi ile ağabeyi Ali ise esir düşmüşlerdir.

Şah İsmail, Akkoyunlu devletinde çıkan taht kavgalarının sonucu ve annesinin büyük çabası sonucu zindandan kurtulurlar.

Kurtulur kurtulmaz annesi ve ağabeyi ile dedelerinin mirası olan ve kapalı Erdebil Tekkesine gelerek faaliyete başlarlar.

Ali babasının tahtına oturur. Kısa bir zaman sonra Rüstem Bey'in ordusu Erdebil'e saldırır. Ali ve arkadaşları şehit düşerken annesi İsmail'i alıp kaçar. Bundan sonrası büyük bir örgütlenme ve gizlilikle devam eder.

Şah İsmail artık Erdebil'in tek kurtarıcısıdır. Erdebil Tekkesinin taraftarları onu bu bilinçle eğitirler. Şah İsmail 15 yaşına geldiği zaman artık halk arasında bir efsane haline gelmiştir.

Şah İsmail kendisini önder olarak kabul eden ve dedelerinin ve babasının yolunu sürdürmesini isteyenlerle bir ordu kurar.

İlk iş olarak dedesinin ve babasının katili olan Şirvan hükümdarının üzerine yürür ve ilk zaferini kazanır.

Bu zafer sayısız zaferlerin ilkidir.

Hemen ardından Akkoyunluları yenerek Azerbaycan ve İran topraklarına sahip olur.

1502 yılında da şanlı bir devrin başlangıcı olacak Safevi Devleti'ni kurar.

Şah İsmail'in etkisi ve gücü salt Safevi sınırlarıyla kalmadı, Alevilerin olduğu bütün bölgelerde bir güç kaynağı oldu.

Şah İsmail boş durmuyor çeşitli dillerde eserler yazıyor, tasavvufu yakından ilgileniyor, bilimi o zaman imkanları çerçevesinde inceliyordu.

Bütün kültürel-sanatsal ve diğer ilgi alanları dışında Şah İsmail Aleviliği çağın ilerisine taşıyacak şekilde sistemleştiriyor, kurumlar yaratıyordu.

Alevi inanç sistemini anlatan eserler yazıyor, yazdırıyordu. Şah İsmail ve Erdebil adeta bir Alevi merkezi olmuştu.

Şah İsmail Hatayi'yi sahiplenip savunmak bazı kesimlerce hoş karşılanmıyor. Bu konuda neler diyebilirsiniz?

Bu yazının yazarı Alevi inancına tabi olan bir şahsiyettir.

Alevilik bizlerin inanç kimliğidir.

Bu güne değin Alevi inancına tabi olan, bu inancın ilkeleri doğrultusunda yaşamlarına anlam vermeye çalışmış olan, Alevi toplumuna çeşitli kademe ve şekillerde hizmet etmiş olan kişilerin hayatlarını bilmek, oluşturdukları değerlere sahip çıkıp inancımızın genel özüyle bütünleşmiş olan yaşamlarını yüceltmemiz kimsenin inancına ve idol haline getirdiği kişiliklere hakaret değildir.

Bizler Aleviyiz.

Elbette Alevi inanç sistemine dolayısıyla Alevi toplumuna ve Alevi toplumunun şahsında insanlığa hizmet etmiş olan Alevileri yücelteceğiz.

Son derece doğal karşılanması gereken bu durum her nedense birilerinin canını sıkıyor.

Alevi değerlerini ön plana çıkarmamız, yüceltmemiz birilerine “batıyor”.

Alevi değerlerini sahiplenip yüceltmemiz başka inançtan kişilere hakaret değildir.

Başka inançsal değerleri küçümsemek değildir.

Ancak ne var ki bu böyle anlaşıyor.

Asırlardır düşman gözüyle bakılan, sindirilmeye, yok edilmeye çalışılan, baskı altında tutulan bir inanç ve toplum gerçekliğinin sonuçlarıdır bunlar.

Baskıların sonucu bilinç altında ve bilinç üstünde “Alevi olan her şey kötüdür” düşünce yapısı oluşmuştur.

Bu gayri insani düşünce yapısı var diye bizler değerlerimizi sahiplenip yüceltmeyiz diye bir durum yok.

Aksine, bizler, bize ait olan değerleri daha bir yoğunlukla sahipleneceğiz.

Bu sahiplenme birilerine rahatsızlık veriyor, sahiplendikçe de vermeye devam edecek.

Verdiğimiz bu rahatsızlıktan dolayı memnun olup asla özür dilemek gibi bir niyetimiz yok.

Yukarıdaki izahatı günümüzde dahi adı geçtiğinde bazı kimseleri rahatsız eden Şah İsmail Hatayi'ye olan sevginin ve saygının doğru temellerde anlaşılması için yaptık.

Çok acı bir şekilde gözlemliyoruz ki yaşamın her alanında egemen olan güçler tarihsel gerçekleri ters yüz etmede oldukça ustalaşmış durumdalar.

Şah İsmail Hatayi'nin kötü bir şekilde anılması bu tarihsel gerçekleri saptırıcıların marifetleridir.

Oysa Şah İsmail Hatayi anlamak veya bir yorumda bulunmak için onun bir beyitine bakmak bile resmi tarih yazıcılarının ne kadar tahrifat yaptıklarını anlamaya yeterli olacaktır.

Sadece bir şiire bakmak bile Şah İsmail Hatayi'nin olağanüstü kişiliği hakkında ip uçları veriyor.

Ne var ki bunun yerine, Şah İsmail Hatayi'yi hiç tanımadan onun hakkında olumsuz yazan ve konuşan çok sayıda kişi mevcut.

Vicdan ve akıl sahibi kişilere şunları salık verimiz: lütfen resmi tarih anlayışının yanlışlıklarına, tahrifatlarına balıklama dalmadan önce bir de resmi tarihin dışında birkaç sayfa inceleyin.

Emin olun ki dehşetle gerçek diye bildiklerinizle yanlış bildikleriniz yer değiştirecek.

Bizler için Şah İsmail Hatayi, tarihte önemli izler bırakmış olan sayısız önderlerden biri değildir.

Onun çok çok ötesinde anlamlara sahiptir.

Şah İsmail Hatayi, bizler için makus talihin değişeceğinin en somut göstergesidir.

Asırlık özelemlerimizin giderilmesi, yenilgilerimizin zaferle taçlanması, ezilmişliğimizin ve horlanmışlığımızın sonlandırılması, ötekileştirme ve katliamların durdurulmasıdır.

Hiçbir çekince ve kaygı gütmeyen hayatın her alanında inancımızın özgürce yaşanması, yaşatılması ve geliştirilmesidir.

İnancımızın devletçe kabul görmesi, inananlarımızın devlet güvencesi ve korunması altında olmasıdır.

Sadece Şah İsmail Hatayi'nin denetiminde olan bölgelerde değil, her bölge ve devlette inancımızın saygın bir konumda olmasıdır.

Aleviliğe inanmanın, Alevilik doğru ve değerlerinin suç olmamasıdır. Göğüs gere gere insanlık ailesi içerisinde inancımızla var olmamızdır. Daha sayılamayacak kadar çok olumluluktur bizler için Şah İsmail Hatayi.

Bu yüzdendendir ki aradan kaç asır geçmiş olursa olsun Şah İsmail Hatayi'nin bizler için anlam ve öneminden bir eksilme olmayacaktır.

Ne zaman horlansak, baskı altına alınsak, dışlanıp ötekileştirilsek ve hayatın tüm alanlarında inancımızdan dolayı geri bir konumda kalırsak, Şah İsmail Hatayi bizlere yol gösterici olacaktır.

Çünkü biliyoruz ki Şah İsmail Hatayi ile yenilgilerimiz son bulmuş, kara kaderimiz değişmiş ve yaşamın tüm alanlarında saklama gereği duymadan inancımızla var olmuşuz.

Eğer Şah İsmail Hatayi başarmışsa bizlerde, yani Şah İsmail Hatayi'ye gönül katmış olanlar, onunla aynı değerleri ve inancı paylaşanlarda başarabiliriz.

Yenilgilerimize son verebilir, acılarımızı minimuma indirebilir, toplumsal bilinci ayaklandırıp birliğimizi sağlayabiliriz.

Şah İsmail Hatayi başarmıştır. Bizlerde azimli olursak, ikrar verip gereklerini yerine getirirsek bizlerde başarılı olabiliriz.

Şah İsmail Hatayi bizler için olmazın olur olması demektir. Kısa bir ömre sayısız başarı sığdırmak demektir. Aradan asırlar geçmiş olmasına rağmen hala mirasının devam etmesi demektir.

Şah İsmail Hatayi'den moral almak, güç bulmak bizler için, bu yolu sürenler için önemli bir avantajdır. Bu avantajımızı kullanarak başarısızlık ve yenilgiler için gerekçelerimizi bir kenara atabilir, imkânsızlık ve çaresizliklerimizin arkasına saklanmayız.

Elde hiçbir imkân yokken de bütün şartlar aleyhindeyken de Şah İsmail Hatayi başarılı olmuştur. Bizlerde olabiliriz ve böylece asırların özlemini giderebiliriz.

Zaman zaman inancından şüpheye düşünler, kafası karışık olanlara neler söylemek istersiniz?

Aleviliği yaşamada -tanımlamada- netleşmemiş bir Alevinin (ki birey gibi Alevi Kurumu içinde geçerlidir bu) zamanla çelişkiye düşmesi ve bunun sonucunda yönünü şaşırması kaçınılmazdır.

Günümüzde yaşanan kargaşanın asıl sebebi budur; inancı yaşamada yetersizlik ve tanımlamada kafanın olabildiğince bulandırılmış olması.

Bu noktada netleşmek isteyen ve şüphelerinden arınmak isteyen ilgili canlara şu hususları tekrar hatırlatmak isterim.

Öncelikle şundan emin olalım:

Öyle birilerinin yansıtmak istediği gibi geleneksel Alevilik yok olmadı, yaşıyor.

Çok göz önünde olmasalar da halen sayısız Alevi, Aleviliği inanç boyutuyla yaşamaya devam ediyor ve Aleviliğin gereklerini günlük hayatında praktize ediyor.

Yani Alevilik tarihte kalmış ve günümüze folklorik kalıntıları kalmış olan bir inanç değildir.

Alevilik yaşıyor.

Peki nedir yaşanan Alevilik?

Yaşanan ve geleneksel dediğimiz Alevilik; Hakk-Muhammed-Ali inancı diye tüm kural ve kaideleri oturmuş, inanç ilkeleri netleşmiş, ibadet ve ritüelleri şekillenmiş olan ve asırlardır yaşanan Aleviliktir.

Bu geleneksel Alevilikte inanç ve ibadet boyutunda, ritüel ve gelenek noktasında şüphe, bilinmezlik, karmaşa yoktur.

Hayatın tüm alanlarını kuşatmıştır ve her şey asırlar içerisinde oturmuş, kalıcı hale gelmiştir.

Bunları tekrar kısaca özetlemek gerekirse:

Bireysel ibadette şekil ve form yoktur, günün her saatinde ve her zamanda/mekânda dua edilir.

Toplumsal ibadet cemdir.

Cemin yürütücüsü ocakzade olan, Evlad-ı Resul olan dedeler/pirlerdir.

Cemin işleyişi açıktır, nettir, 12 hizmetler yerli yerine oturmuştur.

Cemde okunan dualar, duazlar, mersiye ve gülbanklar, yapılan hizmetler sabittir ve tüm bunlar asırlardır böyle yaşanmakta, uygulanmaktadır (cem ve hizmetler ile alakalı ve yine burada özet şekilde geçilen diğer bilgiler hakkında detaylı bilgiyi konuyla alakalı kitap ve yazılarımızda bulabilirsiniz).

Tutulan oruç Muharrem orucu ve Hızır orucudur.

Bayramlar: Kurban, Nevruz/Newroz, Hıdırellez ve Gadir Hum bayramlarıdır.

Bir yaratıcıya (Allah, Hakk), cümle varlığı varlığından var edene inanç vardır.

Hız. Muhammed son peygamberdir ve onun şahsında cümle peygamberlere inanç vardır.

Hız. Ali, velayetin sahibidir, 12 imamlar saygındır, yol önderidir, soylu halkanın sürdürücüleridirler.

Ehlibeyt, kutsaldır, Hakk'ın nurudur.

Başta Hacı Bektaş Veli ve Pir Sultan Abdal olmak üzere, yola hizmet edenler, katkı sunanlar her zaman için önderdirler.

Yapılan en küçük bir iyiliğin ve kötülüğün mutlak surette karşılığına inanç vardır.

İnsanın bu dünyada varlık nedeni kendini bilmesi içindir, (kendisini bilen ancak Hakk'ı bilir, Künt-ü Kenz).

Bütün ibadet, dua ve tefekkür bu tekamüle ulaşır kâmil insan olmak içindir.

Cümle varlıkla, doğayla ve en başta da insanın kendisi ile barışıklığı, rızalığı esastır.

Din, dil, ırk ve renk ayrımı yoktur ve bunu yapmak ilahi yasaya aykırılıktır.

Dört kitabın dördü de haktır.

Kutsal kitapların özeti; rızalığı ve razılığı esas alıp iyilikte bulunmak ve kötülüğü engellemektir.

Aleviliğin tarihi ilk insan olan Âdem peygamber ile başlar ve Hz. Muhammed ve Ali ile zirve noktasına ulaşp tamama erer ve oradan da diğer yol önderlerinin hizmetiyle devam eder.

Alevi inancına göre yaşamak, bu dünyada beden sahibi bir can olmak, her an için Hakk’a şükür gerekçesidir.

Can (ruh) batından (görünmez/gizliden) zahire (meydana) çıkmıştır.

Bu dünyadaki varlık gerekçesi Hakk’ı bilip hakikatlere göre yaşayıp kemaletle ulaşmaktır.

Özetin binde özeti olarak böyle formüle edebiliriz yaşanan geleneksel Aleviliği.

Bunun dışında, bir tane doğruya on tane yanlış ekleyip pazarlayanların söylediklerinin hayatta çok bir karşılığı yok.

Hayatta karşılığı olmayan, söyleyenlerin bile inanmadığı ve yaşamadığı bir Alevilik kime ne fayda sağlayacak ki?

O nedenle bütün bu açık ve bariz gerçeklerden yola çıkarak geleneksel Alevilik etrafında bir araya gelmek, cem (toplum) olmak ve birlikte yol yürümek gerekiyor.

Geleneksel Alevilik ise; Hakk-Muhammed-Ali inancıdır.

Semah nedir? Semah bir oyun mudur? Her yerde Semah dönülür mü?

Hemen başta belirtelim ki semah, folklorik bir oyun değildir.

Semah, Cemlerde deyişler eşliğinde yapılan dinsel törenin adıdır. Ulu Hünkâr Hacı Bektaş Veli bu konuda şöyle söyler: "**Semah, ariflerin aleti, muhiplerin ibadeti, taliplerin maksududur. Bizim Semahımız oyuncak değil, ilahi bir sırdır. Bir kimse ki Semahı oyuncak sayar o cahildir**".

Semahın kaynağı Kırklar meclisine dayanır. Bu meclise gelen Hz. Muhammed'e Salmanı Farisi tarafından bir üzüm tanesi verilir ve Salmanı Farisi kendisinden bunu paylaşmasını ister. Hz. Muhammed Cebail'in getirdiği tabakta bu üzüm tanesini sıkır. Bunu içen Kırklar "Ya Allah" deyip Semah dönmeye başlarlar.

Semah yalnız Cemlerde dönülür. Bunun dışında günümüzde olduğu gibi asla düğünlerde ve benzer eğlencelerde dönülmez. Semahın dönüldüğü ortam mutlaka özel ve dinsel anlamı olan bir ortam olmalıdır. Yani ilahi bir sırdır. Öyle günümüzde yapılanlar gibi herkesin kolunu açarak yapacağı bir dans değildir.

SEMAHIN BAZI ÖZELLİKLERİ

Semahı kadınlar ve erkekler birlikte döner.

Semah Cemlerde dönülür. (Bunun dışında Alevi inancını tanıtan toplantılarda dönülür.) Semah sırasında Alevi ozanların deyişleri bağlama eşliğinde okunur. Semah sırasında el ele tutuşulmaz, ayaklar çıplaktır. Ya karşı karşıya ya da halka şeklinde dönülür.

Semah ağır çalınan ve söylenen nefesler eşliğinde dönülür. Nefesler giderek hızlanır, buna bağlı olarak da Semah dönenler hızlanır. Semahçılar Dede/Mürşidin oturduğu bölüme sırtlarını dönmezler. Bölüme geldikleri zaman yüzleri çerağa/delile dönük ve boyunları hafif bükük geçerler.

Özü aynı olan ama farklılıkları tali olan bir çok semah türü vardır. Belli başlı Semah türlerini sıralayabiliriz:

Miraçlama

Ali Nur Semahı

Kırklar Semahı

Turnalar Semahı

Erkân Semahı

Gönüller Semahı

Ya Hızır Semahı

Nevruz Semahı

Hacı Bektaş Semahı

Muhammed Ali Semahı

“Semahımız ilahi bir aşktır” kavramını biraz açar mısınız?

Aşkın en alt boyutunu dahi yaşamaktan uzak olanlar, bütün evrenin semah döndüğünü de anlamakta zorlanırlar.

Canların, ilahi bir aşkın tezahürü olarak mikro (cüzzi) düzeyde döndüğü semahı, bütün alem, cümle kâinat makro (külli) halde dönüyor.

İnsan, sonsuz vede sınırsız şu kâinatta küçük bir varlık. Ama aynı zamanda Şah-ı Merdan'ın da buyurduğu gibi küçük bir varlık olduğu halde bütün kâinatın sırrını/gizemini/kodlarını da içerisinde barındırıyor.

Semahta öyledir. Bu sebepten semahımız ilahi bir aşkın dışı vurmuş halinden başka bir şey değildir. Öyle tiyatro izler gibi semahı izlemek o aşk halinin izlerini bizlere göstermez. İlahi aşkın izlerini görmek ve bu izlerden yola çıkarak onu yaşamak istiyorsak arayışlarımızı daha farklı bir boyuta götürmeliyiz.

Sıradan, basit, alışageldik bir dans olarak veya tarihsel kökleri olan bir folklor oyunu olarak semahı düşünemeyiz.

Her şeyden önce semah, toplu halde yapmakla mükellef olduğumuz cem ibadetimizin bir parçası, bölümüdür.

Cem ki, bireysel mutluluk ve toplumsal huzurun hâkim olduğu, nurani iklimlerin yaşandığı, insan-ı kâmil olma yolunda adımların atıldığı, birliğin, kardeşliğin tesis edildiği, Hakk'a bağlılığın ve Ehlibeyte sevginin dorukta yaşandığı, cümle dargınlıkların ve küslüklerin giderildiği, kişinin özünü meydan getirip koyduğu, kendisini halkın ve Hakk'ın huzurunda dara çektiği... kısacası gerçek anlamda insan olmaya davetin gerçekleştiği ibadettir.

Cem ve onun bir bölümü olan semah, ulu Hünkarımız Hacı Bektaş Veli'nin de belirttiği gibi oyuncak olmayıp ilahi bir aşktır.

Semahı basit bir folklor düzeyine indirmek gerçeklere aykırı olduğu gibi haksızlıktır da.

Semah, ibadetimizin bir parçasıdır.

Nasıl ki bütün ibadetler onu uygulayanlar için özel ve kutsalsa cem ibadeti ve onun bir bölümü olan semah da biz Aleviler için aynı niteliktedir.

Bizler için kutsal ve ilahi bir aşk olan semahı dışarıda bakanların tam olarak anlayabilmeleri, bir fikir sahibi olabilmeleri için biraz daha detaylandıralım.

Çünkü semah öyle dışarıdan, seyirci olarak kolayca anlaşılacak bir şey değildir.

Yalın ayak, üryan-püryan olarak, tevhit halinde, cümle kâinatı emsal olarak, aşk ile semah dönmek, seyir için değil, Hakk için semah dönmek ilahi aşkın bir yansımasıdır.

Cem erenlerinin o nurlu cemallerine yansıyan ve dedenin “semahınız Kırklar semahı olsun” dileğiyle dönülen semahlar kemalet yolunda menzil almış olmanın ve böylece gerçeğe, sırrı hakikate bir adım daha yaklaşmış olmanın göstergesidir.

Söylenen her deyiş, her nefes, her tevhit, her miraçname semah dönen canları bir adım daha turnalar misali göğe ağırtıyor.

Semahın ilahi bir aşk olduğunun bilincinde ve ayırdın da olarak aşk ile semah dönen canlar cümle varlıkla hemhal olup bütünleşirler.

Bütünleştikçe, cümle varlıkla bir oldukça, cümle varlıkta yok oldukça var olurlar.

İlahi bir aşk olan semah ancak bu manada olursa, bu amaçta olursa değerli olur.

Yoksa sıradan bir halkoyunu gösterisi düzeyinde kalır.

Musahiplik nedir? Ne zaman ve hangi şartlarda ortaya çıkmıştır?

Musahiplik, gerçek anlamda kan bağıını da aşan bir kardeşliktir.

İnsan bazen aynı anne babadan olduğu halde kardeşiyle ve aynı soydan olduğu halde akrabasıyla aynı duygu ve ruh ikliminde olmayabiliyor, anlaşılamayabiliyor.

Farklı ilgiler, bakışlar, algılamalar, değer yargıları olabiliyor. Oysa musahiplikte tam tersi geçerli. Musahiplikte, musahipler aynı yolun yolcusu, aynı değerlerin savunucusu, aynı ruh ikliminin, aynı düşünce ve duygu boyutunun taşıyıcılarıdır.

Kan bağı ile oluşan kardeşlikte insanlar kardeşinin geçiminde ve başkaca beylerinden çoğunlukla sorumlu değillerdir. Musahiplikte ise insan musahibinin geçimi de dahil her olumlu ve olumsuz gidişatından kendisi kadar ve hatta kendisinden daha çok sorumludur.

Musahiplik dünyada olduğu gibi diğer alem/alemlerde de devam edecek bir kardeşliktir.

Musahiplik miadı dolmuş ve artık günümüzde önemi ortadan kaybolmuş bir kurumlaşma değildir.

Geçmişte olduğu gibi günümüzde ve gelecekte de önemi olan bir kurumdur.

Hem bireysel manada ve hem de toplumsal manada yararları olan bir kurumlaşmadır.

Bunun dışında Alevilik inancı ve Alevi toplumsal varlığının sağlam temeller üzerinden varlığını sürdürmesi noktasında da önemli bir kurumsallaşmadır.

Bütün bu önemli noktaları da hesaba katarak Aleviler için hayatiyet arz eden musahipliği biraz açmaya çalışalım. Ancak hemen belirtelim ki önemli olan bir takım teorik bilgilerden ziyade, asıl olan musahipliğin pratik hayata aktarılmasıdır.

Musahipliğin tarihsel çıkış noktası ve oluşumu hakkında şu temel bilgileri verebiliriz.

Musahip Arapça bir kelime olup “arkadaşlık eden, sohbeti güzel olan” anlamına geliyor. Alevilik inancında ise anlamı, “ıkrar verme, kardeş (yol kardeşi) edinmedir”.

Musahipliğin (zahiri olarak) tarihsel çıkış noktası hakkında Alevi kaynakları genel olarak Hz. Muhammed’in Medine’ye Hicretinden (göçünden) sonra oluştuğu bilgisini veriyorlar (bazı kaynaklar Mekke de ilk dönem Müslümanları arasında da musahipliğin meydana geldiğini belirtse de genel kanı Medine’de ortaya çıktığı yönündedir. Yine musahipliğin oluşumu ile ilgili bazı batını anlatımlarda var. Ancak bizler anlatımlarımızı kısa ve öz olarak yansıtmak istediğimizden bu detaylara girmeyeceğiz. Konuyla ilgili daha derin ve ayrıntılı bilgi sahibi olmak isteyenler Alevi kaynaklarına başvurabilirler).

Hz. Muhammed, Mekke de müşriklerin baskıları sonucu kendisine kucak açan Medine şehrine hicret etti (622). Müslümanların geneli Medine’de bir araya geldiler. Hicretten kısa bir süre sonra Medine Müslümanların merkezi oldu. Böyle olunca Medine’nin yerlileri (Ensar) ile sonradan gelenler (Muhacir) iki farklı toplumsal kesim oluşturdular. Ensar yerleşik olmanın avantajıyla her türlü temel gereksinime sahipken Muhacirler ise birçok konuda yoksunluk çekiyorlardı. Buna bir de müşriklerin baskısı eklenince ortaya çözülmesi gereken önemli ve temel bir sorun ortaya çıkmış oluyordu.

Musahiplik bu dönemde ve bu zorlu şartlar altında ortaya çıktı.

Kuranda Enfal Suresi 72, 73, 74, 75. Ayetlerde de ifadesini bulan kardeşleşme/musahiplik kurumunun temeli Hz. Muhammed tarafında bu süreçte atıldı. Buna göre yerli (Ensar) ile yabancı (Muhacir) kişiler kardeşlik ıkrarı vererek kardeş oldular. Böylece dışarıdan gelen ve hiç bir şeyleri olmayan Muhacir Müslümanlar ile toprak ve başka zenginlikleri olan yerli Müslümanlar olan Ensar bundan böyle ortak üretip ortak tüketecekler ve kardeşlerden bir vefat ettiğinde veya başka bir zorlukta onun ailesine kendi ailesi gibi sahip çıkacaktı.

Hz. Muhammed, kimin kimle musahip olacağına bizzat kendisi karar veriyordu.

İlk etapta kaç kişinin musahip olduğu konusunda kesin bir rakam yoksada sayının yüzleri aştığını bir çok kaynak teyit ediyor.

Kural olarak bir Ensar ile bir Muhacir kardeş oluyordu. Bu sebepten Ensar'dan çok sayıda kişi Hz. Muhammed ile musahip olmak istiyordu. Ancak Hz. Muhammed musahip olarak kendisine Hz. Ali'yi seçti (Hz. Muhammed ile Hz. Ali'nin musahip olmaları hakkında Alevi kaynaklarında daha detaylı bilgiler mevcut. Bizler olayın özetini verdik).

Özet olarak musahipliğin çıkış noktası ve oluşumu hakkında bazı Zahiri bilgiler sunduk. Musahiplik ile ilgili Batını bilgileri bilmek de musahipliği daha iyi anlayıp yaşamamıza katkı sağlar düşüncesiyle, özet olarak Batını anlatımları da örnekleyelim.

Musahiplikle ilgili batını anlatımlar, batın kavramına uygun olarak zahiri anlatımlardan farklılıklar içeriyor.

Batını anlatımlar musahipliğin ikrar olduğunu belirtip ilk ikrarında daha kainat var olmadan “Bezm-i Elest'te” (Ruhlar Meclisi) verildiğini belirtiyorlar. Yüce Yaratıcı “Ben sizin Rabb'iniz miyim?” diye sorup “evet” cevabını alıyor bu mecliste. Allah bu evet cevabı üzerine kainatı var ediyor. Dolayısıyla musahiplikte ikrar Bezm-i Elest'teki ikrarın devamıdır.

Hiz. Muhammed ile Hiz. Ali'nin musahipliği, Batın kaynaklarda “Kırklar Ceminde” gerçekleşiyor.

Batını anlatımların devamında yerin gök ile ve Cebraill'in Hiz. Adem ile musahip olduğu, Hiz. Musa ile Harun'un (yine Hiz. Musa'nın Hızır ile), on iki Havarinin bir biriyle musahip olduğu bilgisini ve daha benzer bilgileri veriyor.

Özet olarak musahipliğin çıkış tarihi ve oluşumu hakkında Zahiri ve Batını bazı özet bilgiler verdik (konuyla daha detaylı olarak ilgilenenlerin Alevi kaynaklarına başvurmalarını öneririz).

Bunlardan yola çıkarak tekrar şu noktaların altını çizelim:

Musahiplik, Muhammed Ali'den kalmıştır.

İkrar verip musahip tutmak Muhammed- Ali yoluna girmenin en önemli şartlarından biridir.

Şartlar uygun olduğunda her Alevi musahip edinmek yükümlülüğündedir.

Musahiplik, kardeşlik ötesi bir birliktelik olduğundan, yani bir ömür boyu sürdüğünde ve gereklerini yerine getirme sorumluluğu olduğundan, ona göre musahibini seçmek gerekiyor.

Musahiplik seçimi kişilerin özgür iradesiyle gerçekleşiyor. Ancak anne-babasının, pîrinin, rehberinin, mürşidinin düşüncelerini dinlemek, görüşlerini almak bu özgür irade önünde bir engel değildir.

Kişiler musahip olmaya karar verdiklerinde mürşitlerine/ pîrlere/dedelerine bu kararlarını sunmaları gerekiyor. Bunun sonucunda inanç önderleri gereken şartları onlara bir kez daha hatırlatıp ikrar törenini gerçekleştirirler. Ve böyle ikrar, imanlı olarak, ölmeden önce ölümlük yeni bir hayata başlamış olurlar.

Ne mutlu pîri, rehberi, mürşidi, musahibi olana.

Ne mutlu ikrarlı, imanlı olarak ölümlük önce ölümlük yeniden doğanlara.

Ve ne mutlu böyle tam manasıyla, dört dörtlük olarak, yüzde yüz olarak bu yolu yaşayanlara.

Günümüz şartlarında musahipliğe yaklaşım nasıl olmalıdır?

Yaşam sürekli olarak değişiyor.

Üretim ilişkileri, tüketim alışkanlıkları, iletişim teknolojileri alanındaki akıl almaz yenilikler, tıp alanındaki gelişmeler, inanç ve kültür farklılığı olan toplumlarla kurulan ilişkiler, aile ve ölüm gerçeğine yaklaşımdaki değişimler... ve daha yığınla birey üzerinde direkt olarak etki eden, bireyin yaşama bakışını şekillendiren olumlu olumsuz değişimler, gelişmeler...

Farkında olunsun ya da olunmasın şu yer kürede yaşayan her topluluk bundan şu veya bu boyutta etkileniyor.

En kapalı, bağınaz, gerici, çağın gerisinde kalmakta ısrar eden toplumlar bile dışa yansıtmasalar bile içten içe bir değişimi, gelişimi yaşıyorlar. Belki görünür hayata, toplumsal düzene yansımaları olmuyor veya sınırlı oluyor ama emin olalım ki en bağınaz topluluklar bile içten içe fukurduyor.

Ortodoks ve katı olan topluluklar bile gelişen iletişim teknolojilerinin önemli rolü sayesinde değişmeye direnmekte zorlanırken gelişmeye açık olan Alevilerin değişimden etkilenmemeleri kaçınılmazdır.

Post modern zamanlarda yaşayan Alevilerin değişimden etkilenmeleri ve bu etkilenme sonucu bazı değerleri koruma ve yaşatma noktasında sorgulayıcı olmalarını doğal karşılamak gerekiyor.

Geçerliliği ve çağımızda işlevselliği sorgulanan değerlerden birisi de musahipliktir.

“Eskiden insanlar aynı köyde, aynı üretim ilişkileri içerisinde, dar bir çevrede, aynı kültür ve bilgi düzeyinde yaşıyorlardı. Bu anlamıyla musahiplik anlaşılır ve önemli bir kurumdur. Ancak günümüzde artık işlevini yitirmiştir.”

Sorgulayıcıların getirmiş oldukları temel eleştiri noktası bu şekildedir.

Peki gerçekten musahiplik günümüzde anlam ve önemini yitirdi mi?

Toplumsal boyutunu yitirmiş olan musahiplik kurumunun inançsal manada bir anlam ve önemi yok mu?

Biz olaya biraz farklı ve geniş bakmaya çalışarak düşüncelerimizi paylaşalım.

Öncelikle samimi ve iyi niyetle yapılan, anlam verme ve öğrenme isteği ile yapılan her eleştiriye, öneriye açık olmak gerekiyor. Bu anlamıyla yukarıda özetlemeye çalıştığımız eleştiriler ilk bakışta doğru ve yapılan tespitler yerindedir. Ancak diğer yandan bu tespitlerin doğru olması musahiplik kurumunu geçersiz kılmıyor ve günümüzde değil, gelecekte de musahipliğin var olması önünde bir engel teşkil etmiyor.

Nasıl oluyor bu?

Musahipliği dar bir çerçevede ele almak ve musahipliği şekilselliğe indirgemek yanlıştır.

Yine musahipliğin inançsal boyutunu, musahiplik erkanını görmezden gelerek sadece “toplumsal anlamda işlevi olan, insanların yaşamın gündelik sorunlarında ve sıkıntılarında dayanışma birlikteliği” olarak görmek de yanlıştır.

Musahiplik, dünyevi sorunların, sıkıntılarının, zorlukların giderilmesi için var olan bir kurumlaşmanın çok çok ötesindedir.

Her şeyden önce musahiplik Muhammed-Ali yoluna bağlılığın gereklerindendir. Zahiri manada yani görünür şeklinden ziyade batını manada görünmeyen şekliyle de var olan, canın cesedi terk-i diyar etmesiyle de devam edecek olan bir kardeşlik birliğidir musahiplik.

Batını anlamda her zaman olacak olan bir kardeşlik kurumu olan musahiplik şüphesiz ki zahiri anlamda da şekil ve biçime takılmadan, özü esas almak suretiyle varlığını ilk insandan son insana dek sürdürecektir olan bir kurumsallaşmadır.

Sembolik olarak ilk insan olan Âdem peygamberin yaşamsal sıkıntıları gidermek gibi bir derdi olmadığına göre Cebrail ile musahipliğini, yine yerin gök ile musahipliğini bu çerçevede ele almak ve anlam vermek gerekiyor.

Zaman değişmiş, şartlar değişmiştir. Ancak insanın kardeşliğe olan ihtiyacı bitmiş midir?

İnsanın gerçek anlamda sahiplenilmeye, sahip çıkılmaya ihtiyacı bitmiş midir?

Ekonomik olarak kimse kimseye bağımlı ve muhtaç olmayabilir. Peki dostlukla örülmüş, içinde inanç, samimiyet, çıkarsızlık, fedakârlık, özümseme, güçlendirme olan bir kardeşliğe, değil bu dünyada her alemde ihtiyaç yok mudur?

Musahiplik tamda bu değil midir?

Musahiplik sadece bazı yaşamsal sorunların giderilmesi değildir. Onunla beraber ötelere ötesinde devam edecek bir kardeşliktir.

İnsanın aynı anne ve babadan olması insanı kan yoluyla (irade dışı olarak) kardeş yapar.

Ancak musahiplik insanın iradi olarak, bilinçli bir tercihle, ikrar vererek kendisine bir kardeş seçmesidir. Asıl kardeşlik bu değil midir?

Böylesi bir kardeşlik her zaman ve şart altında gerekli ve zorunlu değil midir?

Bir musahip New York'ta yaşıyor olsun, diğeri İstanbul'da.

Bu aradaki mesafeler engel değil ki.

Önemli olan ruhta, duyguda, düşüncede, inançta, gönül birlikteliğinde birlikte olmaktır.

Bunlar içinde yan yana olmak, aynı mahallede yaşamak gerekmiyor.

Bize göre eski çağlardan ziyade asıl günümüzde musahipliğe ihtiyaç vardır.

Asıl günümüz insanı kardeşliğe, samimiyete, içtenliğe, çıkarsızlığa, dostça ve pazarlıksız bir gülümsemeye, sarılmaya ihtiyaç duyuyor.

Günümüz kapitalist sistemi ve bu sistemin her şeyi rekabet temelinde oluşturmasıyla yapmacık, çıkarıcı, gayri samimi, görünen sevimliliğin ardına saklanmış olan memnuniyetsizliği ile insanlar aslında daha çok samimiyete, dostluğa, içtenliğe kardeşliğe ihtiyaç duymaktadırlar.

İşte musahiplikte tam bu ihtiyaca tekabül etmektedir.

Sonuç olarak musahiplik için esas alınması gereken biçimsel kurallardan ziyade özdür. Toplumsal dayanışma, gündelik sıkıntılardan ziyade inançsal boyutudur.

İnsanı insan yapan, diğere varlıklardan ayrı ve özel kılan duygulara, düşüncelere yönelik olduğundan, salt bu dünyadaki bir kardeşlikle sınırlı olmadığından, nasıl can sonsuza dek var olacaksa musahiplikte sonsuza dek var olmanın kurumudur.

“Eline, Beline, Diline sahip ol” ne anlama geliyor?

Herhalde dünyada anlamı bu kadar derin ve kapsamlı olan ama aynı zamanda sadece üç sözcük olan başka bir kavram yoktur. Bazılarının onlarca kitaba, yüz binlerce sözcüğe sığdıramadığını Alevi önderi Hacı Bektaş Veli üç sözcükle anlatmış. ELİNE, BELİNE, DİLİNE SAHİP OL.

İnsanın bu üç organı toplumu ve insanı geliştirdiği, özgürleştirdiği gibi aynı zamanda insanı ve toplumu düşkünleştirir, yozlaştırır. Ulu Hünkâr bütün bu gerçeklikten yola çıkarak Alevi inancında sağlam bir ahlâk sistemi kurmuştur. Şimdi bu ahlâk sistemini biraz daha inceleyelim:

EL: İnsanın eli her türlü iyiliğin ve yine kötülüğün uygulayıcısıdır. İnsan eline sahip olmadı mı katil, hırsız olur. İnsan eline sahip oldu mu üretir. Üreten ve yaratan, çaba sarf eden, emek harcayan insanda güzel insandır. Güzel insanda kendisinden başlayarak topluma hizmet edendir. Toplumsal huzuru, barışı sağlayandır.

BEL: İnsan kendi hayvani cinsel güdülerine hâkim olmadı mı her türlü sapıklığı yapar. Sapıklık, toplumsal çürümeye, ahlâksızlığa götürür. Bunun zıddı olan, yani insan cinselliği olumlu anlamda bir üreme aracı olarak değerlendirdiğinde sonuç yine toplumsal ve bireysel huzur olur. Yine insan doğan çocuğuna gereken ilgiyi göstermedi mi o çocuk toplumun başına belâ olur, her türlü zararlı olaya açık olur. Demek ki; insan eline, beline hâkim olmakla salt hayvani güdülerini dizginlemiyor. Bununla beraber oluşturduğu aile sistemiyle kendisinin vesile olduğu çocuğunu da eğitiyor.

DİL: Dil insanlar arasında iletişimi sağlayan organdır. Bir insan dilini iyilik için de kullanabilir kötülük için de. İnsan dilini yalandan, riyadan, sahtelikten korumalı ve yalana, sahteliğe alet etmemeli, yani diline sahip olmalı. Duyduğu olumsuzlukları düzeltmeli, yalandan kaçmalı, kilit vurmali. Dilini iyi, güzel insanı ve dolayısıyla toplumu huzura kavuşturacak şekilde kullanmalı.

Ulu Hünkâr Hacı Bektaş Veli, Makalat adlı kitabında şöyle sesleniyor insanlığa: "İnsanın üç iyi dostu vardır. Öldüğünde, bunlardan biri evde,

öbürü yolda kalır. Üçüncüsü ise kendisiyle birlikte gider. Evde kalan malı, yolda kalan dostlarıdır. Kendisiyle giden ise iyiliğidir."

Bir insan Eline, Beline, Diline sahip olduğu müddetçe iyi bir insandır. Eline sahip olmakla; kendisini her türlü şiddetten, hırsızlıktan, cinayetten korumuş olur. Beline sahip olmakla; çocuğuna iyi bir baba, eşine ise iyi bir eş olur. Yoksa her türlü hayvani güdüyü tatmin etmek için ömrünü geçirir. Diline sahip olan ise kendisini her türlü yalandan, sahtelikten korumuş olur. Eğer insanlık bu ilkeleri asgari bir şekilde uygulasa her türlü yozluğun ve yobazlığın sonu gelir.

Rica etsek bu ilkeleri biraz daha açabilir misiniz?

Eline, beline, diline sahip ol ilkelerini incelerken, bunların birden fazla ve aşama aşama açıklamaları/anlamları olduğunu belirtelim.

Kişinin bilinç, idrak, inanç, eğitim boyutuna göre bu ilkelerin içeriği anlam ve önem kazanır.

Genel olarak bu ilkeler ilk etapta şöyle açıklanır.

Eline sahip olmakla kişinin eliyle yaptığı her tür görünür kötülükten uzak durması, mesela hırsızlık yapmaması, insan öldürmemesi ve benzer şeyler kastedilir. Yine eliyle yapabileceği iyilikleri esirgememesi öğütlenir.

Beline sahip olmakla kastedilen ise cinsellik manasında gayri meşru hallerden kaçınılması ve genel ahlak dairesi içinde kalınmasıdır.

Diline sahip olmaktan kasıt ise diliyle doğruları ve güzellikleri açık etmesi, kötü olan dedikodu, gıybet ve her tür yaramaz, aşağılayıcı, incitici sözlerden uzak durması öğütlenir.

Bunlar herkesin anlayabileceği ve uyguladıkça doğru ahlak sahibi olacağı güzel öğütlerdir.

Kişi bunlara uymakla edepli olur, ahlaklı olur, saygın olur, doğrulardan olur.

Eline, beline, diline sahip ol derken bunlar anlaşılır ve bunlar uyulması gereken temel esaslardır. Yani statüsü, konumu, bilgisi, becerisi, inancı, eğitimi en alt düzeyde dahi olsa kişi bunlardan kastın ne olduğunu bilir ve bunlara uyabilir. Ancak kişinin durumu geliştikçe bu ilkelerin derinlikleri ve boyutu daha da gelişir.

Şimdi kısaca bu boyutun ne olduğuna bir göz atalım.

Her şeyden önce Alevilik inancı mistik ve tasavvufi öğeler taşısa da klasik anlamda dar bir mistik anlayış değildir. Mistizmi aşan ve yaşamın tümüne dair uygulamaları olan bir inançtır. Bu noktada eline, beline, diline sahip ol ilkelerini tartışırken “yol var yol içinde, sır var sır içinde” vurgusundan yola çıkarak yapacağımız açıklamalar bu açıdan, yani mistik yan gözetilmekle beraber esas alınmadan irdelenmelidir.

Bu ilkelerden anlaşılan ilk etapta yukarıda yaptığımız açıklamalardır. Bu ilkelerin ikinci bir açıklaması ise şu şekildedir.

Eline sahip ol ile kastedilen yaşadığın toprağına, yurduna, memleketine sahip ol demektir. Bütün dünya elimiz, yurdumuz ise dünyaya dolayısıyla doğaya sahip ol, doğayı yok etmeden ve onu koruyarak yaşa anlamına ulaşılabilir.

Beline sahip ol demek ile kastedilen ise soyuna, evlatlarına sahip ol. Onların sağlam ve güzel insanlar olmaları için çaba harca. Soyuna öyle bir dünya, kültür birikimi bırak ki, soyuna öyle bir eğitim ver, ahlak anlayışını benimset ki soyun daha binlerce yıl diğer dünya insanlarıyla beraber barış içerisinde yaşayabilsin.

Diline sahip olmak ise konuştuğun ana diline sahip çık. Dil en önemli iletişim aracıdır. Konuştuğun ana dilini koru, sahiplen, geliştir. Bununla beraber yeni diller öğren. Bir dili öğrenmek bir kültürü öğrenmektir. Kendi dilini korumakla aslında kendi kültürünü ve değer yargılarını koruyorsun. Yine yeni bir dil öğrenmekle yeni bir kültürü öğreniyor ve bu yeni dilin konuşulduğu topluma da kendi kültürünü aktarıyorsun.

Bazıları buradaki açıklamaların zorlama olduğu veya aslında bu anlamları içermediği sonucuna ulaşabilir. Ancak bu açıklamalar ve daha başka açıklamalar öyle zorlama açıklamalar değildir. Asırlardır bu

açıklamalar –kullanılan kavramlar farklıda olsa- aynı şekilde yol ehli kimselere yapılmaktadır.

Dört Kapı Kırk Makam ile verilen eğitim bütün bu ve benzer ilkelerdeki açıklamaların bilinen ve bilinmeyen, zahiri ve batini yönleriyle öğrenilmesi ve uygulanmasından başka bir şey değildir.

Burada es geçilmemesi gereken bir başka noktada bu açıklamaların pratik boyutudur. Yani eğer bu açıklamalar sıradan bir metni okuyor gibi okunup geçilirse, üzerinde tefekkür edilmezse, tartışma yürütülmezse, uygulanmaya konulmazsa ve uygulanıp uygulanmadığı, kişilikle bütünleşip bütünleşmediği denetlenmezse pek bir yararı olmaz.

Hep söylediğimiz gibi amaç insan-ı kâmil olmak ve tüm toplumun insan-ı kâmil toplum olmasını sağlamaktır. İnsan-ı kâmil olmanın yolu da Dört Kapı Kırk Makamdan geçiyor.

Dört Kapı Kırk Makam ise öyle okumakla, teoride geliştirmekle ulaşılacak bir aşama değildir. Bu yolun pirlerinin denetiminde, öncülüğünde uzun bir zaman dilimine yayılmak suretiyle gerçekleşecek olan bir aşamadır.

Eline, beline, diline sahip ol ilkelerinin açıklamaları/anlatmak istediği bilgiler sadece bu iki açıklamadan ibaret değildir. İnsan-ı kâmil olmayı talep eden kişi, yani talip geliştikçe yeni yeni ve farklı pencerelerden bakan açıklamaları da öğrenecektir.

Bu ilkeler aslında özün özü kıvamında ilkelerdir. Çekirdek gibi. Küçük bir çekirdek kocaman bir ağacın nasıl özüyse bu üç kelimeden oluşan ilkelerde çekirdek gibi koca koca bilgi ve uygulamaların çekirdeğidir/özüdür.

Öyle basite ve hafife almamak gerekiyor. Adeta asırların imbiğinden, süzgecinden geçmiş, nice nice erenlerin, evliyaların, yolu sürmüş nice ak yüzlü insan-ı kamilimizin kolektif katkısı, emeği ile çekirdek şeklinde bize ulaşmıştır. Bizler farkında olmasak da çekirdeği toprağı elverişli olmayan, hatta taşlık yerlere dikmeye çalışıp kıymetini bilmesek de almamız gereken verimi böylece almasak ta öz olarak olay böyledir.

Modern (Postmodern) zamanlarda, hayatın bin bir çelişkisi karşısında ‘Eline-Beline-Diline’ ilkelerinin bir karşılığı var mı?

Bireysel ve toplumsal sorunlarımızın sebeplerine indiğimizde nelerle karşılaşılıyor?

Bu sorunları doğuran birçok faktör elbette ki vardır fakat sorunlarımızın ana kaynağı nedir?

Bu bağlamda sorunlarımızın kaynağını tespit edebilirsek, belki daha kolay bir çözüm ve tedavi yoluna da gidebiliriz.

O halde bu konuyu biraz Alevi bakış açısı ile irdeleyelim.

Post modern bir zamanda yaşıyoruz.

Kavramların, değer yargıların içeriğinin başkalaştığı, eski temel ölçülerin değiştiğı, genel geçer kuralların yeniden şekillendiğı ve hayata anlam verme noktasında yeni arayışların hâkim olduğı bir zamandır post modern zamanlar.

Modern ötesi bu zamanlarda öyle eskinin klasik siyah beyaz şablonları ile olaylara yaklaşıp bu iyi bu kötü diye bir sınıflandırma yapmak, ne yazık ki pek mümkün değil.

Gelişen teknoloji ve bilgi akımının kolay olması, iletişimin olabildiğince ilerlemesi ve bunun neticesinin bire bir insanların hayatını etkilediğı bu zamanda bazı sorunlara yaklaşımımızı ve çözüm önerilerimizi geliştirmemiz gerekiyor.

İnsanın kadim sorunları ve yeni zamanın insana dayattığı sorunlar karşısında çözüm önerileri geliştirirken bir bütün olarak ilkelerimizi göz ardı edemeyiz.

Bu ilkelerimiz ışığında, bu ilkelerimizi temel referans alarak neden modern zamanların dayatmış olduğı toplumsal ama en çok da bireysel sorunlarımıza neden çözümler geliştirmeyelim?

Hayat siyah beyaz renklerden oluşmuyor, çok sayıda ara tonlarda var.

Hayatın sorunları da öyle ve öyle olduğı içinde çözümlerde öyle birkaç ilke ortaya koyarak gerçekleşmiyor.

Bunun gerçekleşiyor olduğunu iddia etmek hayattan kopuk yaşıyor olmak demektir.

Dolayısıyla söylediklerimizin, önerilerimizin içe yaraması için hayatta karşılığının olması, toplum ve insan hayatında bir içe yaraması gerekiyor.

şundan emin olalım ki; baskı ve başka şartlanmışlıklarla, bazı şeyleri yok sayarak, açmak yerine bastırarak sorunlar çözülemez, aksine daha bir artar.

O halde çağımızda eline-beline-diline sahip ol ilkeleri ne kadar gerçekçi ve ne kadar uygulanabilir?

Öncelikle belirteyim ki hangi çağda yaşarsak yaşayalım bazı ilkeler varlığını koruyacaktır.

Bu ilkelerin her çağda hayatta karşılığı vardır.

Eline-beline-diline sahip ol ilkesi de bunlardan birisidir.

Evet, post modern hayatın debdebesinde yaşıyor olmak, günlük kaygı ve kederlerle boğuşmak, bireyciliğin ve hazzcılığın (hedonizm) esas alınması ve daha başka benzer nedenlerden dolayı bu ilkeleri geçersiz sayanlarımız olacaktır.

Elbette kimseye dayatmada, baskıda bulunmuyoruz.

Fakat şunu da akılda tutmakta fayda var: bu ilkeleri göz ardı etmeden, yaptıklarımızın, ettiklerimizin, davranış ve eylemlerimizin yanlışlığında bu ilkeleri uygulasaydık yine de hata yapmış olur muyduk?

Hata yapmak insani bir gerçekliktir.

Yaşıyorsak elbette hata yapmamız da bazı durumlarda kaçınılmaz oluyor.

Peki bizi hata yapmaya götüren durumlarda bu ilkeleri uygulamış olsaydık yine aynı sonuçlu hata çıkar mıydı?

Aynı hatalı sonuç çıkmıyorsa ve dara durmak (tövbe etmek, öz eleştiride bulunmak) mümkünse, bu durumda ilkelerimizi uygular, hatalarımızdan ders çıkarır ve öylece yolumuza devam ederiz.

Elimize sahip çıkıp kötü işlerden uzak durarak, belimize sahip çıkarak meşru dairenin dışına çıkmayarak kendimizi korursak ve yine belimizden olanları doğru yetiştirirsek ve dilimize sahip çıkarak yaralayıcı değil, gönül alıcı sözler söylersek; yaşamımızdaki birçok sorun oluşmadan çözülmüş olur.

Şüphesiz bu hayatın girift sorunları karşısında bu ilkelerin çağımızda tüm sorunlarda çözüm olması imkânsız.

Ancak her şeye karşın yine de bu ilkelerimiz birçok yönüyle geçerliliğini koruyor.

Anlamlı ve mutlu bir yaşamda bu ilkelere dikkat etmek, en azında bazı durumlarda veya yanlış sonuçlarda bu ilkelere baş vurduğumuzda ne kaybederiz k?

Yine bir hata yapmaya meylettiğimizde bu ilkeleri hatırimızda tutsak ne zararımız olabilir ki?

O halde bunları günlük yaşamımızda bir defalığına olsa dahi dikkate alalım.

Eminim öğretici sonuçlarla karşılaşacaksınız.

Rızalık nedir?

Cem ibadetinin başlaması için ceme katılanların mutlaka rızalık vermeleri gerekir.

Rızalık, ceme katılan herkes için geçerlidir.

Buna cemi yöneten dede, rehber, pir ve diğer hizmet sahipleri de dahildir.

Eğer ceme katılanlardan herhangi birileri diğer birisinden razı değilse, bu razı olmama durumu giderilene kadar cem başlamaz.

Cem ibadetinin başlaması için herkesin birbirinden razı ve hoşnut olması gerekiyor.

Eğer varsa bir müşkül durum, bir dargınlık, küslük mutlaka bu çözülür.

Çözülmeden, dargınlık ve küslükler giderilmeden ve herkes birbirinden razı olmadan ibadete başlanmaz.

Burası Hakk meydanıdır. Burası özümüzü ve cümle benliğimizi ortaya koyduğumuz, dara çektiğimiz meydandır. Bu meydan yanlış ve doğruların birbirinden ayrıldığı meydandır. Bu meydandan haksızlığa, yanlışlığa, kırınlığa yer yoktur. İçinizde birbirinden razı ve hoşnut olmayan, dargın ve küskün varsa, beri gelsin, dile gelsin.

Müşkülü olan, haksızlığa uğradığını düşünen varsa cem meydanına gelir ve neden razı olmadığını tüm cem erenlerine anlatır. Cem erenleri de bu müşkülü hal etmekle yükümlüdürler. Böylece haklı ve haksız açığa çıkar varsa bir yanlışlık düzeltilir. Herkes birbirinden razı ve

hoşnut olduktan sonra ceme ancak başlanılır.

Bu kısa açıklamadan da anlaşıldığı gibi Alevilik inancında rıza alınmadan, razı olunmadan menzil alınmıyor.

Alevilikte rızalık almak ve razı olmak esas ilkelere biridir. Fakat bu rızalık alma, razı olma öyle zor ile veya dayatma, baskı ile oluşan bir rızalık değildir. Tamamen gönülden, içten gelen, hiçbir baskı ve dayatma kabul etmeyen bir rızalıktır. Zaten bir takım etki, baskı veya dayatma ile rızalık sağlansa bile bu uzun sürmez. Ve ayrıca bunun adı rızalık da olmaz.

Rızalık bir noktada belli bir inanç, irade ve bilinç gerektiriyor. Öyle kaba bir şekilde veya formel bir geleneğin yerine getirilmesi olarak bakılamaz. Kesinlikle öz irade ile ortaya çıkan bir tutum ve davranıştır. Bu irade, inanç, bilinç ile şekillenmiştir.

Rızalık salt toplumsal ilişkilerde devreye giren bir ilke değildir. Böyle olmakla beraber, Alevi inanç önderlerimizin de belirttiği gibi kişinin kendi kendisi ile de hoşnut ve barışık olması, yani kişinin kendi kendisinden de hoşnut ve razı olması gerekmektedir.

Bu nokta önemlidir. Hatta belki de rızalıkta ilk önemli noktada burasıdır.

Kişi ilk etapta kendi kendisinden hoşnut ve razı olacak. Pirinin huzurunda, özünü dara çektiğinde, herhangi bir kimse daha bir şey söylemeden veya herkes ondan hoşnut ve razı olsa bile kişi yine de özünü meydana getirip tamamen öz iradesi ile, yüreğinin ve aklının rehberliğinde ailesine, topluma, doğaya varsa verdiği bir zarar, yaptığı bir yanlış; onun hesabını vermeli, özeleştiride bulunmalı ve yaptığı olumsuzlukları tekrardan düzeltme yoluna gitmelidir.

Alevilik yoluna inanmış bu yolun Hakk yolu olduğuna ikrar getirmiş her can, akşam başını yastığına koyduğunda gönül rahatlığıyla uyuyabilmelidir.

Başta kendisi olmak üzere herkesten hoşnut ve razı olmalıdır. İletişimde bulunduğu herkes de buna doğa da dahil ondan hoşnut ve razı olmalıdır.

Alevi inançlı bir kimse ölüm fenomeni karşısında nasıl bir davranışın sahibi olmalı?

Ölüm bizlere çok mu uzak?

Ölüm bizlere bir nefesten de daha yakın değil mi?

Ölüm hayatımızın mutlak gerçeği değil mi?

Ölüm bize uzak değil, bir nefes kadar yakınsa ve hayatımızın tartışılmaz en yalın gerçeği ve mutlaka bize ulaşacaksa, o halde nedir bu feryat figan? Nedir bu kabullenmeme, bu yok sayma, korku, telaş ve...?

Ölüm karşısındaki bütün bu süreçler, davranışlar, tutumlar, psikolojik tavırlar sakın hayatı yeteri derecede anlamlı ve mutlu yaşayamadığımızdan olmasın?

Bizce öyledir. Hayatı yeteri kadar anlamına uygun yaşayabilme becerisi gösteremediğimizden ölüm karşısında böyle sersemleliyor, olmaması gereken tutum ve davranışlar içine giriyoruz. Oysa hayatı anlamına uygun bir şekilde yaşayabilsek ölümü de gerektiği gibi karşılar ve çekilmesi gereksiz acıları çekmemiş olurduk.

Ölüm yaşayacağımız mutlak gerçekse, oturup hiçbir uğraşın sahibi olmaksızın, tembel ve bitkin bir şekilde ölümün gelmesini mi bekleyeceğiz? Hayır.

Ölüm mutlaka gerçekleşecek diye har vurup harman mı savuracağız? Hayır.

Eninde sonunda öleceğiz deyip isyankâr olup hiç bir değer ve doğru tanımayarak ölüm gerçeği karşısında vurdumduymaz mı olacağız? Hayır.

Hep biz veya en yakınımızdakilerden biri, sevdiklerimizden biri ölecek kaygısı ve korkusuyla mı yaşayacağız? Hayır.

Peki nasıl olmalı, nasıl bir davranış ve ruh ikliminde olmalıyız ölüm karşısında?

Ölümü yaşamın doğal bir sonucu olarak anlayıp 'ölen tendir can ölmez' düşüncesi ve inancıyla Hakka yürüyeceğimize iman ederek karşılayacağız ölümü.

Ölüm bir son değildir. Ebedi mekanımızın ilk basamağıdır. Ölüm karşısında korkuya, telaşa, kayıtsızlığa, vurdumduymazlığa ve daha benzer şeylere gerek yok.

Yerli yerinde bir anlama ve inanç ile yaklaştığımızda taşlar yerine oturmuş olacaktır.

Her canlının doğumu nasıl aynı şekilde bir gün mutlaka öleceği gerçeğini beraberinde getiriyorsa, bu doğum aynı zamanda canın/ruhun ölmezliğini de beraberinde getiriyor.

Ten ölüyor.

Tenin ölmesi bile mutlak bir yok oluş anlamına gelmiyor.

Ten ölünce başka bir şekil alarak varlığını sürdürüyor.

Başkalaşmışta olsa varlığını sürdüren ten bile tam anlamıyla yok olmazken can nasıl yok olsun ki?

Korkuya ve tereddütte gerek yok.

Can ölmüyor.

Nasıl bu kadar eminiz canın ölmediğine?

Gidip gelen var mı?

Gidip gelen şüphesiz ki yok ama biz yine de eminiz.

Yolumuz, inancımız, idrakimiz, bilincimiz bize bunun böyle olduğunu açık açık söylüyor, gösteriyor.

Bu noktada ölüm canın asıl sahibine geri dönmesidir.

Can asıl sahibine geri dönerken, damla misali okyanus ile birleşirken elbette yanında, beraberinde bazı şeylerde götürüyor.

Zaten canın bir tene sahip olmasının asıl gayesi de bu değil midir?

İşte yaşamın asıl amacı da budur.

Canın tenden kopup giderken yanında götüreceklarının bilincinde olması ve doğru şeyleri beraberinde götürmesidir.

Belki de bütün mesele buradadır.

Doğru şeylerin beraberinde götürölüp götürölmediğı meselesindedir.

Bütün bu korkular, yok saymalar, telaşlar, feryatlar... doğru şeylerin beraberinde götürölmediğı hissinden, sezgisinden kaynaklanıyor olsa gerek.

Oysa anlamına uygun bir yaşamın sahibi olabilsek, kendimizle, çevremizle, cümle kâinat ve varlıkla barışık şekilde bir yaşamın sahibi olabilsek, inanç ve idrak anlamında yanlış ve yetersiz yollara sapmamış olsak, eminiz ki ölümü de matem olarak değil, erenlerin yaptığı gibi kavuşmanın nişanesi olan şenlik atmosferinde karşıladık.

Hiçbir şey için geç değil. Her zaman bir kapı açık.

Son nefese kadar dahi o kapı açıktır.

Başta kendimizde olmak üzere an itibariyle yaşamın tümüne, cümle kâinata güzellikler ve doğruluklar işleyelim. Sevgiyi ve hoşgörüğü esas alarak, barışı ve kardeşliği ilke edinerek, dayanışma ve paylaşımı sunarak, rahmet ve merhamet denizinden damla misali yapabildiğimiz/ulaşabildiğimiz/verebildiğimiz herkese ve her şeye verelim/yapalım/sunalım.

Kinle, kibirle, maddiyatı esas alarak, paraya taparak, dünyada kalacak olan malımıza güvenerek, hasetle, nefretle, öfkeyle, maskaralıkla, düşmanlıkla... son nefesimizi verdiğimizde Hakk'a yürümek yerine gerçekten ölmüş oluruz.

Ölenin ten olduğu, canın baki olduğu bilinci, inancı, idraki, sezgisi, duygusu ile ebediyete intikal etmeden, gönöl dünyamızı yoklayarak, düşünce denizimizi kirlerden arındırarak ağılattığımız varsa güldürerek, kırdığımız varsa tamir ederek, döktüğümüz varsa yerine koyarak, küstüğümüz varsa barışarak, incindiğimiz varsa hoş görerek... gönöl rahatlığıyla, arınmış-durulmuş pirüpak olmuş bir şekilde son nefesimizi verdiğimizde ise ölmüş olmayız, Hakk'a yürümüş oluruz.

Alevilikte “ölen tendir can ölmez” deyimini ile ne anlatılmak isteniyor?

Ölüm hepimiz için kaçınılmaz olandır. Bir noktada ölüm, yaşamımızı belirleyen ana unsurdur. Ölüme ve ölümden sonrasına yaklaşım yaşamımızın akışını da belirleyendir.

Kimi var ki yaşamı bedeniyle var olduğu süreyle sınırlar. Bedensel tükenişle canında yok olacağına inanır, ona göre bir yaşamın sahibi olur.

Kimi var ki buradaki gibi bir yaşantıyı ölümden sonra da ister. Fakat oradaki yaşamında burada sahip olmadıklarına sahip olmanın arzusuyla kendisine öğretilmiş dogmatikliği esas alarak oradaki üstün yaşam için her tür eziyeti göze alır, her tür zulmü reva görür, her tür çarpıklığa ve akıl dışılığa onay verir.

Kimi var ki ölüm ve ötesi ile ilgili tefekküre bile gerek duymaz. Öylesine, nasıl denk gelirse yaşar.

Kimi var ki yaşamını günü birlik ve önemsiz olaylarla geçirir. Bu önemsizlikleri yaşamın merkezine koyarak ölüm gerçeğini kendisince baskılamak ve yok saymak çabasına girer.

Listeyi uzatmak mümkün.

Peki biz nasıl yaklaşıyoruz?

İnancımız ne diyor ölüm ve ötesi hakkında ve bizler bunu nasıl pratikte uygulayıp yaşıyoruz?

Başlıktan da anlaşılacağı gibi bizlerin inancı, anlayışı ölenin sadece beden olduğu canın (ruhun) ise ölmediği inancıdır.

Bedenin işlevini tamamlayıp yitirmesi ile can gelmiş olduğu asıl kaynağa geri dönmüş olur. Yani Alevice bir tabirle Hakk’a yürünmüş olunur.

Hakk’a yürümek; geldiği öze geri dönüp tekrar asıl kaynakla buluşmaktır. Bu anlamıyla hasretin giderilmesi, vuslatın gerçekleşmedir.

Ölüm ve ötesine dair böyle bir inanca sahip olan Alevilerin yaşamlarını da bu anlayış doğrultusunda anlamlandırmaları gerekiyor.

Öz olarak bu inancı koruyup yaşatmakla beraber ağır baskı, misyonerlik ve asimilasyon neticesinde bazı Alevilerin bu inancında bir erozyon, kırılma ve egemen anlayışın ölüm ile ilgili inanışına benzer bir yaklaşım ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla bazı Alevilerin böyle bir algı sahibi olmaları Alevilik inancının ölüm ile ilgili anlayışının bu algıyı şekillendirdiği düşünülmemelidir.

Alevilik inancının ölüm anlayışı, yukarıda da ifade edildiği üzere Hakka yürüme, öz ile buluşma, vuslata erme seklindedir. Bu anlayış kişinin yaşamını mümkün oldukça verimli yaşamasını, kendi cüzi iradesi dahilinde olanlara uymasına ve iradesini sonuna dek olumlu anlamda kullanmasını, barışıklığı (en başta kendisiyle olmak üzere, doğa ve cümle varlıkla) içselleştirmesini, bedenini hor kullanmamasını ve en önemlisi de ruhunu Dört Kapı Kırk Makam şeklinde formüle edilen eğitim, öğrenim ve uygulamayla kemalete erdirmesini önermektedir.

Zaten canın bedenleşmesinin amacı da budur. Kemalete ermek, olgunlaşmak, insan-ı kâmil olmak, gerçeğin sırrına vakıf olmak ve böylece geldiği öze, o özü bilmiş olarak geri dönmektir.

Ölüm bir yok olma, son bulma değildir. Ebediyetin giriş kısmıdır.

Hakkıyla yaşanmış bir yaşam, kemalete ermiş bir can için ölüm sevenin sevdiğine kavuşmasıdır.

Kemalete uzak, nefsanîyeti ve bencilliği esas almış olan, barışıklık yerine kin ve nefreti yaşam biçimi haline getirenler (yani ham ervahlar) için ise ölüm elbette ki kavuşma ve vuslata erme değildir.

Bu tür ham ervahlar için bu halleriyle o ana kaynakta, o kutsal ışıktaki yer yoktur.

Ham ervahların kutsal nur ile bütünleşebilmeleri için ilk önce ham ervahlıklarını gıdermeleri, kemalete ermeleri gerekiyor.

Peki ham ervah olarak ölen kimseler ham ervah oldukları için o kutsal ışıktaki yerleri yoksa, onlara ne oluyor?

İşte belki de cehennem olgusunu burada ele almak ve bu tür ham ervahların yeri olarak görmek ve onların ham ervahlıklarının giderilmesi olarak anlamak gerekiyor.

Cehennemin mekanının önemi yoktur. Birçok anlamıyla şu yaşadığımız yer kürede cehennem niteliğindedir. Arşın bilinmedik mekanları da. Kaldı ki burada esas olan, sembollerle anlatılmaya çalışılan bu tür mekânsal yerler değildir. Hatta mekân olgusu insanın bilincinin idraki için söyleniyor. Esasında bu tür fiziki anlamda bir mekâna gereksinim olmayabiliyor da cehennem için.

İnsan-ı kamiller için ölüm kavuşmadır. Hasretin sonra ermesidir. Canın cananla bütünleşmesidir. Cennettir.

Ham ervahlar için ise tüm bunlarda uzak kalmazdır. Cehennemdir.

Demek ki yapılması gereken olgunlaşım, kemalette erip, ölmeden önce ölüp hasreti sona erdirmektir. Bu anlayışla yaşanmış bir yaşamda zaten en güzel ve doyurucu, mutluluk ve huzur dolu bir yaşamdır. İki dünya saadeti dediklerine ancak böylesi bir inancın, anlayışın ve uygulamanın neticesinde ulaşılabilir.

“Ölmeden önce ölmek” ne manaya geliyor?

Nedir ölmeden önce ölmek?

Ölmeden önce ölmek, Dört Kapı Kırk Makamı adım adım-aşama aşama öğrenip, anlayıp, içselleştirip yaşamına aktarmakla, her nefes alışverişine aksettirip yön verir hale getirmekle elde edilen bir makamdır, aşamadır.

Ölmeden önce ölmek, yaşamın zirve noktası, en üst aşamasıdır.

İnsanın cümle hakikat sırlarına vakıf olduğu, Hakk'ın gerçeğinin tüm çıplaklığıyla bilincine ulaştığı, öteleri yakın eylediği, Batının (gizlinin) aşikâr olduğu...

Ölmeden önce ölmek, cümleden de anlaşılacağı gibi ölmeden, yani bedenlen ölmeden ölmektir. Bedenen sağlıklı olup ruhen (can olarak) ölmektir. Ölenin ancak vakıf olduklarına, nail olduklarına, yaşamış olduklarına ulaşp yaşamaktır.

Bu mümkün mü?

Ölmeden önce ölmek sadece bir teori, uygulaması olmayan, imkânsız olan, gerçek hayatta asla olmayacak bir şey mi?

Hayır. Ölmeden önce ölmek ve böylece Hakk'ın gerçeğine ulaşmak, hakikat sırlarına vakıf olmak mümkün. Tarih boyunca birçok yol sürenimiz bu aşamaya ulaşmışlardır.

Her insan, idrak ve ikrar sahibi, anlayış ve feraset sahibi her insan gayret ve çabayla Dört Kapı Kırk Makamın yol göstericiliğiyle bu onura erişebilir.

Elbette ki bu yaşamın zirve noktası, gerçeği, asıl yaşamın kendisi olması hasebiyle çokça kişi bu merhaleye ulaşmayabiliyor. Yani istek, gayret ve çaba sahibi olmak bazı kimseler için yeterli olmayabiliyor. Ancak bu durumda bile, bunu hedefleyenler diğer insanlardan çok çok ileri bir aşamadalar.

Her yönüyle bir ileri aşamadır bu.

Ölmeden önce ölmeyi hedefleyenler için verilen emekler, uğraş, çaba boşuna değildir. Bu hedef doğrultusundaki her nefes alışveriş dahi kişinin gelişimine katkı, yaşamına anlam, düşüncelerine derinlik, algılamasına boyut, duygularına yoğunluk olarak geri dönmektedir.

Bazı şeyler vardır ki ne kadar yazılırsa yazılsın, anlatılırsa anlatılsın, en ince detayına kadar izah edilirse edilsin, yine de her anlatım var olan gerçekliği anlatma noktasında eksikliklerle doludur. Aynı durum Dört Kapı Kırk Makam için, insan-ı kâmil için, ölmeden önce ölmek içinde geçerlidir.

Dilimiz döndüğünce, fikrimiz yettiğince anlatmak gerekiyor. Ancak teoriden ziyade bu merhaleye ulaşmak ancak ve ancak uygulamayla mümkündür.

Nasıl olacak bu uygulama?

İbadetle, tefekkürle olacaktır. Yani bütünlüklü olarak kişinin kendisini katmasıyla olacaktır. Adeta kişinin bu yolda kendisini lime lime edip, parçalara ayırıp yeniden ve daha mükemmel şekilde kendisini oluşturmamasıyla olacaktır.

Ölmeden önce ölüp ölümsüzleşenlere aşk ile.

Alevilikte ölünün gömülmesi şart mıdır?

Her inancın ölümüne yaklaşımı farklıdır. Bu farklılık ölüm ritüelinde ve ölen bedene karşı son görev içinde geçerlidir.

Bu noktadan hareketle Alevilik inancının ve geleneğinin ölen bedene karşı son görevleri hakkında biraz açıklama yapmak gerekiyor.

Toplumlar arasındaki kültürel yaklaşmanın iletişim teknolojileri yoluyla daha da belirgin hale gelmesi ve bir takım kanallar vasıtasıyla başka inançların ölen beden ile ilgi ritüellerinin “popüler” hale gelmesi sonucu Alevilerde de genel anlayışın dışında bazı yaklaşımlar ortaya çıkıyor. Örneğin inancımızda ve geleneğimizde olmayan ölenin yakılması gibi.

Daha çok Orta Asya ve Uzak Doğu inançlarının esaslarından olan ölenin yakılması geleneği bizlerin inancı olan Alevilikte yoktur. Bunun altını önemle çizelim.

Bizlerin inancına göre bedenimiz topraktan meydana gelmiştir ve toprağa geri dönmesi esastır. Dolayısıyla bedenin yakılması ve küllerinin nehirlerle, denizlere savrulması veya ölen (Hakka yürümüş olan) canın yakınları tarafından küllerin saklanması yoktur. Yine geleneğimizde Zerdüşt inancında olduğu gibi ölen bedenin açıkta

bırakılması yoktur (Zerdüşt inancında ölen kişinin bedeni onların kutsal mekanlarında açıkta bırakılır ve böylece Akbabalar gelip o bedeni yerler. Bedenin yenilip çürümesinden sonra kemikler saklanır. Yine Hinduizm’de beden yakılır ve külleri inançlarına göre kutsal olan Ganj nehrine serpiştirilir).

Bizlerin inancında bu tür bir inanış ve gelenek yoktur. Bizlerin inancında esas olan asıl mayası topraktan olan bedenin toprağa geri dönmesi, gelmiş olduğu toprakla tekrar bütünleşmesidir. Değerli ozanımız Aşık Veysel’inde söylediği gibi “asıl sadık yar topraktır”.

Aleviler, ölen yakınlarının ardından yas tutmalı mıdır?

Bir bütün halinde inancımız olan Aleviliği öğrenip, kavrayıp, içselleştirip yaşama aktarabilirsek ölüme ve ölüm sonrasına yaklaşımımız tümenden farklı olacaktır. Oysa genel olarak öyle değiliz. Çoğunluğumuz -gayret ve çaba sahibi olmakla beraber- daha ham ervahlarız.

Ölüm bir son olmadığı halde, ölen can olmayıp beden olduğu halde, ölüm bir kavuşma olduğu halde yine de ölenimizin ardından yas tutuyoruz.

Toplumsal gerçekliğimizde toplumumuzun çoğunluğu kamil toplumdan uzak, daha Dört Kapı Kırk Makam öğretisinin ilk basamaklarında bulunmaktadır. Dolayısıyla ölenin ardından yas tutmak inancımız ile çelişik bir durum değildir. İnsan-ı kamiller için, yaşamı bilip sırrı hakikate ulaşanlar için zaten ölenin ardından yas daha farklı bir anlamdadır.

Ölenin ardından yas tutmak...

Her ne kadar ölüm herkes için mutlakta olsa, kaçınılmazda olsa, ölen sadece bedende olsa yine de çoğumuz için her ölüm erken bir ölümdür.

Ölenin ardından yakınları ve sevenleri olarak yas tutup ağıt yakmak, acılanmak, üzülmek bu bilinç ve inanç boyutuyla insanca bir davranıştır.

Her ölüm bir noktada bize kendi yaşam gerçeğimizi de hatırlatır.

Her ölüm bizlere, bizden üstün bir iradenin varlığını hatırlatır.

Bir çok inancın temelinde ölüm ve ölümden sonrası vardır. Yani inancı bir anlamda insan hayatına koyan en etkili faktörlerin başında ölüm ve sonrasına ilişkin tasavvurlar gelmektedir.

Bütün bunlardan ne anlıyoruz?

Anlamamız gerekenler şunlardır: ölüm herkes için kaçınılmaz olandır. Ölen yakınlarımız için üzülmek, gözyaşı dökmek, yasını çekmek anlaşılır bir durumdur. Ancak bu yasin sınırı, içeriği ve ölen yakınımızın hayatı algılaması, yaşaması ve bu ölümden bizlerin bir kez daha kendi payımıza çıkarttıklarımızın neler olması... Yani tefekkür ve yeniden kendi konumuzu gözden geçirmemiz ile ölen yakınımızın anısına doğru sahip çıkabiliriz.

Burada irademiz dışında bir durum söz konusu. Bu sebepten bu durumu kabullenmek gerekiyor. Elbette duyarsız olalım, hiç bir şey olmamış gibi güle oynaya hayat devam edelim manasında söylemiyorum.

Söylemek istediğim; ölen yakınımız ile bir kez daha kendi benliğimizi sorgulamamız, yaşamın neresinde olduğumuzu hesap etmemiz, yaşama anlam ve önem idrakini bir kez daha yenilememiz gerektiğidir.

Uzun bir zaman yaşamdan el-etek çekmek, hayata küsmek, sürekli olarak ölen yakınımızın acısını bağrımızda taş gibi hissederek yaşamak... Bu doğru bir tutum değildir.

Bizler eğer Alevilik inancını bir bütün halinde yaşamak istiyorsak, ölen yakınımız vasıtasıyla bir kez daha böyle bütün hücrelerinde yaşayarak, titreyerek, hissederek, doğru yaşam, anlamına uygun yaşam noktasında kendimizi sorgulamamız gerekmektedir.

Çünkü bizler ham ervahlar olarak ölmek istemeyenlerdeniz.

Ölmeden önce ölüp, yaşamı anlamına uygun bir şekilde yaşayıp, insan-ı kâmil mertebesine ulaşarak bedenimizin toprakla bütünleşmesini isteyenlerdeniz.

Alevilerde cennet, cehennem ve ahiret kavramlarının anlamı, açıklaması nedir?

Cennet:

Bizlerin cennet anlayışı ve inancı, dünyevi tatlar ve rütbelerle izah edilen bir cennet anlayışı ve inancı değildir. Yani öyle cennette bilmem şu kadar Huri-Nuri, şu kadar yiyecek, şu kadar bolluk ve benzer kavramlarla izah edilenler, yani dünyevi bir algıya hitap eden ödüllerin bizlerin inancında anlamı yoktur.

Bizler için cennet, Hakk inancına mensup olarak hakikat yolunda yanlışlara sapmadan yürünmüş bir yolun sonucunda ulaşılan ve Hakk'ın rızası ile taçlanan Hakk ile buluşmadır.

Yani nasıl ki damla okyanus ile birleşip bütünleşiyorsa bizlerde damla misali sonsuzluktaki Hakk'ın deryası ile bütünleşiyor ve bir oluyoruz.

Yunus Emre'nin şu dörtlüğü bu gerçekliğe iyi bir örnek teşkil ediyor.

“Cennet cennet dedikleri

Birkaç köşk ile Huri

İsteyene ver onu sen

Bana seni gerek seni”

Esas olan Hakk'ın rızası ile yaşanmış bir yaşamdır.

Yani kimseye kötülük etmeden, hak yemeden, yanlışla sapmadan, doğruyu bırakmadan yaşanmış bir yaşam... Bu yaşamın sonucunda elde edilecek olan elbette Hakk'ın deniziyle buluşmaktır.

Hakkın didarına nail olmak, o sonsuz nur ile yek can olmak cennettir.

Kaldı ki böylesi doğrular üzerine bir yaşamın sahibi olanlar veya en azından böylesi bir yaşama sahip olmayı hedefleyenler bu dünyada da cennet hayatı yaşarlar.

Yani kalplerinde kötülük, kin, nefret, öfke barındırmazlar. Davranış ve tutumlarında şiddet, kıyıcılık, dışlamak yoktur.

Böylesi bir kimsenin dünya hayatı cennettir, ahireti yine cennettir.

Cehennem:

Cehennem, kutsal ışıktan, Hakk'tan uzak olmaktır.

Bu dünyada yanlış yapan, hak yiyen, sahtekarlık ve üçkağıtçılık yapan, haksızlık ve zorbalıkla masum cana kıyan, kendisi dışında herkesi ve her şeyi kötü görüp ona göre muamelede bulunan... velhasıl bile bile kötülük yapan kimselerin elbette bir cezası olacaktır.

Bu cezanın uygulandığı yerin adı cehennemdir.

Bu kişiler bir boyutuyla kalplerindeki körlükten dolayı (başkaları fark etmiyor olsa bile) bu dünyada da cehennem hayatı yaşıyorlar.

Bu dünyada yaşadıkları cehennem hayatı bu kişiler öldükten sonra da elbette ki devam edecektir.

Fakat şunu da açıklamakta fayda var: elbette ki bu dünyada yapılan yanlışların, yenilen kul hakkının bir ceremesi ve cezası vardır. Fakat bazılarının tasvir ettikleri gibi cehennemi kaynayan kazanların olduğu bir ateş deryası olarak düşünmemek gerekiyor.

Elbette ki insanların algıları ölçüsünce bu tür benzetmeler yapmak pek ala mümkün. Fakat esas olarak cehennem anlayışımız ve inancımız, kişilerin cennetten (Hakk'ın kutsal nurundan) uzak olmalarıdır. O kutsal nur ile bütünleşmiyor olmalarıdır.

Bize göre en büyük cezada budur.

Ahret:

Sonsuzluk yurdudur ahiret.

İnancımıza göre canımız (ruhumuz) ölümsüzdür.

Ölümlü olan sadece bedenimizdir.

Canımız (ruhumuz) bedenleşmeden önce de vardı. Beden öldükten sonra da can varlığını koruyacaktır.

İşte beden öldükten sonra canın gideceği yer (bir başka manada Hakk'a ulaşmadan son yer, son durak) ahirettir.

Bizler için ahiret, hakkıyla yaşanmış, Hakk inancına mensup olarak hakikat yolunda yaşanmış bir yaşamın sonucunda geldiğimiz öze geri döneceğimiz ve Hak ile bir olacağımız yerdir.

Rica etsek bu noktayı biraz daha açıklar mısınız?

İbadeti cennete gitmek maksadıyla, ibadette yegâne amacın cennet ödülü olduğuna inanç ile ibadet etmek; bizlerin inancında esas olmayandır.

Yine cehennem korkusu ve kaygısı ile ibadet etmek yani içten değil, samimiyetten değil, sırf korkudan dolayı ibadet etmekte bizlerin geleneğinde makbul olmayandır.

Bizlerin inancında; cennet ödülü için ve cehennem korkusu ile yapılan ibadetten ziyade Hakk'ın sevgisine karşılık ve Hakk'ın insanı var etmesine karşılık şükür için yapılan ibadettir esas olan.

İbadeti sadece belirli zaman ve belirli bir formda yapılan bir tekrar ile sınırlamak yerine, yaşamın tümünde hâkim olan bir hal olarak algılıyoruz.

İbadetten maksat; insanın olgunlaşması, kemalete ulaşması ve kâmil insan olmasıdır.

Hakk'ın insanın ibadetine ihtiyacı yoktur, ihtiyaç sahibi olan insandır.

İnsan ibadeti cennet kaygısı ve cehennem korkusu ile yapmamalı, Hakk'ın sonsuz nimetlerine şükür, varoluşa şükran duyduğu için yapmalıdır.

Şu sonsuz evrende canın (ruhunun) bedenleşip varlık alemine çıkmış olmasına şükür içindir ibadet.

Şükür ile beraber tefekkür ile varlık aleminde yerini, konumunu, önemini idrak içindir ibadet.

Diğer boyutu ibadetin, cem ibadetinde yaptığımız gibi, bireysel şükür ve gelişmenin yanı sıra toplumsal manada düzenin yerleşik ve kalıcı hale gelmesidir ibadet.

Erenlerimizin, önderlerimizin sık sık çeşitli biçimlerde dile getirdikleri gibi, biz Aleviler ibadetimizi cennette şarap içmek için yapmıyoruz, cehennemin narından korktuğumuz içinde yapmıyoruz.

Bizler ibadetimizi Hakk’a sevgi, aşk ve bağlılığın bir gereği olarak yapıyoruz.

Bu bakış açısı cenneti küçümsemek ve cehennemi yok saymak değildir.

Daha esaslı ve özlü olanı dile getirmedi ve bunun insanlığın gelişmesine vesile kılmadır.

Büyük mutasavvıf Rabia buyuruyor ki: *“Allah’ım cennet için ibadet ediyorsam, beni cennetinden kov, cehennem korkusundan dolayı ibadet ediyorsam beni cehennemden çıkarma.”*

Yine büyük erenlerden Yunus Emre’nin sözünü tekrar hatırlatalım: *“Cennet cennet dedikleri bir kaç köşk ile bir kaç huri-nuri, isteyen ver onu, bana seni gerek, seni”*.

Bizlerin bakış açısı, anlayışı ve uygulaması bu minval üzerinedir.

Hakk’a şükür, Hakk’ı bilme, Hakk’ın var etmiş olduğuna saygı ve bunun bilincine ulaşmak içindir ibadetimiz.

Birileri Alevilerin kendileri gibi ibadet etmediğinden dolayı cennete gitmeyeceğini söylüyor. Bu konuda neler söylemek istersiniz?

Birileri sanki cenneti kendi adlarına tapulamışlar gibi ha bire Alevilerin kendileri gibi ibadet etmediği için cennete gitmeyeceğini söylüyorlar.

Alevilerin cennet anlayışı ile bu zevatın cennet anlayışının farklılığı bir yana, ancak bu kendilerinin cennete gideceklerine emin olan ve kendisi

gibi olmayan herkesin cehenneme gideceğine inanların durumlarını biraz açmak gerekiyor.

Ondan sonra daha berrak bir şekilde anlaşılır kimin cennet ehli olduğuna kimin olmadığına.

Çokça ibadet edip de ahlaksızlık yapan, hak yiyen birisi cennete gider mi?

Her türlü kötülüğü yapıp, kul hakkı yiyen, kendisi dışındaki hiçbir ırkı, dini, inancı kabul etmeyip baskı uygulayan, kendi inancını baskı ve şiddetle, savaş ve zorbalıkla dayatan, insanlara ya benden olacaksın, benim gibi olacaksın veya öleceksin dayatmasında bulunan, din adına savaş çıkartan birisi cenneti hak ediyor mu?

Cennete gitmenin kriteri nedir ki?

Gösteriş için ibadet, dayatma ile ibadet, zor ve baskı ile inanç benimsettirmek... bunlar mı?

Sahi bu cenneti kendilerine hak gören ve başta Aleviler olmak üzere kendileri dışındaki herkesi cehennemlik görenler, siz cenneti hak edecek ne yaptınız?

İnsanlığa, dünyaya, çevreye ve doğaya faydanız nedir?

Hiçbir katkınız, faydanız yok, aksine çokça zararınız var ama siz buna rağmen cennete gideceksiniz değil mi?

Siz belki bizi kandırabilirsiniz.

Bizi kandırabilirsiniz de bu sonsuz kâinatı var edeni kandırabilir misiniz?

Belki zor ve baskı ile, haksızlık ve zalimlikle kendi inancınızı tek doğru diye dayattınız, ama emin olun ki ötelere ötesinde sizin bu zalimliğiniz sizi cennete değil, tersine olan yere götürecektir.

Zaten biz Aleviler emin olun sizin olduğunuz bir cennete gitmek istemeyiz.

Gelelim bizlerin cennetlik olup olmayacağı konusuna.

Evet, iddia ediyoruz, her inançlı ve ıkrarlı Alevi, yoluna ve değerklerine bağı, ibadet ve ritüellerine sadık her Alevi cennetliktir.

Çünkü ıkrarlı ve itikatlđ bir Alevi Ehlibeyte bağı, 12 imamın yolundadır.

Ehlibeyte bağı birisinin, karınca kararınca bu bağılılığın gereklerini yerine getiren birisinin cennetlik olacağını bize sayısız kaynak aktarıyor.

Ehlibeyt bağı birisinin şefaatchisi yine Ehlibeyttir.

Bu noktada şek ve şüphe yoktur.

O halde bu çerçevede yaşıyan, ibadet eden, itikat sahibi bir Alevi cennetliktir.

Diğer yandan Aleviler birçok yönüyle bu dünyada da cenneti yaşıyorlar.

Evet, yanlış okumadınız, yaşıyorlar.

Zorlukları ve sıkıntıları çokça yaşıyan bir toplumuz, bu doğru.

Ancak bu zorlukları yaşıyor olmamıza karşın bizler insanlığın huzurunda, Hakk'ın divanında alnı açık başı dik bir toplumuz.

Bizler din adına insan öldürmedik.

Bizler din adına savaşlar yapmadık, insanları sömürmedik, ayrımcılıkta bulunmadık.

İktidarın kentine bulaşmadık, katil olmadık, cana kıymadık.

Özcesi; ezilmiş olsak dahi, katliamlara ve amansız baskılara maruz kalmış olsak dahi yine de inancımızdan taviz vermedik, katil olmadık, kul hakkını yemedik.

Bize benzemeyene ayrımcılık yapmadık.

Bizim gibi inanmayı dışlamadık ve onlardan aldıklarımızla inancımızı finanse etmedik, yani toplu şekilde bir kul hakkı yemedik birileri gibi.

Oysa egemen dinlere bakın, gırtlaklarına kadar sömürünün, zalimliğın, savaşıların içerisine batmış, sayısız insanın kanına girmişler ve dünyamızın güzelliklerini din adına talan etmişlerdir.

Bunların ne bu dünyada ne ötelerin ötesinde yeri vardır.

Bizler kendimize, değerlerimize inanalım, güvenelim, şek ve şüphelerden uzaklaşalım.

Bizler, Ehlibeytin sayısız beyanatıyla aşikâr olduğı üzere inancımıza bağı kalırsak cennet ehliyiz.

Bu dünyada da temiz kalmış, kirlenmemiz, katillige bulaşmamış, kul hakkı yememiş nadide topluluklardan birisiyiz.

Bu inanç ve kararlığa sahip, hiçbir baskıya boyun eğmeyen, çıkara inancını satmayan cümle canların Hakk yardımcısı, Ehlibeyt şefaatçisi, Hızır da yoldaşıdır.

Alevilikte Hakk Muhammed Ali kavramını nasıl anlamak gerekiyor?

Alevilik inancında Hakk Muhammed Ali deyimini iki boyutuyla anlamak gerekiyor.

Birinci boyut; Hz. Muhammed ve Hz. Ali'nin hak olduğı, yani doğru olduğı, onların yolunda gitmek gerektiğı inancının özlü şekilde dile getirilmesidir. Burada hak kelimesi haklılık ve doğruluk anlamında kullanılmaktadır.

İkinci boyut ise, Hakk'a yani Allah'a inanmak (burada Hakk kelimesi Allah anlamındadır), Hz. Muhammed'in peygamberliğine inanmak ve Hz. Ali'nin velayetini kabul ve tasdik etmek manasındadır.

Alevilikteki Hakk Muhammed Ali kavramı ve inancı, Hristiyanlıktaki Baba-Oğul-Kutsal Ruh kavramı gibi bir anlam ve muhtevada değildir.

Hristiyanlıktaki Baba-Oğul-Kutsal Ruh içeriğı bunların üçünün bir olduğı, aynı anlama geldiğidir.

Burada yatay bir birliktelik ve aynılık söz konusudur.

Alevilikteki Hakk Muhammed Ali kavramı ise dikey bir anlayış içermektedir.

Burada Hkak, cümle kâinatı, dünyayı ve insanı kendi varlığından var edendir.

Cümle kâinatı var edenin bir ismi de Hakk'tır.

Anlaşılır bir deyimle Hakk, Allah'ın adlarından birisidir.

Hız. Muhammed, Adem'den başlayarak süregelen nübüvvet zincirinin son halkası, son peygamberdir.

Hız. Ali, velayet makamının sahibi, Ehlibeytin serveri, On İki İmamların başı, kemaletin ve olgunluğun zirvesi Hakk'ın ve hakikatin savunucusu örnek ve ideal insandır.

Alevilik inancı Hakk Muhammed Ali inancıdır.

Allah'ın varlığına ve birliğine inanmak, Hız. Muhammed'in şahsında cümle peygamberlere inanmak ve Hız. Ali ile Ehlibeyte inanıp yollarını sürmek, onlara tabii olmak Hakk Muhammed Ali kavramı ile özlü bir şekilde dile getiriliyor.

Alevi inancına göre doğum gününün anlamı nedir ve bugünü kutlamak doğru mu?

Alevi inancında doğum gününün kutlanıp kutlanmaması insanın neden ve niçin dünyaya gelmesiyle bağlantılıdır.

İnsan neden var oldu? Başka bir deyimle Allah neden insanı yarattı/var etti?

İnancımıza göre insanın dünyaya gelmesi öyle tesadüfı değildir. Belli bir amaç ve gaye sonucu insan yaratılmış, var olmuştur.

İnancımıza göre insan dünyada var olan tüm varlıkların en değerlisidir, eşref-i mahluktur. Yüce Yaradan gizli bir hazineydi, bilinmek istedi ve insanı yarattı.

Var oluşun, yaratılışın açıklaması bize göre böyledir.

Böylesi soylu bir amaç için bedenleşen insanın doğumu, yani yokluk aleminden (Batından) varlık alemine (Zahire) gelmesi, canın (ruhun) bedenleşmesi ve görünür olması elbette önemli bir olaydır.

Canın bedenleşip dünyaya geldiği gün kutlanmaya değer bir gündür. Çünkü böylelikle Küntü Kenz'de amaçlanan ve daha sonra Bezm-i Eleste (ruhlar meclisinde) ikrarla sonuçlanan yaratılışın ve var olmanın zirve noktası ruhun bedenleşip dünyaya gelmesidir. Böylesi bir zirve noktada kutlanmalıdır.

Doğum günümüzü dostlarımızla, sevenlerimizle, sevdiklerimizle, ailemizle kutlayabiliriz. Fakat doğum günlerinde kutlama ile beraber bir kez daha canın bedenleşip dünyaya gelme nedeni üzerinde düşünülüp tefekkür edilmeli.

Doğum günleri buna vesile olmalı.

Doğum günümüzü dostlarımız ve sevdiklerimiz ile birlikte kutlarken aynı zamanda hayatımızı ne kadar anlamına uygun yaşadığımızı, verimli ve dolu dolu yaşadığımızı sorgulamalıyız.

Nasıl daha iyi ve mutluluk dolu bir yaşamın sahibi olabiliriz noktasında kafa yormalı ve yöntemler aramalıyız.

Doğum günü bir nevi muhasebe ve bilanço gününde olmalı bizler için. Bezm-i Elest'te verdiğimiz ikrarın gereklerini yerine getiriyor muyuz?

Getiremiyorsak neden getiremiyoruz?

Bu sorulara yeterli ve doyurucu cevaplar veriyorsak, yaşamımız bize göre anlamlıysa, her nefes alışverişimiz bile soyluysa, asilce yaşıyorsak ne mutlu bize.

Böylesi yaşamını anlamına uygun yaşayan canların doğum günü kutlu olsun.

Cemde özünü dara çekmek ne manaya geliyor?

Bizim inancımız olan Alevilikte kişinin kendi özünde sorulacağı hatırlatması erenlerimizce hep vurgulanır.

Cem meydanı bu vurgulamanın inananlarca açığa çıktığı meydandır.

Birçok vesileyle belirttiğimiz gibi cem ibadeti başka ibadetlerle kıyaslanmayacak bir ibadettir.

Cem meydanı da bu anlamıyla başka mabetlere benzemez.

Cem meydanı, Hakk'a ibadetin yanı sıra topluma karşıda sorumluluğun hatırlatıldığı ve hatta kişinin kendisine karşıda duygu-düşünce-davranış boyutuyla en doğrusunun oluşmasının önerildiği ve denetlendiği meydandır.

Cemde dara durmayı da bu çerçevede ele almak gerekiyor.

Dara durmak/ dara çekmek; cem meydanında bulunan bir canın topluma, doğaya karşı yaptığı yanlışlardan dolayı rızalığın oluşmaması sonucu gerçekleşir.

Yine bu kişinin kendi bedenine ve canına karşı yaptığı yanlışlardan da dara çekilmesi ve nedenleri ve çözüm yollarının aranması, oluşturulması için yapılır.

Bütün bunlarla beraber dara durmak esas olarak kişinin başı açık, yalın ayak meydana gelip kendi özünü dara çekmesidir.

Yani görünürde razılığın olduğu durumlarda bile, herkes bu kişiden razı olsa dahi kişinin kendi kendisinden razı olmaması ve kendi özünü dara çekip kendisinden bile sakladıklarını cem erenleriyle paylaşması, özeleştiri de bulunması, yanlışlarını ve hatalarını telafi etmesi ve cem erenlerinin himmet ve inayetlerini talep etmesidir.

Kendi özünü dara çekerek, bütün varlığını ortaya koyarak cem meydanında arlanmak, aklaşmak...

Ham ervahlar, yolu biçimsel kabul edenler, ikrarına sadık olmayanlar aynı zamanda bir er meydanı olan cem meydanında özünü dara çekmezler. Özünü dara çekmek er kişinin halidir. İkrar verip ikrarının

gereklerini yerine getirip getirmediğini en başta kendisi olmak üzere cem meydanındaki erenlerce tasdik edilmesidir dara durmak.

Saklayacak, gizleyecek, üstünü örtecek hiçbir yanlışının olmaması demektir. Olsa dahi samimice ve içtenlikte bu er meydanında aklanmak isteğidir. Yanlışını, hatasını, eksikliğini herkesten önce kişinin kendi kendisine ortaya koyması, samimice ve içtenlikle eleştirisini yapması ve daha iyisini, tamamını, doğrusunu yapacağına dair en başta kendisine ve topluma söz vermesidir.

Beri gelip, dile gelip dara durarak hatasını ve yanlışını söyleyerek varsa kırdığı, incittiği, üzdüğü kimse ondan özür dileyerek, hatasını telafi ederek ve bir daha aynı yanlışları yapmayarak dosdoğru yolda yürüyen, özü her dem darda olan canlar gerçek erenler olma yolunda adım adım yürüyor demektir.

Her nefes alışverişte, her yaptığı işte ve söylediği her sözde dardaymışçasına davrananlar bu yolun er yolcularıdır. Bu yolun er yolcularına aşk-ı niyazlar.

Nefs nedir? Nefsi silmek, nefsi bilmek, nefesine sahip olmak, nefsinin denetim altına almak, nefesine eziyet etmek ne manalara gelmektedir?

Nefs/nefis kelimesi/kavramı yirminin üzerinde anlamlara gelmektedir. Burada kastedilen daha çok insanın yeme içmede dahil bir takım ihtiyaçlarının, heva ve heveslerinin, benlik ve egosunun başta insanın kendisi olmak üzere diğer insanlara ve varlıklara yararı-zararı noktasındadır.

Nefs, insanı yaşatan ve geliştiren olmakla beraber aynı zamanda insanı çürüten ve yok edendir de.

Bu sebepten, yolu layıkıyla sürmüş olan erenler çokça nefis konusuna eğilmiş ve nefsin en doğru en ideal şekilde, insana yararı olacak şekilde kullanılması için öneriler getirmiş, yol göstermiş ve çeşitli yöntemler geliştirmişlerdir.

Alevi erenlerinin bize bıraktıklarından yola çıkarsak şunu rahatlıkla görebiliriz: nefis öyle tümünden yok edilmesi gereken, eziyet edilmesi gereken değildir.

Yine nefis başı boş bırakılacak, insanı hepten esir alacak olanda değildir.

Nefs, bilinmesi ve denetim altına alınarak kişiye ve topluma yararı olacak şekilde eğitilip geliştirilmesi gerektir.

Ulu Hünkâr Hacı Bektaş Veli, bunu şu harika vecizeyle dile getirmiştir: “marifet nefsi silmek değil, bilmektir”.

“Nefsimi ıslah edip, dizginleyip denetim altına alıyorum” adı altında nefesine eziyet etmek, insanın kendi varlığını yok saymaya çalışması demektir.

Böyle bir çaba kişinin doğal gereksinimlerini bile hiçe sayması demektir.

Bu da nefesine eziyet ederek başka bir yoldan yok oluş demektir.

Aynı şekilde nefsinin esiri olarak, nefsin dizginlenemez atının peşinde serseri bir şekilde hiçbir kaide ve kural tanımadan koşmakta uçurumlara yuvarlanmaktan başka sonuçlar doğurmuyor.

Bize düşen; nefsimizi silmek, nefsimize eziyet etmek, nefsimizin peşinden uçurumlara sürüklenmek yerine, ayırdın da ve bilincinde olarak nefsimizi bilmemizdir.

Bildiğimiz bir şeyden korkmamıza da veya ona eziyet etmemizde gerek yoktur.

Çünkü bu durumda bilmek, aynı zamanda onunla baş edebilmek demektir. Bilmek, onu denetim altına alıp bize en yararlı şekilde değerlendirmek demektir.

Nefsimizi bilmek, zayıf ve hastalıklı yönleri bilip onlarla mücadele ederken aynı şekilde güçlü ve dirençli tarafları da bilip öne çıkarmak demektir.

Nefs vardır. Nefs insani bir şeydir.

Yok saymak, eziyet etmek, kuralsız şekilde peşinden koşmak yerine, nefsi bilip en yararlı şekilde yönlendirmeliyiz.

Doğru bir tarih bilgisine nasıl ulaşılabilir? Alevilerin/ Aleviliğin tarihi ne zaman, nerede ve kimle başlar? Neden Alevilerin/ Aleviliğin, tarihi hakkında bu kadar çok farklı anlatımlar/ anlayışlar var? Alevilerin/ Aleviliğin çıkış noktası (tarihi) konusunda nasıl bir yöntem izlemeliyiz?

En basit ve genel tanımıyla tarih, “geçmiş toplumların bir bütün halinde (savaşlarını, barışlarını, kültürlerini, medeniyetlerini, ekonomilerini...) neden sonuç ilişkisi bağlamında zaman ve yer belirterek, belgelere dayalı olarak inceleyen bir bilim dalıdır”.

Temel olarak yazılı ve sözlü kaynaklara dayanan tarih, tekrarlanamadığı için deney ve gözlem yöntemi dışındadır.

Bu nokta itibariyle tarih, egemen anlayışların üzerinde her türlü tahrifatı yaptıkları bir alandır.

Egemen anlayış tarih olarak yalnızca kendi doğrularını yazmıştır.

Kendisi dışındakileri yok saymış, yok saymadığı durumlarda da en olumsuz sıfatlarla sayfalarına almıştır.

Bununla anlatmak istediğimiz; bazı kişilerin Alevilerin/ Aleviliğin tarihini ele alırken egemen anlayışın tarihine başvurmalarının yanlış bir yöntem olduğunu vurgulamaktır.

Alevilerin tarihini anlatacaklarsa, bu egemen çevrelerin oluşturduğu tarihsel bilgilere dayanmamalıdır.

Egemenlerin saptırdığı tarihsel bilgi kırıntıları ile Alevileri/ Aleviliği anlatmaya çalışmak abesle iştigal bir durumdur.

İzlenmesi gereken yöntem, esas olarak Alevi ulularının şiirleri, menakıpnameleri ve bunlara bağlı olarak genel dünya tarihi çerçevesinde toplumların gelişim tarihlerine, dinlere, dinler tarihine, dinlerin oluşum sebeplerine, gelişimlerine, nasıl ve nereden geliştiklerine, hangi ihtiyaca cevap verebildiklerine, insanın fizyolojik-biyolojik-ruhsal yapısını inceleyen bilimlerden ve daha başka bilimlerden de yararlanmaktır.

Bunların birçoğu yapılmadığı gibi egemen anlayışın tarihi verileri ile hareket ediliyor.

Böyle olunca da ortaya tutarsız, saçma-sapan bir anlayış çıkıyor.

Bütün bu kafa karışıklığının sebebi izah etmeye çalıştığımız çalışmaların neticesidir.

“Alevilerin/ Aleviliğin tarihi ne zaman, nerede ve kimle başlar?”.

Bu soruya özet olarak şu cevabı verebiliriz: Alevilik bir inançtır.

Bu çerçevede Aleviliğin tarihi “ilk insan” olan Âdem Peygamberle başlar.

Hız. Muhammed ve Hız. Ali ile de zirve noktasına ulaşır.

Bazı art niyetli ve çıkar sahibi kişilerin Alevi tarihi konusunda yaptıkları çalışmalara itibar edilmemelidir.

Bu çalışma ve söylemlerde esas alınan, bir tane doğruya birkaç tane yalan yanlış katıp piyasaya sürmektir.

Bunun içindir ki Alevi tarihini bin yıl önce başlatanlar, Anadolu coğrafyası ile sınırlı tutanlar, Zerdüşt'le başlatanlar, Şamanizm'e dayandıranlar ve daha başka yanıltıcılar var.

Bu söylemlerin ve benzer söylemlerin sahipleri bir tane doğruya birkaç tane yalan yanlış kattıkları için kafalar oldukça karışıyor.

Bu noktada doğruları yalan yanlışlardan ayırabilmeliyiz.

İçinde bir tane doğru var diye hepsini sahiplenmemeliyiz.

Bizlerin anlayışı diğer konularda olduğu gibi bu noktada da nettir.

Alevi tarihi ilk insan olan Âdem peygamberden başlar Hz. Muhammed ve Hz. Ali ile zirve noktasına ulaşır. (Ki bütün inançlar/dinler kendilerinin tarihlerini sembolik olarak ilk insan ile başlatırlar) Hz. Muhammed ve Hz. Ali'den sonra oluşan tarih de öyle bilinmezliklerle dolu bir tarih değildir.

Dolayısıyla olaylara ve olgulara resmi ve art niyetli çıkarıcı çevrelerin yerine Alevi penceresinden bakıldığında her şey apaçık aşikâr bir şekilde orta yerde duruyor.

Hız. Muhammed ve Hız. Ali'den önceki süreç de tarihsel bilgiler, veriler ışığında ve genel manada birçok bilim dalı eşliğinde incelenmelidir.

Bunun için veriler, bilgiler imkanlarda şu an için kısıtlı olabilir.

Ortak insanlık tarihi noktasında Hız. Muhammed ve Hız. Ali'den önce ki zaman diliminin de detaylı bir şekilde objektif olarak aydınlanacağı zamanlar olacaktır.

Tekrar vurgulayalım ki inanç olarak Alevi tarihi, Âdem peygamberle başlar Hız. Muhammed ve Hız. Ali ile zirve noktasına ulaşır, oradan günümüze kadar sayısız erenlerin hizmetiyle gelir.

Köken itibarıyla Alevi olmayan fakat Alevi inancına ilgi duyan insanlara ve genel olarak, “isteyen herkes Alevi olabilir mi, nasıl Alevi olunur” sorularına ne cevaplar verilmesi gerekiyor?

En geniş tanımı ile Alevilik nedir?

Alevilik bir inançtır.

Aleviliği bir ırk olarak algılama ve doğuştan gelen bir özellik olarak tanımlamak kabul edilemez bir tutumdur.

Türk, Alman, Fransız, Arap ve benzer tanımlamalar etnik kimlik için kullanılan tanımlamalardır.

Budist, Katolik, Protestan, Sünni ise dini tanımlamalardır.

Bir insan hem Türk olabilir hem Sünni, Budist, dinsiz, Katolik olabilir.

Bunlar bir birilerinin alternatifi kimlikler değildirler.

Aksine, tamamlayıcı kimliklerdir.

Biri etnik kimlik için kullanılan tanımdır diğeri dini kimlik için.

Aleviliğin bir inanç olduğunu belirttik.

Alevilik doğuştan gelen bir özellik değildir.

Bir insan doğuştan Almandır, Fransız’dır, Kürt’tür, Türk’tür.

Ancak hiç kimse doğuştan Sünni, Budist, Katolik, Protestan değildir.

Alevi anne-babadan doğmak önemlidir.

Ancak belirleyici değildir.

Belirleyici olan insanın inandığı inancı belirlerken, öz iradesidir.

Kişi anne-babasının inancına inanmak zorunda değildir.

Kişi istediği inanca özgür iradesi ile inanabilir.

Bu anlamda kimse doğuştan Alevi, Sünni, Katolik, Budist değildir ve isteyen herkes nasıl Sünni olabiliyorsa Alevi de olabilir.

Altını çizerek tekrar belirtmek gerekir ki isteyen herkes Alevi olabilir.

Kendisini Alevi olarak tanımlayan herkes Alevidir.

Kimsenin “senin annen-baban Alevi değildir, sen Alevi olamazsın” demeye hakkı yoktur.

Alevi anne-babaya sahip olmak, Alevi inancının yaşandığı ve yaşatıldığı bir ailede dünyaya gelmiş olmak, Alevi inancının daha kolay benimsenmesi demektir.

Ancak Alevi ailede doğmamış olmak da Alevi inancının benimsenmeyeceği anlamına gelmez.

Her inançta olduğu gibi Alevi inancının da belli kuralları vardır.

Alevi inancına inanan insanların yükümlülükleri, sorumlulukları vardır.

Alevi inancının ne olduğu, Aleviliğe inananların sorumluluklarının neler olduğu, ibadet anlayışının ne olduğu ve nasıl ibadet edildiğinin daha detaylı bilinmesi için, Alevi olmak isteyenler yakınlarında bulunan bir Dergâha, cemevine başvurmaları.

Ayrıca bu konuda yayınlanmış eserlere müracaat edebilirler.

Şamanizm’in ve Zerdüştlüğün Aleviliğe etkileri var mıdır? Eğer varsa bu etkinlik ne boyuttadır ve günümüzde nasıl bir işleve sahiptir?

Seksenli yılların ortasından itibaren çeşitli ideolojik politik grupların Aleviliğe ve Alevilere ilgisi arttı.

Bu ilgi elbette Alevi toplumunun geleceğini inşa etme, Aleviliğin özünü tanıma gibi bir nedene dayanmıyordu.

Bu ilginin asıl sebebi kendi dar ideolojik-politik çıkarlarına bir zemin hazırlamak, Aleviliği ve Alevileri kendi ideolojik yapıları için bir arka bahçe olarak hazırlamaktı.

İşte soruya kaynaklık eden Şamanizm ve Zerdüştlükte bu nokta da devreye girdi.

Bilindiği gibi Şamanizm eski bir Orta Asya inancıdır.

Yine Zerdüştlük de eski bir Mezopotamya inancıdır.

Her şeyi etnik kimliğe bağlamak, etnik politikalarına bir inançsal dayanak bulmak isteyen akımlar Alevi inancındaki bazı olguları Şamanizm'e ve Zerdüştlüğe bağladılar.

Ve bu yolla Aleviliği Hz. Ali'den, On İki İmamlardan, Ehlibeytten soyutlayarak kendi "etnik dini" yapmak istediler.

Bunun içinde yazılı kaynaklardan yoksun (!), Alevilik Bilincinden yoksun Alevi kitlelerin beynini karıştırdılar.

Bunun sonucunda bazı safdiller ve art niyetli kimseler Aleviliği eşittir Şamanizm veya Zerdüştlük olarak görmeye başladılar.

Olayın özü böyledir.

Yapılan bunca teori, kaynak bulmak, benzerlik aramak bunun içindir.

Elbette Alevi inanç sistemi **kültürel anlamda** eski Orta Asya ve Mezopotamya inançları olan Şamanizm ve Zerdüştlükten bazı öğeler almıştır.

Bu doğaldır da.

Ancak bu kültürel birer motif olan öğeleri bütünlüklü bir inanç olan Aleviliğin esası olarak göstermek art niyetlilikten başka bir şey değildir.

Şamanizm ve Zerdüştlükte bulunan ve günümüz Alevi kültür yapısı içinde birer "kıvrıntı" olarak kabul edilen bazı benzerlikleri Aleviliği farklı yönlerle çekmek için kullanmak haksızlık ötesi bir durumdur.

Bilinmesi gereken; **her inanç diğer inançlardan etkilenmiştir.**

Çoğu kez coğrafya farklılığı, etnik farklılık inancın kültürel yapısına etki etmiştir.

Ancak bu etki hiçbir zaman inancın merkezini etkilememiştir.

Etkilenme alt boyutlarda kalmış ve bu haliyle de bir zenginlik olarak değer kazanmıştır.

Unutulmaması gerekir ki inancın özünü belirleyen olmayıp bazı kültürel kazanımlar olarak varlığını sürdürüyor olması eski inancın kendisi değildir.

Aslında söz konusu Aleviler ve Alevilik olunca çok saçma sorular gündeme gelebiliyor.

Düşününki günümüzde etkin olarak varlığını sürdüren inançların tarihi en fazla birkaç bin yıldır.

Bu inançlara inanan insanlardan kimse çıkıp demiyor ki; “benim atalarım bundan bilmem kaç yıl önce şöyle bir inanca inanıyordu, bende şimdi bu inanca tekrar dönüyorum”.

Ancak bazı “ukala” kişiler diyebiliyor ki; “benim atalarım Şamanist ve Zerdüşt’tü.

Bende şimdi bu inanca inanıyorum, Alevilik bize sonradan dayatılmıştır, ben Alevi değilim” diyebiliyor.

Fakat bir Alman, Fransız, İngiliz bunu demiyor.

Bundan birkaç yüz sene önce Almanların, İngilizlerin, İsveçlilerin ataları da başka inanca inanıyorlardı.

Peki bunlar niye eski inançlarına dönmüyorlar da ukala kişi Aleviliği bırakıp “atalarının inancına” dönüyor?

Alevilerin/Aleviliğin Hititlerden, Luvilerden geldiği iddiası ile alakalı neler söylemek istersiniz?

Hititlerin, Luvilerin Alevi olduğu, Alevilerin bu geçmiş uygarlıkların devam olduğu tezi/iddiası uzunca bir zamandır yüksek sesle dile getiriliyor.

Bu noktada sağlam hiçbir temele dayanmadan, yalan ve yanlış isnatlarla Alevilik gerçek özünden saptırılıp bunlara bağlanılmak isteniliyor.

Hititlerin, Luvilerin dini inanışları ve gelenekleri hakkında tutarlı hiçbir ciddi belge, bilgi yokken, birileri varmış gibi yapıp ve bu uydurdukları yalanları mevcut Alevi inanç ritüelleri ile bir tutuyorlar.

Sanki Hititler, Luviler en ideal ve eşitlik yaşamı yaşıyormuş, en iyi ve mükemmel uygarlıkmuş gibi bir yansıtma ve sunma çabası var.

Oysa Hititler, Luviler her türlü entrikanın olduğu, tapınaklarında insanların kurban edildiği, genç kızların tapınaklarda fahişlik yapmaya zorlandığı, köleciliğin esas ve hâkim olduğu uygarlıklardı.

Bu uygarlıklarla alakalı bütün temel kaynaklarda bu bilgiler yer alıyor.

Bunlar göz ardı ediliyor, bunlar yerine Alevi ritüellerine benzer bir iki tane taş yontma figüründen yola çıkarak Alevilik eşittir Hititler, Luviler algısı ortaya çıkartılıyor.

Yeter ki Alevilik asıl kaynağından, ocak sisteminden, Hakk-Muhammed-Ali inancından, Ehlibeyt kutsallığından arınsın.

Bunun için olmayan kaynaklar üretiliyor, akla ziyan benzetmeler yapılıyor.

Alevilerin Hitit ve Luvilerden geldiği tezinin temeli böyledir.

Yaşanan geleneksel Aleviliği inanç değerlerinden soyutlamak ve temeli olmayan, hayatta hiçbir geçerliliği ve karşılığı olmayan kaç bin yıllık uygarlıklara bağlamak... Bunu yaparken de hiçbir değer tanımadan, hiçbir bilimsel disipline uymadan, olmayan kaynakları varmış gibi göstermek suretiyle, yani sahtekârlık yaparak yapıyorlar.

Bir tane benzerlikle Alevilik Luvilerin, Hititlerin devamı değildir.

Alevilik Hakk-Muhammed Ali yolu ve inancıdır.

İbadeti, ritüelleri, gelenekleri, bayramları, değerleri gizli değil, apaçık ortadadır ve yaşanıyor.

Ne kadar süslü sözlerle iddia edilirse edilsin, ne kadar yalan ve çarpıtma ile sunulursa sunulsun Alevilerin Luvilerle ve Hititlerle bir alakası yoktur.

Köleciliği esas alan, tapınaklarda insan kurban eden, savaş ve ganimet peşinde koşan, genç kızları tapınaklarda fahişliğe zorlayan bir anlayışın Alevilik ile bağlantısı olabilir mi?

Olmadığı içindir bunlar dile getirilmiyor, onun yerine olmayan güzellikler ve değerler bu uygarlıklara mal edilerek ve Alevilikte bu değerleri taşıdığı için Alevilik bunlara bağlanılmak isteniliyor.

Bu gerçekleşirse ne olur?

Yani Alevilerin bir kesimi Luvilerden ve Hititlerden geldiğine inanırlarsa ne olur?

Mevcut Alevilik yaşanmaz ve zamanla yaşanmadığı için Aleviler başka inançlara kayarlar.

Yani Alevilik böylelikle yok olunur.

Amaçlananda budur zaten.

O halde bu tezleri savunanlara karşı geleneksel Aleviliğe inanan, bunu yaşayanların daha bir dikkatli olmaları gerekir.

Kafası karışık olanlarında bir kez daha insan kurban eden, köleciliği esas alan, genç kızları tapınaklarda fahişliğe zorlayan, kendi aralarında iktidar kavgasında her türlü korkunç yöntemle başvuran bir uygarlığa Alevi inancının ne kadar uyup uymadığını sorgulamalarını dilerim.

Kızılbaşlık nedir ve Kızılbaş kimdir? Kızılbaşlık ile Alevilik farklı mıdır?

Her ne kadar bazıları bir yanılgı içine girip Kızılbaşlığı Alevilik içinde bir kol olarak görseler de esasında Kızılbaşlık Aleviliğin ta kendisidir.

Kızılbaş kavramı tarih boyunca ve günümüzde Alevileri aşağılamak, karalamak ve küçük düşürmek için kullanılmıştır.

Alevilerin düşmanları Kızılbaşlığı Alevileri küçük düşürmek maksadıyla kullandıkları oranda Aleviler Kızılbaş kavramına sahip çıktılar.

Kızılbaş kelimesi kızıl başlık takan anlamına geliyor.

Tarihçesi Uhut savaşına kadar uzanır.

Uhut savaşında Hz. Ali, kendisini Hz. Peygambere siper ettiği sırada başından yaralanır.

Bu savaştan sonra Hz. Ali'ye Kızılbaş denmiştir.

Yine Sıffin savaşında Hz. Ali'nin taraftarları başlarına kırmızı başlık takmışlardır.

Alevi devleti olan Safevi ordusunun askerleri de başlarına kızıl başlık takarlardı.

Alevi düşmanları Alevi kavramını kullanmazlar, onun yerine Kızılbaş kavramını kullanırlardı. Bunu Alevileri aşağılamak amacıyla yaparlardı.

Aleviler ise Kızılbaşlığı sahiplenip, kendilerini öyle de ifade ederlerdi.

Sonuç olarak bilinmelidir ki; **Kızılbaşlık Alevi inancı içindeki bir kol veya tarikat değildir. Kızılbaşlık Alevi düşmanlarının Alevileri aşağılamak maksadıyla kullandıkları bir terimdir. Ve Kızılbaşlar bütün Alevilerdir, Kızılbaşlıkta Aleviliktir.**

İnsan-ı Kamil kime denilir?

Dört Kapı Kırk Makam da sonuncu kapı olan Hakikat kapısına ulaşmış ve böylece Hakikati kavramış olan insana İnsan-ı Kâmil denilir.

Bir insanın manevi anlamda ulaşabileceği en üst boyut İnsan-ı Kamil'lik boyutudur. İnsanın gerçek manada insan olduğu, Hakikat sırrına ulaştığı, canlı cansız her şeyin gizemine vakıf olduğu aşamadır

İnsan-ı Kamil'lik. İnsan, aşama aşama giderek ve bütün kapılara ve makamlara ulaşarak İnsan-ı Kâmil olur.

Erenler kimlerdir ve Eren kime denir?

Eren, kendini Hakk yoluna adayan ve bu yolda birçok makamı aşarak bazı sırlara vakıf olan kimseye denir.

Erenler, Hakk sırina vakıf olmuş, İnsan-ı Kâmil mertebesine ulaşmış kişilerdir.

Ancak günlük dilde Erenler kavramı karşıdaki kişiyi yüceltmek, dikkat çekmek, kırıncı olmadan uyarmak içinde kullanılıyor.

Yine bilge, olgun, alim, inançlı kimselere de deniliyor.

Enel Hak ne anlama geliyor?

Enel Hak kavramını ilk olarak Hallac-ı Mansur kullanmıştır ve bu kavramı sık sık tekrarladığı için çok ağır işkenceler altında katledilmiştir.

Enel Hak kavramı Arapça olup kelime manasıyla “ben Hakk’ım, hakikatım, gerçeğim” anlamına geliyor.

Enel Hak; Hakk’la Hakk olmak, insanın kendisini aşması ve Hakk’a yaklaşması, Haklı’a bütünleşmesidir.

Bu manada inancı bir şekiller, biçimler, dogmalar bütünü olarak algılayanlar Enel Hak kavramını da farklı algılamış ve yorumlamışlardır.

Hallacı Mansur ve daha sonraları Seyyid Nesimi'nin şahsında dile getirilen bu anlayışın yeteri kadar anlaşılmadığı ve taşıdığı felsefi derinliğin -biçimsel boyutuyla da olsa- onu sahiplenenler tarafından dahi doğru bir şekilde algılanmadığını görüyoruz.

Hallacı Mansur ve Seyyid Nesimi'yi katledenlerin Enel Hak'kı anlamamalarını ve düşmanlıklarının sebebi bir noktada anlaşılır bir durumdur.

Ancak Hallacı Mansur'u sahipleniyor görünenlerinde Enel Hak'kı yeterince algılamadıklarını görmek kabul edilmemesi gereken bir durumdur.

Umulur ki Hallacı Mansur ve Seyyid Nesimi'nin yolunu sürdürüyor iddiasında olanlar Enel Hak'kın bilincine varırlar.

Tasavvuf nedir? Aleviler için Tasavvuf ne anlama geliyor?

Her grup, akım, hizip... Tasavvufa/sufizme farklı manalar vermişler.

Aleviler için tasavvuf, insana, doğaya ve yaratıcıya gönül gözüyle bakma, dünyayı sevgi temelinde anlamlandırma ve yaşama.

Tasavvuf, inancın özünü anlama ve yaşama halidir.

İnsanın maddi alemden kurtulup Hakk'ta yok olmasını, ikilikten kurtulup birliğe ulaşmasını, Hakk ile Hakk olmasını, O yüce aşk halini yaşamasını öğreten ilmi yol tasavvuftur. A<

levilik tasavvufsuz düşünülemez.

Vahdet-i Vücut ne anlama geliyor?

“Varlığın birliği” anlamına geliyor.

Alemde var olan her şey Allah'ın bir yansıması ve insan “varlığın” bir parçası.

Vahdet-i Vücut fikrini savunup geliştirenler arasında Hallac-ı Mansur, Bayazid Bestami, Yunus Emre, Mevlâna gibi Alevi toplumunca saygı ile anılan değerli önderler vardır.

Vahdet-i Vücut, öyle kısaca anlatılacak bir olgu değildir.

Bu anlamıyla bazı yanlış anlaşılmalarda oluyor.

Önyargılı, dogmatik düşünce/inanç sahipleri olayı derhal farklı boyutlara çekebiliyorlar.

Nitekim Hallac-ı Mansur ve benzer öncülerin başına gelenler ibret vericidir.

Batın-Zahir ne anlama geliyor?

Batın; içsel, giz, sır anlamına geliyor.

Zahir ise görünen, apaçık ortada olan anlamına.

Her şeyin bir önyüzü olduğu gibi bir de arka yüzü vardır, bir görünen tarafı olduğu gibi bir de görünmeyen tarafı vardır.

Görünen taraf zahir, görünmeyen tarafta batındır.

Bu açımdan sonra kavramların inançsal boyutuna da değinelim: eğer kişi tanrısal hakikate ulaşmak istiyorsa kendisini görünen(zahir) ile sınırlamamalıdır.

Görünenlerin yanında bir de görünmeyen(batın) olanı da anlamaya çalışmalıdır.

Sadece görünen, dışsal(zahir) ile kendisini sınırlayanlar hakikat sırrına eremezler.

Zahir ve batın bir bütün olarak ele alınmalıdır.

Tasavvufun birçok boyutun da olduğu gibi, zahir-batın meselesinde de kafalar çoğu zaman karışıyor.

Bu tür, her akıma göre farklı manalar taşıyan kavramları iyi irdelemek gerekiyor.

Böylece doğru anlamlar verilmiş olur.

Duaz nedir? Deyiş nedir?

Duaz, Duazdeh'in kısaltılmış halidir.

Duazdeh Farsça/Kürtçe olup on iki (12) anlamına gelmektedir.

Duaz, cem ayinlerinde söylenen ve On İki İmamların adlarının geçtiği, 12 imamların anlatıldığı, övüldüğü deyişlerdir.

Bu deyişlerde Ayrıca On İki İmamların yanı sıra başta Hz. Peygamber ve Hacı Bektaş Veli olmak üzere Alevi ulularının adları geçmektedir.

Duaz için “deyişler”lerdir tanımını yaptık.

Anlaşılır olması için böyle bir tanım uygundur.

Ancak duaz bir nevi dua olarak da algılandığını biliriz.

Şüphesiz Alevilik ve Aleviler hakkında biraz bilgi sahibi olan kişiler için duaz'ın, nefes'in, türkü'nün, deyiş'in farklı anlamlara sahip olduğu aşikardır.

Fakat günümüz gerçekliği doğrultusunda genel bir tanım olması ve bu tanımın yaygınlaşıp kabul görmesi için Deyiş tanımı en uygun olanıdır.

Deyiş; Aleviliği çağrıştıran her melodinin adıdır.

Türkü, nefes, duaz bunlar da alt adlardır.

Yoz ve yobaz üretimden farklı olunduğunun anlaşılması için deyiş en uygun tanımlımadır.

Mersiye nedir?

Mersiye ağıttır.

Mersiye, Kerbela vakasını işleyen, Ehlibeyte ve On İki İmamlara bağlılığı, sevgiyi dile getiren bir şiir türüdür.

Özellikle Muharrem Ay'ı boyunca söylenen ve Ehlibeyt taraftarlarının olduğu her coğrafyada ve her dilde söylenen ağıtlar bütünüdür mersiye.

Mersiyelerde zalim olana, haksız olana bir öfke var.

Yine mazlum olana, haklı olana bir sevgi ve sempati var.

Mersiyeleri salt ağıt boyutuyla algılamak eksiklik olur.

Mersiyeler bu noktada bilinç taşımasıdır.

Aynı zamanda ne kadar da zaman geçmiş olursa olsun iyyinin unutulmayacağıнын ve kötünün, zalimin her daim lanetleneceğinin göstergeleridir.

Edebi açıdan, Ehlibeyte bağılı olanlar için bir edebi zenginliktir.

Alevilikte şeriat kavramından ne anlaşıyor?

Şeriat denilince bizler için Dört Kapı Kırk Makam öğretisinin ilk kapısı olan şeriat kapısı aklımıza gelir. Bilindiğı gibi Dört Kapı Kırk Makam öğretisi ise bizleri ham ervahlıktan çıkartıp adım adım kemalet ve olgunlaşmaya götüren temel öğretimizdir.

Yani şeriat denilince bizler için bir takım eski geleneklerin inanç sosunu batırılıp topluma ve insanlığa zorla, baskı ve her tür kaba yöntemle dayatılması gelmiyor.

Yine şeriattan bizler, cehennem korkusundan ve cennet ödülünden dolayı bu dünyayı ve yaşamı insanlara cehennem edenleri anlamıyoruz.

Böylesi bir şeriat anlayışıyla bizlerin şeriat anlayışının uzaktan yakından bir ilgisi yoktur.

Alevilikte tarikat kavramından ne anlaşıyor?

Tarikat gidilen yol demektir. Yine Dört Kapı Kırk Makam öğretisinin ikinci kapısıdır.

Bizler için tarikat, bir takım kimselerin bir araya gelip belli bir gruplaşma sağlamaları ve kendilerine has bazı ritüeller oluşturmaları olarak anlaşılmamaktadır.

Böylesi bir tarikat anlayışı ve uygulaması bizlerde yoktur.

Böylesi bir anlayış dar bir çerçevede olduğu için, dışarıya kapalı olduğu için bizlerin ilgisi dışındadır.

Bizler için tarikatın anlamı, Dört Kapı Kırk Makam öğretisinin ikinci aşamasıdır. Yani kemalet yolunda ilerliyor olmanın, bu yolda sağlam adımlarla gidiyor olmanın aşamasıdır.

Bu tanımın dışındaki tanımlamalar ve uygulamalar bizler için bir anlam ifade etmemektedir.

Alevilere göre cihat etmek nedir?

Cihadı yeni topraklar fethetmek, şiddet ve savaşla yeni dindaşlar kazanmak, insanlara zor ve baskı ile kendi inancını dayatmak, kendisi gibi inanmayan ve yaşamayanlara savaş açıp onların mallarına el koymak ve yaşamlarına kastetmek olarak anlamak ve uygulamak bizlerin inancında yoktur.

İnancımızda fetih savaşları, misyonerlik, kendisi gibi olmayanları zorla baskı altına alma ve asimle etmek yoktur.

Bütün bunlar olmadığı için bu anlamıyla bir cihatta yoktur.

Cihat kavramı bizler için insanın kendi nefsinin terbiyesi için kullanılıyor.

Meşru müdafaa bile bizler açısından cihat ile kavramlandırılmıyor.

Bizler için cihat, insanın kendi nefsinin terbiyesi etmesidir.

Alevilerde günah, haram ve helal kavramlarının açıklaması nedir?

Günah:

Ne gerekçe ile olursa olsun, meşru müdafaa dışında insan canına kastetmek en büyük ve en önemli günahdır.

Kul hakkı yemek, insanları sömürmek, haksızlık yapmak, doğayı katledip kirletmek, başkasının hak ve hukukunu hiçe saymak günahdır.

İki insanın kendi arasında yaşadıkları ve rızalığa dayanan hukukları günah değildir.

Çokça böyle görülüyor.

Oysa en büyük günah ne adına olursa olsun; din adına olsun, milliyetçilik veya daha başka düşünceler için olsun insan öldürmek, insan yaşamını hiçe saymak, hak ve hukuk tanımamak; asil günah olandır.

Haram:

Başkasının hakkını hoyratça kendi çıkarı için kullanmak, harcamak, yemek haramın en büyüğüdür.

Haram, bir takım yiyecekler ve içeceklerden ziyade rızalık olmadan başka bir kimsenin hakkını yemektir, hukukunu çiğnemektir.

Birçok davranış ve üslupta bizler için esas olan rızalıktır.

Kul hakkı yememek esastır.

Haramda böyledir.

Haram demek rızalık olmadan yenilen lokmadır, içilen sudur, yürünen yoldur, giyilen elbisedir, söylenen sözdür.

Kendi emeği ve çabası olmadan elde edilen her kazanç haramdır.

Haramı böyle anlamayıp bir takım yiyecekler yemeyerek ve içecekler içmeyerek fakat bunun yerine kul hakkı yiyerek anlayanlar bizden değildir.

Bizlerin anlayışı yemek ve içecekler noktasında değildir.

Başkasının hakkı ve rızalığı noktasındadır.

Helal:

Emek vererek, çaba göstererek, başkasının hak ve hukukuna riayet ederek kazanılmış kazanç helaldir.

Helallik, yaşamın tümünde esasında hak yemeden, rızalığı gözeterek, onurlu ve şerefli bir şekilde yaşamını idame ettirmektir.

Yine haram konusunda olduğu gibi helal olan, hak yemeden kazanılmış tüm varlıklardır.

Yoksa helali bir takım yiyecek ve içeceklere ve yine bazı biçimsel kurallara indirgemek bizlerin inancında asla esas değildir.

Esas olan kul hakkıdır, rızalıktır, çabadır, emektir, hak ve hukuk gözeterek yaşamaktır.

Her türlü haksızlığı yap, sömür, kul hakkını ye, sonra da bazı biçimsel kuralları yerine getir ve ben helal bir şekilde yaşıyorum de...

Bunlar bize uzak şeylerdir.

Böyle bir anlayış bizlerin inancında, geleneğinde, süreğinde yoktur.

Düşkünlük nedir?

Düşkünlük bir ceza sistemidir.

Alevi toplumunun bunca ağır baskı koşullarına rağmen, birliğini koruyarak bu günlere gelmesinde işlevi göz ardı edilemeyecek bir sistemdir.

Cem ibadeti, bilinen klasik ibadet anlayışlarından farklı bir ibadettir. İbadetle beraber toplumsal meselelerinde çözüme kavuştuğu bir, bir araya gelinmedir.

Cem de insan sadece Allah'a ibadet etmekle kalmayıp topluma da hesap vermekle yükümlüdür. Bu anlamda da Alevi inancı diğer bütün inançlardan önemli farklılıklar taşıyor.

Egemen olanların mahkemelerine gitmeyen Aleviler kendi yargı sistemlerini geliştirdiler. Düşkünlükte bu sistemin önemli ayaklarından birisidir.

Öyle ya da böyle bir kişi suç işlemişse bu kişi Dede'nin denetiminde yargılanır. Cem de gerçekleşen bu yargılamaya cem de bulunan herkes oyları, görüşleri ile katılırlar ve böylece ortak bir karara varılır.

Halkın direkt katılımıyla gerçekleşen bir “Halk Mahkemesi’dir” bu. Suçun ağırlığına göre bir ceza verilir. Düşkünlük, verilen cezaların en büyüklerinden birisidir.

Düşkün olan kimse toplumdan dışlanır.

Düşkünlüğü ve dışlanma süresini halk ortak bir karar ile aldığında Alevi toplumunda suç oranı minimum düzeyde kalmıştır. Toplumdan tecrit edilip dışlanmak çok büyük bir ceza olduğundan, o kişiyi başka toplumlarda içine almazlar. Böylece bir çok suç, daha işlenmeden önüne geçilmiş olur.

Düşkünlük kavramı günümüzde daha çok çıkarıcı ve ahlaksız kimseler için kullanılan genel bir kavram şeklini almıştır. Ancak düşkünlüğün çıkış noktası ve asıl anlamı yukarı da izah etmeye çalıştığımız çerçevededir.

Bu genel tanımın dışında biraz daha somut olarak sorarsak; her eşinden ayrılan kişi düşkün müdür?

Aile kurumu inancımızda önemli, değerli ve eğer herhangi bir engel yoksa her insanın hayatında olması gerektir.

Sevgi, aşk, saygı ve anlayış ile oluşmuş bir aile huzurun, mutluluğun, bereketin kaynağıdır.

Düşkünlük inancımızda yapılan hatalar, işlenen suçlar neticesinde uygulanan en ağır yaptırımdır. Düşkün olan kimse toplum dışına itilir ve toplumun uygun görmesi, onaylaması ile tekrardan, belli bir zaman ve yaptırımdan sonra ancak topluma kabul edile bilir.

Evlilikte bir tarafın bariz hatalar yapması, aile sorumluluklarını yerine getirmemesi, asgari düzeyde toplum kurallarına uymayıp ailesini, kendisini ve toplumu zarara sokması, mesela alkol, kumar ve daha benzer olumsuzluklarda bulunması veya eşine layık ve sadık olmaması ve daha başka benzer kötü durumlarda ailenin dağılmasına vesile olmak düşkünlük nedenlerinden birisidir.

Kadın içinde uygulanmakla beraber bu tür bir düşkünlük genelde erkekler için uygulanmıştır. Çünkü böylesi bir durumda yanlış bir davranışın sahibi olan erkek yüzünden yuva dağılmıştır. Çocuklar ve kadın mağdur edilmiştir.

Çocuklarına, eşine, çevresine, kendisine zarar ziyan veren birisini hiçbir şey olmamış gibi toplum içerisinde barındırmak elbette doğru bir davranış değildir.

Bu tür kişilere başta toplumun inanç önderleri olmak üzere tüm toplum dayanışmada bulunur, destek sunar.

Kötü ve yanlıştan dönmesi için telkinde bulunur, yol yordam gösterir. Yani bir ailenin yok olmaması, mağduriyetlerin ortaya çıkmaması için epey çaba ve emek verilir. Bütün bunlara rağmen yine de kişi hatalarında ve yanlışlarında ısrar ederse bu kişi ile tüm irtibat kesilir.

Bu noktada şunu önemle vurgulamak gerekiyor: her eşinden ayrılan otomatik olarak düşkün ilan edilmiyor. Belli bir aşamadan sonra, belli

prosedürden sonra kişi düşkün ilan ediliyor. Yani günümüzde bazı yetersiz bilgi sahibi kimselerin yaptığı gibi her önüne gelen diğer bir kişiyi öyle kolay düşkün ilan edemez. Hele olayın iç yüzünü, tüm aşamaları bilmeyen birisi sırf eşinden ayrıldı diye birisini düşkün ilan edemez.

Ne yazık ki böyle yarım bilgiler sonucu bazı kararlar alınıyor ve bu kararlar doğru olmuyor. Yani aile kurumunun kutsallığı ve önemi esas alınarak ve bundan yola çıkarak eşinden ayrılan herkes düşkün ilan edile biliniyor.

Doğrudur, huzurun ve mutluluğun, saygının ve sevginin, hoşgörü ve anlayışın hâkim olduğu bir aile ortamı kutsal bir ortamdır. Heyhat, ne yazık ki her aile ortamı böyle olmuyor. Olmadığı içinde kavga, gürültü, şiddet, öfke, depresyon ve daha başka olumsuzluklar... Böylesi bir ailede sırf görüntüde bir birliktelik, biçimde bir aile ve evlilik ne kadar doğrudur?

Yani dostlar alışverişte görsün diye veya yuva bozulmasın diye sürdürülen bir evlilik ne kadar kutsaldır?

Bizce böylesi bir ailenin dağılması zoraki yaşatılmasından daha doğrudur. Çünkü tecrübeyle sabittir ki yaşını başını almış kimselerin, her tür destek, telkin ve yardıma rağmen ısrarla yanlışlık yapan kimselerin aile birliklerinin daha doğru bir rotaya girmesi neredeyse imkansızdır.

Kaldı ki erkek egemenlikçi bir dünyada yaşıyor olmamızdan dolayı kadına yönelik şiddet ve cinayetlerin haddi hesabı yoktur. Ve bu tür ailelerde en çok şiddet ve cinayet meydana geliyor.

Şimdi hangi inanç önderi, hangi yol hizmetkârı aile bozulmasın diye bir cinayetin vebalını taşımak ister ki?

Şiddetin, kavganın, mutsuzluğun olduğu bir ailede ısrarla o aileye bir arada kalın demek bir noktada cinayete davetiye çıkarmaktır. Bundan kaçınmak gerekiyor.

Elbette sorunlu ailelere toplum olarak, yol önderi olarak başta telkin olmak üzere her tür yardım yapılmalıdır, destek sunulmalıdır. Bu tür

kimselerin sorunlarının çözümü için yolun kuralları hatırlatılmalı, yolun işleyişine tabi olunmaları istenmeli ve doğru şekilde yaşatılan ailelerin tecrübeleri aktarılmalıdır.

Fakat bazen tüm somut yardım, öneri ve örneklerle rağmen aile içindeki bireyler bir birine zıtllaşıyor, tahammül edemez hale geliyor, en küçük bir doğruyu kabul edemez duruma düşüyorlar.

İşte böylesi durumlarda yapacak bir şey kalmıyor. Böylesi durumlarda ısrarla yuvanızı dağıtmayın demek doğru ve makbul yol değildir.

Böylesi aşamalardan geçmiş olan kimseleri düşkün ilan etmek ve toplum dışına itmek ne kadar doğrudur? Özellikle de bu tür durumlardan mağdur olmuş olan kadınları sırf ayrıldı diye düşkün ilan etmek bizce doğru bir davranış ve tutum değildir.

Düşkünlük  yle bazılarının sandığı ve yapmaya çalıştığı gibi basite alınacak bir yaptırım ve uygulama değildir. Binlerce kez düşünmek ve düşünmekle beraber d ş k n ilan edilecek kişiye d ş k n olmaması için yolun gereği yardım, eğitim ve nasihatte bulunmak gerekiyor. Bütün bu işlemler yapılmadığı gibi işin kolayına kaçarak hemen birisini d ş k n ilan etmenin inanca, topluma ve o kişiye bir yararı yok, aksine oldukça zararı vardır.

D ş k nl k Alevilikte oldukça önemli bir konu, bu önemli bilgilerin ışığında d ş k nl k ve ıslah hakkında daha neler demek istersiniz?

Tekrar belirteyim ki; toplumları bir arada tutan ortak hukukları ve kurallarıdır.

Kuralsızlık ve hukuksuzluk toplumsal kaos ve başıboşluk demektir.

Kurallara uymak, ortak hukuka bağlı kalmak ayırım gözetmeksizin toplumu oluşturan tüm bireyler için geçerlidir.

Yani mevkisi, makamı ve konumu ne olursa olsun, herkes kurallar ve hukuk karşısında aynı konumdadır ve hiç kimse statüsünden veya başka bir durumdan dolayı ayrıcalıklı değildir.

Toplumun birlik, huzur ve düzen içerisinde yaşaması, haksızlığın ve adaletsizliğin oluşmaması için her toplumun kendi özgün şartlarına bağlı ve o toplumsal ge ekliğine uygun hukuku vardır.

Bu manada Alevilerin de ortak bir hukukları ve toplumsal değer ve çıkarları gözetken kuralları vardır.

Günümüzde tam manasıyla uygulanmıyor olsa bile Alevilerin bir Alevi hukukları vardır ve Aleviler tarihlerinde birçok zorluğu bu hukuka bağlı kalarak aşmış ve yine birliklerini bu hukuka bağlı kalarak korumuşlardır.

D ş k nl k, Alevi hukukunun uyguladığı bir ceza ve ıslah yöntemidir.

Tarih boyunca düşkünlük kurumu hem caydırıcılık ve hem de ıslah noktasında hayati işlev görmüş bir kurumdur.

Düşkünlük uygulaması öyle her isteyen kendi kafasına göre bir başkasına uyguladığı bir ceza yöntemi olmayıp, şartları ve uygulanma biçimleri etraflica belirlenmiş olan bir uygulamadır.

Başlıktan da anlaşılacağı gibi düşkünlük cezadan çok ıslah etme ve suçun hiç meydana gelmemesi için önleyici nitelikte olan bir uygulamadır.

Günümüzde düşkünlüğün uygulanması

Evet, tarihte Aleviler ortak bir yaşam oluşturmuşlarsa ve yine bunca zorluğa karşın birliklerini koruyup geliştirmişlerse, bunu tüm Alevilerin uymakla yükümlü oldukları ortak Alevi hukuklarına, kurallarına borçludurlar.

Günümüzde Alevi toplumu hayatın birçok alanında geri bir konumdaysa, Alevilerin birliği yeteri kadar güçlü değilse, birçok yönden Aleviler kuşatma ve baskı altındaysa, bunun en önemli nedenlerinden biriside Alevilerin ortak hukuklarını yitirmeleridir.

Eğer Aleviler ortak hukuklarını koruyabilse, kurallarını uygulayabilseler birçok sorunu açar ve hayatın her alanında daha iyi bir konumda olabilirler.

Düşkünlüğü de bu bağlamda değerlendirmek gerekiyor.

Ortak kural ve değer ortadan kalktığı zaman ve Alevi hukukunun yerini başka bir hukuk aldığı vakit toplumsal çözülüş başlar.

Her kafadan bir ses çıkar, herkes kendi hukukunu uygular, herkes kendi kurallarına göre yargıda bulunur.

Böyle olması durumunda daha ortak değerlerden ve hukuktan bahsedilmez ve toplumsal aidiyet duygusu gerilediği gibi çözülme de başlar.

Bu   z l ş değerlerin yitirilmesi, başkalarının değer ve doğrularının kabul edilmesi demektir.

Bu noktadan sonra daha bir toplumsal varlıktan ve o toplumun değerlerinden, ilkelerinden ve en önemlisi inancından bahsetmek mümkün olmaz.

O inanç ve o inancın tüm doğruları hayatta karşılığı olmayan, toplumsal tabanı bulunmayan bir duruma evrilir.

Bu ise tamamen yok olmak ve tarih sahnesinden çekilmek demektir.

Bunun olmaması için Alevilerin ortak hukuklarını korumaları, geliştirmeleri ve en önemlisi de yerli yerince uygulamaları gerekiyor.

Alevilerin kendi varlıklarını korumaları noktasında bu kaçınılmaz ve zorunludur.

Ortak bir hukukun uygulanması toplumsal birliğin korunması ve gelişmesi demektir.

Ortak hukuk aynı zamanda ceza ve ıslahı da beraberinde getiriyor.

Alevi hukukunda düşkünlüğü öyle herkes kendi kafasına göre uygulayamaz.

Yani kendisi gibi düşünmeyen, kendisi gibi bir yaşamın sahibi olmayan bir Aleviyi bir diğer Alevi öyle düşkün ilan edemez.

Bu noktada zaman zaman çok basite kaçılıyor.

Özellikle Alevilerin bazı inanç önderleri bu yanlış yapıyor ve kendisi gibi olmayan bir başka Aleviyi düşkün ilan edebiliyor.

Bu doğru olmadığı gibi, bu düşkünlüğün hayatta bir karşılığı da yok.

Yani birisini düşkün ilan ediyorsunuz da ne oluyor?

O kişiyi tüm Aleviler (çoğunluk) düşkün kabul etmediği için bu düşkün ilan edenin lehine oluyor ve yine düşkünlük kurumunun veya bir bütün halinde Alevi hukuku ve kurallarının basit hale gelmesine neden oluyor.

Birisi düşkün ilan edilecekse bunun sorgusu, yargısı ve darı vardır.

Pir, rehber, mürşit ve yine toplumsal dar divanı vardır.

Bunların hiç birisinin olmadığı ve sadece bir veya birkaç kimsenin bir araya gelip diğer birisini düşün ilan etmesinin bir değeri ve kıymeti harbiyesi yoktur.

Sözün özü: Aleviliğin var olması ve devam yaşaması için, Alevilerin hayatın her alanında daha iyi bir konumda olmaları için Alevi hukukunun ve kurallarının işletilmesi gerekiyor.

Bu kural ve hukuk öyle kişisel keyfiyete göre değil, inanç değerlerine ve toplumsal çıkara/birliğe göre işletilmelidir.

Düşkünlük de bu noktada bir ceza sisteminden çok ıslah ve caydırıcı bir araç/yöntem olarak devreye girmelidir.

Aleviler tavşan eti yerler mi?

Aleviler tavşan eti yemezler.

Bunun birçok sebebi var.

Ancak asıl sebeplerden bazıları şunlardır; tavşanın adet görmesi ve etinin çok kanlı olup sağlıksız olması; ayrıca tavşan fizyolojik ve biyolojik yapısıyla da ilginçlikler taşıyan bir hayvan olması; (tavşanın kafası kedi kafasına, kulakları eşek kulaklarına, arka ayakları köpek ayaklarına, ön ayakları kedi ayaklarına ve kuyruğu domuz kuyruğına benzemektedir).

Yine bazı iddialara göre tavşan kedi ile çiftleşmektedir.

Bütün bunların dışında önemli bir noktada, tavşanın mesh edilen hayvanlardan olduğu, meshin ise, İslam öncesi bazı insanların veya toplumların yaptıkları günahlardan, hatalardan dolayı Allah tarafından bir ceza olarak cinsiyetlerinin bazı hayvanların (bunlar: fil, ayı, domuz, maymun, yılan balığı, kertenkele, yarasa, lavra, akrep, örümcek ve tavşan) cinsiyetine dönüştürmesidir.

(Bu ceza Hz. Muhammed'in gelmesiyle kaldırılmıştır.)

Bunca sağlıklı ve yenilmesinde sakınca olmayan hayvan (koyun, keçi sığır vb.) varken Alevilere “neden tavşan yemiyorsunuz” diye sorular sormak, dayatmalarda bulunmak düşündürücü olmanın ötesinde art niyetlilikten başka bir şey değildir.

Aleviler domuz eti yerler mi?

Aleviler zorunlu koşullar dışında domuz eti yemezler.

Tavşan ile ilgili açıklama (başta mesh konusu olmak üzere) domuz içinde geçerlidir.

Aleviler abdest alıyorlar mı?

Bize göre abdest demek bedensel temizlik demektir.

Bedensel temizlik ise her insanın uyması gereken temel bir kuraldır.

Abdesti dini bir kuraldan çok bir gereklilik olarak ele alıyoruz.

Her insan evladı temiz olmalı, bedenine bakmalıdır.

Beden canımızın (ruhumuzun) evidir ve o ev temiz olmalıdır.

Bununla beraber abdestte bizler için esas olan dış temizliğin yanı sıra iç temizliğidir, gönül arınmışlığıdır. Duygu ve düşüncenin pir u paklığıdır.

Aleviler neden Yezide lanet okuyorlar?

Yezit, tarihte yaşamış bir kişilikten çok bizler için bütün kötülüklerin sembolüdür. “Yezide lanet olsun” demek, lanet okumak bütün kötülere ve kötülüklere (kendi içimizdeki, benliğimizdeki kötülükte dahil) lanet okumaktır.

Evet, Yezit sıradan zalim bir yönetici olmanın çok çok ötesinde anlamlara sahiptir.

Yezit adeta bizler için –ve aslında tüm insanlık için- şeytanın cismanileşmiş, insan bedenine bürünmüş halidir.

Yezit, inançsal ve toplumsal kötülüğün baş mimarıdır.

Sadece dünyevi ve bir takım maddi haksızlıkların, zalimliklerin değil, aynı zamanda inançsal manada da yanlışlıkların, kötülüklerinde sebebi ve baş sorumlusudur.

Görüldüğü gibi Yezide lanet ediyor olmamızın birden fazla ve önemlice nedeni var.

Tarihten günümüze kadar sayısız zalim, gaddar yönetici bin bir hileyle iktidar olup kendi dar zümreleri dışındaki herkesi ezip baskı altına almışlardır.

Yezit de bu yöneticilerden olmakla beraber tüm bu diktatörleri geride bırakan özelliklere sahip birisidir.

Yezit, zalimlik ve gaddarlıkta sınır tanımamak ile beraber Ehlibeytin nazlı çiçeği Hz. Hüseyin'i katletmiş ve böylece Hakk mesajının doğru yansıtılmasına engel olmak istemiştir.

Ve yine Yezit Hak inancının yerine kendi şeytani inancını ikame etmek istemiş ve bunda epeyce başarılıda olmuştur.

Günümüz dünyasına baktığımızda bu gerçeği daha iyi fark edebiliyoruz.

Yezidin getirmiş olduğu şeytani inanç “Hakk inancı” diye varlığını sürdürüyor ve bu haliyle de sadece Ehlibeyt bendelerinin değil, tüm insanlığın başına bela olmaya devam ediyor.

Adeta şu an yer yüzündeki tüm olumsuzlukların ana nedeni konumundadır bu Yezidin Hakk inancı yerine koymuş olduğu şeytani ve hatta birçok boyutuyla şeytanı dahi geride bırakan sistemi.

Yezide lanet etmeye, lanet okumaya devam edeceğiz.

Biliyoruz ki Yezide lanet okumak, Yezit şahsında sembolleşen cümle kötülöklere, haksızlıklara, kalleşliklere lanet okumaktır.

Kötölöklere lanet okumak, doğru olanı yapmaya çalışmak, doğru olandan yana olmak demektir.

Yine Yezide lanet okumak inançsal anlamda Yezidin getirmiş olduğu ve kabul ettirmiş olduğu Hakk inancı diye yutturulan şeytani inanca karşı gelmek ve bu inanç adına dayatılan yanlışlıklara da dur demektir.

O halde bir kez daha; lanet olsun Yezide, Yezit anlayışında ve inancında olup insana ve insanlığa kötölük yapanlara.

Alevilerde türbe ziyaretinin anlamı ve önemi nedir?

Türbeleri ziyaret etmek, orada bir araya gelip dua ve ibadet etmek, lokmaları paylaşmak, toplumsal sorunlar hakkında sohbetler etmek, inançsal değerler noktasında hasbıhal etmek önemli ve değerli bir geleneğimizdir.

Bu önemli geleneğin yaşatılması gerekiyor.

Türbelerimizi ziyaret etmek, orada dua ve ibadet etmek bazılarınca Allah şirk koşmak olarak anlaşıyor.

Allah'a şirk koşmak demek, Allah'tan başka ilah edinmek demektir. Oysa türbe ziyareti ve onunla beraber yapılan dualar, edilen ibadetler direkt olarak Allah'a yapılan ibadet ve dualardır.

Bunun neresi şirk peki?

Türbelerde mezarları bulunan ve veliler, erenler, evliyalar olarak adlandırdığımız şahsiyetler, insana ve topluma hizmet etmiş değerli şahsiyetlerdir.

Bu zatların naaşlarının orada olup olmaması bizler için o kadar önem taşımıyor.

Bizler için bu türbeler o zatların makamıdırlar.

Bunun yanı sıra yani hem bu ulu şahsiyetlerin makamı olmasının yanı sıra bu türbeler bizler için sadece mezarlık işlevi görmüyorlar.

Bunlar aynı zamanda kompleks bir yapı olarak içerisinde türbeyi de barındıran fakat aynı zamanda daha geniş bir kompleks olan dergahlardır.

Yani ulu zatların makamı, türbesi olmasının yanı sıra dergâh olarak da işlevi olan mekanlardır.

Bilindiği gibi dergahlarımızda esas itibarıyla insana maddi ve manevi olarak hizmet sunan kurumlardır.

Dervişlerin eğitim gördüğü, açların ve fakirlerin doyduğu, yaşama ve dünyaya dair gerçeklerin konuşulduğu ve tartışıldığı kurumlardır.

Böyle bir kuruma yani dergâha gelmek, ziyarette bulunmak, sohbet ve ibadet etmek; aynı doğruları ve inancı paylaşanlar için en doğal davranış değil midir?

İçinde türbenin de olduğu bu dergahlara gitmek, orada dua etmek Allah şirk koşmak değildir.

Orada yatan, topluma ve insanlığa hizmeti olan ulu zatları yad etmek, anmak, onların değer ve doğrularının takipçisi olmak, onları Allah yerine koymak değildir.

Böyle bir akılsızlığı, saçmalığı hangi normal insan yapar ki?

Yine dergahlarımızda bulunan bazı ağaçlara bez bağlamak, dilekte bulunmak sanki o ağaçtan dilek dileniyormuş gibi bir mantıksızlığa götürüyor bazı çok bilmiş din bilginlerini.

Bir balta darbesi ile yer ile yeksan olan bir ağaç nasıl istek ve dilekleri karşılar ki?

Bu ağaçtan dilek dilenildiğini düşünenlerin akıl seviyeleri gerçekten merak konusudur.

Biz Aleviler dergahlarımızda ve ziyaretlerimizde bulunan ağaçlara bez bağlayarak ağaçtan dilek dilemiyoruz.

Bizler dileğimizi yalnızca Allah'tan dileriz.

Ağaçlara bez bağlamak bizler için bir gelenektir ve ağacın kendisinden dilek dilenmiyor.

Allah'tan dileklerimizi diliyoruz.

Bu inanç ve anlayışla dergahlarımızı ve türbeleri ziyaret etmeye, geleneklerimizi yaşatmaya devam etmeliyiz.

Dedelik nedir, Dedenin görevleri nelerdir?

Dede, Alevi toplumunun inançsal önderidir.

Dedelik ise kendine has bir is yapısı/hiyerarşisi bulunan bir kurumdur.

Her Alevinin bir dedesi vardır.

Her dedenin de bir dedesi (mürşidi) vardır.

Talibin davranışlarından (inanç anlamında) dede sorumludur.

Dede talipleri eğiten, yol gösterendir.

Dede taliplerin bütün düşünsel, manevi sorunlarına çözüm, sorularına cevap getiren kişidir.

Dedelik kurumunun kendisine özgü bir yapılanması var.

Bu yapılanma (mürşit-rehber bağlamında) gereği her dede aynı zamanda başka bir dedenin talibidir.

Nasıl ki talip bir yanlışa düştüğünde ya da hata yaptığında dedesine sığmıyorsa, aynı şekilde dede de talibi olduğu dedesine (mürşidine) sığıyor.

Böylece mükemmel bir denetim mekanizması kurulmuş oluyor. Bu mekanizma halkalar misali birbirine bağlı.

Yani bir dedenin görevini layıkıyla yapıp yapmadığını mürşidi tarafından denetlenir.

Herkes Dede olabilir mi?

Dedelik kurumu asırlardan beri var olmuş bir kurumdur.

Çok zorlu koşullarda ağır baskılar görmüştür dedeler.

Buna rağmen Alevi inancını bugüne değin gelmesini sağlamışlardır.

Bu misyonlarını geliştirerek günümüzde de sürdürmekle yükümlüdürler.

Gelelim cevaba: İsteyen herkes dede olamaz.

Öz manasıyla dede olmak için “Evladı Resul” olmak gerekiyor.

Yani soyunun Hz. Muhammed ve Hz. Ali’den olması gerekiyor.

Ancak hemen belirtelim ki Alevi inancında yol, yolu kuranında üstündedir.

Eğer bir bölgede Evladı Resulden bir dede yoksa ve durum zamanla Yolun bozulmasına sebebiyet verecekse durum değişiyor.

Bu manada gerekli bilgi birikimine, yolun edebine, ahlakına uygun olan bir kişi “Dergâhtan/Ocaktan/Pirden” icazet almak şartıyla “dedelik” yapabilir.

Nitekim tarihte böylesi durumlar çok olmuştur.

Evladı resulden olmayan birçok kişi dergâhtan/Pirden gerekli eğitimi aldıktan sonra dedelik yapabilmışlardır.

Bu nokta Alevi inanç önderlerinin sorumluluklarına dair neler söylemek istersiniz?

Alevilik inancı korkunç baskı ve katliamlardan kurtulup günümüze kadar geldi. İnancımızın ağır baskılardan, korkunç katliamlardan kurtulup günümüze kadar gelmesinde inanç önderlerimizin hayati derecede etkileri, katkıları vardır.

İnanç önderlerimizin ödün vermez, aman dilemez duruşları, her şart ve koşul altında ikrarlarına bağlı kalarak yolu sürdürmüş olmaları, ne pahasına olursa olsun değerlerimizi savunmaları, yolumuzun gelecek kuşaklarca da sürdürülmesi için zulmü hiçe sayarak mücadele etmeleri neticesinde bizler hala Aleviyiz.

Bu anlamıyla inanç önderlerimizin yürütmüş oldukları olağanüstü mücadeleleri önünde günümüz yol sürenleri, talipleri olarak saygıyla eğiliyor ve onlardan, onların yola ve değerlere bağlılığından feyiz alarak daha bir aşk ile yolumuza hizmet etmeye çalışıyoruz.

Taliplere, yolu sürmeye çalışan, bu yolun öngördüğü kurallarla yaşamını idame ettirmeye çalışanlara göre inanç önderlerimizin yükleri daha ağır, sorumlulukları daha büyüktür.

Onlar adeta ateşten gömlek giymişlerdir.

İnanç önderlerimizin yapacakları en küçük bir olumsuzluk, hata, yanlış tüm toplumumuza, tüm değerlerimize, tüm tarihimize mal edilir.

İnanç önderlerimizin sorumlulukları çok ağırdır.

İnanç önderlerimiz, durmadan Alevilerin açıklarını arayan, bizleri asimle etmek, yer yüzünde yok etmek isteyenlere karşı Alevi toplumunu inançsal anlamda geliştirmek ve bu inancımızın gelecek nesillerde yaşaması için, dünya döndükçe var olabilmesi için ne gerekirse yapmakla yükümlüdürler.

Ancak ne yazık ki hem değişen çağ hem karşıtlarımızın amansız baskıları hem içimizdeki yol yezitlerinin zararları neticesinde birçok inanç önderimiz yeteri derecede donanımlı ve birikimli değil.

İnanç önderlerimiz, inancımızın özünü, insana ve yaşama, doğaya ve kâinata dair temel doğru ve değerlerini dahi bazen yeteri derecede anlaşılır ve kanıtlanır bir tarzda ifade etmede yetersiz kalıyorlar.

Dinler tarihi, toplumsal gelişim, inancımızın tarihi ve inancımızın temeli, inancın insan için gerekliliği, başta cem ibadeti olmak üzere temel ibadetlerimiz anlamı ve ifa edilmesi, ibadetlerdeki asıl amacı ve daha benzer birçok temel noktada yeteri kadar ifade, pratikleştirme yetkinliğinde değiller inanç önderlerimiz.

Bu yetersizliklerin elbette anlaşılır sebepleri vardır.

Ancak yine şunu biliyoruz ki hiçbir gerekçenin arkasına saklanmaya gerek yok, inancımızın özü ve toplumumuzun tarihi bizlere kendimizi geliştirmemiz ve her anlamda yetkinleştirmemiz için önemli kaynaklar arz ediyor.

İnanç önderlerimiz belli bir bilinçlenme, eğitim, öğrenim ve bunlarla beraber pratik olarak ibadet görevini yerine getirirlerse, belli noktalarda tefekkür ve yoğunlaşma gerçekleştirip inancımızın temel noktalarını özümseyip içselleştirirlerse çok daha verimli noktalarda olurlar.

Burada dikkat edilmesi gereken nokta salt bir eğitim, öğrenim süreci değildir.

Bununla beraber başta cem ibadeti olmak üzere ibadetlerimizin yerine getirilmesi ve inancımızın temeli olan Dört Kapı Kırk Makam öğretisini de olabildiğince pratikleştirilmesidir.

Yola hizmet etme aşkı, tutarlılığı olmalı ve tutarlılık ikrar ile mühürlenmelidir.

Tarih boyunca bu yola hizmet etmiş olan nice yiğitlerin, güzel canların, kâmil insanların değerleriyle donanmalı, onların devamı olduğunun bilinciyle onların oluşturmuş olduğu zincirin bir halkası olarak toplumumuzun şahsında tüm yer yüzüne, bütün varlığa güzellikler sunulmalıdır.

Bu mümkündür.

Kendini Alevilik değerleriyle donatmak, yaşama Alevilik penceresinden bakıp o pencereden yaşamı anlamlandırmak mümkündür.

Şu an için yetersizliklerimiz, eksikliklerimiz olabilir.

Ve yine karşıtlarımız oluşturmuş oldukları muazzam eğitim faaliyetleriyle kendilerini başta teoloji olmak üzere birçok alanda inanç önderlerimizden önde görebilirler.

Bütün bu dezavantajlara karşın bizler yine de az çok ilgili ve tutarlı olup verdiğimiz ikrarın gereklerini yerine getirirsek inanıyorum ki tahmin edilenden kısa bir sürede çok merhale kat edebilir ve bu çok bilmişleri başta inançsal alan olmak üzere birçok konuda geride bırakabiliriz.

Çünkü bizlerin sağlam bir inançsal özü var.

Çoğu kez farkında olmasak da yeteri kadar ayırdın da olmasak da inançsal birikimimiz çok çok derin, nitelikli, boyutlu ve yaşamın tüm alanlarını kapsayacak şekildedir.

Eğer öyle olmasaydı, yani inancımızın temeli sağlam ve tutarlı olmasaydı, yani yolumuz Hakk yolu, inancımız hakikat inancı olmasaydı bunca baskı ve zulüm karşısında şimdiye değin yok olup giderdi.

Oysa biz yok olmadık, en amansız baskı ve zulümlere inancımızın doğruluğu sayesinde göğüs gerdik.

Alevilik inancı Hakk inancıdır ve Alevilik yolu hakikat yoludur.

Bu yol insanı anlama, mutluluğa, kurtuluşa, selamete, kardeşliğe, barışa, huzura götürür.

Bu yola hizmet etmek, gerçeklere hizmet etmektir.

Hakk'ın gerçeğine.

O halde bu yolun inanç önderlerinin bu bilinç ve anlayışla yola yaklaşmaları gerekiyor. Asla ama asla yolumuzu, değerlerimizi,

doğrularımızı hafife almamaları, kesinlikle basit çıkarların ve yol dışı anlayışların çemberine girmemeleri gerekiyor.

Her daim özlerine sadık kalmaları ve gelmiş oldukları o soylu geleneğin onlara harikulade güzellikler sunduğunun farkında olmaları gerekiyor.

İnsanlığın yüz akı olan o geleneği güncel bazı politik söylemlere, bir takım gerçek dışı ideolojilere kurban etmemeleri gerekiyor.

İnanç önderlerimiz gerçek anlamda var olmak, büyümek, anlamlı bir yaşam sahibi olmak istiyorlarsa, gerçek yol ereni olmak istiyorlarsa yapmaları gereken inanca tutkuyla sarılmaları ve gereklerini yaşamlarında yerine getirmeleridir.

Gerisi de kendiliğinden gelir.

Yolu aşk ile süren, sürdüren gerçek yol erenlerine aşk-ı niyazlar.

Kerbela Olayının Aleviler için önemi nedir ve Kerbela Olayı nasıl gelişti?

Kerbela olayı aradan asırlar da geçse unutulmayacak kadar derin, anlamlı, öğreticidir.

Kerbela, iyi ile kötünün, zalim ile mazlunun, lanetli ile kutsalın, karanlık ile aydınlığın hesaplaşmasıdır.

İmam Hüseyin burada kutsallığı, mazlumu, aydınlığı temsil etmektedir.

Kerbela olayının kökeni Hz. Peygamberin veda hacı'na* ve yazılmayan vasiyetine kadar gider.

Bilindiği gibi Hz. Muhammed peygamberliğini açıkladıktan sonra İslamiyet hızla gelişti.

Bu gelişme Mekke'li müşrikleri telaşlandırdı.

Onlar Hz. Muhammed'e olmadık engeller çıkardılar.

Hız. Muhammed bütün bu engelleri aştı.

Hız. Muhammed bütün bu müşriklerin, putperestlerin çıkardığı sorunlar ve engellerle mücadelede en büyük yardımını Hız. Ali'den görüyordu.

Hız. Ali Peygamberin yanında eğitim almış, İslamiyet'i ilk kabul etmiş (erkek kişi) ve aynı zamanda Peygamberin kızı Hız. Fatma ile evlenerek Peygamberin soyunun sürdürücüsü olmuştur.

Hız. Ali Kuran'da geçen ve onlarca hadiste geçen Ehlibeyt 'tendir.

Ehlibeyt Hız. Muhammed'in ailesi demektir.

Ehlibeyt Hız. Muhammed, Hız. Ali, Hız. Fatma, Hız. Hasan ve Hız. Hüseyin'den oluşmaktadır.

Hız. Muhammed'in Medine'ye hicretinden sonra İslam dini gelişmeye devam etti.

O kadar gelişti ki, Mekke'li putperestler bile Müslüman oldular.

İşte bu putperestlerin içinde Mekke'nin en zengin kişilerinden biri olan Ebu Süfyan da vardı.

Ebu Süfyan ve benzerleri İşlam'a ve Peygambere inandıkları için Müslüman olmadılar.

Onlar gelişen İşlamiyet'in maddi değerlerine sahip olmak için Müslüman oluyorlardı.

Hız. Muhammed bütün bunları görüyor ve ona göre de önlem alıyordu.

Hız. Muhammed çok açık bir şekilde kendisinden sonra Müslümanların önderinin (Halifesinin) Hız. Ali olması gerektiğini beyan etmiştir.

Ama bütün bunlar hiçe sayıldı.

Hız. Muhammed'in vefatından sonra bu eskinin putperest, müşrik bezirganları bir ara geçiş dönemi hazırladılar.

Bu dönemde sırasıyla Ebubekir, Ömer ve Osman halife oldular.

Daha sonraki dönemde ise Hız. Ali halife oldu.

Hız. Ali'nin halifeliği daha baştan engellenmiş ve onun aşağılanması, yiğitliğinin, fedakârlığının basitleştirilmesi sağlanmıştı.

Hız. Ali bütün bu oyunlara karşı doğru bildiği Hakk yolundan şaşmamış, dünya malına, paraya pula tamah göstermemişti.

Hız. Ali kendisine yapılan onca haksızlığa karşın sabır göstermiş, İşlam toplumunun içine nifak sokulmasın diye, kan dökölmesin diye insanları doğruluğa davetini sürdürmüştür.

Ama ne yazık ki, Hız. Ali'nin bütün bu çabalarına karşın dünya malına tamah gösterenler, gözünü iktidar hırısı bürümüş olanlar bunu anlamıyordu.

Nitekim Ebu Süfyan oğlu Muaviye yaptığı bin bir dalavere ve haksızlıkla kendisini halife ilân ediyordu.

İşlamiyet'i bir iktidar aracı olarak görüyordu.

Muaviye, hilafeti de babadan oğula geçecek bir kurum olarak şekillendiriyordu.

Muaviye dönemindeki Emevi saltanatı iktidarlarına hizmet edecek bütün din dışı gelenekleri, töreleri, adetleri din adına kurallaştırıyor, kurumlaştırıyor.

Ama Muaviye acımasız ve hilebazın tekiydi.

Hız. Ali ve Ehlibeyt var gücüyle bütün olumsuzlukları gidermeye çalışıyor, insanları gerçeğe davete devam ediyorlardı.

Hız. Ali şehit ediliyor, ardından ikinci imam Hasan zehirlettilerek şehit ediliyordu.

Bu arada Muaviye ölüyor, yerine oğlu Yezid geçiyordu.

Yezid kendi iktidarı için İmam Hüseyin'i tehlikeli görüyordu.

Çünkü İmam Hüseyin Ehlibeyttendir.

Yani Hız. Peygamberin torunu, Hız. Ali'nin oğluydu.

O, doğruluğun, hakkın, adaletin, gerçeklerin yılmaz savunucusuydu.

Bu arada Emevi saraylarında din dışı ne varsa din adına meşru gösteriliyordu.

Halk isyan ediyor ama Emevilerin kurduğu askeri teşkilat halka göz açtırmıyordu.

İşte Küfe halkı da baskılardan bıkmıştı.

Küfeliler her gün İmam Hüseyin'e davet üstüne davet gönderip, kendisini halife olarak kabul ettiklerini belirtiyorlardı.

İmam Hüseyin engin öngörüsüyle Küfelilerin ihanet edebileceklerini biliyor buna karşın kendi sorumluluğunun gereğini yerine getireceğini söylüyordu.

Ve İmam Hüseyin yakın aile çevresi ile Küfe'ye varmak için yola çıkıyordu.

Emevi saltanatının sürdürücüsü lanetli Yezid bu durumu haber alıyor ve önüne engeller çıkarıyor, onu öldürmek için planlar kuruyordu.

Yezid ve taraftarları Küfelilerden, Hz. Hüseyin taraftarlarını baskı altına aldılar.

Bazılarını ise rüşvetle ve çeşitli vaatlerle İmam Hüseyin'den bağlılıklarını vazgeçirdiler.

İmam Hüseyin'in ailesi ve dostları yaklaşık 70 kişiden oluşuyordu.

Buna karşın Yezid'in ordusu ise binlerce kişiden.

Yezid'in komutanları, İmam Hüseyin'e Yezid'e biat etmesini ve böylelikle onu bırakacaklarını söylediler.

İmam Hüseyin asla zalime biat etmeyeceğini, boyun eğmeyeceğini ve gerekirse bunun için şehit olacağını defalarca tekrarladı.

İmam Hüseyin dediği gibi yaptı ve Yezid'e biat etmeyerek, onurlu bir şekilde direnerek şehit düştü.

Kerbela olayı İslam'da safları netleştirmiştir.

Zalime asla biat edilmeyeceğini göstermiştir.

Alevilik inancında Kerbela olayı büyük bir öneme haizdir.

Aleviler dünyanın neresinde olurlarsa olsunlar, adları ne olursa olsunlar, Hz. Hüseyin'e bağlıdırlar.

Onun için oruç tutarlar, yas tutarlar. Onun çektiği acıları bir nebze de olsa hissetmek için çile çekerler.

Aleviler sadece yas tutarak İmam Hüseyin'i anmazlar. Aynı zamanda ondan her defasından bir şeyler öğrenirler.

Dünya döndükçe Kerbela unutulmayacak.

* Burada kullanılan kavramlar genelin kullandığı kavramlar olduğu için ve böylece daha anlaşılır olduğu için kullanılmıştır, nitekim Alevi literatürüne hâkim olanlar bilir ki misal hilafet yerine imamet kavramı kullanılır. Bu diğer birçok kavram ve terim içinde geçerlidir.

“Kerbela unutulmamalı diyorsunuz”. Fakat birçok çevre “Kerbela tarihte kaldı ve unutulmalı artık” diyor. Neler söylemek istersiniz bununla alakalı olarak?

Kerbela'dan binlerce kilometre ötede ve ondört asır uzakta, serin bir kış mevsimi başlangıcı akşamında Kerbela Yalnızının yolunu sürmeye, izini takip etmeye çalışanlardan biri olarak acılara ve yenilgilere gark olmuş şekilde Kerbela Yalnızını anıyor, Onu ve onun yolunda gidenlere selam ediyor, ona kastedenlere ve aynı zihniyete sahip olanlara ise lanetler ediyorum.

Aradan asırlar geçmiş, binlerce kilometre uzaklara düşmüşüz, farklı iklim ve farklı kültür ortamındayız.

Buna rağmen Kerbela lanetlilerinin hedefi olmaya devam ediyoruz.

Onlar hala hayatımıza yön vermeye, biçimlendirmeye devam ediyorlar.

Bu da beraberinde acı, yenilgi, keder getiriyor.

Öfkeden kenetlenmiş ve açılmayan yumruk, hırstan dudağı kanatma ve yaralı bilinci daha da onulmaz hale getirmeyi getiriyor.

Değişen bir şey yok aslında.

Ondört asır geçmiş, binlerce kilometre uzaklara savrulmuşuz, adını dahi bilmediğimiz coğrafyalarda yaşayan halklarla kardeş olmuş, dillerini öğrenmişiz; medeniyet gelişmiş insanlık yol almış, teknoloji akıl almaz boyutta... yinede değişen bir şey yok aslında.

Hala ağlamaya devam ediyor Kerbelanın yetim çocukları, anaların figanları, başta Zeynep ana olmak üzere semayı yarmaya devam ediyor.

Değişen bir şey yok.

Hız. Hüseyin'in kesilen başından kan akmaya devam ediyor.

Celal Abbas ok yemeye devam ediyor.

Ali Asker'in boğazına saplanan ok yerli yerinde duruyor.

Değişen bir şey yok.

Çünkü Yezit ve Emevi anlayışı ve zihniyeti hakimiyetini kurmuş, kurumlaştırmış ve kalıcı hale getirmiş.

Görüntüde kimse Yezidin yolundayız demiyor.

Ancak söylem fark olsa dahi eylemler yezitçe yapılıyor.

Onun içindir ki çağımızın yol sürenleri bundan öncekiler gibi matem tutmaya devam ediyorlar.

Biliyorlar ki değişen coğrafyaların, geçilen asırların, medeniyetin, insanlığın, demokratiğin, mertliğin bu zihniyet açısından bir anlamı, önemi, değeri yok.

Hep böyle sürmeyecek elbette.

Mehdi –sahibi zaman- elbette zuhura gelecek, yer yüzü gerçek anlamıyla adaletli olacaktır.

Kısa çöp-uzun çöp hesabı yapılacak, ak ile kara birbirinden ayrılacaktır.

Bu inançtır, bu bilinçtir hala bizleri yaşatan.

Bu inanç ve bilinç bizleri yaşatmaya devam edecek.

Eğer olmasaydı bu inancımız bunca acı ve yenilgi karşısında ruhumuz bir yana bedenimiz bir an bile dayanmazdı.

Kerbela çölünün Yalnızı gibi başımızı sonsuz gökyüzüne kaldırıp sonsuzluğu ve sınırsızlığı bir kez daha yaşayarak başta içimizdeki yezit olmak üzere cümle yezitlerin üzerine yürüelim.

Görelim bakalım ne olacak.

Tevella Teberra ne anlama geliyor?

Tevella= dostluk kurma, dost olma anlamına geliyor.

Teberra= uzak durmak anlamına geliyor.

Aleviler arasında Tevella ve Teberra'nin manası ise Ehlibeytin dostlarına dost, düşmanlarına düşman olmak anlamına geliyor.

Ancak tarihsel süreç içerisinde Tevella Teberra'nin anlamı daha önemli hale gelmiştir.

Tevella Teberra iyiden, güzelden, haktan, haklıdan yana olmak; zalime, sömürücüye, haksıza, riyakara da karşı olmak anlamına geliyor.

Bu anlamıyla bir duruşu, tavrı sembolize ediyor.

Ehlibeytin şahsında bir bütün halinde doğrulardan taraf olmayı, haksıza karşı olmayı temsil ediyor.

Bazı dar görüşlü kimseler Tevella Teberra'nin taşıdığı anlamı, sembolize ettiği değerleri dar bir çerçevede ele alıyor.

Olayın özü ise öyle sanıldığı gibi dar bir çerçevede değildir.

Özde bir duruş, tavır vardır.

Ve bu duruş Ehlibeytin şahsında bütünsel bir manaya sahip olup mekân ve zamanla sınırlı değildir.

Yer yüzünde haksızlık olduğu müddetçe ve doğruları hâkim kılma ideali olduğu müddetçe Tevella Teberra da olacaktır.

Bektaşilik nedir? Bektaşiler kimlerdir? Bektaşilik Alevilik farklı anlayışlar/inançlar mıdır?

Hacı Bektaş Veli adına kurulan, Hz. Ali ve On İki İmam sevgisine dayanan Anadolu ve Balkanlarda yayılan günümüzde de varlığını sürdüren önemli bir Alevi tarikatıdır/örgütlenmesidir.

Bektaşiliğin doğuşu 1240 yılına dayanır.

Babailer isyanının bastırılmasından sonra Baba İshak'ın halifesi olan Hacı Bektaş Veli etrafında toplananlar Hz. Muhammed'i mürşit, Hz. Ali'yi rehber, Hacı Bektaş Veli'yi de pir olarak kabul ettiler.

Bektaşilik genel anlamda Alevi inancını oluşturan Hz. Ali, On İki İmamları esas almasının dışında eski Türk kültürünü ve Anadolu inançlarının bazı kültürel olumluluklarını da alarak gelişmesini tamamladı.

Bektaşiliği kurumlaştıran kişi Balım Sultan'dır.

Bektaşilik idare bakımından iki kola ayrılır.

Babaganlar ve Çelebiler.

Babaganlar kendilerinin Hacı Bektaş'ın "yol evladı" olduklarını belirtirler.

Babaganlar daha çok kentlerde örgütlendiler.

Çelebiler kendilerini Hacı Bektaş'ın "bel evladı" olduklarını belirtirler.

Çelebiler daha çok kırsal alanda örgütlendiler.

Bütün bu çelişkilere rağmen Bektaşilik gelişmesini sürdürdü.

Osmanlı ordusunun özel birlikleri olan Yeniçerilerin tamamına yakını Bektaşî'ydi.

Padişah II.Mahmud Yeniçeri ocağını kaldırırken Bektaşiliği de yasaklamayı ihmal etmedi (1826).

Bektaşilik günümüzde Alevi inancının en önemli öğesi niteliğindedir.

Birçok Bektaşî kuralı Alevi inancı içinde kabul görmüştür.

Hacı Bektaşî Veli'nin Türbesi de bulunan Nevşehir ilinin Hacıbektaş ilçesi bu anlamda sadece Bektaşiler için değil, bütün Aleviler için önemli bir merkez konumundadır.

Rahatlıkla diyebilirizki; Bektaşilik Alevilik bir bütündür.

Alevilerde resim sanatını ve bu bağlamda temsili resimleri nasıl anlamak gerekiyor?

Resim sanatı, birçok sanat dalı gibi özel ve değerli bir alandır. Klasik softa yaklaşımlara karşın biz Aleviler bu alanı elimizden geldiğince, imkanlarımız el verdiğince kullanmaya ve geliştirmeye çalışmışız.

Bunu biraz açmak gerekiyor.

Tüm Alevi cemevlerinde, dergahlarında, derneklerinde ve birçok Alevinin evinin baş köşesinde Alevi ulularının, başta Hz. Ali ve On İki İmamlar olmak üzere temsili resimleri vardır.

Klasik anlayışın bu konudaki yaklaşımı hiç olumlu değildir. Hatta Hz. Ali ve diğer ulu şahsiyetlerin temsili resimlerinin yapılması bazılarına göre “şıktır”. Buna rağmen, yani bu anlayışın hayatın tüm alanlarındaki egemenliğine rağmen bizler bu temsili resimleri gururla cemevlerimize ve evlerimizin baş köşelerine asmaktan çekinmiyoruz.

Bizler bu temsili resimleri şirk olarak yani Allah ortak koşmak olarak görmüyoruz. Yine bizler bu temsili resimlere saygılı olmakla beraber asla onlara tapmak gibi bir abukluk yapmıyoruz.

O resimler bizler için temsili resimlerdir. Bizlerin sembolleridirler.

Bir bütün olarak sanat insan hayatına renk ve anlam katan, insanın yaşadıklarını ve yaşamadıklarını en güzel, çekici, anlaşılır ve estetik şekilde dışı vurmaktır.

İnancımıza dair bazı değerlerin ve olguların, yine inancımıza etki etmiş ve yönlendirmiş bazı şahsiyetlerin temsili resimlerinin olması, inancımızın kültürel değerleri olarak anlaşılmalıdır.

Biz Alevilerin bu temsili resimleri ibadet yerlerine ve evlerimize asmamızda bu temsili resimlere bir kutsallık atfettiğimiz ve yine bunlara ibadet ettiğimiz gibi saçma sapan gerçek dışı bir sonuç çıkarılmasın.

Bunlar gerçek değil, temsili resimlerdir. Kimliğimizi dışı vurmamızda birer araçtırlar.

Bu resimler kutsal olmayıp, bizler için ortak bir değeri temsil ediyor olmalarından dolayı saygı ile yaklaştığımız resimlerdir. Bu saygılı oluşumuz o resimlerin ve çizimlerin ilahlaştırılması olarak anlaşılmaz.

Alevi kimliğimizi dışı vurması manasında bu sembolleri hayatın daha birçok alanında yaygın olarak kullanmaya ve geliştirmeye devam etmeliyiz.

Alevilik inancında doğaya ve hayvana bakış nasıldır?

Alevilik inancı, kişinin kendisi ve çevresiyle, doğayla, cümle varlıkla barışıklığını esas alan bir inançtır.

Bu barışıklık insana, doğanın hâkimi değil, bir parçası olduğunun bilincini birlikte getiriyor.

İnsan, özel ve değerli bir varlıktır, Eşref-i Mahluktur.

Yani yaratılmışların en şerefliisidir.

Böyle olmakla beraber insan diğer varlıklar üzerinde sonsuz hak sahibi ve üstün değildir.

İnsanın üstünlüğü ve özelliği, idrakindedir, bilinci ve inancından dolaydır.

Bu bilinç ve inanç insana diğer varlıklar üzerinde tahakküm kurma hakkını vermez, aksine diğer varlıkları koruma ve kollama sorumluluğu yükler.

Alevilik inancının doğaya ve hayvanlara bakışı bu şekildedir: koruma, kollama, sahip çıkma, birlikte yaşama.

Asla diğer canlılar üzerinde bir hakimiyet kurma ve onları ezme şeklinde değildir.

Yol önderlerimizin ortaya koydukları ilkeler ve yine inancımızın uygulanması barışıklık eksenlidir.

Alevilik inancında kurban

Doğayla, hayvanlarla ve cümle varlıkla barışıklığı esas alan bir inanç olan Alevilikte kurban geleneğinin olması birçok kimse tarafından yadırganan bir durumdur.

Alevilikte kurban geleneği, inancı var, bu doğrudur.

Diğer yandan Alevilikte ki kurban anlayışı hayvan kesip et yemek değildir.

Kurban ile amaçlanan iyilikte bulunmak, güzellikler oluşturmaktır.

Eski çağlarda, beslenmenin ve birisine iyilikte, ihsanda bulunmanın yolu, ona kurban (bir hayvan veya et) vermektir.

Adak adamak, kurban niyet etmek inançlarda ve inancımızda vardır.

Özü itibariyle bununla amaçlanan iyilikte bulunmak ve yardım etmek, yardımlaşmaktır.

Ki tüm bunların dışında, ötesinde inancımızda kansasız kurban diye çok önemli bir anlayış, gelenek ve uygulamada vardır.

Yukarıda nedenleri ile izah etmeye çalıştığımız gibi hayvansal ürünlerden yararlanmak insan için eski çağlardan günümüze önemli bir kaynaktır.

Hayvanların insanların gelişiminde çok yararları olmuşlardır.

Bu anlamıyla inançsal olarak insanların hayvanlardan yararlanması doğrudur.

Diğer yandan hayvanı ve doğayı gözetmeyen, ihtiyaç ve gerek olmadığı halde çok kötü şartlarda kâr amaçlı bir hayvansal üretim-tüketim kabul edilemez.

Bu, doğallığın sınırlarının aşılması ve inancın barışıklık ilkesine aykırı bir durumdur.

Bu, doğa ve hayvan üzerinde egemenlik demektir, hoyratça ve hiçbir hak tanımadan, doğal dengeyi gözetmeden, ihtiyaçtan dolayı değil, kar ve aşırı tüketim maksatlıdır.

Böylesi bir yaklaşım hem çevre için hem de hayvan için kabul edilemez bir durumdur.

İnsan doğanın hâkimi değildir ve yine hayvanlar üzerinde böylesine bir hoyratça hakka sahip değildir.

İnsan doğanın bir parçasıdır ve hayvanların haklarına saygılı olmakla yükümlüdür.

İnsan ihtiyacının ötesinde ve tamamen kâr amaçlı olarak doğaya ve hayvanlara yaklaşım inancın özüne aykırıdır.

Alevilik inancı insana doğayı koruma sorumluluğu yüklemiştir.

Yine hayvanlara yaklaşım da bu temeldedir.

Hayvanlar üzerinde sonsuz bir hakkı yoktur insanın, aksine sorumlulukları vardır hayvana karşı.

Sonuç olarak:

Herkes vejetaryen veya vegan olsun diye bir dayatma doğru olmadığı gibi, sınırsız bir tüketim de doğru değildir.

Yine hayvanların daha çok tüketilmesi sonucu üretim şartlarının oldukça kötü olması, hayvanların haklarının gözetilmemesi kabul edilemez bir durumdur.

Esas olan doğal dengenin gözetilmesi, insanın Eşref-i Mahluk olmanın bilincinde olarak doğayı yok edici ve hayvanlara kıyıcı olarak değil, çevresel dengeyi sağlayıcı ve hayvanlara yaklaşımının insancıl olmasıdır.

Aleviler için müziğin anlamı ve önemi nedir?

Her dinsel toplumun kendine has bir müziği vardır.

Bu müzik, inancın felsefesinin insan ruhuna ve düşüncesine daha kolay hitap etmesini sağlar.

Dinsel müzikler daha çok dinsel törenler, toplantılar sırasında seslendirilir.

Genel anlamda dinsel ilâhiler, müzikler gündelik yaşamda yokturlar.

Bu durum Aleviler ve Alevi müziği için geçerli değildir.

Bu dünyada eşine ender rastlanan bir durumdur.

Alevi müziği salt Alevilerin ibadet törenlerinde değil, yaşamın bütününde yer alır.

Yine Alevi müziği salt Alevilere hitap etmez.

Toplumun bütün kesimlerine hitap eder.

Bu Alevi müziğini gündelik yaşamın vazgeçilmez bir parçası yapar.

Alevilerde vazgeçilmez olan saz, söz, semah, Alevilerin belleklerini yitirmelerini engeller, onları moral olarak motive eder, duygularını fetheder, bilinç verir, toplumu birbirine kenetlenmesini sağlar.

Alevi önderleri bu gerçeği görmüşler ve önderliklerinin yanı sıra aynı zamanda sanatsal anlamda üretimleri ile Aleviliğin evrenselleşmesini

sağlamışlardır. Örneğin Şah İsmail. Şah İsmail'in Hatayi mahlâsı ile yazdığı şiirler, türküler günümüzde dahi popüler.

Anlaşılması ve bilinmesi gerekenler:

Alevi müziği salt dinsel bir müzik olmayıp yaşamın içinde, gündelik sorunlardan tutalım insanın duygularına kadar hitap edebilen ve böylece insanı moral olarak yücelten, onu felsefi olarak geliştiren, toplumsal olarak örgütleyen bir işleve sahiptir.

Bu tarih boyunca böyleydi. Günümüzde de geçerliliğini korumaktadır.

Bu genel anlatımın dışında Alevilerin müzik ile ibadetini biraz daha detaylandırabilir misiniz?

Müzik, insanların ifade etmek istediklerini en iyi ifade edebildikleri sanat dalıdır.

Salt ifade edebildiklerini değil, ifade edemediklerini de hayal ve özlemlerini de duygu ve düşüncelerini de en iyi ifade ettikleri araçtır.

Müzik nedir sorusuna birçok kimse “duyduğumuz her ses müziktir” cevabını vermişlerdir.

Ve müziğin tarihi konusunda da “ilk insandan günümüze müziğin gelişerek, çeşitlenerek, yenilenerek devam ettiği, edeceği cevabını vermişlerdir.

Müzik ile ibadet etmekte hemen hemen her çağda ve birçok farklı toplulukta temel bir araç olmuştur.

Yani müzik ile ibadet etmek yalnızca Alevilere özgür bir durum değildir.

Tarih boyunca sayısız topluluk müzik ile ibadet etmiştir ve günümüzde de etmeye devam etmektedirler.

Fakat yaşadığımız coğrafyada birçok alim geçinenler müziği yasaklı ve haram görüp kabul ettikleri için, bizlerinde ibadetimizi müzik ile yapmamız yadırganır bir durum olmuştur.

Oysa tarihten günümüze müzik ile ibadet etmek daima var olmuştur ve aslında bunu olumlu olarak görmek, teşvik etmek gerekirken yasaklı ve günah olarak kabul etmek anlaşılır bir durum değildir.

Müzik ile ibadet etmek inanca aykırı değil, bilakis inançla uyumludur.

Müzik insanın Hakk'a ulaşmasında bir araçtır.

Bazı anlatımlar müziğin önemini vurgulamak için müziği meleklerin sesine benzetirler.

Dinsel ibadetlerde müzikte esas olan çoğunlukla verilmek istenen ana mesajdır.

Elbette birçok yönüyle dinsel müziklerde gelişmiş ve daha estetize hale gelmiştir.

Alevi toplumsal ibadeti olan cemlerde yapılan müzik öyle estetik kaygı duyularak yapılan, icra edilen bir müzik değildir.

Orada esas olan verilmek istenen mesajdır.

Burada temel müzik enstrümanı bağlamadır ama bağlama sözün önüne geçmez.

Nitekim bağlama olmadan da cemler yürütülür ama o sözler olmadan cem yapılmaz.

Aleviler neden ve neye dayanarak müzik ile ibadet ediyor sorusunun özet cevabı şudur:

Girişte de vurguladığımız gibi müziğin tarihi insanlık tarihi kadar eskidir.

Bu noktada Davut peygamberi anmadan geçmek olmaz.

Davut peygamber güzel müzik enstrümanları çalan ama ondan da çok söylediği müzikler ile insanların gönüllerini fetheden bir peygamberdir.

Davut peygamber müzik ile ibadet etmiştir.

Bununla ilgili çokça kaynak ve anlatım var.

Bir peygamberin yaptığını yapıyor olmak neden olumsuz olsun ki?

Bazı tahrifatçılar Hz. Muhammed'in müziği yasakladığını iddia ediyorlar.

İnsanın fıtratında olan, doğanın her nesnesinde olanı rahmet peygamberinin yasaklaması inancın, aklın özüne terstir.

Müzik insanı kötü yola düşürmez, dinden çıkarmaz.

Yoldan çıkacak olan birisi öyle veya böyle çıkar.

Dolayısıyla insanın özüne hitap eden, insanı Hakk'a yaklaştırmada, ulaştırmada önemli bir araç olan müzik ile ibadet etmek doğrudur, meşrudur, yerindedir.

Müzik günah aracı değil, Hakk'ın güzelliklerinin yansımasından birisidir.

Bütün bu doğrular ve gerçeklerden dolayı biz Aleviler müzik ile ibadet ediyoruz.

Günümüzde Alevi müziği hakkında neler söylemek istersiniz?

Sanat, insanın hayallerini, düşüncelerini, duygularını, yaşadıklarını ve yaşamadıklarını, geçmişini, geleceğini ve şu anını estetik bir şekilde, insanın duygu ve düşüncelerine tercüman olacak şekilde dışa vurmaktır.

Müzik sanatı, sanat dalları içinde insanın hayatına direkt olarak etki eden, biçimlendiren, yönlendiren, insanın duygularını ve hissiyatını en iyi şekilde ifade eden, onlara tercüman olan ve adeta insanla bütünleşmiş olan bir daldır.

Bir söylenceye göre müzik meleklerin sesidir.

Alevilikte ve Alevi toplumunda müzik merkezi bir konumdadır. Toplumsal ibadetimiz cem müziksiz düşünülmeyecek bir ibadettir.

Bazı inançlarla temel çelişkilerimizden birisi de müzik konusundadır.

Bazı inanlara göre müzik ile yapılan bir ibadet, ibadet niteliğinde değildir.

Bizlere göre ise müzik insan hayatının vazgeçilmezidir ve bu noktada müzik ile ibadet etmek insanı küfre götürmediği gibi bilakis insanı yüce Yaratıcıya daha da yakınlaştıran, hemhal olmasına yardımcı olandır.

Bazılarınca kabul görmese de Alevi müziği adı altında bir müzikten söz etmek abes bir durum değildir.

Müzik evrenseldir.

Müziği belli bir gruba, kimliğe bağlamak bazılarınca doğru görülme de ve akademik olarak tartışıl sa da bu durum, hayatın gerçeğinde Alevi toplumunca başta cem ibadeti olmak üzere icra edilen müzik Alevi müziğidir.

Alevi müziğinde başka enstrümanlarda olmakla beraber esas enstrüman ve vazgeçilmez olan bağlamadır.

Alevi müziğinde tınılar, ritim, melodi elbette önemlidir.

Fakat bunların yanında esas olan sözlerdir.

Bu noktada her ne kadar bağlamasız Alevi müziği düşünülme de sözlerin anlam ve derinliğinden dolayı insan sesi esas olandır.

Alevilik, tarihin küçük bir kesiti dışında hiçbir zaman iktidarda olanların inancı olmadı.

Aleviler tarihleri boyunca her zaman iktidarlarca yok edilmesi gereken bir inancın mensupları olarak görüldüler.

Bunun sonucunda Aleviler çok ağır baskı koşullarında yaşamak, varlıklarını devam ettirmek için en ücra dağ başlarını seçmek zorunda kaldılar.

Baskı ve katliam koşullarında yaşamak zorunda kalan Aleviler bir yandan canlarını korumak bir yandan da inançlarını korumak için mücadele yürüttüler.

Canlarını dağ başlarına çekilerek, ücra bölgelere yerleşerek bir nebze de olsa korudular.

İnançlarını da korumak ve geliştirmek için şiiri, müziği önemli bir araç olarak kullandılar.

Birbirlerinden kopuk ve yazılı eserlerin varlığının tehlikeli olması onları şiirleri en etkin ve yetkin şekilde kullanmaya sevk etti.

İşte günümüzde de büyük bir aşk ve tutkuyla dinlediğimiz, her seferinde bizi yenileyen ve her seferinde bizi motive edip yeni şeyler öğreten şiir, deyiş geleneğimiz bu zorlu şartlarda gerçekleşti.

Bundan yola çıkarak şunu diyebiliriz: tarihte inancımızın, değerlerimizin, doğrularımızın korunup yaşatılmasında nasıl ki şiirler, deyişler önemli bir işlev görmüşse günümüzde de Alevi müziği aynı işlevi görebilir.

Günümüzde Alevi müziği yine bağlamayı ve sözleri esas alarak yeni ve farklı enstrümanlar kullanılarak, yeni saund teknikleri değerlendirilerek geliştirilebilir.

Alevi müziği bu anlamda tüm dünya insanlığına, evrensel müzik normları ile ulaştırılabilir.

Bunu yapmak için yeteri kadar alt yapımız, önemli bir mirasımız var.

Çağdaş Alevi inançlı sanat insanları inanç, duygu, düşünce boyutunu katarak Alevi müziğini geliştirebilirler.

Çağdaş Pir Sultanlar, çağdaş Kul Himmetler, Viraniler ve daha nice nice asırların ötesinden gelip asırların ötesine gecen güzel ozanların izinden yürünebilir ve onlar gibi ölümsüzlük zincirine bir halka olana bilinir.

Yedi Ulu Ozan kimlerdir? Alevilerde neden bu yedi ozan ön plandadır?

Alevi tarihine deyişleriyle, şiirleriyle yön vermiş, Alevi inancına bağlılıklarını yaşamlarıyla kanıtlamış olan yedi ulu ozan şunlardır:

Şah Hatayi

Pir Sultan Abdal

Kul Himmet

Yemeni

Virani

Fuzuli

Seyit Nesimi

Bu yedi ulu ozana Aleviliği teorileştirenler de diyebiliriz.

Bu ozanlar Alevilik felsefesini en iyi şekilde dile getirmişlerdir.

Bu ozanların şiirleri, söyledikleri sözler Aleviler için adeta kanun sayılmıştır.

Cemlerde en çok bu ozanların deyişleri çalınır, şiirleri okunur.

Bu ozanların şiirleri ve deyişleri günümüzde de popülerdir.

Buradan da anlaşılacağı üzere bu ozanlar aradan geçen tarihi silmişler, güncelliğinden hiçbir şey kaybetmeden günümüzde de Alevilerin moral ve direnme gücü olan şiirleri, deyişleriyle ölümsüzleştirmişlerdir.

Sanırsız bu konuda yanlış bir anlaşılma mevcut.

Bazı kimseler Alevi ozanların sayısının yedi ozan ile sınırlandırıldığını düşünmekte, söylemekte.

Bu bir yanılgıdır. Alevilerde şüphesiz ulu mertebesine gelecek daha nice ozanlar var. Yalnız bu ozanlar semboldür. Kimse Alevi ozanların sadece bu yedi ulu ozan ile sınırlı olduğunu sanmasın. Bu yedi ulu ozan diğer ozanların temsilcisi, sözcüsü, sembolü konumundadırlar

Alevilerde şiirin anlam ve önem nedir?

Herhalde dünyada şiirle bu kadar iç içe olan, şiirle bütünleşen, duygularını ve düşüncelerini şiirle dile getiren başka topluluk yoktur.

Aleviler hayallerini, sevgilerini, yergilerini, inançlarını şiirle dile getirmişlerdir.

Alevilerin tamamına yakını şairdir dersek abarttığımız sanılmasın.

Alevi şiiri yapı ve ölçü olarak halkın (herkesin) anlayacağı tarzda olduğu için, halk şiirin içeriğini kolay anlamış ve içselleştirmiştir.

İçselleştirdiği için de onu her yerde söylemiş, böylelikle inancını ve moralini bütün olumsuzluklara rağmen korumuştur.

Alevi şiirinin tarihi de Alevi toplumunun tarihi gibi kan ve can vererek yazılmıştır.

Pir Sultan, Nesimi örneklerinde olduğu gibi Alevi şiiri halk şiiridir.

Egemenlerin şiiri değildir.

Dolayısıyla şairi de halktır.

Oysa Osmanlı iktidarında ve benzer iktidarlarda şiir dolayısıyla sanat iktidara hizmet etmiştir.

Örneğin Osmanlı'da da şiir vardır.

Bu şiirler Osmanlı iktidarını süsleyip-püsleyip anlatıyordu.

Ve sanatçılar süsleme karşılığında devletten para alıyorlardı.

Buna karşın gelişen Alevi şiiri ise baskıları, sömürüleri kınıyor, halkı bu zulüm karşısında uyarıyor.

Onları eşitliğe, kardeşliğe, sevgiye davet ediyordu.

Alevilerde şiir birçok açıdan önemli bir örgütlenme ve propaganda aracı niteliğindeydi.

Alevi yazılı kaynaklarının örneğin Menkıbelerinin, Velayetnamelerin çoğaltılması imkânı yoktu.

Az sayıda var olan yazılı kaynak da ağır baskı koşullarında yok ediliyordu.

Bu sebeple Alevi önderleri ağırlığı şiire verdiler.

Çünkü şiir birçok bilgiyi içeriyor ve hafızada tutulması kolay oluyordu.

Aleviler şiiri geliştirip günümüze kadar getirdiler.

Ama maalesef Alevi sanatçıları, aydınları bu yüzyılda bütün sanat alanlarında olduğu gibi şiirde de bir gerileme içine girdiler.

Var olan tarihsel mirası iyi değerlendirip çağa uygun bir çıkış yapamadılar.

Alevilerde şiirin içeriği başlıca şu konulara ayrılır.

İnsan, Hakk-Muhammed-Ali sevgisi, Kerbelâ Olayı, doğa sevgisi, yergi (lanetleme) şiirleri, Duazı İmam (On İki İmam), ölüm ile yaşam üzerine şiirler, kavga ve umut şiirleri.

Aslında bu listeyi uzatabiliriz.

Başta belirttiğimiz gibi **Alevi şiiri, yaşamın olumlu olumsuz bütün renklerini yansıtıyor ve bu haliyle de Alevilere moral ve eğitim kaynağı olmaya devam ediyor.**

Alevilerde mizahın yeri nedir?

Aleviler tarih boyunca inançlarını baskı altında yaşamak zorunda kaldılar. Egemen inanç mensupları küçük bir kesit dışında hep iktidar oldular.

Egemenler İslamiyet adına Alevilere yobazlığı dayattılar.

Aleviler bunlara hep direndi.

Alevilerin direnci salt zorba iktidara karşı değildi.

Aynı zamanda din adına sürdürülen hurafelere, dogmalara, cahilliklere de karşıydı.

Alevi mizahına bu çerçeveden bakmak gerekiyor.

Bektaş Alevilerin akıl dolu, iyi düşünülmüş adeta çoğunlukla Aleviliğin felsefesini anlatan fıkraları günümüzde bile Alevilerin moral kaynağı olmaya devam ediyor.

Bektaş babalar Allah adına uygulanan hurafeleri mizah yoluyla eleştirmiş, yine mizah yoluyla kendi doğrularını ortaya koymuştur.

Bektaş Alevilerin fıkraları salt mizah içermiyor, aynı zamanda derin bir felsefe ve mantık içeriyor.

Alevilerin mizah anlayışı zengindir.

Bu büyük bir mirastır.

Bu mirasın önemi günümüzde daha çoktur.

Çünkü Aleviler günümüzde de ya yozlaşmak ya da yobazlaşmak ikileminde bırakılıyorlar.

Egemen güçler Aleviliğin dayandığı felsefi kaynakları yok etmeye çalışıyorlar.

Alevilikle çelişen birçok kavram ve kuralı Aleviliğe yerleştirmeye çalışıyorlar.

Aleviler de Alevilik ve tarih bilincinden yoksun oldukları için bunları kabullenmek zorunda kalıyorlar.

Hâlbuki bir Bektaş babanın fıkrası, bu egemenlerin onlarca tezini çürütecek boyuttadır.

Abarttığımız sanılmasın.

Ulu Hünkâr Bektaş Veli'nin de buyurduğu gibi "inanmazsan gelir görürsün".

Biz de diyoruz ki; öğrenmek isteyenler bu zengin mirasa baksınlar.

Alevi hukuku nedir?

Alevi hukuk sistemi başka inançların hukuk sisteminden çok farklıdır.

Tarih boyunca Aleviler, kendilerini sürekli ve sistematik bir şekilde baskı altına alan ve zulmeden egemenlerin hukuk sistemine alternatif bir sistem geliştirdiler.

Bu hukuk sisteminin egemen inancın hukukuyla ortak noktaları çok azdır.

Toplumsal yaşamı düzenlemede, toplumsal yaşam içinde çıkan anlaşmazlıklarda getirilen çözümler, sunulan öneriler bir çok alanda zıtlık teşkil etmişlerdir.

Aleviler, egemen inancın hukuk anlayışına nadiren başvurmuşlardır.

Kendi aralarında çıkan sorunları kendi Mürşit'leri önderliğinde halk mahkemesi şeklinde çözmüşlerdir.

Bu anlamıyla halk mahkemesini toplumun bire bir katıldığı ve çözüm getirdiği, ceza verdiği bir kuruma dönüştürmüşlerdir.

Tabi günümüzde bu hukuk anlayışı ne kadar uygulanıyor tartışılır.

Fakat gerçek olan Aleviler tarih boyunca zorunlu olmadıkça devletin/devletlerin mahkemelerine başvurmamışlardır.

Alevi hukuk sistemi, toplumsal yaşam içerisinde çıkan irili, ufaklı anlaşmazlıkları Alevi inancının temel ilkelerini esas olarak çözmüştür.

Alevilere atfedilen, hiçbir gerçekliği olmayan tamamen Aleviliği ve Alevileri karalamaya yönelik iftiraların aksine; Alevi toplumu kendisini bu hukuk sistemi ile güçlendirmiş ve buna bağlı olarak ta muazzam bir ahlâk sistemi (eline, beline, diline sahip ol) ile iftiracıların aksine müthiş ahlâklı, paylaşımcı, eşit bir toplumsal yaşam oluşturmuştur.

Biz burada Alevi hukuk sistemini bütün detaylarıyla açıklamayı gereksiz görüyoruz.

Yine de Alevi hukuk sistemini özet olarak belirtmek gerekir:

Alevilikte yargılamanın amacı; haklı olanın hakkını geri almak ve suçlu olanı kötülüklerinden arındırarak (ıslah ederek) tekrar toplumsal yaşam içerisine dönmesini sağlamaktır.

Bu anlamda yargılama aynı zamanda bir eleştiri-özeleştiri, arınma, temizlenmesine ve gerçeği bulmak için bir vesiledir.

Alevilikte suç oranına göre cezalar vardır.

Alevi hukukunda ceza, cezalıdan öç alma değil, onu düzeltme, yeniden ahlâklı kılma ve topluma kazandırmak için bir araçtır.

Alevi hukuk sisteminde toplumsal sorunlarda en ağır ceza teşhir ve tecrit etmedir.

Teşhir ve tecrit edilen birisi "düşkün"dür.

Düşkün, ceza süresi bitene kadar toplum tarafından dışlanır.

Cezası bittikten sonra ise tekrar toplum içine dönebilir.

Buyruk nedir?

Alevi inancı günümüze kadar iki kaynaktan ulaştı.

Bunlar sözlü ve yazılı kaynaklardır.

Sözlü gelenek daha çok etkili olmuş olsa da Alevilerde yazılı kaynaklarda mevcuttur.

İşte Buyruk bu yazılı kaynaklardan birisidir.

Altıncı imam Cafer Sadık tarafından yazıldığına inanılan ve Aleviliğin ilkelerini, törenlerini anlatan Buyruk, Alevi inancının en önemli yazılı kaynaklarından birisidir.

Büyük Buyruk-Küçük Buyruk adı altında farklı nüshalarıyla Buyruk, Alevilere yol göstermeye devam ediyor.

Alevilerde ve Alevilikte Bal, Süt ve Elma ile anlatılmak istenen nedir?

Dinler, inançlar, öğretiler niçin vardır?

İnsanları terbiye etmek, eğitmek, hakikatlere götürmek ve insanın Hakkın gerçeğini bilmesi için değil midir?

Diğer inanç mensuplarının cevapları kendilerine, Alevilik inancı bunun için vardır: insanın anlamlı, mutluluk dolu olarak yaşam sürmesi ve hakikat ile Hakkın bilincinde olması için.

Böyle olduğu için peygamberler Allah'tan insanlara bu mesajı getirmişlerdir.

Ahlaklı, edepli, hakikat üzeri, başkasının haklarına saygılı, sevgi ve dostluğu esas alan bir yaşamın sahibi olmaları gerektiği düsturunu getirmiş ve kendi şahıslarında bunları hayata geçirmişlerdir.

Hakk'ı bilen, hakikatin peşinde, cümle varlıkla barışık, cümle varlığa Yaradan'dan ötürü sevgi ve saygı dolu, kendi varlığı için daima şükür halinde..

İlahi mesajın özü budur bizlerin inancına göre.

Bu noktada bal, süt ve elma sembolü ile anlatılmak istenen tam da bu ilahin mesajın özünü en uygun şekilde yansıttır.

İnancımıza göre Hz. Muhammed miraca çıktığında Hakk'tan insanlar bal, süt ve elma getirdi.

Bal ile kastedilen aşktır.

Hakka aşk, hakikatlere tutku derecesinde aşk, gerçeklere aşk.

Süt ile kastedilen sevgidir.

Başta kendimiz olmak üzere cümle varlığı sevmek, bütün varlıklara sevgi ile yaklaşmak.

Elma ile kastedilen ise dostluktur.

İnsanlar arasında dostluğu esas almak, dost kazanmak ve dost olmaktır.

Şöyle bir etrafımıza baktığımızda, dünyadaki gidişata baktığımızda insanların en temel ihtiyacı sevgi, aşk ve dostluk değil midir?

Dünyada hâkim olan, yaşamları tarumar eden düşmanlık, kin, sömürü, nefret, ayrımcılık ve ötekileştirme değil midir?

Demek ki halen peygamberin getirmiş olduğu mesaj güncelliğini koruyor.

Diğer yandan öyle bir din ve inanç anlayışı ortaya çıkmış ki, şeytanın yolunda gidenler Hakkın yolunda gidiyoruz iddiasındalar.

Hakk ve hakikatten uzak ne kadar kişi varsa onlar Hakk ve hakikatin yer yüzünde adeta temsilcisi oldukları dayatmasını yapıyorlar.

Hakk adına düşmanlığı, nefreti, ötekileştirmeyi, ayrımcılığı ve zulüm ile ölümü meşrulaştırmaya çalışıyorlar.

Bizlerin inancı Alevilikte tüm bunlar yoktur.

Bizlerin inancında sevgi, aşk ve dostluk esastır.

Hakk'ın mesajının bu olduğuna inanıyor, buna göre ibadet ediyor, buna göre bir yaşamın sahibi olmaya çabalıyoruz.

En başta Hakk'a ve Hakk'ın var etmiş olduğu cümle varlığa aşkımızın, sevgimizin, dostluk ve ikrarımızın daim olması için, an be an yaşanması için çaba ve çalışmanın sahibi olacağız.

Kuzu postuna bürünmüş kurt misali Hakk'ın dostu kılığına bürünmüş şeytanın uşaklarına inat, onların din adına dayattıkları tüm yalan ve çarpıklıklara inat; aşkı ve sevgiyi, dostluğu ve kardeşliği savunmaya, sahiplenmeye ve yaşamımızda uygulamaya devam edeceğiz.

Şiilik nedir? Şiiler kimlerdir? Şiilik Alevilik aynı inanç mıdır? Değillerse farklılıkları nelerdir? Ortak yönleri nelerdir?

Şiilik, kavram olarak Hz. Ali taraftarlığı demektir.

Şiilik sözcüğü Şia kelimesinden türetilmiştir.

Her ikisi de aynı anlama gelmektedir: Hz. Ali taraftarlığı.

Genel anlamda Alevilik konusunda, Aleviliğin ne olduğu konusunda kavramlar alabildiğine çarpıtılmış, anlamları değiştirilmiş, her türlü yoruma tâbi tutulacak bir hale gelmiştir.

Bu kavramların başında Şiilik kavramı gelmektedir.

Yukarıda da belirtildiği üzere Şiilik kavramı daha çok, Hz. Peygamberin Hakk'a yürümesinden sonra Hz. Ali'nin halifeliğine (imametne / dini-siyasi önderliğine) inananlar için kullanılmıştır.

Şiiliğin bir başka manası da Aleviliktir.

Neticede Alevi kelimesi de Hz. Ali'nin isminden türetilmiştir.

Ama birçok olayda, olguda olduğu gibi tarihsel süreç, yoğun baskı ve asimilasyonla geçtiği için, bu kavramlar ve temsil ettikleri değerler de deforme olmuşlar, başka anlamlar yüklenmiş ve başka başkalaşımalar gerçekleşmiştir.

Öz olarak Şiilik ve Alevilik aynı şeylerdir.

Fakat tarihsel gelişim sürecindeki olaylar bazı değişimler, yenilikler, adetler, sapmalar getirmiştir.

Tekrar belirtmek gerekir ki; öz olarak, çıkış noktası olarak ikisi de aynı anlama gelmektedir: Hz. Ali taraftarlığı.

Şiilik ve Aleviliğin ortak noktalarından başlayarak bunları tarihsel süreç içerisinde yaşadıkları farklılaşmaya kadar biraz açalım.

Hz. Peygamberin vefatından sonra Hz. Ali'ye yapılan haksızlıklar, Emevi saltanatı sırasında Hz. Ali'nin soyuna karşı devam etti.

Bu süreçte yaşanan haksızlıklar, katliamlar, adaletsizlikler safları iyice netleştirdi.

Hız. Ali ve Ehlibeyt taraftarlığı İslam'ın Hakk davetini sürdürürken, buna karşın Emevilerde temsilini bulan Sünnilik bir devlet dini oluyordu.

Her tarihsel olayda olduğu gibi burada da egemen olanın sözü daha geçerli, getirdiği kurallar daha etkili ve din adına yürüttüğü çalışma daha verimliydi.

Emevilerin bu yoğun çalışmaları ve kurumlaşmaları İslamiyet'i bütün coğrafyalara yayıyordu.

Bu arada Ehlibeyt taraftarları da davetlerini gerçekleştiriyordu.

Ehlibeyt taraftarları, devlet örgütlenmesine sahip olmadıkları için örgütlenmeleri daha çok gönüllülük temeline dayanıyordu.

Emevilerinki zora dayanıyordu.

Ama yine tarihin kanıtladığı gibi; gönüllülük daha kalıcı olurken, zora dayalı gelişim daha güçlü ama geçici oluyordu.

Nitekim Emeviler zor ile İslam'ı yaymaya çalışırken Ehlibeyt taraftarları inançlarını yaşayarak örnek oluyorlardı.

Emevilerin ve ardıllarının İslam adına yaptıkları tahribatları Ehlibeyt taraftarları düzeltiyordu.

Ehlibeyt taraftarları inancın özünün; Emevilerin yaptığı ve uyguladığı gibi olmadığını kanıtlıyordu.

Nitekim Ehlibeyt taraftarları bu kadar baskı altında gelişim bulmuşsa bunun en büyük sebebi Ehlibeyt taraftarlarının şiddet ve zor yerine sevgiyi esas almalarıdır.

Yukarıda da izah etmeye çalıştığımız gibi, Hız. Peygamberin vefatından sonra İslamiyet iki kutba ayrıldı.

Ehlibeyt ve Ehli sünnet.

Bunlardan tarihsel süreç içerisinde birçok oluşum oluştu.

Ehlibeyt taraftarları dünyanın her tarafında, hemen hemen bütün coğrafyalarda varlar.

Ama bunların ortak noktaları azalmış, farklılıkları çoğalmıştır.

Her coğrafyadaki Ehlibeyt taraftarları, o coğrafyadaki tarihsel gelişmeler çerçevesinde farklılaşmış, yeniden şekillenmiştir.

Şüphesiz aynı durum Ehli sünnet taraftarları içinde geçerlidir.

Aradaki fark; Ehli sünnet hemen hemen her zaman bir iktidar diniydi.

Bu avantaj kullanılarak ortak noktalar korundu.

Ehlibeyt taraftarları ise yoğun baskılar sonucu her zaman gizlenmek zorunda bırakıldılar.

Bunun sonucu ortak bir örgütlenme yaratılamadı.

Yaratılamayınca da kopukluk başladı ve böylece temel değerlerin dışında kalan ama günlük yaşamda belirleyici birçok konuda farklılıklar ortaya çıktı.

Bunun en can alıcı örneği günümüzde kendisini Alevi ve Şii olarak adlandıran toplumlar arasında görülüyor.

Aleviler daha çok Anadolu'da, Balkanlar'da, Yakın Asya da ve kısmen Ortadoğu'da yaşamaktalar.

Şiiler ise Ortadoğu, Kuzey Afrika ve Asya'da yaşamaktalar.

Aleviler ile Şiiler arasındaki temel ortak noktalar: Peygambere, On İki İmamlar'a, Ehlibeyt'e, Kuran'a, Hz. Ali'ye bağlılıktır.

Bunun dışında şüphesiz daha birçok ortak nokta var.

Ama ayrı noktalar da bir o kadar fazla.

Sonuç olarak şunu belirtebiliriz ki; Ehlibeyt taraftarları birbirilerine inançlarını empoze etmek, dayatmak, kabullendirmek yerine ya da kendi doğrularını savunmak yerine ortak değerler etrafında buluşmalıdırlar.

Bu salt Aleviler için değil, bütün insanlık için de geçerlidir.

Yine Ehli sünnet için de geçerlidir.

Ehlibeyt ve Ehli Sünnet taraftarları ortak noktalarda buluşmalı ayrı noktalarda ise karşısındakinin inancına saygı duymalıdır.

İnsanlığın huzuru, barışı böylesi bir atmosferde gerçekleşir.

Aleviler, Ehlibeyt taraftarları böylesi bir dünyanın özlemi içinde olup bunun için azami çaba sarf edenlerdir.

Bu anlatılanların ışığında Alevilerin günümüz Şiiliğine/Şiilerine yaklaşımı nasıl olmalıdır?

Bazı şeylerin anlaşılması için tekrar kaçınılmaz oluyor.

Bu anlamıyla;

Şiilik ve Alevilik algısı dışarıdan bakan çok kimseler için çoğu kez yerli yerine oturmamış ve tam anlamıyla, olması gerektiği gibi netleştirilmemiştir.

Son dönem tarihide dahil olmak üzere, özellikle batılı araştırmacılar her zaman için Şiileri, Alevileri, İsmailileri, Ehli Hakları, Nusayrileri çoğunlukla aynı daire içerisinde değerlendirmiş bazı zamanlar bu adı geçen gruplardan birisinin temel özelliklerini tümü için temel özellik olarak belirtip oldukça yanlış sonuçlara ulaşmışlardır.

Bu adı geçen ve geçmeyen benzer gruplar bir ve aynı özellikleri taşımayan, temel itikat ve ibadet noktasında dahi çok farklı algı ve uygulamaları olan inanç gruplarıdır.

Bunların hepsini bir ve aynı görmek ve aynı potada değerlendirmek, tarihsel gelişme süreçlerini ve dayandıkları toplumsal tabakaları, etnik unsurları hesaba katmadan değerlendirmelerde bulunup ele almaya çalışıp tanımak, doğru sonuçlara götürmeyen bir yaklaşımdır.

Bu doğru sonuçlara götürmeyen çalışmaların neticesinde temel yanlışlar dahi biricik doğru diye kabul görüyor ve bunun neticesinde teoride farklı pratikte farklı sonuçlar ortaya çıkıyor.

Alevilik, Şiilik ile ortak noktaları olmakla beraber Şiilikten farklı bir inançtır.

Aleviliğin Şiilik ile bir ve aynı olduğu yargısı, tezi gerçeklere, yaşanan ve yaşatılan Aleviliğe de Şiiliği de terstir.

Günümüzde Şiilik denilince İran ve İran'da yaşatılan, güçlü dayanakları olan, diğer bölgelerdeki Şiileri de etkileyen “Ortodoks”, başka bir deyimle “resmi Şiilik” akla geliyor.

Bu noktada Şiilik, tarihte güçlü medeniyetler oluşturup yüzyıllarca önemli bölgelerde egemenlik kurmuş olan kadim Fars ulusunun/halkının ulusal kültürü ile harmanlanmış, bütünleşmiş olup adeta İranlıların “ulusal inancı” konumundadır.

Her ne kadar Şiiler bunu kabul etmeyip inancın/inançların evrenselliğini dile getirirler de yansıma bu şekildedir.

Resmi İran Şiiliği İran devleti tarafından her yol ve yöntemle desteklenmektedir.

Diğer bölgelere, halklara, devletlere, inanç gruplarına karşı İran resmi Şiiliğinin “tek ve doğru inanç olduğu diğer inançların başta Aleviler, Ehli Haklar, Nusayriler olmak üzere bu gruplara kendi inançlarının yanlış, yoldan sapılmış olduğu” propagandası yıllar yılı yapılmaktadır.

Yıllardır baskı altında yaşayan ve örgütlenme, kendi inancını yaşatma, geliştirme, araştırma, öğrenme imkanlarından yoksun olan Alevilere karşı Şiiler tarafından seksenli yıllardan itibaren önemli faaliyetler yapılmaktadır.

Çok sayıda kişi İran'a götürülüp eğitilmiş, İran devlet destekli sayısız yayınlar en ücra yerleşim yerlerine ücretsiz olarak ulaştırılmıştır.

Baskılardan kaynaklanan Alevi inanç önderlerinin düşünsel eksiklikleri iyi tespit edilip onlara Ehlibeyt, Hz. Ali, 12 İmamlar eksenli dayatmalar yapılmış, zaman zaman inanç önderlerimiz olan dedelerimiz bu türden kişiler tarafından aşağılanmışlardır.

Alevilere sürekli olarak “yoldan çıkmış oldukları, en doğru yolun resmi İran Şiiliği” olduğu propagandası yapılmıştır/yapılmaktadır.

Hız. Ali, Ehlibeyt, 12 İmamlar gibi değerklerin içi resmi Şiiliğe hizmet edecek şekilde doldurulmaya çalışılmış ve günümüzün resmi İran Şiiliğinin ibadet, itikat anlayışının “asıl Ehlibeyt anlayışı” olduğu, “biricik tek doğru anlayış” olduğu propagandası yapılmıştır.

Biz Alevilerin ibadet anlayışına, itikadına, yaşam biçimine, kültürüne, değerk yargılarına, Ehlibeyt ve Hız. Ali algımıza zerrek kadar değerk ve saygı verilmediğı gibi, devlet gücünün arkasında olmasının şımarıklığıyla tıpkı Sünnilerin yaptığı gibi inancımızı aşağılamışlardır.

Resmi Şiilik ve onların yerel yansıması Alevi inanç gerçekliğini yok saymaya, Alevi inancını ve bu inancın oluşturmuş olduğu muazzam kültürel birikimi küçümsemeye devam ediyor.

Onlara göre “Alevilerin itikat anlayışı, en çok da cem ibadetleri çok çok yanlış ve boş bir ibadettir.

En doğru ibadet onların yaptıklarıdır.

Aleviler, ibadetlerini unutmuşlardır.

Hız. Ali'yi, Ehlibeyti, 12 İmamları bilmiyorlar.

Şiiler en güzel ve ideal şekilde bunları bilip, onlara uyup ibadet ediyorlar.

Alevilerin derhal bu boş cem ibadetini bırakıp Şii kaidelerine göre ibadet etmeleri gerekiyor.

Aksi halde Alevilerin işi iki cihanda da zordur”.

Bu yaklaşımın Sünni yaklaşımından bir farkı var mı?

Yok.

Alevilere yönelik bu türden aşağılayıcı değerklendirmelerin, insan hak ve hukukuyla bağdaşmayan, inanç özgürlüğüyle çelişkili böylesi yargıların Aleviler nezdinde bir kıymeti harbiyesi var mı?

Yok.

Şiiler biz Alevileri böyle değerlendirip bize yaklaşırlarsa, bizlerle ne kadar ortak noktaları olursa olsun zerre kadar karşılık bulmayacaklardır.

Devlet gücünü arkasına almış olmak belli bir özgüven sunabilir.

Ancak bu özgüveni başka inançları küçümsemek, kendi doğru ve değerlerinden başka doğru tanımamak ve kendisinden farklı herkesi kendisine benzetmeye çalışmak şeklinde kullanmaya çalışmak beklenende farklı sonuçlar ortaya koyacaktır.

Bizlerin Şiilere ve Şiiliği yaklaşımı oldukça nettir.

Şiiler düşmanımız değildir.

Şiileri Alevi yapmak gibi bir iddiamız ve çalışmamız yok.

Şiilerin inançlarına, ibadetlerine, doğrularına saygı duyuyoruz.

Ehlibeyt, Kerbela, Hz. Ali, 12 İmamlar gibi ortak değerlerimiz var.

Bu değerler etrafında, inancımıza ve doğrularımıza saygı göstererek, inancımızı ve itikadımızı değer kabul edip saygı duyarak, misyonerlik yapıp bizleri Şiileştirmeye çalışmadan bir dostluk gelişebilir.

En temel noktamız inancımızın, ibadet anlayışımızın kabul ve saygı görmesidir.

Tıpkı Sünnilerden talep ettiğimiz gibi inancımıza asgari düzeyde saygı duyulmasıdır.

İnancımızın yanlışlığı veya doğruluğu yalnızca ama yalnızca bizleri ilgilendirir.

Sizin inancınız size, bizim inancımız bize.

Bu çerçevede kardeşlik, eşitlik temelinde, saygı ve değer verme anlayışıyla ortak değerler etrafında bir araya geline bilinir.

Onun dışında kimseye doğrularımızı, inancımızı, değerlerimizi çiğnetmeyiz, hakaret etmesine izin vermeyiz.

Tahtacı ne anlama geliyor? Tahtacılar kimlerdir? Tahtacılar inanç bakımında Alevi midirler?

Öncelikle Tahtacılarla ilgili bazı genel bilgileri özet şekilde aktaralım.

Tahtacılar, Ege ve Akdeniz bölgelerinde yaşayan Alevi topluluğuna verilen addır.

Anadolu Alevi mozağının en renkli öğelerinden olan Tahtacılar, genellikle orman işiyle uğraştıkları için bu ismi almışlar.

Osmanlı kayıtlarına 16. yüzyılda "Cemaat Tahtacıyan" olarak geçmişlerdir.

Bazı bilgilere göre Tahtacılar 11. yüzyılda Anadolu'ya göçen "Ağaçeri"lerin soyundan gelen bir topluluk.

Günümüz itibarıyla Tahtacılar çoğunlukla göçebelikten yerleşik düzene geçmiş durumdadır.

Tahtacılar, tarih boyunca birçok batılı araştırmacının dikkatini çekmişlerdir.

Bu araştırmacıların dikkatini en çok Aleviliği uygulama biçimleri ve doğayla olan ilişkileri çekmiştir.

Tahtacılar, tarih boyunca hep doğayla iç içe yaşamış olan bir topluluktur.

Doğayı sevmek, onunla birlik olmak, onu yaşamın kaynağı olarak görmek Tahtacıların temel özelliklerindendir.

Tahtacılar doğayla iç içe olmanın avantajlarını iyi kullanmış, örneğin doğal bitkilerden elde ettikleri ilaçlarla yıllarca kendi dertlerinin dermanını kendileri bulmuşlardır.

Tahtacıların giyim kuşamları, el sanatları, yemek kültürleri büyük bir kültürel zenginlik olarak kayıtlara geçmiştir.

Desen desen halıları, büyük kıl çadırları göze batan önemli unsurlardır.

Bu kıl çadırlar yağmur geçirmezler.

Kışın sıcak, yazın serinletici olurlar.

Bütün bu özgünlüklerle beraber Alevi öğretisini uygulamaları, Alevi inancının kadına verdiği özgürlüğü yaşamsallaştırmaları yine göze çarpan önemli özelliklerdendir.

Tahtacı kadını gerçek anlamıyla çok yiğit bir kadındır.

Zorlu göçebelik koşullarında işin en büyük kısmı Tahtacı kadınının omuzundadır.

Tahtacı kadını ana olarak fedakârdır, çocukların bakımı, klasik ev (çadır) işleri, hayvanların bakımı ve hayvansal ürünlerin üretime dönüştürülmesi, bütün bunları Tahtacı kadını büyük bir özveri ile gerçekleştiriyor.

Başta da belirttiğimiz gibi Tahtacılar Anadolu Alevi toplumunun önemli bir ögesi durumundadır.

Günümüzde her ne kadar yerleşik hayata geçmişte olsalar, Tahtacılar gerçek anlamıyla büyük bir kültürel zenginliğe, birikime sahiptirler.

Bu zenginlikler salt Tahtacı Aleviler ve diğer Alevi topluluklar için değil, bütün insanlık için bir değerdir.

Tahtacı Aleviler ile ilgili genel bilgiler bu şekildedir.

Evet, Tahtacılar önemli bir zenginliğe, birikime sahiptirler.

Tarihten günümüze ulaşan, doğayla iç içe olmanın getirmiş olduğu bu birikimi yerleşik şehir hayatında ne kadar hayata aktarabildik?

Bu birikimi ve büyük bir kültürel miras olan gelenekleri ne kadar koruyabildik?

Ve en önemlisi Tahtacı Aleviler, kendi özgün Aleviliklerini inanç ve ibadet boyutuyla ne kadar yaşatıyor, uyguluyor ve devam yaşaması için koşullara sahipler?

Yüzlerce yıllık bir birikimin sahibi olan Tahtacı Alevilerin inanç, gelenek ve değerlerini korumaları, yaşatmaları ve geleceğe taşımaları önemli bir görev ve sorumluluktur.

Tahtacı Aleviler, bir bütün halinde yani inançları, değerleri, uygulamaları, gelenekleri ve kültürleriyle insanlık için önemli bir kazanç ve değerdirler.

Hiçbir tesir altında kalmadan, insana ve doğaya sevgi ve barışıklığı esas alan değerlerini mutlak suretle yaşatmaları gereklidir, zaruridir.

Yerleşik şehir hayatına sahip olmak, yeni kültür ve değerlerle tanışıyor olmak kendi değerlerimizi ve geleneklerimizi yok saymamıza, inkâr etmemize gerekçe olmamalıdır.

Yapılması gereken öz itibarıyla şudur: Tahtacı Aleviler kendi adları ile örgütlenmeli, bir araya gelmeli ve birliklerini sağlamalıdır.

Bu noktada epey kurumsallaşma olsa dahi yine de belli bir yetersizlik ve eksiklik mevcut.

O halde var olan kurumları güçlendirmek ve yeni kurumlar, yapılar ortaya çıkarmak gerekiyor.

Bu yapılar aracılığı ile de inancı, değerleri ve geleneği yaşatmak, geleceğe taşımak gerekiyor.

İsmaililik nedir? İsmaililik en çok hangi coğrafyalarda etkin olmuştur? Günümüzde İsmaililer varlıklarını sürdürüyorlar mı?

İsmaililik diye de bilinen İsmailiye mezhebi, adını altıncı imam Caferi Sadık'ın oğlu İsmail'den almaktadır.

İmam Ali, İmam Hasan, İmam Hüseyin, İmam Zeynel Abidin, İmam Muhammed Bakır ve İmam Caferi Sadık'tan sonra gelen yedinci İmam konusunda anlaşmazlık çıktı.

Alevilerin büyük çoğunluğu yedinci imam olarak Musa Kazım'ı tanıdı.

Bir kısım Alevi ise yedinci imam olarak İsmail'i tanıdı.

İsmaililik daha çok Fatımiler vasıtasıyla kuzey Afrika'da gelişim buldu.

Diğer Ehlibeyt bendeleri kadar olmasa da daha birçok coğrafyada taraftar buldu.

İsmailiye'nin diğer Alevi mezheplerinden farkları, talidir.

Öz aynıdır.

Yine coğrafyanın belli etkileri ve imamlık seçimi konusunda anlaşmazlık olmasına rağmen birçok noktada birliktelik vardır.

Günümüzde az sayıda da olsa İsmaililik taraftarı vardır.

İsmaililik diğer Alevi mezhepler gibi tarih boyunca baskılara uğramış, bu baskıların neticesinde çok sayıda taraftarını kaybetmiştir.

Bütün asimilasyona rağmen **İsmaililik belki Fatımiler dönemindeki kadar etkin değil ama varlığını sürdürüyor.**

İsmailiye'yi bir zenginlik olarak algılamak gerekir.

Ve onların doğrularına çağdaş ölçüler dahilinde, yine Ehlibeyt'e bağlılık temelinde saygı gösterilmesi gerekmektedir.

Fatımiler devleti ne zaman kuruldu, kimler kurdu, kaç sene varlığını sürdürdü, Alevi inancının esas olduğu bir devlet miydi?

Adını Hz. Muhammed'in kızı, Hz. Ali'nin eşi, İmam Hasan ile İmam Hüseyin'in annesi olan Fatma'dan alan Fatımiler Devleti Fas, Cezayir, Tunus, Mısır ve Suriye'de egemenlik kurdu.

Fatımilerde kesin bir Ehlibeyt bağlılığı vardır. Fatımiler daha çok İsmailiye inancına bağlıdırlar.

Fatımilerin çıkış noktası Abbasi egemenliğinin olduğu yıllara dayanmaktadır.

Bu yıllarda Abbasi iktidarı Alevileri (Ehlibeyt bendelerini) eziyordu.

Fatımiler, Abbasi egemenliğine karşı muhalefeti örgütlüyordu.

Ne gariptir ki; Abbasi egemenliği Alevilerin sayesinde iktidara gelmişti.

Kanlı Emevi iktidarını Aleviler yıkmıştı.

Abbasiler iktidara geldiklerinde Ehlibeyt taraftarlarına yani Alevilere baskı uygulamayacaklarını, onların inançlarını özgürce yaşamalarını sağlayacaklarını vaat ediyorlardı.

İktidara gelince Emevi iktidarındaki baskı ve zulüm aynen devam etti.

Aleviler bu zulme karşı örgütlenmeye başladılar.

İşte bu örgütlenme Abbasi iktidarının gözünden kaçmadı.

Bunun üzerine Alevilerden bir kısmı Kuzey Afrika'ya ve Yemen'e yöneldiler.

Bunlar daha sonra Fatımiler adını alarak bütün Kuzey Afrika'da bir Fatımiler Devleti kurdular.

340 yıla yakın bir dönem iktidar olan Fatımiler, egemenlik alanına İtalya'nın Sicilya bölgesini de kattılar.

Fatımiler Devletinde salt inançsal anlamda gelişmeler olmadı.

Bununla beraber günümüzde dahi büyük öneme sahip olan El-Ezher Üniversitesi de dahil olmak üzere birçok olumlu gelişme yaşandı. El-Ezher Üniversitesi günümüzde Sünni inancın en yoğun öğretildiği merkez olarak ta bilinir. Bu da kaderin garip bir cilvesi olsa gerek. Yine Kahire kentini Fatımiler kurmuşlardır.

Kısaca belirtmek gerekirse...

Fatımiler Alevi inancın gelişmesine öncülük etmişlerdir. El-Ezher Üniversitesi örneğinde olduğu gibi bilime önem vermişlerdir.

Ama ne yazık ki; Fatımiler Devleti'nin yenilgiye uğramasından sonra bu kazanımlar ya yok olmuşlar ya da diğer inançlara hizmet edecek hale getirilmişlerdir.

Günümüzde Kuzey Afrika topraklarında Fatımilerin izleri olmakla beraber bu izler çok zayıf görünmekte.

Nusayrilik nedir? Ne zaman kurulmuştur? Kimin tarafından kurulmuştur?

(Nusayrilik kavramından çok Arap Aleviliği veya Arap Alevileri kavramlarını kullanmak gerekiyor. Burada Nusayrilik kavramını kullanmamız, sorunun bu şekilde olmasından dolayıdır. Bizler genel olarak Nusayri kavramından ziyade Arap Aleviliği kavramını kullanıyoruz.)

Adını kurucusu Muhammed Bin Nusayri'den alan Nusayrilik daha çok Ortadoğu ve Anadolu'da gelişmiş, taraftar bulmuştur.

Nusayrililer tarih boyunca en çok ezilen Alevi fırkalar arasında ilk sıralarda yer alırlar.

Nusayrilere insan onurunu zedeleyen yakıştırmalar, aşağılanmalar, iftiralar yapılmıştır.

Günümüzde dahi bu tür sapkın düşünceli kimseler Nusayrilileri aşağılamaya, karalamaya, küçük düşürmeye devam ediyorlar.

Nusayriliğin kurucusu olarak tanımlanan Muhammed Bin Nusayr, on birinci (11.) imam Hasan Askeri zamanında yaşamıştır. 11. imam Hasan Askeri'nin en sadık, bilgin öğrencilerindendi.

Nusayriliği diğer Ehlibeyt mezheplerinden/örgütlenmelerinden ayrı tutamayız. Nusayrilikte kesin bir Ehlibeyt bağlılığı vardır. Nusayriliğin inanç temelleri bu bağlılık temelinde şekillenmiştir. Tarih boyunca bazı akımlar ve kimseler Nusayriliği Ehlibeyt dışına atmaya çalıştılar. Ama bunda başarılı olamadılar. Nusayriliğin inanç esasları, bazı şahsiyetsizlerin iftiralarına karşın Ehlibeyt ve On İki İmamlar sevgisi ve bağlılığı temelinde oluşmuştur.

Anlaşılması ve bilinmesi gereken; **Nusayrilik bir Alevi inancıdır. Farklılıkları, özgünlükleri olmasına karşın bir Alevi inancıdır. Bu farklılık ve özgünlükler birer zenginlik ve kazanımdır. Nusayrilik bütün çarpıtmalara, karalamalara, saptırılmalara rağmen günümüzde de varlığını sürdüren Ehlibeyt ve On İki İmamlar'a bağlı bir Alevi inancıdır.**

Bu genel bilgiler dışında Arap Alevileri hakkında neler söylemek istersiniz?

İrki farklı olan Maraş yöresinden bir Alevi olarak, Arap Alevilerine kendimi sadece inançsal değil, kültürel olarak da çok yakın hissedene birisiyim.

Bu yakınlık beraberinde o topluma sempati, bağlılık ve o toplumu bir bütün olarak sahiplenmeyi de getiriyor.

Bugüne kadar tanıdığım, bildiğim yaşadığım Arap Alevilerinden hep olumlu şeyler aldım.

Diğer Alevi toplulukları gibi Arap Alevi toplumu da alabildiğine mazlum, naif, iyi niyetli inancın özüne bağlı bir toplum.

Bu güzel toplum ne yazık ki bütün Alevilerde olduğu gibi büyük bir baskı altında.

Hem inanç hem dil (etnik kimlik) farklılığından dolayı Arap Aleviler birçok farklı kesimlerin hedef tahtası konumundalar.

Birçok global aktör ve bunların yerel piyonları/yansımaları Arap Alevilerini asimile etmek, kendine benzetmek, kendi çıkarlarına hizmet edecek şekilde bir konuma getirmek için yıllar yılı mücadele veriyor.

Oysa Arap Alevilerini bu haliyle kabul etmek, saygı göstermek, inançlarını yaşamaları ve geliştirmeleri için imkân sağlamak, kültürlerini tanıtmak için olanak sunmak en insani ve doğru olanıdır.

Evet, her kim olursa olsun hiç kimsenin Arap Alevilerini kendilerine benzetmeye çalışmaya hakkı yok.

Hele asimile etmeye, baskı altına almaya, ötekileştirmeye kalkmak kimsenin haddine değildir.

Arap Alevileri asırlardır bunca zorluklara rağmen, bin bir zahmet ve emekle varlıklarını sürdürmüşlerse, inançlarını ve inancın beslediği kültürlerini bugüne kadar getirmişlerse, inanıyorum ki bundan sonrada tüm çemberleri açacak ve varlıklarını sürdüreceklerdir.

Arap Alevilerinin kendi öz değerleriyle, başka birilerine benzemeden, oldukları gibi inançlarını ve kültürlerini yaşamaları için en büyük görev diğer Alevilere düşüyor.

Bizler farklılıklarımızı zengin olarak görmeliyiz.

Ortak noktalarımız bizleri bir araya getirendir ve farklılıklarımız ise bizi ayırtıran değil, aslında zenginliğimizdir.

Bu bakış açısıyla yaklaştığımızda sadece Alevi dairesinde ki farklılıklara değil, bütün halklara ve inançlara daha saygılı olur, barış içerisinde yaşarız.

Diğer halklara ve inançlara geçmeden, öncelikle kendi içimizdeki farklılıkları tolere edebilmeliyiz.

Söz konusu Arap Alevileri ise bu tolere etmekten çıkmalı, kendimizden çok sahiplenmeye dönüşmelidir.

O halde: Ehlen ve Sehlen.

Safevi ne anlama geliyor? Safeviler adı altında kurulan devlet ne zaman ve kimin tarafından kurulmuştur?

Safevi, büyük Alevi önderi Şah İsmail'in 1501'de kurduğu devletin adıdır. Safevi adı Şah İsmail'in atası olan Şeyh Safiyeddin'den gelir.

Şeyh Safiyeddin Safeviye tarikatını kurmuştur. Bu Alevi örgütlenmesi özellikle Batı İran'da ve Azerbaycan'da gelişmişti.

Safevi devletinin kurulmasına, gelişmesine önderlik eden Şah İsmail'dir. Dolayısıyla Şah İsmail'in yaşantısı, önderlik gücü, yetenekleri bilinmeden Safevi devletinin nasıl kurulduğu ve o günün koşulları bilinmez.

Şah İsmail'in babası Şeyh Haydar'ın şehit edilmesinden sonra Safeviye tarikatının önde gelenleri tarafından yıllarca sürecek bir eğitime tâbi tutuldu. Bu gizlilik içinde süren bir eğitimdi. Şah İsmail 15 yaşında

ortaya çıkarak babasının ve atalarının intikamını almak için çalışmalara başladı.

Bu çalışmalar var olan Safeviye çalışmalarıyla birleşince Şah İsmail 1501'de Tebriz'i Akkoyunlular devletinden aldı. Böylelikle tarihte Alevilik adına olumlu bir sürecin başlangıcı ilan edildi.

Bu ilan edilen; yıllardır ezilen Alevi inancının resmi anlamda ilk defa bir devlet inancı olmasıydı.

Şah İsmail 1501-1510 yılları arasında Safevi devletinin sınırlarını genişleterek Musul ve Bağdat gibi merkezi yerleri de Safevi Devleti sınırları içine aldı.

Şah İsmail'in Hakk'a yürümesinden (1524) sonra yerine oğlu 1.Tahmasp geçti.

Tahmasp, Safevi Devlet örgütlenmesini güçlendirmeye çalışırken babası gibi Osmanlı Devleti'nin saldırılarına maruz kalıyordu. Bu dönemlerde birçok defa savaşlar çıktı. Bazı önemli merkezler sık sık el değiştiriyordu.

Safevi Devleti tarihinin önemli bir önderi de 1.Abbas'tır. 1.Abbas (doğumu 1588, Hakk'a yürümesi 1629) orduyu yeniden düzenledi.

Kültüre, bilime, sanata, mimariye büyük önem verdi.

Bu dönemde başkent İsfahan bu gelişmelerin merkezi oldu.

Yine bu dönemde Safevi sınırları Afganistan içlerine kadar genişledi.

Safevi Devleti'nin yönetimi bu genişlemeden sonra zayıfladı.

Yönetimi eline alan Nadir 1736'da şahlığını ilan ederek bir dönemin kapandığını ilân etti.

Kısaca belirtmek gerekirse; Safevi Devleti Alevi tarihi açısından önemli bir dönemi temsil eder. Safevi Devleti kesinlikle ırka dayalı bir devlet modeli değildi. Bu anlamda Safevilerin etnik kimliğini kullanmak isteyenler olayları çarpıtmışlardır. Safevi devleti Alevi inancının resmi olarak tanındığı, gelişmesinin desteklendiği, hatta örgütlendirildiği bir devlettir, önemi de buradadır.

Alevi inançlı kişilerle Sünni veya başka inançtan kişilerin evlilikleri hakkında görüşleriniz nelerdir?

Gerek toplum hayatında gerek bireysel manada aile kurumunun önemi çok büyüktür. Sağlam bireyler dolayısıyla da güçlü ve gelişmiş toplumlar ancak doğru aile ortamında yetişirler. Sağlıksız aile ortamında yetişen nesiller her olumsuzluğa açık bireyler olurlar. Kısacası güçlü, hayatı anlamına uygun yaşama arzusu taşıyan sağlıklı insanların dayandığı ana nokta ailedir. Aile, insanı şekillendiren en önemli kurumdur. Bunun altının defalarca çizilmesi gerekiyor.

Alevilik ile Sünnilik ortak noktaları olmakla beraber birbirinden farklı iki inançtır. Her şeyden önce bu tespitin doğru yapılması gerekiyor. Alevilik ile Sünniliği ortak noktalardan yola çıkarak aynı olarak, bütün olarak görmek yanlıştır. Yine farklı noktalardan yola çıkarak bir araya gelinmesi imkânsız olarak görmekte yanlıştır. Doğrusu; ortak noktaları olan (ki aynı ve daha başka ortak noktalar başka inançlar ile de mevcut. Ancak mevzu bahis olan daha çok Sünni inançlı kişiler olduğundan, daha çok buna vurgu yapıyoruz) birbirinden farklı inançlardır.

“Alevilik ile Sünnilik ortak noktaları olan birbirinden farklı inançlardır” dedik. Elbette bu inançlara sahip insanların yaşama bakışları farklı olacaktır. Her ne kadar aynı dil konuşulsa da aynı mahallede oturulsa da farklı olunacaktır.

Keşke farklılıklar zenginlik kabul edilse ve daha çok ortak noktalar oluşsa. Ne yazık ki egemen Sünni anlayış Alevileri Alevilikleriyle kabul etmek yerine ve ortak değerler ortaya çıkarmak, ortak noktalarda buluşmak yerine Alevileri Sünnileştirmeye çalıştı, ısrarla da Alevileri Sünnileştirmeye çalışmaya devam ediyor.

Alevilere ısrarla Sünnilik yegâne doğru inançmış gibi dayatılıyor. Alevilerin ibadetleri kabul görmek bir yana, saygı duyulması bir yana aşağılanıyor, hor görülüyor, küçümseniyor. Bu anlayışa göre Alevilerin inançları da ibadetleri de ve bütün inançla ilgili ne kadar kutsal kabul edilen doğruları, değerleri varsa yanlış. Onlara göre doğru bir inanç vardır, elbette bu da Sünniliktir. Eğer Sünni inanç ve kurallarına inanmıyor ve ibadet etmiyorsan o vakit sen itikat sahibi değilsin.

Böyle bir anlayışla yetişen kişilerle yapılan evlilikler elbette sorunlu olacaktır.

Bir Alevinin Sünni birisi ile evliliği, Alevinin Alevi ile, Sünni'n Sünni ile evliliğine göre daha sorunludur. Çünkü zaten mevcut hayat şartları evlilikleri her yönüyle yıpratıyor, zorluyor. Ekonomik sorunlar ve daha başka sorunlar zaten yeterince evlilikleri çözülmeye götürüyor. Bütün bu sorunlara ilaveten bir de inanç farklılıkları eklenince yıpranan evlilikler daha çabuk kopuyor. (İstisnalar elbette her yerde olduğu gibi burada da kaideyi bozmuyor).

Peki ne yapılması gerekiyor?

Alevi inançtan birisi ile Sünni inançtan birisi evlenmesinler mi?

Elbette evlensinler.

Ancak evlenmeden önce bazı konularda kesin olarak mutabık olmaları gerekiyor.

Anlaşmaları gereken konuların en başında; kesinlikle bir birilerinin inançlarına saygılı olacaklar.

Asla, biri diğerine inancına tabi olmasını dayatmayacak.

Asla, biri diğerinin ibadetine karışmayacak.

Bu ve benzer temel konularda mutlaka bir anlaşma, ortak nokta olması gerekiyor.

Çünkü ilk heyecanlar yavaş yavaş geçtikten sonra sorunlar ortaya çıkıyor. Özellikle de ailelerin olaya müdahil olmalarıyla beraber evlilikler yıkılmaya doğru gidiyor. Böyle istenmeyen bir sonun olmaması için evlenilmeden önce bir değil, bin defa düşünülmesi, ailelerinde onayının alınması ve inançlara saygı noktasında kesin kes mutabık kalınması gerekiyor.

Bu tür evliliklerde diğer bir önemli noktada çocukların hangi inanç ile yetiştirileceğidir. Bunun içinde önceden bazı ortak noktalarda buluşup anlaşmak gerekiyor.

Yukarıdaki açıklamalar daha çok fikirsel, olayın teorik boyutudur.

Konunun bir de yaşanmış, praktize edilmiş boyutu vardır.

İşte bu noktada rahatlıkla diyebiliriz ki bu tür evliliklerde genelde Alevi inançlı kişinin aleyhinde bir durum ortaya çıkıyor.

Bu tür evliliklerde özlenen aileler ortaya çıkmıyor.

Çünkü Alevi birisiyle evlenen Sünni kişi egemen olmanın, çoğunluk olmanın, devletin resmi inancına mensup olmanın bütün avantajlarını kullanarak Aleviliğin inkâr edilmesini ve Sünniliğin kabul edilmesini istiyor, dayatıyor.

Özellikle Alevi inançlı bayanlar bu tür evliliklerde kötü sonuçlarla karşı karşıya kalıyorlar. Alevi inançlı bayanlar evlendikten kısa bir süre sonra Sünniliği kabule zorlanıyorlar ve kısa bir zamanda Sünniliğin bütün kaide ve kurallarına uymak ve türbana, çarşafa bürünmek zorunda kalıyorlar.

Onların şahsında Alevilik inancı, değerleri, aileleri sürekli olarak aşağılanıyor.

Özlediğimiz, mücadelesini verdiğimiz bu tür dayatmaların, aşağılanmaların olmadığı bir dünyadır.

Alevi inanç gerçekliğimizin kabul ve saygı gördüğü, inancımıza yönelik insanlık dışı saldırıların, ithamların, iftiraların son bulduğu; farklılığın zenginlik olarak görüldüğü bir yaşamın ve dünyanın özlemindeyiz. Ancak ne yazık ki böyle değil. Olmadığı içinde bizler gerçekçi olmak zorundayız. Kendimizi kandırmanın ne başkasına ne de bize bir yararı var.

Egemen Sünni anlayış bizleri yaşamın bütün alanlarında kuşatma altına almış, ha bire eritmeye çalışıyor. Alevi inanç gerçekliğimizi kabul edip saygı göstermek yerine, Alevileri nasıl Sünnileştirebiliriz çalışması içinde. Böylesi çaba ve çalışmaların hayatın her alanında sürdürüldüğü bir zamanda bizlerin her konuda olduğu gibi evlilik konusunda da çok dikkatli olmamız gerekiyor.

Bütün bunlarda yola çıkarak; Aleviliğimize saygı gösterene evet, yobaz olana hayır.

Alevi-Sünni kardeşliği nasıl gelişir?

Alevi-Sünni kardeşliği gereklidir, mümkündür.

Hatta Alevi-Sünni kardeşliğinin şahsında diğer inançlardan insanlarla da kardeşlik, bir arada, eşit ve özgür bir şekilde yaşamak gereklidir ve bu mümkündür de.

Alevi-Sünni kardeşliğinin gerçekleşmesi, kalıcı olması için en önemli nokta; Alevi inanç gerçekliğinin kabul edilmesidir.

Hiçbir gerekçenin arkasına saklanmadan Alevi toplumun tarihten günümüze kadar getirdiği inancını, felsefesini, kültürünü, yaşam biçimini kabul etmektir.

Alevi toplumunun farklılığını reddetmek, yok saymak, asimle etmeye çalışmak yerine kabul etmektir.

İnsani olan, doğru olan, kardeşliği oluşturacak/geliştirecek olan böylesi bir yaklaşımdır.

Eğer böylesi bir yaklaşım esas alınmazsa kardeşlik oluşmaz.

Alevileri kendilerine benzetmeye, asimle etmeye, dışlamaya, yok saymaya devam ederlerse kardeşlik oluşmaz.

Alevi toplumu inancı uğruna çok bedeller ödemiş/ödeyen bir toplumdur.

İnancının kabul edilmesini talep etmek, eşitliği talep etmek Alevi toplumunun hakkıdır.

Eşitlik olmadan, karşılıklı hoşgörü, saygı olmadan kardeşlik gelişmez.

Bu, kardeşliğin doğasına aykırı bir durumdur.

Alevi toplumu kardeşliğe hazırdır ve bunu pratik olarak da diğer inançlara ve mensuplarına saygı temelinde ortaya koymuştur.

Alevi-Sünni kardeşliği oldukça önemli bir konu, lütfen biraz daha detaylandırır mısınız?

Alevilik ve Sünnilik, ortak noktaları olmakla beraber birbirinden farklı iki ayrı inançtır.

Alevi Sünni kardeşliği de bu farklılığı kabul etmek, farklılığa saygı duymak ile başlar.

Aleviler, inançları gereği farklılığı zenginlik olarak görüyorlar.

Misyonerlik yapmıyor ve kimseyi zorla asimile etmeye, kendi inançlarını benimsettirmeye çalışmıyorlar.

Çoğunluk olan, iktidar olan, hayatın her alanında egemen ve hâkim olan ve “Sünniliğin yegâne tek doğru inanç olduğunu, onun dışında kalan diğer tüm inançların batıl olduğunu” savunan Sünnilerdir.

Bu anlamda kardeşliğin gelişmesi ve daimî olması için Sünni kardeşlerimize çok işler düşmektedir.

Şimdi adım adım bu sorumlulukların neler olduğuna bakalım.

Her şeyden önce Aleviliğin Sünnilikten farklı olduğunu kabul etmek gerekiyor.

Alevilere ısrarla ortak noktalardan yola çıkarak Sünniliği dayatmaktan, devlet imkanlarını kullanarak Alevileri asimile etmeye çalışmaktan vazgeçmek gerekiyor.

Alevilerin inançlarını, ibadet anlayışını, değer yargılarını kabul etmek ve saygı duymak gerekiyor.

Sizlerin ibadet anlayışı ve inanç anlayışınızla uyuşmasa bile saygı duymak gerekiyor.

Alevilere yönelik ayrımcı, ötekileştirici, dışlayıcı üsluba son vermek gerekiyor.

Aleviliğe yönelik tarihten günümüze sürekli olarak kullanılan ağır ithamları, hakaretleri, mesnetsiz söylemleri bırakmak gerekiyor.

Özeleştiri de bulunup Aleviliği inkâr noktasında yapılan çalışmalara son vermek ve Alevilerin doğal haklarına saygı duyup bunların verilmesi önünde engel olmaktan çıkmak gerekiyor.

Hatta Alevilerin haklarının alınması için, mesela cemevlerinin ibadethane statüsü alması için destek olmak gerekiyor.

Burada listeyi uzatmak yerine iyi niyetlice anlamak ve kardeşliği geliştirmek isteyenler için esas alınması gereken; farklılığı kabul etmek ve saygı duymak gerektiği gerçeğidir.

Bugüne kadar yapılmayan budur.

Bugüne kadar ısrarla Alevileri değiştirmek ve dönüştürmek için, Sünnileştirmek için çaba gösterildi.

Bunun başarılı olmadığı yerlerde ise nefret söylemi ve düşmanca tutumlar devreye girdi.

Bütün bunların sonucunda kardeşlik oluşmadığı gibi ayrıştırıcı söylem ve eylemler derinleşti.

Alevi ve Sünni kardeşliğinin hayat bulması, gelişmesi ve kalıcı olması mümkün.

Ancak bunun oluşabilmesi için istekli olmak gerekiyor.

Ön yargılardan ve her tür saplantıdan sıyrılmış olarak, kardeşliği ve barışı hedef alarak yaklaşmak gerekiyor.

Farklılıkları düşmanlık vesilesi yapmak değil, farklılıkları doğal kabul edip zenginlik olarak görmek gerekiyor.

Alevi Sünni kardeşliğini bu temelde görmek gerekiyor.

Farklılıklara saygı ve inancı olduğu gibi kabul etmek, yani dışlamadan, hakir görmeden, batıl ve sapık diye, yoldan çıkmış diye nitelemeden görmek bir zihniyet sorunudur.

Zihniyette ilk önce bunun kabul görmesi gerekiyor.

Zihniyet olarak bunu kabul ettikten sonra bunun hayata aktarılıp pratikleşmesi daha kolay ve zahmetsiz olur.

Esas sorun zihniyet sorunudur.

Asırlardır beslenerek birikmiş ön yargıların neticesinde, hamaset ve inancı siyasi çıkarlara alet etmenin neticesinde zihniyet olarak böyle bir farklılığı kabul etme olgunluğu gösterilmiyor.

Israr ve inatla “Sünniliğin yegâne ve biricik doğru inanç olduğu, onun dışında kalan herkesin kafir, sapık, yoldan çıkmış olduğu” düşüncesi ve davranışı sürdürülüyor.

Böyle olduğu için, yani “kendisinden başka herkes yanlış yolda olduğu için onların da hidayete erdirilmeleri ve doğru yola çekilmeleri” gerekiyor.

Bu da asimilasyon, baskı, zulüm ve katliam demektir.

Böylesi bir anlayış ve zihniyet kardeşlik geliştirmez.

Kardeşlik için bu anlayışın ve zihniyetin aşılması gerekiyor.

Kardeşlik için kendisinden başka inanç ve doğrularında olabileceğini kabul etmek gerekiyor.

Elbette herkesin inancı kendisine güzel, doğru, anlamlı ve değerlidir.

Herkes inancını yaşamada sonuna kadar özgürdür.

Kimsenin inancı kimseden üstün değildir.

Bu noktada Alevilik Sünnilikten üstün değildir, Sünnilik Alevilikten üstün değildir.

Bizlerin inancı bizler için en doğru inançtır, Sünnilerin inancı, Budistlerin, Katoliklerin inancı onlara göre doğru inançtır.

Kimseye senin “inancın anlamsız, basit, ucube” demeye hakkımız yoktur.

Kimseyi inancı bizden farklıdır diye kafir olarak, zındık olarak, cehennemlik olarak nitelendiremeyiz.

Alevi ve Sünni kardeşliğinin hayat bulması, gelişmesi ve kalıcı olması mümkün. Bunun için çaba göstermek gerekiyor.

Aynı dili konuşan, aynı havayı soluyan, aynı gökyüzüne bakan toplumlar inanç farklılığına saygı göstermiyorsa, farklılığa hoşgörüyü yaklaşp zenginlik olarak bakmıyorsa, ortada gerçekten sorgulanması gereken bir ahlak, vicdan sorunu var demektir.

Ahlaklı, vicdanlı, gerçek manada inançlı kimseler yıkıcı, ayrıştırıcı, ötekileştirici olamazlar.

Olmamalılar.

Onlar kardeşliği esas almalı, düşmanlığı lanetlemeli, farklılığa hoşgörüyü savunmalı ve herkesin inancı kendisine doğru ilkesini hayata aktarmalılar.

Böylelikle kardeşlikte gelişir, ön yargılar ortadan kalkar, barış ve huzur hâkim olur.

Sadece Alevi Sünni kardeşliği değil, diğer tüm etnik ve dini kimlikler arasında da bu gerçek olur.

Hız. Fatma'nın hayatı hakkında bilgi verebilir misiniz?

Hız. Fatma'yı tanımlarken şu belirtilenler az gelir.

Hız. Fatma, hayırlı bir evlat, sadık bir eş, mükemmel bir anne ve iyi bir mümin.

Bütün bu sıfatlar; hayırlı, iyi, mükemmel, sadık Hız. Fatma'yı anlatmaya, tanıtmaya, tanımlamaya yetmez.

Hız. Fatma İslam/insanlık tarihinde önemi yadsınamayacak bir kişidir.

O her zaman iyi örneklerle anıldı.

Hız. Fatma, Hız. Peygamberin kızıdır (doğumu 609, Hakk'a yürümesi 633). Hız. Ali'nin eşidir ve Hasan ile Hüseyin'in annesidir.

Hız. Fatma babasının vefatından kısa bir süre sonra vefat etmiştir.

Çok genç yaşında Hakk'a yürümesine rağmen, o hep saygıyla anıldı.

Anılmaya devam ediliyor.

Hız. Fatma'nın genç yaşta vefat etmesinin sebebi, kendisine ve ailesine yapılan haksızlıklardır.

Fedek hurmalığı olayı, Hız. Fatma'yı büsbütün yıkmıştır.

Hız. Muhammed'in sağlığında Hız. Fatma'ya ve ailesine gösterilen saygı ve hürmet, peygamberin vefatından sonra kine dönüştü.

Hız. Fatma masumdu.

Gerçek anlamıyla kutsaldı.

Hız. Fatma'ya yapılan haksızlıklar tarih boyunca onun soyuna karşı sürdürüldü.

Hız. Fatma, Aleviler açısından kutsal bir insandır.

Her şeyden önce anadır.

Alevilikte "Ana" kavramı saygıyı, saygınlığı ifade ediyor.

Dolayısıyla da Fatma Ana'yı temsil ediyor

Hız. Fatma hakkında biraz daha detaylı bilgi rica edebilir miyiz?

Güzellikte sınır var mı? Yok.

Güzel olan ilgi azalır mı? Yine yok.

Olan nedir?

Olan, -olmuş olan ve her zamanda olacak olan- güzelliğe duyulan özlem, güzellikle buluşma istemi ve böylece güzel olmak arzusudur.

Çünkü asıl olan; güzel olup sevmektir.

Hız. Fatma Ana işte bu özlenen, aranan, ulaşılmak istenen güzelliğin "Ana" kaynağıdır.

Fatma Ana'nın güzelliği öyle bildiğimiz sıradan bir fiziksel güzellik değildir.

Fatma Ana'nın güzelliği Ehlibeytten olması sebebiyle Hakk'ın nurunun vücuda gelmesidir.

Hız. Fatma Ana'yı güzel kılan işte bu nurdur.

Güzellikte sınır var mı ve güzelliğe olan ilgi azalır mı diye sormuştuk.

Ve cevap olarak da güzellikte sınır olmayacağını ve güzelliğe olan ilginin hiçbir zaman azalmayacağı cevabını bulmuştuk.

Bu demektir ki asıl güzelliğin çıktığı kaynak olan Ehlibeyte ve Ehlibeytin Anası olan Hız. Fatma'ya olan ilgi asla ve asla bitmeyecektir.

İnsanlık var olduğu müddetçe Ehlibeytin nurlu yolu nasıl yaşayacaksa, Ehlibeytin Anası'na da her daim annelik yapmak düşecektir.

Güzelliği arayanın yolu Hız. Fatma'ya çıkacaktır.

Hız. Fatma Ana, kendisine ulaşmak isteyenlere, onun nuruyla nurlanıp güzelleşmek isteyenlere her zaman karşılık beklemeden sunacaktır nurunu.

Çünkü o Fatma Ana'dır.

Nasıl ki cümle anneler karşılık beklemeden, çıkar hesabı yapmadan ellerinden geldiğince evlatlarına tüm varlıklarını sunuyorsa, anaların anası olan Hız. Fatma da şüphesiz her zaman ondan dilek dileyenlere dileklerini, nasip almak isteyenlere nasiplerini verecektir.

İkrarla, imanla, inançla, aşk ve tutkuyla, sadakat ve samimiyetle, şüphe ve vesveseden arınmış olarak o nura yönelenleri hiç cevapsız bırakmayacaktır.

Ana olmak bunu gerektir. Hız. Fatma Ana da bu gereklilikleri yerine getirendir.

Öyleyse her kim güzelliği arıyorsa, güzel olana özlem duyuyorsa, güzelleşmek istiyorsa Fatma Ana'ya yönelmelidir.

Hatalı da olsa, yanlış yapmış da olsa, günahkâr olmuş olsa da her zaman yönelmek ve bu samimi yöneliştten sonra bütün kirlerden, kötülüklerden, yanlışlıklardan uzaklaşmak mümkündür.

Uzaklaşmak mümkün olduğu gibi güzelleşmek de mümkündür.

Güzelleşmek ve bunun sonucunda seven ve sevilen olmak için anaların anası Fatma Ana'ya yönelelim.

Onu anlamaya, kavramaya, bilince çıkarmaya çalışalım.

Sadece zahiri bilgiler ile değil, batını manada, inançsal manada onu anlamaya ve ona yönelmeye çalışalım.

Böylelikle güzelleşmeye doğru bir adım atmış oluruz.

Güzel olanda çirkinliklerde ısrar edenlerin ısrarını kırmaya başlar ve onların da güzellikle buluşmalarına rehber olur.

Ne mutlu güzel olanı arayana.

Ne mutlu güzel kalmakta ısrar edene.

Ne mutlu Fatma Ana'nın insanı güzel kılan davetine icabet edene.

İmam Hüseyin kimdir? Ne zaman nerede doğmuştur? İmam Hüseyin neyin sembolüdür? İmam Hüseyinin Kerbeladaki tavrını nasıl algılamak gerekiyor?

İmam Hüseyin, milâdî takvime göre, 625 (626) Medine'de doğmuştur. 10 Ekim 680'de Kerbelâ'da şehit edilmiştir.

İmam Hüseyin, İslâm peygamberi Hz. Muhammed'in torunudur.

Birinci imam Hz. Ali'nin oğlu ve aynı zamanda üçüncü imamdır.

İmam Hüseyin, yaşantısıyla, davranışlarıyla, cesaretiyle sadece İslâm âleminde değil, bütün insanlık için görkemli bir abidedir.

İmam Hüseyin'in yaşadığı dönemde zalim Emevi egemenliği hüküm sürüyordu.

Emevi iktidarını kurumlaştıran Muaviye, İmam Hüseyin'in babası Hz. Ali'yi ve abisi ikinci İmam Hasan'ı kendi iktidarı için tehlikeli görmüş ve binbir entrikayla onları şehit etmişti.

Muaviye ölünce yerine oğlu Yezid'i tayin etmişti.

Oğul Yezid'te babasının kanlı iktidarını korumak istiyordu.

Muaviye, Hz. Peygamberle yıllarca savaşmış olan, Mekkeli müşriklerin önderi olan bir ailedendi.

Hız. Peygamberin hicretinden sonraki dönemde İslâmiyet'in gelişmesi ile beraber bu aile artık Müslümanları yenemeyeceğini görünce takiye yaparak İslamiyet'i seçmişlerdi.

Oysa bilinir ki; bu ve benzer ailelerin amacı gelişen İslâmiyet'in değerlerine sahip olmaktı.

Bunlar bu amaçla İslâmiyet'i benimsiyorlardı.

Dolayısıyla İslâmiyet'in ilk temsilcileri olanları, yani gerçek Müslümanları saf dışı bırakıyorlardı.

Bu müşrikler günümüze değin sürececek bir çatışmanın tohumlarını o zaman başarıyla ektiler.

İşte sevgili İmam Hüseyin, böylesi bir çağda ya dedesinin, babasının ve abisinin yolunda gidecekti, yani Hakk yolunu bütün zorluklarına rağmen taviz vermeden savunacaktı, ya da müşriklerin temsilcisi Yezid'e boyun eğip, biat edecekti.

İmam Hüseyin, Emevi iktidarının halkı baskı ve zulüm altında inlettği bu dönemde Küfe kentindeki halktan bir davet aldı.

Bu davette Küfeliler artık Yezid'in zulmünden bıktıklarını ve kendisini önder (halife) olarak kabul ettiklerini belirtiyorlardı. İmam Hüseyin insanları dolayısıyla Küfelileri iyi tanıyordu.

Ve giderse başına neler geleceğini biliyordu.

Bütün bunlara rağmen İmam Hüseyin kendisine bağlı ailesi ve bir grupla Küfe şehrine doğru yola çıktı.

İmam Hüseyin'in yola çıktığını haber alır almaz hemen planlara başlayan Yezid, onu durdurmanın ve kendisine biat ettirmenin yollarını aradı.

Yezid binlerce kişilik bir orduyla Kerbelâ çölünde İmam Hüseyin'e pusu kurdu.

Ordunun komutanları, İmam Hüseyin'e Yezid'e biat ettiğini beyan etmesini istediler.

İmam Hüseyin Yezid'e boyun eğmekten ve onun kanlı zulüm iktidarını tanımaktansa şehit olmayı yeğlediğini kararlılıkla Yezid'in gözlerini para hırsı bürümüş askerlerine ve korkup sözlerinin arkasında durmayan Küfelilere haykırdı.

Bundan sonrası dünyanın gördüğü en haksız savaşlardan birisiydi.

Bir tarafta İslâmın peygamberinin torunu, diğer tarafta kanlı iktidarın temsilcileri.

İmam Hüseyin'in gücü 72 kişiydi.

Yezid'in askerleri ise binlerce. İmam Hüseyin ve arkadaşları şerefli bir şekilde Yezid'in askerlerine karşı direndiler.

İmam Hüseyin aldığı onlarca kılıç ve ok darbesi sonucu yaralı düştü.

Yezid'in askerleri vahşete doymuyordu.

Ve Yezid'in komutanlarından Şimr İmam Hüseyin'in mübarek başını keserek bir tepsi içinde Şam'daki sarayında Yezid'e sundu.

Daha sonra sevgili imamın başı Şam sokaklarında gezdirildi.

İmam Hüseyin sadece yaşantısıyla değil, şahadetiyle bütün insanlığa bir mesaj vermiştir.

İmam Hüseyin bir semboldür.

Yiğitliğin, fedakârlığın, mazlum olmanın sembolü.

İmam Hüseyin, verdiği mesajda sonu ne olursa olsun asla ama asla Yezid'e, dolayısıyla zalime ve onun zulmüne boyun eğmeyeceğini bütün dünyaya şahadetiyle kanıtlamıştır.

İnsanlık var oldukça İmam Hüseyin var olacaktır.

İnsanlık neden İmam Hüseyin'i anlamalıdır?

İmam Hüseyin'i anlamak, tanımak, sevmek, mazlumluluğuna gözyaşı dökmek, direncine ve ideallerine olan bağlılığına hayran kalmak, son nefesine değin Hakkı ve hakkaniyeti sarsılmaz bir şekilde savunuşunun takipçisi olmaya çalışmak...

Hakk için kendini kurbân eyleyen
Şah-ı Merdan oğlu İmam Hüseyin
Cümle erenlere fermân eyleyen
Erenler serdârı İmam Hüseyin

İmam Hüseyin mazlumdur. Aynı zamanda tüm mazlumların temsilcisi, savunucusudur. Göbekleri haramla dolmuş olan, beyinleri yalana ve

üçkağıtçılığa programlanmış olan, nefesleri kin ve kibir ile heba olanların karşısında olandır İmam Hüseyin

İmam Hüseyin, mazlumlüğünü yaşamıyla ortaya koymuş, kendi şahsında bütün mazlumların nasıl bir tavır almaları gerektiğini her çağın mazlumlarına göstermiştir.

Hırsı, kıskançlığı, iktidarı, kibiri, harami, haksızlığı, bencilliği... esas alanlar İmam Hüseyin'i sevmez, ona gözyaşı dökmez onu zerre kadar dahi anlamaya çalışmazlar.

Zaten bunu yapsalar mideleri helal kazançla kazanılmış rızklarla doyurulur, nefeslerini güzel sözler söyleyerek verirler, duygularında ve düşüncelerinde insanın yaşamına anlam katacak olan değerler barındırırlar.

Bâtının sultânı müminler şâhı
Gaib aleminin şems ile mâhı
Şah Hüseyin'im deyü ederler âhı
Mâtem ile zârı İmam Hüseyin

Zamanın değişmiş olması, teknolojik ve bilimsel gelişmelerin akıl almaz derecede ilerlemiş olmaları aslında insan soyunun özündeki bazı yanlışları ortadan kaldırmıyor.

O gün Kerbela'da İmam Hüseyin'in karşısına çıkıp onu ve ailesini yok edenlerin düşünce ve idrak yapıları ne ise, günümüzde de çokça kişi aynı durumdadır.

O gün İmam Hüseyin'in şahadetini öğrenip saçlarını başlarını yolanların duygu ve zihin yapıları ne ise, günümüzde de İmam Hüseyin'i ağıtlarla, mersiyelele Muharrem ayında ananların durumu aynıdır.

Pir Sultan'ım eydür tutar demânın
Dostunun dostuyuz biz hânedânın
Du çesmi değil mi Şah-ı Merdânın
Erenler hünkârı İmam Hüseyin

İmam Hüseyin'e gözyaşı dökmek, onun için ağıtlar ver mersiyeler okumak cümle mazlumların, haksızlığa uğramışların, zalimlerin rüzgarlarından dalları kırılmış olan cümle varlıklara gözyaşı dökmektir.

İmam Hüseyin, Hakk'ın ve hakkaniyetin temsilcisidir.

Ona ağlamak bütün mazlum ve mahzunlara ağlamaktır.

İmam Hüseyin'e ağlamak, zalim ve kötü olanı lanetlemek, haklı ve mazlumu yüceltmektir.

Ne mutlu mazlumların safında yer alıp zalimi lanetleyenlere.

Alevilerin inancı İmam Hüseyin'in inancı mıdır?

Birçok kimse İmam Hüseyin'i sadece bir direnişçi olarak, zalim bir diktatöre karşı gelmesiyle tanıyor, biliyor.

Bu doğru olmakla beraber eksik bir tanıma ve bilmedir.

İmam Hüseyin sadece Yezidin siyasi ve toplumsal baskısına karşı gelmedi, bununla beraber Yezidin -ve daha öncesinden babası Muaviye'nin- oluşturmuş olduğu yanlış din anlayışına da karşı geldi.

Geçmişte ve günümüzde birçok kişinin anlamadığı veya anlamak istemediği hususlardan birisi de budur.

Bu durum anlaşılırsa, günümüzde din adına dayatılan Emevi çarpıklığı daha net şekilde ortaya çıkar.

İmam Hüseyin'in mücadelesini komple bir mücadele olarak görmek gerekiyor.

Zalim ve haksız olana karşı olmak, can pahasına zalime direnmek, bireysel saltanat için asla değerlerden ve doğrulardan taviz vermemek... İmam Hüseyin bunu yapmıştır.

Çünkü inandığı ve yaşadığı Hakk inancı ve yürümüş olduğu hakikat yolu bunu emreder.

Emevilerden günümüze kadar yaşanan din, İmam Hüseyin'in ve diğer erenlerimizin doğru bulmadıkları, karşı oldukları, reddettikleri dindir.

Emevilerin dini ve bunun toplumsal hayata yansması, günlük uygulama kuralları, içeriği ile İmam Hüseyin'in din anlayışı kesinlikle birbirine zıttır.

Oysa çokça kişi bir takım isim ve kavramsal benzerlikten dolayı, yine lisan ve etnik kimlik aynılığı nedeniyle İmam Hüseyin'in şahsında temsil olunan din ile Yezidin şahsında temsil olunan dini aynı ve bir görebiliyor.

Gördüğü içinde günümüzde bizlerin temsil ettiği inancı Yezidin anlayışını sürdürenlerle aynı kategoride değerlendiriyor ve İmam Hüseyin'in mücadelesinin inançsal doğruları ortaya koyma noktasını göz ardı edip sadece toplumsal olanı temel alabiliyor.

Bu kesinlikle doğru ve kabul edilemez bir anlayıştır.

Bizleri, günümüz İmam Hüseyin'in yolunu sürdürenler ile Yezidin anlayışını –kabul etmeseler dahi- sürdürenleri inanç olarak aynı kefedey görmek doğru ve hakkaniyetli değildir.

Evet, Hz. Hüseyin'in mücadelesi dini ve toplumsal bir mücadeledir.

Hz. Hüseyin, din adına Yezidin ve babası Muaviye'nin oluşturduğu anlayışa karşı gelmiş ve bu karşıtlığı canı pahasına son ana dek sürdürmüştür.

Ve yine Hz. Hüseyin sonunda ölüm dahi olsa Hakk inancı ve hakikat yolu neyse onu savunmuş, yaşamış ve Yezidin tüm barbarlığına rağmen bundan milim geri adım atmamıştır.

Bu apaçık bir şekilde orta yerde dururken, bir takım kavramsal benzerliklerden dolayı Yezidin din anlayışı ile Hüseyinileri aynı şekilde değerlendirmek yanlış bir sonuca varımdır.

Ve yine Yezidin din anlayışını savunup takip edenlerin çoğunluk olmasına aldanıp bu anlayışı yegâne doğru temsilci olarak görmek daha büyük bir yanıltır.

İmam Hüseyin de tek başınaydı ve bu tek başınalığına rağmen doğruları savunmaktan vazgeçmedi.

Bu durumda İmam Hüseyin'in din anlayışının –sayı olarak az olmasından dolayı- yanlış din anlayışı olarak görüp, Yezidin sayısal çoğunluğuna aldanıp onun din anlayışını doğru kabul edebilir miyiz?

Sonuç olarak: dininiz nedir diye soruluyorsa, bizlerin dini İmam Hüseyin'in dinidir.

Bizlerin geçmişte ve şu an inanıp uyguladığı inanç, İmam Hüseyin'in inancıdır.

Bizler inanıyor ve buna göre yaşıyoruz.

Her dem de İmam Hüseyin gibi inancımıza sadık kalacağız ve sayısal olarak ne kadar az olursak olalım asla Yezidin anlayışını hem dini ve hem de toplumsal olarak kabul etmeyeceğiz.

İmam Hasan'ın hayatı hakkında bilgi verebilir misiniz?

İkinci imam olan İmam Hasan, 624 yılında Medine'de doğdu.

İmam Hasan'ı ve İmam Hüseyin'i Hz. Peygamber çok severdi.

Onlar için birçok hadis söylemiştir.

Ne acıdır ki, Hz. Peygamberin bu sevgili torunlarının başlarına gelmedik kalmadı.

Hız. Muhammed'e içten içe duyulan öfke onun Hakk'a yürümesinden sonra onun Ehlibeytine yöneldi.

İmam Hasan da bu münafıkların, eskinin putperest bezirganlarının düşmanlığını kazandı.

Bu düşmanlığın sonunda da eşi Cude eliyle trajik bir şekilde şehit edildi (670 yılında).

İmam Hasan'ı şehadete götüren süreç daha Hz. Peygamber hayattayken başlamıştı.

Bilindiği üzere İslamiyet, Hz. Muhammed'in ve Hz. Ali'nin soylu mücadeleleri sonucu kendisini topluma kabul ettirmişti.

Hz. Peygamberin adaleti, doğruyu temsil etmesi, Hakk kelamını, gerçeği dile getirmesi ile bir çok boş inanç yıkılıyordu.

Putperestlerin çoğuda çıkarları gereği Müslüman oluyorlardı.

Ama bunların Müslümanlıkları sözde idi.

Kalplerinde eski putperestlikleri devam ediyordu. Hz. Peygamber bunun bilincindeydi.

Bunların sonunda doğruyu göreceklerine inanıyordu.

Ama bu putperestler doğruyu görmek şurada kalsın, Hz. Peygamberin vefatından sonra kendi eski cahiliye döneminde kalma gereklerini dayatıyorlardı.

Bunu İslamiyet adına dayatıyorlardı.

Başta Hz. Ali olmak üzere Ehlibeyt ve çevresi bunları görüyor ve bu olumsuzluklara karşı mücadele ediyorlardı. Bu putperestlerin gözü öylesine kararmıştı ki; Ehlibeyte yapılan onca haksızlık ve zulüm yetmemiş, sıra onları yok etmeye gelmişti.

Bunun sonucunda Hz. Ali şehit ediliyordu. Hz. Ali'nin şehadetinden sonra Ehlibeyt taraftarları İmam Hasan etrafında birleşiyorlardı.

Bu durum Muaviye lanetlisinin hoşuna gitmiyordu.

Burada bu Muaviye denilen melûnun aslını anlatmak gerek.

Muaviye Mekke zenginlerinden Ebu Süfyan'ın oğludur.

Bu Ebu Süfyan ki, Hz. Peygambere karşı en çok savaşan kişilerden biridir. Hz. Muhammed'in kazandığını gördüğü anda da hemen tövbe edip, Müslüman olmuştu.

Şimdi inançlı her insana sormak gerekir.

Ebu Süfyan mı daha çok hakkı temsil ediyor yoksa Hz. Ali mi?

Muaviye mi doğruyu temsil ediyor yoksa İmam Hasan mı?

Asırlardır insanlar bu gerçeği dile getirmekten korkuyorlar.

Korktukları için de haksızlık bir türlü giderilmiyor.

Bizim inancımız odur ki, eninde sonunda insanlık gerçeği görecektir.

İşte böylesi koşulların ortasında, İmam Hasan, bilincinde olduğu ağır sorumluluğunun gereğini yerine getiriyor, insanları aydınlatmaya devam ediyordu.

Gününü, dünya malına tamah göstermez, kendi nefisini terbiye ve eğitimle geçiren İmam Hasan'ın varlığı Muaviye için tehlikeydi.

İmam Hasan insanlığa Hakk yolunu göstermek/öğretmek ile meşgulken, Muaviye onu ortadan kaldırmanın planlarını yapıyordu.

Muaviye öylesine sinsi, kurnazdı ki; İmam Hasan'ı kendi eşi eliyle öldürtmeyi başardı.

Muaviye'nin sadık hizmetkârlarından Mervan, bu planın uygulayıcısıydı.

Mervan, İmam Hasan'ın eşi Cude'yi çeşitli vaatler vererek -onu Muaviye'nin sarayına gelin edeceğini söylüyordu- kandırdı.

Bunun sonucunda Cude haini İmam Hasan'ın yemeğine zehir koymak suretiyle onu şehit etti.

İmam Hasan gibi bir şahsiyetin, böylesi bir ihanetin sonucu şehit edilmesinin takdiri ilahiden başka manası olamaz.

Çünkü İmam Hasan, dedesi Hz. Muhammed'in, babası Hz. Ali'nin ve annesi Hz. Fatma'nın birçok özelliğini taşıyordu.

Böylesine güzel bir kişilik, masum bir insan katlediliyordu.

Cude'nin başına gelenlerde ders vericidir.

Rivayet edilir ki, Muaviye Cude için şöyle demiştir: "kendi eşini, İmam Hasan gibi munis bir adamı öldüren birisinin bize gereği yok."

Bunun sonucunda Cude, Mervan tarafından boğularak öldürülüyordu.

İmam Zeynel Abidin'in hayatı hakkında bilgi verebilir misiniz?

Dördüncü imam olan Zeynel Abidin, 659 yılında Medine'de doğmuştur. Şehadet tarihi hakkında çeşitli rivayetler vardır. Kesin olan İmam Zeynel Abidin'in zehirlenilerek şehit edildiğidir.

İmam Zeynel Abidin, Kerbelâ şehidi olan babası İmam Hüseyin'in yolunda gitti yaşamı boyunca.

Kerbelâ katliamı sırasında ağır hasta olan Zeynel Abidin, İmam Hüseyin'in kendisine ait kutsal emanetleri vermesiyle daha da önem kazanmıştı. Yezid ordusunun komutanı Şimr her ne kadar Zeynel Abidin'i öldürmek istemiş ise de başta halası Hz. Zeynep'in çabası olmak üzere kurtulmuştur.

İmam Zeynel Abidin, her daim için fikirleri ve hareketleri ile örnek bir kişi oldu. Düşmanlarının bile takdirini kazanacak kadar yardımsever, alçakgönüllü, bilgili, cesur bir şahsiyettir Zeynel Abidin.

İmam Zeynel Abidin, her daim fakirlere, ihtiyacı olanlara yardım ediyordu. Fakat bu yardımı alanlar mahcup olmasın, kendisini yanlış anlamasınlar diye geceleri yüzüne nikap sürerek, kim olduğunu söylemeden yapardı. Fakirler bu cömert insanın kim olduğunu hep merak etmişler ama bir türlü öğrenememişlerdi. Ta ki Zeynel Abidin şehit edilene kadar. Çünkü Zeynel Abidin'in şehadetinden sonra kimse kapılarını çalmadı ve böylece onlar da kendilerine yardım edenin Zeynel Abidin olduğunu öğrenmiş oldular. Dolayısıyla o kutsal İmam, Hakk için yapıyordu yaptıklarını, gösteriş için değil. Bu haliyle de hâlâ insanlığa örnek olmayı sürdürüyor Zeynel Abidin.

İmam Zeynel Abidin, her daim kinden, kibirden, kirlilikten kaçınmıştır. Kendilerine söven birisine; "eğer ben dediğin gibiysem, Allah'ın beni yargılamasını dilerim. Ama dediğin gibi değilsem, dilerim Allah seni bağışlasın" demişti.

İmam Zeynel Abidin'in oğlu beşinci imam Muhammed Bakır, babası için şunları söylemiştir: "Babam Zeynel Abidin, beş kimse ile arkadaşlık kurmamayı, konuşmamayı bana tavsiye etti. Onlar da şu kimselerdir:

Fasık (münafık) ile arkadaşlık kurma ki, kendisine en çok muhtaç olduğun zaman sana yardım etmeyip yalnız bırakır.

Cimri ile arkadaşlık olma ki, kendisine en çok muhtaç olduğun zaman, sana yardım etmeyip yalnız bırakır.

Yalancı ile dost olma ki, yakını uzak ve uzağı yakın gösterip seni yanıltır.

Ahmakla arkadaş olma ki, sana yardım edeyim derken, zarar verir de farkında bile olmaz. Onun için, 'akılsız dostun olacak yerde, akıllı düşmanın olsun' derler.

Akrabası ile ilgisini kesen kimse ile arkadaş olma ki, bu gibi kişiler Kuran-ı Kerim'in üç yerinde lânete layık görölmüşlerdir. Düşün ki, akrabasına iyilik etmeyen kişi (ondan utanan, kendi gerçekliğinden utanan), sana nasıl iyilik edebilir?"

İmam Zeynel Abidin'in şu hikmet dolu sözleri, insanlık yaşadığı müddetçe ve dünya döndükçe haklılığını ve yol göstericiliğini sürdürmeye devam edecek.

"Yol gösterici olmayan insanlar, ahmak ve faydasızdır."

"Zararlı yemeklerden sakınan insanın, sonu ateş olan günahlardan sakınmamasına hayret ederim."

"Durmadan gülüp duran insanın, gafillğine veya aklının az olduğuna hükmedebilirsiniz."

"İnsanlara düşmanlık etmekten uzak dur."

"İnsanların meclisi, insanı düzeltmeye doğru götürür."

"Müminin mümin kardeşinin yüzüne sevgi ve muhabbet ile bakması, ibadettir."

Bilinmesi gereken, dördüncü İmam Zeynel Abidin'in diğer imamlar gibi Hakk'ı ve hakkaniyeti temsil ettiğidir. Doğruluğu temsil ettiği için zalimlerce, dünya malına yenilen, kinli, kibirli kimselerin hedefi olmuş, şehit edilmiştir. Dördüncü İmam Zeynel Abidin, yol göstericiliğini ve örnek kişiliği ile günümüze de ışık tutmaya devam ediyor.

İmam Muhammed Bakır'ın hayatı hakkında bilgi verebilir misiniz?

Beşinci imam olan İmam Muhammed Bakır, 676 yılında doğdu. 733 yılında ise şehit edildi. Beşinci imam Muhammed Bakır, dördüncü imam Zeynel Abidin'in oğludur. İmam Muhammed Bakır, yaşamı boyunca atalarının soylu yolunu onurlu bir şekilde devam ettirdi. Ecdadına karşı işlenen zulümler kendi döneminde de devam etti. Nihayetinde o saygıdeğer imam, bütün zorluklara göğüs gererek doğru bildiği yoldan dönmedi ve bu yol uğruna şehit edildi.

Beşinci imam Muhammed Bakır, Emevi Devleti'nin zulümlerinin doruğa ulaştığı bir zamanda yaşadı. Ömrünün bir kısmını bu zalimlerin zindanlarında geçirdi. İmam Muhammed Bakır diğer imamlar gibi, yüzlerce kişiyi eğitmiş, onlara doğru yolu göstermiş, ilim, irfan öğretmiştir. Bunlar arasında Ehli sünnetin önder kabul ettiği şahsiyetlerde vardır. Bunların en bilineni Azam Ebu Hanife'dir.

Beşinci imam Muhammed Bakır, bilgelikte çağının en üstünüydü. Zaten Bakır adı da bilimde, bilgide en derinleşen, yoğunlaşan bilgiyi kavrayan manasındadır. İşte bu insanlığa yol gösteren bilgilerden bir küçük örnek:

"Rızkın gerileyince bil ki kusurundadır."

"Bir kimsenin kalbine kibirlik girerse, illa aklında az veya çok eksiklik var demektir."

Oğlu altıncı imam Caferi Sadık'a şöyle nasihat etmiştir: "Hiçbir hayrı, doğruyu küçümseme."

"Hiçbir günahı küçümseme."

"Allah evliyasını da insanlar içinde gizlemiştir. Hiçbir insanı küçümseme, hor görme. Belki o küçümsediğin kul, hakkın velisi olabilir."

"Dünyayı gözünde küçük gören, benim gözümde büyük görünür."

"İster rahatta ister sıkıntıda olsun her daim Allah'ı zikretmeli."

"İlmi ilim sahibinden öğreniniz. Alimler size ilim öğrettiği gibi, siz de diğer insanlara öğretiniz."

"Kendisinde mevcut olan bir kusuru başkasında arayan ve kendi işlemekte olduğu ayıbı başkasına yapmasını söyleyen kimse ne kadar hatalıdır."

"Dünya uykuda gördüğün rüyaya benzer. Uyandığın vakit hiçbir şey kalmamıştır."

İmam Caferi Sadık'ın hayatı hakkında bilgi verebilir misiniz?

Altıncı İmam Olan Caferi Sadık, 699'da Medine'de dünyaya geldi. Babası beşinci İmam Muhammed Bakır'dır.

İmam Caferi Sadık, tarihin en önemli dönemlerinden biri olan Emevi saltanatının çöküşü ve Abbasi saltanatının başlaması döneminde yaşadı. Caferi Sadık, saltanat sahiplerinin kendisine sunduğu bütün teklifleri reddetti.

Caferi Sadık bu dönemde ilmi toplantılar düzenledi, dersler verdi. Bu derslere ve toplantılara binlerce insan katıldı.

Caferi Sadık bütün kutsal imamlarda olduğu gibi derin bir bilgiye sahipti. Caferi Sadık bu bilgilerinin öğrencileri vasıtasıyla bütün insanlığa ulaşması için çalıştı.

Altıncı imam olan Caferi Sadık salt dini bilgiler değil, insanlığın sorunlarına çözüm için diğer alanlarda dersler verdi. Caferi Sadık'ın bu dersleri sonucu onlarca ilim sahibi insan yetişti. Hatta bazı Sünni alimler bile onun öğrencisi olmakla övünürlerdi.

Altıncı imam Caferi Sadık, öğretmenliğinin yanı sıra ahlâklı kişiliği ile kendisiyle tanışan insanları etkiliyordu. Onunla tanışan, onun derslerine, sohbetlerine katılan birçok insan onun etkisinde kalmış, bilgisinden, davranışlarından etkilenmiştir.

Tabi ki bu insanlığı güzelliğe davet eden sevgili imam saltanat sahiplerinin hoşuna gitmiyordu.

Saltanat sahipleri onu sık sık taciz edip, baskılar uyguluyorlardı. Sonunda onu zehirletip şehit ettiler (766). Caferi Sadık şahadetinden sonra da Alevilere önderliğini sürdürdü. Ehlibeyt sevdalıları onun "Buyruk"larına uymaya devam ediyor.

Bazıları cahillikten ya da art niyetten İmam Caferi Sadık'ı yanlış tanıtıyor, yanlış algılıyor, yanlış değerlendiriyorlar. Olayın özü; Caferi Sadık'sız bir Alevilik düşünülemez.

İmam Musa Kazım'ın hayatı hakkında bilgi verebilir misiniz?

Yedinci imam olan Musa Kazım, 745 yılında doğmuştur ve 799 yılında şehit edilmiştir. Altıncı imam Caferi Sadık'ın oğlu olan yedinci imam Musai Kazım, yaşamı boyunca çok ağır zulümler gördü. Musai Kazım, Ehlibeyt'in nurlu yolunu bütün zulümlere, sapmalara karşın layıkıyla temsil etti. Yedinci imam Musa Kazım, ataları gibi geceleri tek tek fakirlerin, yardıma muhtaçların evlerini ziyaret eder, onlara gereken yardımı yapardı. Tıpkı ataları gibi bunları kendini tanıtmadan, kibirlenmeden yapardı.

Emevi saltanatı yıkılıp yerine Abbasiler geçince, Ehlibeyt ve taraftarları rahat edeceklerini sandılar. Kısa bir süre geçmeden Abbasiler de Emevileri aratmayacak zalimliklere başvurdular. Abbasi yöneticilerinin korkusu halkın Ehlibeyt evlatlarını yönetimde görmek istemesiydi. Kaldı ki; Abbasiler Ehlibeyt taraftarları sayesinde iktidar olmuşlardı. İktidarlarını başta Ebu Müslim Horasani olmak üzere, Ehlibeyt önderlerine borçluydular. Çünkü Emevi saltanatını yıkan en önemli darbeyi vuran büyük Alevi önderlerinden olan Ebu Müslim Horasani'dir. Ama ne acıdır ki; Abbasiler başta Ebu Müslim olmak üzere bir çok kişiyi katlettiler.

Ehlibeyt taraftarları Emevi saltanatı yıkılınca büyük bir sevinç duymuşlardı. Artık inançlarını özgürce yaşayacaklarına inanıyorlardı. Çünkü Abbasiler Ehlibeyt taraftarlarının sayesinde iktidara gelmişlerdi. Ehlibeyt taraftarlarının gücü iktidarı tek başına almaya kâfi gelmiyordu. Onlarda böyle bir ara yol bulmuşlardı. Kaldı ki; Abbasiler çok büyük sözler vermişlerdi. Ama iktidarını sağlamlaştırdıncı işin rengi değişti. İşte yedinci imam Musa Kazım böyle bir dönemde yaşıyordu. O saygıdeğer imam, iktidarın karanlığına karşın halkı aydınlatmaya çalışıyordu.

Abbasi halifesi Harun Reşid döneminde saraydaki ahlâksızlık ve umarsızlık doruğa çıkmıştı. Harun Reşid ve bir avuç yandaşı lüks ve sefa içinde yaşarken, halk açlıktan kırılıyordu. Düşünce ve ruhen de yoksullaşan halk yedinci imam Musa Kazım etrafında toplanıyordu. Kendi iktidarının tehlikede olduğunu bilen Harun Reşid, Musa Kazım'ı zindana attı. Neticede sevgili imamı 799 yılında zehirleterek şehit etti.

Musa Kazım'dan sözler:

· Dedem Hz. Ali buyurdular: "Meclisin başında ancak üç sığata sahip olan kimse oturabilir: Bir şey sorduklarında cevap veren, halkın söz bulup konuşamadığı zaman konuşan, mecliste oturanların maslahatına uygun olan görüşü ortaya koyan. Bu üç sığattan birine sahip olmaksızın meclisin başında oturan kimse ahmaktır."

· Dedem İmam Zeynel Abidin buyurdular: "Salih kimselerle oturmak insanı doğruluğa götürür, alimlerin adabına uymak akıllı çoğaltır, adil yöneticilere itaat etmek izzetin kemalidir; (ticaretle) malını artırmak ise yiğitliğin kemalidir. İstisare edene doğru yolu göstermek nimetin hakkını eda etmektir".

· Dedem Hz. Ali ashabına buyurdular "Gizlide ve açıkta Allah'tan korkmayı, sevinç ve gazap halinde adaletli olmayı, fakirlik ve zenginlikte ticaret yaparak mal kazanmayı size tavsiye ediyorum. İlişkisini kesenle ilişki kurun. Zulmedeni affedin. Mahrum kalana bağışta bulunun. Bakışınız ibret, susmanız fikir, sözünüz zikir ve tabiatınız da cömertlik olmalıdır.

İmam Ali Rıza'nın hayatı hakkında bilgi verebilir misiniz?

Sekizinci imam Ali Rıza 770 yılında doğmuştur. 818 yılında diğer imamların yolunda olduğu için, toplumun yanlışla küfre sapmasını engellediği için, haksızlıklara karşı olduğu için şehit edilmiştir. Sekizinci imam Ali Rıza ecdadlarının aydınlık yolunu insanlığa sunmak için çalıştı yaşamı boyunca. İmam Ali Rıza diğer imamların bıraktığı yerden göreve devam etti.

Sekizinci imam Ali Rıza Abbasi döneminde yaşadı. Abbasi halifesi Harun Reşid kendisinden sonra devlet yönetimini iki oğlu arasında paylaştırdı. Bu oğullardan Memun Ehlibeyt yanlısıydı. İmam Ali Rıza'yı hilafete veliaht atadı. Bu durum Abbasi ileri gelenleri tarafından isyana sebep oldu. Memun İmam Ali Rıza'yı yanına alarak isyanı bastırmak için yola koyuldu. Bu yolculuk sırasında İmam Ali Rıza yediği yiyeceklere zehir konulması sebebiyle şehit düştü. Memun'un buradaki rolü daha günümüzde bile tam olarak anlaşılamamıştır. Ama anlaşılan bir şey var. O da kutsal imamların zalimlerin, sapmışların, küfür sahiplerinin karşısında olduklarıdır. Sevgili imamlar karanlığa karşı ışığı, zalimliğe karşı adaleti, yanlışla karşı dogruyu, saplantılara karşı hakikati temsil ediyorlardı. Bu durum zalimlerin, saltanat sahiplerinin, haksızların tahammül etmeyecekleri bir durumdu.

Aradan ne kadar zaman geçmiş olursa olsun On İki İmamların insanlığa yol göstericiliği devam ediyor. Zaten On İki İmamların zaman ve mekân sorunu yok. Onlar her daim, her yerde hazır ve nazırdırlar. Gerçeği görüp anlamak için bakmak yeter. Kalplerinde, ruhlarında kini, kibri, bencilliği atamayanlar, kendilerini fani dünyanın geçici zevkleri ile kandıranlar, tarihi kendi yaşamları ile başlatıp, kendi yaşam süreleri ile hesaplayanlar içinse bakmak yetmez. Her halûkârda On İki İmamlar, insanları doğruya davet etmeyi günümüzde de sürdürüyorlar.

"Herkesin dostu aklıdır. Cehalet de düşmanıdır."

1. Mü'min, kendisinde üç haslet olmadıkça mü'min olmaz: Rabbinden bir hikmet, Peygamber'inden bir hikmet ve imamından bir hikmet. Rabbinden olan hikmet, sırrı gizlemektir. Peygamber'inden olan

hikmet, halkla iyi geçinmektir. İmamından olan hikmet de sıkıntı ve zorluklarda sabırlı olmaktır.

2. Nimet sahibi olan kimse, ailesine huzurlu bir geçim sağlamalıdır.
3. Peygamberlerin sıfatlarından biri de temizliktir.
4. Susmak, hikmet kapılarından bir kapıdır. Boş yere konuşmamak, muhabbet kazandırdığı gibi her hayrın da kılavuzudur.
5. Boş işler, boş sözleri gerektirir.
6. Büyük kardeş baba yerindedir.
7. Adil insan, sahip olduklarından gaflete düşmeyen kimsedir.
8. Sözüünü ettiğin kimse hazırsa künyesini, hazır değilse ismini zikret.
9. Herkesin dostu onun aklıdır; düşmanı ise cehaletidir.
10. İnsanlara muhabbet beslemek aklın yarısıdır.
11. Allah dedikoduyu, malı zayı etmeyi ve her şey için insanlara ağız açmayı sevmez.

İmam Muhammed Taki'nin hayatı hakkında bilgi verebilir misiniz?

Dokuzuncu imam olan İmam Muhammed Taki, 811 yılında doğmuştur. 835 yılında ise şehit edilmiştir. İmam Muhammed Taki, genç yaşına rağmen büyük bilgi sahibiydi.

Onun bilgisini kıskananların başında devrin kadısı Yahya geliyordu. Kadı Yahya, dokuzuncu imam Muhammed Taki'yi toplum içinde küçük düşürmek, ona gösterilen sevgiyi, ilgiyi kırmak için toplantılar tertiplerdi.

Bu toplantılarda Muhammed Taki, bilgisiyle adeta orada bulunanları büyülerdi.

Dokuzuncu imam Muhammed Taki, kendi ecdatlarının yolundan gitti. Ve bu yol uğruna şehit edildi.

Bir gün bir şahıs seyyid olduğunu yani Hz. Ali soyundan olduğunu söylemişti. Kendi aralarında bundan nasıl emin olacakları tartışması yapıldı.

Ve sonunda İmam Muhammed Taki'ye sorulmasına karar verildi. İmam Muhammed Taki de bunu bilmenin ancak bir yolu olduğunu bu yolun da seyyid olduğu iddiasında bulunan kişinin aslanlara görünmesi olduğudur. Eğer aslanlar o kişiye dokunmazsa, o kişi seyyiddir. Bunu duyan şahıs hemen seyyid olmadığını itiraf etti.

Kuşku sahipleri ise bu defa Muhammed Taki'yi denemeye karar verdiler. Aslanların kafesine konulan dokuzuncu imam Muhammed Taki'ye aslanların saldırması bir yana aksine onlar gelip imamın önünde kedi durumuna geldiler.

Dokuzuncu imam Muhammed Taki, diğer imamlar gibi insanlığa hizmetini sürdürmeye devam ediyor.

“İlim bir hazine, susmak ve sormak ise onun anahtarıdır.”

“Halk, başındaki insanların düzelmesi ile düzelir.”

“Söven sövülür, kızan belaya çatar.”

“Fırsatlar bir ganimettir.”

İlim bir hazine, susmak ve sormak ise onun anahtarıdır.

- Söven, sövülür, kızan belaya çatar.

- Fırsatlar bir ganimettir

İmam Ali Naki'nin hayatı hakkında bilgi verebilir misiniz?

Onuncu imam Ali Naki, 829 yılında doğmuştur. 868 yılında şehit edilmiştir.

İmam Ali Naki'de diğer imamlar gibi yaşamı boyunca bu yolun gereklerini yerine getirmek için çalıştı.

Ehlibeyt belki dünyevi anlamda İslamiyet'e yöneticilik yapmadı.

Ama İslamiyet'in inanç yönünü belirleyen ve İslamiyet'in aydınlık yolunun insanlar tarafından bu kadar kabullenilmesinde Ehlibeyt önderidir.

Zaten Oniki İmamlar'ın ve diğer Ehlibeyt önderlerinin şehit edilmeleri, baskı ve zulüm görmeleri de bu manadadır. Çünkü Emevi ve Abbasi halifeleri, yönetimde oldukları tarih boyunca hep zevk u sefa için çabaladılar.

İstisnalar kaideyi bozmuyor. Dünya malına tamah gösteren, kendini dünyevi zevklerin yerine getirilmesi için yaşatan bu kanlı saltanat sahipleri, her daim karşılarında Ehlibeyt'in ulu şahsiyetlerini buluyorlardı. Bu yöneticilerin çoğunluğu iktidar mücadelesi için çok kötü hâllerde öldürüldüler.

İşte bu saltanat sahiplerinden olan Abbasi halifesi Müttevekil, onuncu imam Ali Naki'yi küçük düşürmek için sarayına çağırdı. Aslında çağırma değil, emirdi. İmam Ali Naki saraya gitti. Bu sırada zevk alemlerine dalmış olan Müttevekil, İmam Ali Naki'ye içecek ikram etti. İmam Ali Naki bunu kabul etmedi. O güne değin kimse halifeyi reddetmemişti. Halife bu defa şiir oku dedi. İmam Ali Naki şiirde yetersiz olduğunu söyledi. Halife Müttevekil bağırarak okumasını emretti. Onuncu imam Ali Naki, tarihe geçen şu mısraları okudu:

“İnsanlar korunmak için dağ tepelerine tırmandılar

Yiğit kişilerdi ama o tepeler sağlamadı onlara yenildiler

Yüceldiler sonra düşürüldüler çukurlara yerleştiler

Ne de kötü yerlerdi onların yerleştikleri yerler

Gömülüp gittiler sonra da bir feryat eden bağırdı artlarından

Nerede bilezikler, nerede taht-taç, nerede süsler-püsler?

Hani vaktiyle nazlarla, nimetlerle perdelenirdi o yüzler

Mezar, bu soruya açık seçik cevap veriyor ve diyor ki;

Şimdi o yüzlerde kurtlar oynaşmada

Kurtlara yem olmuş o yüzler

Nice zaman yediler, içtiler, geçindiler

Şimdi ise dünya onları yer içer

Nice zaman evlerde barındılar, oturup mutlandılar

Şimdi ise evlerden de ayrıldılar, ehilden ayalden de geçip gittiler

Bunca zaman hazineler yığdılar, mallar biriktirdiler

Derken mallarını mülklerini düşmanlarına dağıttılar, bittiler.

Evleri bomboş, içindekilerse mezarlarında yatıyorlar

Göçtüler göçtüler.”

Bu şiirin manası açıktır. Nitekim o toplantıda bulunanlar ağlamaya başladılar. Ehlibeyt’in nuru bir kez daha onuncu imam Ali Naki şahsında bütün kötülüklere galip geliyordu.

İmam Hasan Askeri’nin hayatı hakkında bilgi verebilir misiniz?

On birinci imam Hasan Askeri 846 yılında doğmuştur. 874 yılında ise şehit edilmiştir.

İmam Hasan Askeri, yaşamı boyunca diğer imamların yolunda gitti. Ve bu yolda şehit edildi.

O da diğer imamlar ve Ehlibeyt önderleri gibi işkence, zulüm ve baskı gördü.

Daha önce on ikinci imam Mehdi’nin doğacağı hadisler ile söylenmişti. Bu sebepten dolayı Abbasi yönetimi İmam Hasan Askeri’yi sürekli baskı altında tuttu. O sevgili imamı, yıllarca zindanlarda tuttu. Bütün bunlar kâfi gelmeyince de onu zehirleterek şehit ettiler. On birinci imam Hasan Askeri şöyle sesleniyor insanlığa:

“Dikkat eyle şimdi. Belki şeytan öbür iman kardeşlerinden senin yüce, daha üstün olduğuna dair kalbine bir şüphe salabilir. Kendini daha

üstün saydığın kişi, eğer senden daha yaşlı ise onun daha uzun ömürlü olması nedeniyle, geçen zaman boşluğunda senden fazla hayırlı işler yapmış olacağını düşün. Yok eğer senden küçükse, bende ondan daha çok suç işlemişimdir, ondan fazla isyan etmişimdir. O halde, o benden çok daha iyi. O kişi seninle yaşıtısa, ben işlediğim suçları biliyorum ama onun suçlu olmadığına şüphem var. Nasıl olurda şüpheyi doğrudan daha üstün tutarım diye düşün”.

Bu sözler yüzlerce ciltte anlatılacak şeyleri üç beş satır ile insanın beynine silinmeyecek şekilde işliyor. Bunu Ehlibeyt dışında daha kim başarır?

On birinci İmam Hasan Askeri şöyle devam ediyor öğütlerine:

“Sana öğüt verir gibi görünse de cahilin sohbetinden uzak dur. Sana düşmanca davransa bile, akıllı adama ters düşmemeye çalış. Çünkü cahil, sana iyilik edeyim derken kötülük yapar.

Akıllı düşmana gelince, onun insanlık duygusu, bazen düşmanlığın önünü alabilir. İnsanlara düşmanlık etmekten uzak dur. Çünkü ne yumuşak huylu insanların hilesinden ne de alçak kişilerin ihanetinden hiçbir zaman emin olamazsın.”.

İmam Muhammed Mehdi'nin hayatı hakkında bilgi verebilir misiniz?

On ikinci imam Muhammed Mehdi 869 yılında doğdu.

On ikinci imam Muhammed Mehdi'nin doğacağı, hadislerle daha önceleri söylenmişti.

Bunun farkında olan Abbasiler, İmam Hasan Askeri'yi sürekli gözetim altında tuttular. İmam Muhammed Mehdi bu sebeplerden dolayı gizlenmek zorunda kaldı.

Buna “Gaybet-i Suğra” yani küçük gizleniş, kaybolunuş denir. Bu sürenin ne kadar olduğu bilinmiyor. İmam Muhammed Mehdi, bu süre zarfında sadece ashabıyla konuşur. İkinci gizlilik ve kayboluş dönemi

ise günümüze dek sürmektedir. Buna “Gaybet-i Kübra” yani büyük gizleniş denir. Bu inanca göre on ikinci imam Muhammed Mehdi, haksızlıklara, kötülüklere, zalimliklere karşı ortaya çıkacaktır.

İslam tarihinde sadece Aleviler için değil, Ehli Sünnet cemaati için de en çok tartışılan konuların başında Mehdilik konusu gelir.

Nitekim tarih boyunca ve günümüzde de birçok kişi Mehdilik iddiasında bulunuyor.

Birçok hadiste geçtiği gibi, kıyametten önce İmam Muhammed Mehdi gelecektir ve haksızlıkları giderecektir. Bu konuda oldukça kafa karıştırıcı yayınlar, söylemler, rivayetler mevcut. Bunlara pek rağbet edilmemesi gerektiği kanısındayız. Bilinmesi gerekenleri kısaca özetlemeye çalıştık.

Alevilikte Mehdilik inancı hakkında bilgi verir misiniz?

Günümüzde Mehdilik denilince, Alevilikteki On İki İmamlardan sonuncu imam, İmam Mehdi akla gelmiyor.

Mehdilik denilince akla ilk gelenler, çeşitli Alevilik dışı tarikatların liderleri ve yine Alevilik inancına mensup olmayan meczup ve çıkarıcı sahte Mehdilerdir.

Tarihte çokça tarikat lideri, menfaatperest ve meczup kimse Mehdilik iddiasıyla ortaya çıkmıştır. Günümüzde de aynı durum devam etmektedir. Birçok kimse çeşitli saiklerle kendilerinin gerçek Mehdi olduğunu ve insanların onlara biat edip yolunda gitmeleri gerektiğini söyleyip bulabildikleri araçlarla Mehdiliklerini yaymaya ve kabul ettirmeye çalışıyorlar.

Hemen belirtelim ki bu sahte Mehdilerin hiç birisi Alevi değildir. Ki bunlar köken olarak, inanç olarak Alevi olmadıkları gibi bunların iddia ettikleri Mehdiliklerinin Alevilik inancındaki Mehdilik ile (aynı kavram dışında) uzaktan yakından ilgisi yoktur.

Mehdilik inancımızda var. Bunu açmamız, bu sahte Mehdilerle inanç ve uygulama noktasında farklarımızı ortaya koymamız gerekiyor.

Alevilikteki Mehdilik inancını Ehlibeytten ve On İki İmamlardan ve bunlarla bütünleşmiş değerlerden ayrı göremeyiz.

Sünnilerin Mehdilik anlayışının tersine bizler için İmam Mehdi'nin boyu, saç rengi, fiziki yapısı ve benzer şeylerin çokça önemi yoktur. Bizler için esas olan Mehdiliğin taşıdığı değer ve önemdir.

Elbette On İki İmamların on ikincisi olan İmam Mehdi inancımızda esas olduğu gibi günün birinde zuhur edecektir.

Zamanın sahibi olarak haksızlıkların giderilmesini, insanlığın bolluk ve bereket içinde, refah ve huzur içerisinde, barış ve kardeşlik içerisinde yaşamasını sağlayacaktır.

O zaman gelecektir ve bizlerin inanç anlamında bu noktada bir şüphesi yoktur.

Bunlarla beraber bizler için Mehdilik umudu, inanmışlığı, güvenmeyi ve en önemlisi de bu ikrar ve inançla özümüzdeki Mehdiyi bilince çıkartıp ona göre bir davranışın ve düşüncenin sahibi olmamızdır.

Yani haksızlıklar karşısında, zalim ve kötüler karşısında, kavga ve düşmanlık karşısında İmam Mehdi hangi üslup ve davranışı sergileyecekse bizlerinde aynı söylem ve eylemde bulunması demektir Mehdilik.

Bu noktada Mehdilik öyle çok dışımızda gelişen ve gelişecek olan bir olgu değildir. Mehdilik bir inanç kaidesi olduğu kadar bu inanç ilkesinin tek tek inananlar üzerinde yansımaları bulması, hayata aktarılması demektir.

Biraz daha anlaşılır ve somut olması için detaylandıralım Alevilikteki Mehdilik inanç ve anlayışını.

Alevilikteki Mehdilik inancı, bir inanç esasisidir. On İki İmamların sonuncusu olan ve şu an Gaybet-i Kübra olarak anlaşılan, yani büyük kayıp döneminde bulunan İmam Mehdi elbette zamanın sahibi olarak

(Sahib-i Zaman) zuhur edecek, meydana gelecek insanlığın Hak inancına tabi olup hakikati bulmasını sağlayacaktır.

Bu zamanın ne zaman olduğu ve Mehдинin nasıl fiziki özelliklere sahip olduğu bizler için öyle üzerinde çok durulması gereken konular değildir.

Kendilerini Mehdi ilan eden ve Alevi olmayan kimseler en çok fiziki görünüşleri ve bir takım zorlamalı yorumlarla, sahihliği tartışılır hadislerle ve yine bu hadislerin zorlamalı bir şekilde şartlara uydurulması ile Mehdiliklerini açıklıyorlar.

Bizler için bu İmam Mehдинin görünümü ve yine bu zorlamalı hadisler belirleyici ve önemli değildir.

Bizler için esas olan, bir bütün olarak Ehlibeyt ve On İki İmamların tavır ve davranışlarıdır. Yani zalimlik egemense, savaş ve katliamlar varsa, insanlık ve insanlığın bir parçası olan bizler acı içerisinde, yokluk ve yoksunluk içerisinde yaşıyorsak; o halde İmam Mehdi nasıl bir yol ve yöntem izleyecekse, İmam Mehдинin zuhuruna inanan, onun zuhurunu inanç ilkesi olarak benimseyip kabul edenlerinde aynı şekilde davranmaları gerektirir.

Ehlibeyt şefa'at eder mi?

Çok bilincinde olmasak dahi, bütün boyut ve yönleriyle inancımızı ve değerlerimizi yaşayamıyor olsak bile, yine de inancımızdan ve değerlerimizden taviz vermedik.

Yani başka bir inanca tabi olmadık, layıkıyla olmasa dahi kararınca yolumuzu samimiyetle sürmeye, inancımızı kendimizce yaşamaya devam ediyoruz.

İstenilen düzeyde ve görkemde olmasa da halen cem bağlıyor, delili uyandırıyor, semah dönüyor, Muharremde oruç tutup yasımızı yaşıyoruz.

Bütün bunlarla beraber, tüm tahribat ve yozlaşmaya karşın Ehlibeytten, Hz. Ali'den vazgeçmedik.

Her türlü düşünsel ve fiziki saldırılara karşın, her yönüyle çok korunaksız ve savunmasız kaldığımız halde yine de Ehlibeyte bağlılıktan vazgeçmedik.

Sözde Ehlibeyt savunuyor gibi gözüken ancak özde kendi kavimsel ve dinsel çıkarlarını esas alanların propagandalarına kanmadığımız gibi, adeta Emevilerin devamı niteliğinde olanların Ehlibeyte olan sövgülerine de kendimizce göğüs gerdik, germeye devam ediyoruz.

Öyle biçimsel ve formel değil, içten ve samimiyetle yolumuzu sürmeye çabaladık, çabalıyoruz.

İyilikler oluşturmaya, kötülükleri engellemeye ve yok etmeye çabalıyoruz.

Hakk inancına tabi olup hakikatin yolunda yürümeye azim gösteriyoruz.

İnsana ve cümle varlığa karşı kendimizi sorumlu görüyor ve barışıklığı, dayanışmayı, dostluğu ve paylaşımı esas alıyoruz.

Yani Ehlibeytin davasını sürmeye çabalıyoruz.

Ehlibeytin davası, insanın gerçek anlamda insan olma davasıdır.

İşte bütün bunlardan dolayıdır ki yarın huzur-u mahşerde Ehlibeyt şefaatçimizdir.

Ehlibeytin davasını savunmak, sahiplenmek, Ehlibeytin inancına tabi olup bunu yaşamak; bizler için onurların en büyüğü, varoluşumuzun gayesine en değerli anlamdır.

Ne bu cihanda ne ötelerin ötesinde zerre kadar kaygımız ve korkumuz yoktur.

Biliyoruz ki aşk ve tutku ile, ikrar ve iman ile bu yola bağlıyız.

Elimizden ve dilimizden geldiğince bunu yaşıyor ve yaşatmaya çabalıyor, buna layık olmaya çabalıyoruz.

Bütün eksik, hata ve yetmezliklerimize karşın yüreğimizdeki samimiyet, inancımızdaki ikrar, şüphe olmayan imanımıza güveniyoruz.

O halde Ehlibeyt elbette böylesi bir yüreği sahiplenir ve şefaet eder.

Dört Kapı Kırk Makam hakkında bizi bilgilendirir misiniz?

İnsan-ı Kâmil Olmanın Yolu Dört Kapı Kırk Makamdan Geçer

Dört Kapı ve bu kapılardaki Onar Makam kişiyi, insanlık bilincinin zirvesine ve onun ötesine taşıyan aşamalardır.

Dört Kapı Kırk Makamla amaçlanan, insanın ham ervahlıktan çıkıp insan-ı kâmil olmasıdır. İnsan-ı kâmil, olgun insandır.

Yaşamı, evreni, dünyayı ve bütün bunlarla ilintili olarak ne varsa onların bilincine varmış, sırrı hakikate ulaşmış olan kişidir.

Dört Kapı Kırk Makamı teorik bilgiler veya felsefî bir takım açıklamalar olarak anlamak eksik bir algılama olur.

Yine bunları ezberleyerek bazı sonuçlara ulaşmayı istemek yetersiz ve kaba bir yaklaşım olur.

Dört Kapı Kırk Makamla amaçlanana ulaşmak, teoriden ziyade pratikte yoğunlaşarak, hizmet ederek, yolun gereklerini yerine getirerek kısacası ruhen, aklın, kalben, bedenlen, bütün duygu ve düşüncelerinde yaşayarak, bütün hücrelerinde an be an hissederek, kendini bir bütün halinde adayarak ancak mümkün olabilir.

Basit ve ucuz yaklaşımlar kişiyi değil yaşamın sırrına, hiçbir yere götürmez.

Dolayısıyla günümüz insanı birçok şeye olduğu gibi Dört Kapı Kırk Makam öğretisine de sıradan bir yaklaşım içerisinde.

Hemen başta söyleyelim ki bu hedeflenen menzile götürmeyecek olan bir şekillenıştır.

Dört Kapı ve her kapının On Makamı ilk okunduğunda/duyulduğunda belki çok sıradan ve alışageldik, günlük hayatta -sık sık olmazsa da- kullanılan kavramlar olarak anlaşılır.

Öyledir de.

Ancak belli bir süreç ve zaman içerisinde bu kavramlar hayata uygulandığında, kişiliğe yedirilip özümsettirildiğinde ve bunun neticesinde duygulara, düşüncelere, davranışlara yavaş yavaş yansıtıldığında bunların pek de öyle alışageldik kavramlar olmadığı görülecektir.

Tekrar olmasına rağmen yine de belirtmeden geçmeyelim.

Burada anlatılanlar ancak hayata, pratiğe uygulandığında veya en azından uygulanmaya çalışıldığında bir anlam ifade eder.

Bunun dışında bazı teorik bilgiler olarak kalırlar.

Bu kısa girişten sonra Dört Kapı Kırk Makamı biraz daha açmaya ve detaylandırmaya çalışalım.

Şeriat Kapısı ve Makamları:

1. İman etmek
2. İlim öğrenmek
3. İbadet etmek
4. Haramdan uzaklaşmak
5. Ailesine faydalı olmak
6. Çevreye zarar vermemek
7. Peygamberin emirlerine uymak
8. Şefkatli olmak
9. Temiz olmak
10. Yaramaz işlerden sakınmak

Şeriat kavramı, Sünni anlayış açısından genel olarak dogmatik dinsel yasa ve kurallar olarak anlaşılıyor ve bu çerçevede uygulanıyor. Biçimsel olanın ön planda olduğu, din ve inancın özünden ziyade

geleneklerin din ve inanç adına en kaba şekilde uygulanmasıdır şeriat. Bu anlamıyla Sünnilikteki şeriat ile Alevilik inancındaki şeriat algısı ve uygulanması kesinlikle birbirinden farklıdır. Kavram aynı ama kavrama verilen anlam ve kavramın uygulanması neredeyse birbirine zıt bir şekildedir.

Yukarıda da izah etmeye çalıştığımız gibi Dört Kapı Kırk Makamın ilk kapısı olan şeriat kapısının Sünnilik inancındaki şeriat anlayışıyla bir bağlantısı yoktur.

Alevi inancındaki şeriat anlayışı, on makamda da belirtildiği gibi daha çok temel bilgilerin öğrenilmesi ve uygulanması olarak anlaşıla bilinir.

Şeriat kapısının makamlarının açıklamaları

1. İman etmek

Şeriat kapısının ilk makamı iman etmektir. İman etmek inanmaktır. Allah'a inanmaktır. Yüce, sınırsız, sonsuz varlığın bir parçası olduğuna inanmaktır. Başta Hz. Peygamber olmak üzere peygamberlere inanmaktır. Hz. Ali'ye, Ehlibeyt'e, 12 imamlara, Hacı Bektaş Veli'ye, Pir Sultan Abdal'a, cümle kâmil insanlara inanmaktır.

İnanmak, güvenmektir.

Varlığını inandığıyla hemhal edip buluşturmaktır/ buluşturmak istemektir.

2. İlim öğrenmek

İkinci makam ilim öğrenmektir. 'Bilimden gidilmeyen yolun sonunun karanlık olduğu', bilimin -diğer alanlarla beraber- esasında kendini bilmek olduğu, kendini bilmenin ise yaşamı, evreni, insanı bilmek olduğu gerçeğidir.

3. İbadet etmek

İbadet etmek şariat kapısının üçüncü makamıdır. Sözlük anlamıyla ibadet; “Tanrı’ya karşı kulluk görevlerini yerine getirme” olarak tanımlanıyor. Fakat bizce ibadet kavramının muhtevası çok daha geniş ve derindir. Her şeyden önce Allah’ın bizlerin ibadetine ihtiyacı yok. Bizlerin ibadete ihtiyacı var. İbadet eden insan iç huzuru, munisliği, paylaşmayı yakalamış; yüzeyselliği, yapmacıklığı aşmış kişidir. İbadet, insanı kendisiyle, çevresiyle, doğayla barışık hâle getirir. İbadetin gerçek anlamı ve amacı budur. Fakat biliyoruz ki; bazı kimseler ibadeti yüzeysel olarak algılıyor ve kendi iktidar, makam, mevki, hırsı için bir araç olarak uyguluyor. Görünürde çok ibadet eden böylesi insanlar, bu özde değil sözde ibadetleri ile diğer insanlar üzerinde egemenlik

bütün evren semah döner

kurmaktadır. Bizler tarih boyunca ve günümüzde bu tür anlayışları red ve mahkûm etmişiz. Böylesi kimseler en kutsal kavramları dahi kendi egoları için kirletmektedirler. Bizlerin ibadet anlayışıyla bu tür insanların ibadet anlayışları ve uygulamaları birbirine zıttır.

4. Haramdan uzaklaşmak

Dördüncü makam olan haramdan uzaklaşmak, her türlü sömürüyü reddetmektir. Kendi emeği ile geçinmek, başka insanları sömürmeden yaşamaktır.

5. Ailesine faydalı olmak

Ailenin insana sağladığı huzur ortamı doğru manada gelişirse insan yaşama daha farklı bakar ve bu bakış insanın başarısını ve mutluluğunu etkiler. Yine aynı şekilde ailenin yarattığı sorunlar da insanın yaşama biçimini etkiler. Dolayısıyla beşinci makam olan ailesine faydalı olmak aile kurumuna gereken önem ve değerin verilmesidir.

6. Çevreye zarar vermemek

Çevreye zarar vermemek iki şekilde okunmalıdır. Altıncı makam olan çevreye zarar vermemek, hem doğaya zarar vermemek, onun bir parçası olduğunun bilincinde olarak doğayı korumak, hem de beraber yaşadığı insanlara zarar vermemek manasına geliyor.

7. Peygamberin emirlerine uymak

Ehlibeyt ve Hz. Muhammed bir bütündür. Yedinci makam olan peygamberin emirlerine uymak, aynı zamanda Hz. peygamberinde dahil olduğu Ehlibeyte bağlı olmak ve onların yolunda gitmektir.

8. Şefkatli olmak

Bütün insanların kardeş oldukları bilinciyle hareket edip, bütün insanlara, dini dili, rengi cinsiyeti ne olursa olsun kardeşçe ve dostça yaklaşmaktır sekizinci makam olan şefkatli olmak makamı.

9. Temiz olmak

Dokuzuncu makam olan temiz olmak makamı, bedensel temizlik ile beraber çevresel düzen ve temizlik ile beraber içsel arınma ve temizlenme makamıdır.

10. Yaramaz işlerden sakınmak

Toplum ve kişinin aleyhinde olan bütün olumsuz davranışlardan uzak durmayı ve buna karşın lehinde olan güzel davranışları öneriyor onuncu makam olan yaramaz işlerden sakınmak makamı.

Sonuç olarak şariat kapısı diğer kapıların ilki olması bakımından, insanı daha çok diğer kapılara hazırlama aşamasıdır. İnsanın Dört Kapı Kırk Makam ile ulaşacağı zirvelere hazırlama kapısıdır. Elbette her insan Dört Kapı Kırk Makamın amaçladığı o soylu hedeflere ulaşmaz. Şariat kapısı bu manada insanın kendisine, çevresine, doğaya zarar vermemesi ve en asgari düzeyde de olsa belli bazı insani davranış ve düşünceleri almasının kapısıdır. Şariat kapısının makamlarını her insan hiçbir gerekçenin arkasına saklanmadan yaşama uygulayabilir. Uygulamaya çalışabilir. Bu makamlarda belirtilenleri yerine getirmek toplum yaşamının sağlıklı olabilmesi için zorunluluktur.

Tarikat Kapısı ve Makamlar:

1. Tövbe etmek
2. Mürşidin öğütlerine uymak
3. Temiz giyinmek
4. İyilik yolunda savaşmak
5. Hizmet etmeyi sevmek
6. Haksızlıktan korkmak
7. Ümitsizliğe düşmemek
8. İbret almak
9. Nimet dağıtmak
10. Özünü fakir görmek

Şariat kapısından içeri girip on makamı aşanlardan bazıları daha derin ve yoğunluklu olarak bir bütün halinde kendi varlıkları ve cümle

varlıklar hakkında düşünmeye başlarlar. Düşünmek yeni arayışlara vesile olur. Var olan şeriat kapısındaki makamlar onların düşünsel sorularına cevap veremez hale gelir. Daha bir üst aşamaya ulaşmanın yollarını ararlar. İşte bu arayış onları Dört Kapı Kırk Makamın ikinci kapısı olan Tarikat kapısına götürür.

Tarikat kelimesi sözlüklerde şöyle tanımlanıyor: *“Aynı dinin içinde birtakım yorum ve uygulama farklılıklarına dayanan, bazı ilkelere birbirinden ayrılan Tanrı’ya ulaşma ve onu tanıma yollarından her biri.”*

“Bir din içinde tasavvufa, gizemciliğe dayanan, inançta ve kimi ilkelere birbirinden ayrılan, Tanrı’ya ulaşma, yollarından her biri.”

“Tasavvufa dayalı ve kimisi eski dinlerin kalıntılarını yaşatan, kimisi de şeriatın pek sert ve bencil yargılarını yumuşatmak gerekçesiyle oluşan türlü İslam öğretilerine verilen ad.”

Tarikat ve bu kavramın fiiliyattaki yansıması sözlüklerdeki anlamından daha derin ve önemlidir. Tarikat bir anlamıyla *“Tanrı’ya ulaşma ve onu tanıma yollarından biridir,”* diğer yandan kurumsallaşmadır. Belli bir düzen ve hiyerarşisi olan kurumsallaşmadır.

Hemen bu konuda da kısaca belirtelim ki, Sünni anlayışın tarikat algısı ve uygulanışı ile Alevi inancındaki tarikat anlayışı ve uygulanması, şeriat ve diğer birçok kavram ve konuda olduğu gibi birbirinde farklı hatta zıt algı ve uygulamalar içeriyor. Dolayısıyla tekrar belirtelim ki sadece Sünnilikte değil, diğer inanç ve dinlerdeki tarikat yapısı Alevilik inancıyla –kavram benzerliği dışında- birbirine zıttır. Kimse bu kavram benzerliğinden yola çıkarak burada anlatılmaya çalışanları değerlendirmesin. Dört Kapı Kırk Makam öğretisindeki kavramlar ve bu kavramların pratikleşmiş hali ile başka inanç ve grupların bu kavramlara yükledikleri anlam temelden birbirinden farklıdır. Eğer bu yeteri kadar anlaşılmazsa, Alevi inancındaki Dört Kapı Kırk Makam tam manasıyla anlaşılmaz.

Bu kısa uyarıdan sonra gelelim tarikat kapısındaki makamları biraz detaylandırmaya.

1. Tövbe etmek

Şeriat kapısının makamlarını aşan kişinin önünde yeni bir kapı ve bu kapının makamları vardır. Bu aşamaya gelmiş olan kişi artık bazı şeylerin ayırdındadır. Bu bilinç ile tarikat kapısına yönelmiştir. Tarikat kapısının ilk makamı olan tövbe etmek, açılan bu kapının artık geriye, kötüye geri dönüş olmayacağını belirtiyor. Bununla beraber kişinin tövbe etmiş olarak yeni bir yaşama başladığının güvencesini veriyor.

2. Mürşidin öğütlerine uymak

Yukarıda da belirttiğimiz gibi tarikat bir yoldur. Bununla beraber aynı zamanda belli bir düzeni, ilkeleri, hiyerarşik yapısı olan bir kurumdur/örgüttür. Kapının ikinci makamı olan mürşidin öğütlerine uymak bu gerçekliği bir kez daha açıkça belirtiyor. Yol alınmak isteniyorsa okul misali onun öğretmenlerine ve yoldaki işaretlere uymak şarttır.

3. Temiz giyinmek

Üçüncü makam olan temiz giyinmek makamı aynı zamanda saçını giderme makamı olarak da bilinir. Bunlarla kastedilen kadın erkek eşitliğinin benimsenmesi ve cümle kirli düşünce ve eylemlerden uzak durulmasıdır.

4. İyilik yolunda savaşmak

Dördüncü makam olan iyilik yolunda savaşmaktan kasıt nefis (kişiliğinde taşıdığı kıskançlık, kin, garez, cimrilik ve benzer olumsuzluklar) mücadelesidir. Bunun dışında bir düşman yoktur ve eğer kişi iyilik yolunda savaşıyorsa, ilk iyiliği kendi nefsini yenerek yine kendisine vermiş/yapmış oluyor. Geçici dünya mali, mevkisi için yapılan bir savaş değildir. Buradaki savaş kişinin kendi nefsi ile yaptığı savaştır.

5. Hizmet etmeyi sevmek

Kendi toplumunun şahsında, hiçbir karşılık, çıkar ve beklenti içinde olmadan cümle insanlığa hizmet etmektir beşinci makam. Hizmet Hakk içindir. Halka/topluma yapılan hizmetin Hakka yapılmış olduğunun

bilinciyle, tam bir adanmışlık ve fedakarlıkla, zerre kadar karşılık beklemeyi bile aklının en ücra köşesine taşımadan hizmet etmektir.

6. Haksızlıktan korkmak

Dört Kapı Kırk Makamla amaçlanan kişinin öz benliğine, geldiği kaynağa geri dönmesidir. Hakikatin sırrına vakıf olmasıdır. Bu soylu amaçlar için hareket edenler şüphesiz en küçük bir haksızlık karşısında bile tüyleri diken diken olmuş durumda olurlar. Bir küçük haksızlık bile onları gitmek istediği yoldan alıkoyacak bir nedendir. Bu sebepten altıncı makam bu konuya dairdir. Bu bilinçle davranan kimse, haksızlık yapmayı hayatından geri gelmeyecek şekilde çıkarmakla yükümlüdür.

7. Ümitsizliğe düşmemek

Umut, yaşamın her anında her alanında hatta son nefese kadar olmalıdır. Yedinci makam daima umutlu olmayı ve her zaman umudun korunmasını içeriyor. Şartlar ne kadar kötü ve kişinin aleyhinde olursa olsun asla umut etmekten vazgeçmemek gerekiyor.

8. İbret almak

Her zaman ve her yerde O yüce yaratıcının varlığını görerek bu varlıktan gereken dersleri almaktır. Sekizinci makam olan ibret almak makamı, her nefes alışverişin dahi sınırsız derslerle dolu olduğu gerçeğini içeriyor.

9. Nimet dağıtmak

Nimet dağıtmak, muhabbet ehli olarak gereken bilgi ve donanımına sahip bir kimse olmaktır. Bunun sonucunda sorunlara çözüm sunan, sorulara cevap verebilen ve sunduğu çözümlerle nice müşkülli hal eden, verdiği cevaplarla nice bilgiye susamış olan dimağların susuzluğunu gidermiş olandır. Dokuzuncu makam bu anlamlara geliyor.

10. Özünü fakir görmek

Yüce yaratıcının aşkıyla var olmak, Onun aşkına ve şevkine ererek benliğini yok etmektir. Benliğini yok eden, Onun aşkına ermiş olan kişi özünü fakir görmek durumundadır. O vardır. Onun olduğu yerde ben'in

bir anlam ve önemi olmaz. Onuncu makam benliğini O yüce varlıkla aşkla-şevkle hemhal etmeyi içeriyor.

Sonuç olarak, Tarikat kapısı ve bu kapının makamları insanın kendi öz iradesiyle hiçbir dış zorlama olmadan her türlü kötülüğü benliğinden kovabilmesi, elinden gelebilecek tüm iyilikleri hiç kimseden esirgmeden yerine getirmesi ve bu noktada varlığını aşkla O yüce varlıkla buluşturarak yeniden doğmasıdır. İnsan-ı kâmil olarak, ham ervahlıktan kurtulmuş olarak doğmasıdır.

Marifet Kapısı ve Makamlar:

1. Edepli olmak
2. Bencillik, kin ve garezden uzak olmak
3. Perhizkârlık
4. Sabır ve kanaat
5. Utanmak
6. Cömertlik
7. İlim
8. Hoşgörü
9. Özünü bilmek
10. Ariflik (kendini bilmek)

Tarikat kapısını açıp on makamı teker teker aşarak kişi artık yeni bir aşamadır. O artık adım adım insan-ı kâmil olma yolunda geri dönülmez bir noktadadır. Elbette daha yolun sonuna gelinmiş, hedefe varılmış değildir. Ancak yolun sonuna daha çok olmasına rağmen, kişi şeriat ve tarikat kapılarında edindiği bilgi ve tecrübelerle, benimseyip içselleştirerek aştığı makamlarla yolun geri kalan kısmını gidebilecek donanıma sahiptir.

Bu donanımla tarikat kapısından çıkan kişinin çalacağı kapı marifet kapısıdır. Marifet kapısı, şeriat ve tarikat kapılarından başarıyla geçmiş olanların çalabildiği kapıdır. Şeriat ve tarikatta öğrendiklerini marifet yoluyla ortaya koyabilecek olanların girebildiği kapıdır. Bu anlamıyla marifet zaten *ustalık, hüner, uzmanlık* anlamına geliyor. Demek ki

marifet kapısı marifetlerin yaşama aktarıldığı, halkın hizmetine sunulduğu bir kapıdır.

Marifet kapısındaki makamların detayları

1. Edepli olmak

Marifet kapısının ilk makamı olan edepli olmak, ahlaklı olmaktır.

Edepli/ahlaklı olmak, hak yememektir. Hak yememek, haksızlığa karşı olmaktır.

Edepli olmak, yardım istenildiğinde yardım etmektir.

Edepli olmak, düşmanlığı mahkûm etmek, dostluğu/kardeşliği oluşturmaktır.

Edepli olmak, kendisine yapıldığında hoş görmeyeceğini başkasına yapmamaktır.

Edepli olmak, dedikodudan, gıybetten, yalandan, ihanetten uzak durmaktır.

Edepli olmak, nefsinin silmek yerine, bilmektir. Nefsinin bilmek, bataklığa sapmadan yolunu sürmektir.

Edepli olmak, beline olduğu kadar diline, eline, işine, aşına, eşine sahip olmak, sadık kalmaktır.

2. Bencilik, kin ve garezden uzak olmak

Her türlü benlik duygusundan, bu duygunun getirmiş olduğu olumsuzluklardan uzak durmaktır ikinci makam. Gelmiş olduğu boyutun gerisine düşmemek için, bu boyuttan düşürücü olan benlikten, kinden, kibirden, garezden uzak durmaktır.

3. Perhizkârlık

Üçüncü makam olan perhizkarlık makamı, yolun geri kalan kısmının sağlam yürüne bilinmesi için her türlü aşırılıktan kaçınmaktır.

4. Sabır ve kanaat

Yürünen yolda asla pes etmeden, gerekçelerin arkasına saklanmadan, hiç kimseyi suçlamadan, yüce yaratıcıya inanıp güvenerek yoluna aşkla, umutla, kararlılıkla devam etmektir. Dördüncü makam bunları işaret ediyor.

5. Utanmak

Uygun olmayacak her türlü davranış ve hareketlerden sakınmak, sürdürülen yolun asaletine uygun davranmamanın sıkıntısını duymaktır. Beşinci makam olan utanmak, yapılacak yanlış hareketlerden utanmamak için, önceden, davranış sergilenmeden önce, utancın ortaya çıkmamasına vurgu yapıyor

6. Cömertlik

Başta maneviyat olmak üzere maddi-manevi bilgisini, tecrübelerini, becerilerini ehli olan, layık olan kimselerden esirgememektir.

7. İlim

Şeriat kapısının ikinci makamı da ilim ile ilgilidir. Marifet kapısının yedinci makamı da aynı manadadır. Ancak buradaki ilim, şeriat kapısının ilim makamından daha yoğunluklu bir anlam ve vurgu içeriyor. Zahiri ilim ile beraber batını ilime de vurgu içeriyor.

8. Hoşgörü

Tam bir adanmışlık, bağlılık, sadakat ile yola, yolun kurallarına bağlı olmayı içeriyor sekizinci makam. Bu noktada cümle varlığa hoşgörüyle, sevgiyle yaklaşmayı vurguluyor.

9. Özünü bilmek

Dokuzuncu makam olan özünü bilmek, insani bilmek ve insanın şahsında cümle kâinatı bilmeyi içeriyor.

10. Ariflik (kendini bilmek)

Marifet kapısının onuncu makamı olan Ariflik makamı, kişinin artık belli bir olgunluk evresinde olduğunun ayırdın da olmasına işaret ediyor. Bu makama kadar olan süreçleri eksiksiz olarak yerine

getirenler artık sezgi ve gönül yoluyla bazı sırlara vakıf olan kimselerdir.

Sonuç olarak, marifet kapısı, kapının son makamı olan Ariflik makamına ulaşanlarla özdeşleştirilen bir makamdır. Ariflerin makamıdır. Bunun ötesi hakikattir. Buyruk'a göre, “hakikat; incidir, sözün anlamına, kendi özüne ermektir. Gerçeği görmektir. Fazilettir, candır, kilittir, ışıktır. Kısacası cümle varlıkların (yoklukların) ayan beyan olmasıdır.” Marifet kapısından içeri girip makamları anlayarak uygulayanlar için geriye bir tek kapı kalıyor; hakikat kapısı.

Hakikat Kapısı ve Makamları:

1. Alçak gönüllü/Turab olmak
2. Kimsenin ayıbını görmemek
3. Yapabileceği hiçbir iyiliği esirgememek
4. Allah'ın her yarattığını sevmek
5. Tüm insanları bir görmek
6. Birliğe yönelmek ve yöneltmek
7. Manayı bilmek/sırrı öğrenmek
8. Öze ermek/seyrü suluğunu tamamlamak
9. Hakkın sırrını öğrenmek/öğretmek
10. Allah'ın varlığına ulaşmak

Hakikat kapısı, cümle perdelerin kaldırıldığı, bütün sonuçların sebeplerine ulaşıldığı, hiçliğe/yokluğa ulaşarak her dem var olmanın meydana geldiği kapıdır.

Bu kapıya ulaşmış olanlar, geldikleri öz'le, ana kaynakla buluşmuş, bir olmuşlardır.

Hakikate ulaşmış olanlar için yanlış yapmak yoktur. Onlar artık yalnızca doğruları dile getirir, yalnızca doğrularla hareket ederler. Onlar, Hallac-ı Mansur gibi Hakla Hak olmuşlardır. Hakk”la Hakk olmuş olanlar için gizli-açık yoktur. Onlar cümle varlıkların bilincinde, cümle sırlara hâkim olanlardır.

Hakikat kapısındaki makamların detayları

1. Alçak gönüllü/turab olmak

Hakikat kapısının ilk makamı olan alçak gönüllü, turab olmak, toprak misali cömert olmaktır, bereketli olmaktır, kimseye kızmadan, iyi-kötü demeden herkese bağrını açmaktır. Turab kelimesi Hz. Ali'nin isimlerinden birisidir ve toprak zerresi anlamına geliyor.

2. Kimsenin ayıbını görmemek

İnsanın üretici ve güzel yanlarını ön plana çıkarmak, başkalarının ayıplarını aramak yerine kendi eksikliklerini gidermek ve başka insanların ayıplarını yaymak yerine, onları en uygun şekilde ve onları incitmeyecek şekilde düzeltmek. İkinci makam bunları içeriyor.

3. Yapabileceği hiç bir iyiliği esirgememek

Üçüncü makam, insanın elinden geldiğince, bilgisi ve gücü yettiğince yardım isteyenine yardımına koşmayı, desteğe ihtiyacı olana destek olmayı içeriyor.

4. Allah'ın her yarattığını sevmek

Dördüncü makam tevhit anlayışında olmayı, Allah'ın yaratmış olduğu cümle varlıkları, yaratandan ötürü yaratılan her şeyi sevmeyi içeriyor.

5. Tüm insanları bir görmek

Beşinci makamda belirtilen; dini, dili, rengi, cinsiyeti ne olursa olsun, bütün insanlara aynı nazarla bakmak, kimseyi sırf bu özelliklerinden dolayı dışlamamak ve yine sırf bu özelliklerinden dolayı ayrıcalıklı olarak görmemektir.

6. Birliğe yönelmek ve yöneltmek

Altıncı makam Vahdet-i Vücut/Vahdet-i Mevcut anlayışına vurgu yapıyor. Allah'a yakın olmak, Allah'a ulaşmak, bir olmak.

7. Manayı bilmek/sırrı öğrenmek

Yedinci makam anlamı bilmek, sırrı öğrenmek; öğrenmiş olduğu bütün bilgileri özümseyerek tefekkür etmek; sezgi yoluyla duyularla

ulaşılmayacak bilgilere ulaşmak, bunun sonucunda sezgi yoluyla herkesin bilmediği gizli bilgi ve sırlara vakıf olmak.

8. Öze ermek/seyrü sülüğünü tamamlamak

Sekizinci makam olan öze ermek, seyrü sülüğünü tamamlamak dört aşamada gerçekleşiyor.

1. Seyr-i İllallâh (Tanrı'ya yolculuk): Tüm beşeri isteklerden arınarak, Allah'ın iradesine teslim olma.
2. Seyr-i Fillâh (Tanrı'da yolculuk): Tanrısal nitelikleri kazanma, Tanrı'nın iradesine göre hareket etme.
3. Seyr-i Maallâh (Tanrı ile birlikte yolculuk): Bu yolculuk, kesretten vahdete, yani halktan Hakk'a yapılan bir yolculuktur. Buna vahdet-i vücud denir ve bu makam, her şeyin Tanrısal olmasıdır.
4. Seyr-i Anillâh (Tanrı'dan yolculuk): Bu yolculuk ise, vahdetten kesrete, yani Hakk'tan halka yapılan bir yolculuktur. Burada manevi yolcu, Tanrı'dan tekrar halka dönerek, bireylere, yani topluma hizmet edecektir. Daha doğrusu, ruhlar âleminden, beşeriyet âlemine dönerek, halkı irşat edecektir.

9. Hakk'ın sırrını öğrenmek/öğretmek

Dokuzuncu makam sırrı öğrenmek ve öğretmektir. Bu aşamada artık Hakk'ın tek olduğunun ve sırlarının bilincine varılmıştır. Bu bilinç topluma taşırılmalı ve toplumun kemaleti sağlanmalıdır.

10. Allah'ın varlığına ulaşmak/münacat ve müşahede

Bir kimse, müşahede yoluyla, önce İlm'el Yakın, Ayn'el Yakın ve Hakk'el Yakın mertebelerine vakıf olur. Bunların gerçekleşmesi için:

1. “Akıl” kesin kanıt kullanarak, yani ilim yoluyla; Tanrı hakkında kesin bilgi sahibi olur ve buna “İlm'el yakın” denir.
2. Açıklama ve bilim yoluyla bilme. Allah sırlarının, Hakk yolcusu tarafından müşahede edilmesi, yani, ilham yoluyla görünmesi, “Ayn'el Yakın”dır.

3. Allah'ın ilmiyle ilimlenip, vasıflarıyla vasıflanıp, O'nun iradesiyle Allah'ı aracısız görmek, "Hakk'el Yakın"dir.

Bu sonuncusunun, yani Hakk'el yakın mertebesinin gerçekleşmesi için de en etkili araç, aşk ve cezbedir.

Cezbe denen şey ise, insanın şuur ve benliğini yok edip, bir an için Allah'la buluşmasını sağlar, insanı bir an için vuslata kavuşturur, bir an için zerreden bütüne doğru bir akış olur ki, insan bir damla iken deryaya karışır ve bu aşk deryasında yok olur.

Bunun kaynağı ise, şekil ibadetlerinden ziyade, sevgi, aşk ve muhabbetir.

Bu mertebeye gelen insan, Hakk'el Yakın mertebesine erişerek, kendi özünü bilmiş olur.

Sonuç olarak, bütün burada açıklamaya çalıştıklarımızın Dört Kapı Kırk Makamı tam manasıyla, bir bütün olarak yansıttığını söylemek mümkün değil.

Aslında her makam başlı başına bir ders konusu olacak kadar derin ve önemlidir.

Değil bir bütün olarak, tek bir makamın bile uzun zaman boyunca anlatılması ve öğrenilmesi gereken bir muhtevası vardır.

Bunlara rağmen, özet olarak, temel bilgiler manasında Dört Kapı Kırk Makamı yansıtmaya çalıştık.

Bu yolda gidenlere ve gidecek olanlara, şariat gemisi ile tarikat denizine açılıp, marifet dalgıcıyla hakikat incisini bulanlara/bulacak olanlara aşk ile!

Kaynak:

Esat Korkmaz, Dört Kapı Kırk Makam

Haydar Kaya, Alevi-Bektaşî Erkanı

Derviş Tur, Erkanname

Hakkı Saygı, Allah, İnsan ve Sırları

Buyruk

Makalat

Dört Kapı Kırk Makam ilkeleri çerçevesinde günümüz insanı hayatına anlam ve yön verebilir mi?

Bazı gerçekleri anlamak ve bu gerçeklerin sonucunda kendimize bir pay çıkartmak için öyle bilimsel ve akademik sempozyumlara katılmak, doktora tezleri okumak gerekmiyor.

Mesela hayatın anlamı, huzur ve mutluluk konularında çevremizi dikkatli şekilde gözlemlememiz ve anlam verebilmemiz yeterlidir.

Çevremize bir bakalım.

Çevremizdeki insanları gözlemlediğimizde, onlarla sohbet ettiğimizde, onları dinlediğimizde hangisinin mutlu olduğunu, hangisinin mutsuz olduğunu az çok görebiliyoruz.

Bu sonucu gördüğümüze göre nedenlerini de az çok öğrenmiş oluyoruz.

Fazla uzağa gitmeye gerek yok; teyzelerimizden birisi mutsuz ve huzursuzsa, bıkkın ve genelde sinirliyse, bunun nedenini biliyoruzdur.

Yine diğer bir kuzenimiz mutluysa, huzurluysa, güler yüzlü ve hayattan keyif alıyorsa, nedenini biliyoruz.

Bilmiyorsak sorabiliriz, öğrenebiliriz.

Elbette bazı insanların iç dünyaları ile yansıttıkları farklılık arz ediyordur, fakat buna rağmen yine de insanların geneline çözmek öyle zor değildir.

Herkes kendi özgün konumundan, şartlarından yola çıkarak çevresindeki insanları bir değerlendirsın ve sonuçlarını bir kâğıda yazarak biraz daha somutlaştırsın.

Bu satırların yazarı da bunu yaptı ve ulaştığım sonuç şu oldu.

Öncelikle çevremde mutsuz olanların tespitini yaptım ve sonrasında tek tek bu kişilerin neden mutsuz olduklarının gerekçelerini anlamaya çalıştım.

Kabaca bunları 3 kategoriye (dileyenler bu kategorileri çoğaltabilirler veya alt dallar şeklinde detaylandırabilirler) ayırdım.

Birincisi: maddiyatçılar.

Bu kategoride yer alanlar tüm yaşamlarını maddiyat üzerine, daha çok mal mülk sahibi olmak ve böylece diğer insanlar üzerinde tahakküm sahibi olmak, onların saygınlığını ve sevgilerini maddi güçleri ile kazanmak üzerine kurmuşlardır.

Bunların tüm hayatları maddiyat üzerine şekillendiği için tüm yaşama, anlama, varoluşa bu çerçevede bakar ve bu çerçevede bir sonuca ulaşırlar.

En yakın sevdiklerine dahi, -ki bunlar eş, çocuk, kardeş ve anne-babadır- maddi güçleri oranında bir değer, saygınlık ve hatta sevgi sunarlar.

Başarıları ve bunun sonucunda maddi güçleri varsa insanlara saygı duyarlar, severler, dikkate alırlar.

Tersinde ise amiyane tabirle adam yerine koymazlar kimseyi.

Bu tipler hep mutsuz, huzursuz ve yoksundurlar.

Belli bir maddiyat elde etmiş olsalar dahi yine de yetersiz geldiği için daima mutsuzdurlar.

Sürekli bir maddi kazanç elde etme üzerine bir çabanın ve gayretin sahibi oldukları için yaşamın güzelliklerini genelde ıskalamışlardır.

Tek görebildikleri maddiyattır.

Hatta yaşlandıkları halde bile maddiyat biriktirmekten yorulmazlar.

İkincisi: benciller.

Bu kategoride yer alanlar adeta kendilerini dünyanın merkezinde görürler.

İsterler ki herkes onları o merkezde görsün.

Böyle görülmedikleri anda ise haliyle kaşlar çatılır, sorun yaratılır ve çatışma yaşatılır.

Bunun sonucunda bu bencil kimseler hep yalnız kalmışlardır.

En yakınında olan, onları karşılıksız sevenleri bile kendi bitmez tükenmez bencillikleri yüzünden kaybetmiş, kendilerinden uzak durmalarını sağlamışlardır.

Üçüncüsü: sorumsuzlar.

Bunlar yaşamdaki tüm başarısızlıkları hep başkalarına yüklerler.

Kendilerinin hiçbir suçları ve günahları yoktur, daima başkaları hatalı, yanlış ve suçludur.

Kendileri ise sütten çıkmış ak kaşık misali ter temizlerdirler.

Başarı kendilerininindir, başarısızlık ise hep başkaları yüzünden oluşmuştur.

Mantıkları bu oldukları için daima suçlayıcı ve mutsuzdurlar.

Kendilerini sorumlu görseler ona göre bir tutum alır ve bir çözüm yolu geliştirirler.

Oysa bu yapılmadığı hep başkaları suçlu olduğu için yaşam koşulları gittikçe kötüye gider ve sosyal ilişkileri asgari düzeye iner.

Bu da beraberinde mutsuzluk ve huzursuzluk getirir.

Aslında bu üç kategori ve daha benzer kategorileri ele alıp daha çok detaylandırırsak da aynı sonuç çıkar.

İnsanların mutsuzluk ve huzursuzluk nedenleri; maddiyatçılık, bencillik, sorumsuzluk ve bunlara benzer olumsuzluklardır.

Maddiyatı esas alan, bencillik yapan ve durmadan hep başkalarını suçlayan birisi elbette anlamı, huzuru bulamaz.

Onun için fedakârlık, sevgi, dostluk, barışıklık, dayanışma ve paylaşım çok uzak şeylerdir.

İşte Dört Kapı Kırk Makam öğretisi burada devreye giriyor ve neredeyse her makam buna işaret ediyor.

Olayın özeti budur aslında.

Mutluluğun, huzurun, varoluşun anlamı burada yatmaktadır.

Barış içerisinde ol, en başta kendinle, çevreyle, cümle varlıkla.

Paylaşımçı ol, sevgini, dostluğunu paylaş ve elbette maddi varlığını da paylaş.

Dayanışmada bulun, iyilik yap, güzellikler sun, bir insanı mutlu et.

Sevgini sun, çıkar hesabı tutmadan, karşılık beklemeden sevgini sun.

Dostluklarını koru, geliştir, yaşat ve yeni dostluklar oluştur, büyüt.

Bu ve benzer örnekleri hem olumlu ve hem de olumsuz anlamda daha da geliştirebilir ve detaylandırabiliriz.

Fakat anlamak, kavramak isteyenler için ciltler dolusu üçüncü sınıf kişisel gelişim kitaplarına gerek yok, bu kısa ve öz ilkeler yeterlidir.

Görüldüğü gibi çok zor ve zahmetli değil mutlu olmak, anlamlı ve huzurlu bir hayatın sahibi olmak.

Zor olmadığı gibi sandığımızdan bile daha kolay.

Sonsuzluk içerisindeki sınırlı zamana Aleviliğin cevabı nedir?

Canımızın bedenleşmesi, batından zahire çıkmış olmak bizler için mucizedir.

Bunun bilincinde olarak yaşamak, asırlardır binlerce erenin hizmet ettiği yoldan gitmek ve ona hizmet etmektir.

Hizmet etmek, kemaleti istemektir.

Kemalet ise varoluşa verilecek yegâne cevaptır.

Bizler öylesine, taraftarlık olsun diye değil, bilinçli bir tercihin sonucu Aleviyiz.

Bilinçli olarak, farkında ve ayırdın da olarak Alevi olmak demek; tam anlamıyla inanmaktır, başka bir deyimle rızalıkla teslimiyettir (Teslim-i Rıza).

Bütün varlığıyla inanmış olanın bu dünyada sıkıntısı, kederi, derdi, çözülmeyecek sorunu olabilir mi?

İnancımız öyle hayatta karşılığı olmayan, bin bir yöntemle (ki bu baskı ve şiddet, rüşvet ve dayatmadır) kabul ettirilmiş bir inanç değildir.

Aksine, inanlarımızın sayısı azdır ancak bu azlık gönüllülük temelinde olduğu için başkalarının çokluğundan milyon kez değerlidir.

İnancımızın hayatta karşılığı var ve inancımız hayatın tümünde insanlara her sorun ve soru da çözüm ve cevaplar içeriyor.

Gelişen modern (ve hatta post modern) hayatın bütün sorun ve çıkmazlarına karşı inancımızın özü insana güç ve kuvvet veriyor, insana yol gösteriyor.

Çoğunluk olan ve her gelişmeye karşı olan bir inanç değiliz.

Yine dar ve kendisi dışında her şeye kapalı, izole halde yaşayan bir inancın mensupları da değiliz.

Hayatın ve yaşamın merkezinde, insan esaslı, doğaya saygılı ve onunla barışık ve cümle varlığa sevgiyi esas alan, sevgiyle yaklaşan, farklılıkları zenginlik olarak kabul eden ve yine Yaradan'a korkuyla ve kölece bir itaat ile değil, sevgi ve şükür ile bağlı olan, inanan bir inanç toplumuyuz.

Böylesi bir inanca sahip olan, böylesi bir bilinç ile davranıp hareket edenin her adımı, her nefes alışverişi bile soyluluk ve asalet içerir.

Konuştığı her insana güzellikler, umut aşılar, dokunduğu her eşyaya (varlığa) değer ve canlılık katar.

Çünkü o ilk insan olan Âdem ile başlayıp Ehlibeyt ile zirve noktasına ulaşıp tamamlanan Hakk inancının ve hakikat yolunun sahiplenicisi, savunucusu ve kendi yaşamıyla ortaya koyduğu gibi elle tutulur yürütücüsüdür.

O halde; sonsuz bir kâinatta küçük bir nokta dahi olmayan bu dünyada, çok çok sınırlı bir zamanda yaşayan insan; sende hayatına anlam katmak ve varoluşuna değer vermek istemez misin?

Aleviliğin bu sonsuzluk içerisindeki sınırlı zamana cevabını bilmek istemez misin?

Ehlibeytin şefaatine nail olmak istemez misin?

Bir dua, gülbank ve tefekkür ile başlayalım.

Kazanacak sonsuzluk var, kaybedecek ise hiçbir şey.

Ya Hakk; beni, varoluşa anlam verenlerden, varlığın sırrına vakıf olanlardan, kendini bilip şükredenlerden eyle.

Aleviler insanlığa ne veriyor?

Alevilere ve Aleviliğe karşı ön yargılı, saygısız bazı kişiler zaman zaman Alevilere yönelik olarak “Aleviliğin sonradan uydurulmuş bir inanç olduğu ve Aleviliğin insanlık için bir anlam taşımadığı” iddiasında bulunup “Aleviler ve Alevilik insanlığa ne veriyor” sorusunu soruyorlar.

Bizlerde bu yazıyla biraz bu soruya, yani Aleviler insanlığa ne veriyor sorusuna cevap vermeye çalışacağız.

Soruyu tersinden sorsak... Örneğin Aleviler insanlığa ne vermiyor diye sorsak?

Aleviler insanlığa din adına kan, göz yaşı vermiyorlar.

Din adına insan öldürüp, fetih yapmıyorlar, misyonerlik yapmıyorlar.

Din adına savaş çıkartıp insanları yokluğa, sefaletle uğratmıyorlar, yıkımlara sebebiyet vermiyorlar.

Din adına, inanç adına haksızlık yapmıyorlar. Herkesin inancı kendisine göre doğru ve kutsal inançtır diye yaşıyorlar.

Dini ve inancı iktidar aracı, sömürü aracı yapmıyorlar.

Aleviler insanlığa ne veriyor sorusunu soranlar, Alevilerin insanlığa din adına olumsuzluk, haksızlık olarak bir şey vermediği/yapmadığı için mi kınıyorlar?

Onlara göre din iktidar ve yayılmacı politikaların, haksızlık ve sömürülerin aracı ve Alevilikte böyle bir inanç olmadığı için mi Alevileri küçümsüyorlar?

Din ve inanç demek insanın huzuru ve mutluluğu, barışı ve refahı, dayanışması ve paylaşması demek değil midir? Özü böyle olan, yani insanın hayatını anlamlandırması gereken dinin araçsallaştırılıp özünden kopartılıp politik ve başka emellerin aracı haline getirilmesi insanlığın çıkarına mıdır? Ve böyle hale gelmiş olan inançların insanlığa olumlu anlamda bir şey verdiğini iddia edip bu inançları savunmak mümkün müdür?

Değildir elbette.

İşte biz Aleviler insanlığa inancın; yaşamı, dünyayı, evreni, insanı/kendisini anlamada, yaşamı doğru bir şekilde yaşamada, anlam ve mutluluk dolu olarak, barış ve kardeşlik atmosferinde yaşamada bir araç olduğunun telkinini yapıp ona göre yaşıyoruz. İnancı bir sömürü aracı, başka toplumlar üzerinde baskı aracı, savaş ve şiddet aracı olarak görmüyoruz.

Bilinen Alevi tarihinin hiçbir döneminde bizler dini farklı diye insanları katletmedik. Aleviliği kullanıp iktidarı hedeflemedik. Aleviliği diğerleri gibi maske yapıp sömürücülük yapmadık.

Dünyanın farklı diyarlarına gidip misyonerlikte bulunmadık.

Başka inançtan kimseleri zor ve baskı yoluyla kendimize benzetmeye çalışmadık ve benzemek istemeyenleri de öldürmedik.

Biz Aleviler daima insanlığı barışa, kardeşliğe, paylaşıma, dayanışmaya, birlikteliğe davet ettik.

Farklı dinlerin, inançların, ırkların, renklerin, dillerin, etnik kimliklerin ayrıştırıcı ve olumsuzluk değil, aksine birleştirici olduğunu telkin ettik.

Farklılıkları zenginlik olarak gördük.

İnsanlığa barışı, huzuru, paylaşımı, farklılıklara karşı hoşgörüyü telkin etmek, yaşamın böyle güzel olduğunu belirtmek, korku ve baskı yerine anlayış ve sevgiyi esas almalarını kural haline getirmek... Bütün bunlar insanlığa verilmiş önemli değerler ve doğrular değil midir?

Belki insanlığa vermiş olduğumuz değer ve doğrularımızı çok az kişi biliyor, sahipleniyor, uyguluyor.

Belki insanlığın çoğu din ve inancı savaş, ganimet, politik iktidar, sömürü ve hegomonik ihtiraslarının bir aracı olarak görüyor ve bizlerin inançsal ilke haline getirmiş olduğumuz değer ve doğrularımız pek makbul kabul edilmiyor.

Bütün bunlara karşın bizler yine de vicdanen hem Hakk'ın hem halkın huzurunda rahatız. İnsanlığa din ve inanç adına kan, gözyaşı, dram, felaket, açlık, yıkım vermedik. Bunlara inancımızı vesile, maske etmedik.

Tekrar altını çizelim ki bizler insanlığa kardeşlik, barış, huzur, hakkaniyet üzeri bir yaşamın en güzel yaşam olduğu ilkesini telkin ettik ve bunu pratikte uyguladık.

Kimseyi din adına öldürmedik, katletmedik.

Kimseye inancı farklıdır diye ayrımcı, ötekileştirici muamele yapmadık.

İnancımızı maske yapıp ganimet savaşlarında bulunmadık.

Dünyayı dinimizi yaygınlaştırmak adına harabeye çevirmedi.

İrkçılık ve milliyetçiliği ret ve mahkûm ederek farklılıkların zenginlik olduğunu dile getirip uyguladık.

İnsanı esas alıp dini, dili, rengi ne olursa olsun saygın kabul ettik.

Bütün bunlar insanlığa verilmiş olan önemli ve kutsal değerlerdir. İnsanlığın geneli bu değer ve doğruları kabul etmese dahi eninde sonunda tüm insanlık tarafından kabul görecektir olan bu anlayıştır.

Çoğunluk tarafından kabul görmese de biz Aleviler insanlığa din ve inancın özünü verdik.

Alevilikte kadının konumunu nasıl izah etmek gerekir?

Erkek dışı sorulmaz, muhabbetin dilinde.
Hakk'ın yarattığı her şey, yerli yerinde.
Bizim nazarımızda, kadın erkek farkı yok.
Noksanlık da eksiklik de senin görüşlerinde.
Hacı Bektaş Veli

Hacı Bektaş Veli'nin güzel vecizelerinde dile geldiği gibi, Alevilik inancında kadın erkek ayrımı yok.

Alevilik inancı insanı kadın veya erkek diye ayrı ayrı değerlendirmeyip, insanı cins kimliğinden ziyade, can olarak görüyor. Canın kadın veya erkek olmasının ne bir avantajı ne de dezavantajı var. Esas olan inancın öngörmüş olduğu ham ervahlıktan kurtulup insan-ı kâmil mertebesine ulaşım gerçek manasıyla can olabilmektir.

Alevilik inancında kadın erkek ayrımı yok ve gerçek anlamıyla inanç boyutuyla kadın, başka inançlarda olduğu gibi dış kapının dış mandalı değil, esas ve tamamlayıcı olandır. Hatta birçok yönüyle inançta konumu erkekten daha öndedir.

İnanç anlamıyla bir ayrım olmaması Alevi kadının dünyada binlerce senedir egemen olan erkek anlayıştan etkilenmediği manasına gelmiyor.

Sünniliğin hâkim ve egemen olduğu bir toplumsal yapıda, Aleviliğin her zaman için baskı ve katliamla yaşadığı şartlarda, Aleviliğin tam olarak, bütün boyutlarıyla hayat geçirilmesi mümkün değil. Hayat geçmeyen, pratikleşmeyen Alevilikte kadında inançta öngörüldüğü şekliyle elbette ki hak ettiği yerde, konumda değil. Bu konumda olmamak Alevilikten ziyade başka faktörlerin etkili olmasından kaynaklanıyor.

Şunu bir kez daha açık ve net şekilde vurgulayalım: Alevilik inancında kadın erkek ayrımı olmadığı gibi bazı durumlarda erkekten ziyade kadın, başta ana olması hasebiyle birçok noktada erkekten daha ayrıcalıklı bir konumdadır. Alevilik erkek egemenlikli bir inanç

değildir. İlla da inançları birilerinin egemenliğine koyarsak, daha çok kadın egemenlikli bir inançtır.

Alevilikte kadın ve erkeğin aynı ve eşit olması pratikte de bu durumun yaşandığı sonucunu doğurmuyor. Pratikte ne yazık ki kadın ve erkek nasıl ki tüm toplumlarda eşit değilse, nasıl ki erkek egemen bir anlayış hayatın her alanında hakimse, aynı durum Alevi toplumu içinde geçerlidir. Belki diğer bazı inanç toplumlarından daha az eşitsizlik var veya kadın daha az eziliyor. Ancak sonuçta tam anlamıyla bir kadın erkek eşitliğinden söz edemeyiz ve kadın erkek egemen anlayışın neticesinde hayatın çokça alanlarında çok geri bir konumdadır.

Asırlardır oluşmuş, din dahil birçok toplumsal kurumda ilke olarak yer ediniş iyice kurumsallaşmış olan erkeğin egemenliği öyle kolay yıkılacak, esnetilecek bir egemenlik değildir. Bu noktada Alevi kadını aslında çok şanslı bir konumdadır.

Çünkü din-inanç bağlamında Alevi kadını eşit ve her hakka sahip bir konumdadır. Feodalite ve başka dış etmenlerle mücadele edip kendisini geliştiren Alevi kadını, diğer inançlardaki hemcinslerine oranla daha çabuk ve kolay kendisini gerçekleştirip hayatın her alanında olması gerektiği gibi söz ve eylem sahibi olabilir. Bu manasıyla Alevi inançlı bir kadın olmak, Alevi kadınlar için önemli bir şanstır.

Alevi kadını nasıl gelişip hayatın her alanında hak ettiği konumda olabilir?

Kadını erkeğiyle Alevi toplumu zaten bir bütün olarak olması gerektiği bir konumda değil. Yani Alevilikten kaynaklanan, Alevi olmanın sonucu oluşmuş bir takım yasaklar, baskılar ve bunların neticesinde bilinçsizlik, yozluk, kendine güvensizlik, egemen Sünni anlayışın ve başka oluşumların propagandaları sonucu inanç kırılmaları yaşıyor Alevi toplumu. Bu anlamıyla Alevi kadınıyla beraber Alevi erkeği de öyle diğer inanç topluluklarındaki hemcinsleri gibi egemen ve kendini gerçekleştirmiş değil. Erkek olmaktan kaynaklanan bazı avantajları olsa da sonuç itibarıyla Alevi olduğundan Alevi erkeği de istenilen düzeyde bir konumda değil.

Alevi kadının kendini var etmesi, gerçekleştirmesi Alevi erkeğini de beraberinde hak ettiği konuma yükseltecektir. Bu haliyle Alevi erkeği de yarım ve eksiktir.

Alevi kadının hak ettiği konumda olması (bu bütün kadınlar içinde geçerlidir), öyle bir takım yasalarla olacak bir şey değildir. Yasalar kolaylaştırıcı bir işlev görmekle beraber esas olan kadının kendi adına mücadelesidir.

Kadının mücadelesi erkek düşmanlığı yapmak, baskılarla korunmaya çalışılan ve böylece işlevini tam olarak yerine getirmeyen bazı gelenekleri tümünden yıkmak, her tür ahlak kuralına karşı gelmek, her şeye isyankâr bir şekilde karşı gelip hiçbir değer tanımamak seklinde olmamalıdır.

Erkekler beraber, erkek düşmanlığı yapmadan, var olan ve toplumsal anlamda önemli kazanımları olan değerleri dışalamadan sabır ve kararlılıkla, doğru ve güzel olanı inşaa etmek gerekiyor (bu noktada Alevi kadını kendine özgün kadın örgütlenmesini yapabilmeli, bu araçlarla mücadelesini daha verimli yürütmelidir).

Yani kadın “eşit olacağım, özgür olacağım, kendimi var edeceğim” diye ucuz bir erkek kopyası olmamalıdır. Öyle bir anlayış geliştirip kadının var olmasını dar bir çerçeveye hapsederse ve böylece erkekten nefret eden ama pratikte basit bir erkeklik kopyası olan bir kadın olarsa, bu şimdiki halinden bile geri bir konum olur.

Yine kadın eşitliği, konumu tartışıldığında ailede, ev işlerinde bir takım görev bölümleri veya kadının daha çok ev işi yaptığı ve erkeğinde yapması gerektiği gibi basitliklere kaçılmamalıdır.

Yani erkek evde bulaşık yıkarsa, evi süpürürse kadın eşit ve özgür mü olmuş olur? Bu tür basitliklere kapılmamak gerekiyor. Esas olan zihniyettir. Düşünsel değişim, bilinç sıçraması, eğitim ile bazı şeyler elde edilir.

Alevi inançlı kadın temel inanç değerlerine bağlı kalarak, kendisini eğitip geliştirerek, değişimi ve gelişimi basit şeylere indirgemeyerek ve olayın özünü kavrayarak, yani ana olmanın, kadın olmanın ve bunun

tarihsel gelişiminin bilincinde olarak, özellikle annelik boyutuyla kutsal ve önemli bir varlık olduğunun, değerli olduğunun bilinciyle hareket ederse, sonuç alması daha kolay ve yerinde olur.

Toplumsal olarak gözlemlediğimiz ve hiç doğru bulmadığımız bazı durumlar yaşanıyor Alevi kadınlarında. Aileye değer vermemek, kadının eşitliğini erkeğin mutfak işlerini yapmaya indirmek, erkeklerin yapmış oldukları ve reddettiğimiz ahlaksız davranışları kopyalamak ve benzer davranışlar, tutumlar... Bunlar erkeğin basit bir kopyasından başka bir şey değildir. Erkek bunları yapmakla, örneğin en temel ahlak kurallarını çiğnemekle, yoz kültürü benimsemekle, alkol, kumar ve benzer oyunlar oynayarak, kendini eğitmeyip bilinç ve kültür düzeyini aşağılara çekerek ve daha benzer olumsuzluklar sergileyerek ve bunları erkeklik adına yaparak nasıl ki güzel ve doğru bir insan değilse, aynı durum kadın içinde geçerlidir. Kadında bu basitlikleri yaparak, bu ucuzlukları bir de eşitlik ve özgürlük adına yaparak hiçbir yol alamaz.

Doğru olan kadının temel değerlerini koruyarak kendini geliştirmesi, bilinç olarak gelişmesi, ailedeki davranışları ile aileyi dolayısıyla erkeği de değiştirip dönüştürmesidir.

Alevi kadını şimdilik bu güzel niteliklerden uzak bir konumdadır. Yani özlediğimiz o kendisini geliştirmiş, erkeğin basit kopyası değil, her haliyle kendisini geliştirip güzelleştirmiş, gittiği ortamda saygı uyandıran, kurduğu aile düzeninden dolayı gıpta ile bakılan Alevi kadını ne yazık ki çoğunlukta değildir.

Düşünce, bilinç, inanç, saygı, değerlere bağlılık, ucuz erkek kopyasından uzak durmak.. Bu temel başlıklar altında Alevi kadını kendisini var edebilir. Bugünden yarına olmasa bile uzun vadede Alevi kadını bu eksen etrafında yapacağı eğitimlerle, sohbetlerle, çeşitli faaliyetlerle önemli yol alabilir. Öz olarak Alevi inancında mevcut olan eşitliği hayata aktarmak, yaşamsal kılmak, düşünce ve davranışlarıyla fetheden bir kadın olmak mümkün.

Alevi kadınana yakışanda budur. Olması gerekende budur.

Alevilikte cinsiyet ayrımcılığı var mıdır?

Cinsiyet ayrımı yapmak, bunu din ve inanç adına gerekçelendirmek insan fıtratına aykırı, inancın temeli ile çelişkili bir durumdur.

İnsan, kadını ve erkeğiyle bir bütündür.

Cinsiyetine göre insanı ayırmak ve buna göre her cinsiyete ayrı bir hukuk uygulamak kabul edilemez bir durumdur.

Ne yazık ki yaşadığımız dünya gerçekliğinde cinsiyet ayrımı bütün acımasızlığıyla yaşanıyor.

Kadınlar cinsiyet ayrımcılığının, erkek egemenlikli bir yaşamın tüm olumsuzluklarını yaşıyorlar.

Bu kabul edilemez bir durumdur.

Bu cinsiyet ayrımcılığını din adına gerekçelendirmek ve dini dayanaklar bulmak kesinlikle doğru değildir.

Bizlerin inancında asla ve kat'a cinsiyet ayrımcılığı yoktur.

Bunun en somut göstergesi cemlerimizdir.

Yine erenlerimizin bu konu ile ilgili söyledikleridir.

Cemlerimizde kadın erkek ayrı ayrı değil, hep birlikte ibadet ediyoruz.

Cemlerimizde cinsiyet ayrımcılığı yoktur ve olamazda.

Çünkü ceme katılanları bizler kadın-erkek, yaşlı-genç, zengin-fakir diye ayırmıyoruz.

Onları can olarak görüyoruz.

Can olarak gördüğümüz kimsenin cinsiyeti, dili, rengi, sınıfı yoktur.

O candır.

Ulu Hünkâr Hacı Bektaş Veli, kadın-erkek ayrımına karşı “aslanın erkeği aslanda dişisi aslan değil mi” diye sormuştur cinsiyet ayrımcılığı yapanlara.

Yine sevgili Hünkar’ın o müthiş sözlerine kulak verelim.

“Erkek dışı sorulmaz, muhabbetin dilinde
Hakk’ın yarattığı her şey yerli yerinde
Bizim nazarımızda kadın- erkek farkı yok,
Noksanlık da eksiklik de senin görüşlerinde”, diyerek inanç anlamında
kadın erkek farkının olmadığını, eksikliğin insanın daha açık bir
deyimle erkeğin kendi geriliğinden kaynaklandığını göstermiştir.

Hakk’ın yaratmış olduğu her şey yerli yerinde.

Kadın ve erkek fiziksel olarak farklıdır elbette.

Fakat bu farklılık erkeğin üstün bir varlık olduğu, seçilmiş ve özel
olduğu ve bundan dolayı kadın üzerinde egemen olup tahakküm
kurması gerektiği manasına kesinlikle gelmiyor.

İnancımızda cinsiyet ayrımı kesinlikle yoktur.

Buna rağmen Alevi inançlı birisi cinsiyet ayrımı yapıyor ve ona göre
erkeğe daha farklı kadına daha farklı bir anlam yüklüyorsa, bu onun
kendi dar dünya görüşü ile ilgilidir.

Kesinlikle inançsal temeli olmayan ve hatta inancın özüyle ters bir
tutumdur.

İnsanı cinsiyetine göre değil, kişiliğine göre ele almak, saygı duymak
ve onu farklılığıyla kabul etmek en doğru ve inanç ile en uyumlu
davranıştır.

Alevilik yoluna hizmet etmekle amaçlana nedir?

Her yaşam değerlidir, önemlidir.

Her yaşam özü itibariyle soyludur.

Yıllar yılı yaşamak; görmek, bilmek, duymak, tanımak hissetmek...
bunlar bir yana, her nefes alışveriş bile özünde bir mucizeyi, derin bir
anlamı taşıyor.

Çekirdek gibi.

Her çekirdek koskoca bir ağaç olmanın tüm gerekliliğini taşıyor mu?
İnsanda öyledir.

Her insan, alıp verdiği her nefesi bile ona verilmiş, bahşedilmiş bir mucize gibi algılayıp soylulaşabilir.

Bilinen ve bilinmeyen sayısız nedenlerden ötürü her insan hakikate erip yaşamın gayesini idrak edip soylular kervanına (erenlere) katılamıyor.

İrade gösterip katılabileceği halde sıradanlığı, vasatı, basitliği, estetikten yoksunluğu, zevksizliği, pespayeliği... ve daha nice olumsuzlukları seçip dünyaya ve yaşamına anlam vermeden göçüp gidiyor. Yüceler Yücesinin ona sunmuş olduğu mucizeleri “görmedim, bilmedim, duymadım” diyerek yaşamını noktalıyor.

Bu anlamıyla Alevi olmak soyluluğu tercihtir.

Vasatlığa, sıradanlığa, verimsizliğe, estetik yoksunluğuna, his körlüğüne... rettir.

Her Alevi inançlı kişi bunun farkında değilse ve yaşamında Aleviliğin bu soyluluğu tercih demek olduğunun bilincinde olmasa bile bu böyledir.

İradi olarak, ikrar ve itikatla Alevilik yoluna intisap edenler elbette bu gerçekliğin ayırdın da olarak ikrar veriyor ve ikrarlarının gereklerini yerine o bilinçle getiriyorlar.

Alevi olmak, Aleviliği inanç olarak benimseyip bu inancın kuralları ile yaşamını idame ettirmek demek kişinin çekirdek misali ağaç olup meyve vermesi demektir.

İkrarla, imanla, bilinçle Aleviliği seçmek ve her tür zahiri yoksunluklara, yenilgilere rağmen bu yolda yürümeye gayret etmek başlangıcından (Big Bang, Kün) sonsuza (Armagedon, Kıyamet) kadar her şeyi anlamak, her şey bilmek, her şeyi hissetmek... yani her şey olmaktır.

Damla misali ummanla bütünleşmektir.

Hiçbir şey olmamak ve aynı zamanda her şeyin içinde olup her şey olmaktır.

Söylediklerimiz; yaşam gerçekliğinden kopuk, ütopyalar dünyasından, sahte cennetlerden uzak olup asırlardır sayısız erenin, yolu sürmüş olan nice nur yüzlü soylularımızın yaşamlarıyla pratikleşmiş olan hakikatlerdir.

Erenlerimizin, soylularımızın yaşamları, eserleri ortadadır.

Lütfen kimse soylularımızı, onların kılığına girmiş şarlatanlar ve ucubelerle bir aynı ve görmesin.

Erenlerimiz “biz buradayız, biz şöyle güzeliz, şöyle soyluyuz, şöyle asiliz, şöyle hikmet ve keramet sahibiyiz, şöyle bilgiliyiz” demezler.

Erenlerimiz asla bilgiçlik taslamamışlardır. Ukalalık yapmamışlardır. Kimseye bilgi satmayıp, (zahiri olarak) dünya malı ve parasıyla zevk sefa içinde bir hayat sürmemişlerdir.

Erenlerimizde vasatlığı aşmayan ve kendisini verili olanlarla sınırlı tutanların görmek istedikleri herhangi bir soyluluk işareti yoktur.

Erenlerimiz, soylularımız tarihte yaşamış ve günümüzde artık olmayanlar değillerdir. Onlar her zaman ve her vakit varlardır.

Onları bilmek, görmek için ancak insanın kalp gözü ile görmek istemesi gerekmektedir. Kafada bulunan gözlerle onlar görünmezler.

Soytarılık ve şarlatanlık yapıp onlardan olduklarını söyleyenler yalancıdır. Erenlerimiz asla “biz soyluyuz” demezler. Onları bilmek isteyenler ancak bilir. Onlarda sırlarını onları bilmek isteyenlere açarlar.

Erenlerden, yolu sürenlerden, soylulardan olmak zahiri manada bedeller gerektiriyor. Kişinin en başta nefsiyle başa çıkması, yaşamın günlük çelişkilerinden arınması, mal-mülk sevdasından katiyen uzak durması gerekiyor.

Gönlünü, ruhunu, aklını... bir bütün halinde kendisini Hak yoluna, hakikat inancına sunması gerekiyor. Tohumluk çekirdek gibi toprağa

düşüp sert kabuğunu çatlatıp özünü toprakla bütünleştirip filizlenmesi gerekiyor. Güneşi görüp başını dik tutması, suyu alıp ayağa kalkması ve toprağın derinliklerine kök salıp büyümesi gerekiyor.

Bütün bunların kolay olmadığı aşikâr. Ancak emin olmalıyız ki bunca zorluk başkalarının aldıkları arabaları, koltukları, mutfak takımlarını, teknolojik aletlerini kıskanmaktan, onlardan daha iyisini alma rekabetinden çok zorda değildir.

Sadelikler içinde bir yaşam, müsriflikten ve ihtiyaç dışı tüketimden uzak bir hayat erenlerimizin nişanesidir.

Erenler, yaşamın asıl anlamının peşinde koştukları için, karınca kararınca en başta kendi yakınları, toplumları olmak üzere cümle soyluluk yolunda olan insanlara hizmet etmek için çabalayıp çalıştıkları için, aslında en çok onlar yoksuldurlar, en çok onlar parasızlıkla ve parasızlığın vermiş olduğu statüsüzlükle uğraşmaktadırlar.

Yani sıradan hayatların sahiplerinden daha çok zorluk ve sıkıntı çektikleri halde amaçları soylu olduğu için, inançları Hak inancı, yolları hakikat yolu olduğu için her sıkıntının içinde neşeyi de bulurlar.

Öyle depresyonlarla, bunalımlarla Bourn Out'larla işleri olmaz.

Her yenilgide zaferi tadarlar.

Her parasızlıkta zenginlikleri rakamlara sığmaz.

Erenlerden, soylulardan olmanın Alevilik yoluna hizmetle ne ilgisi var?

Soylu olmak hizmet etmekten çok hizmet edilen demek değil midir?

Hizmet eden birisi soylu olabilir mi?

Hizmet etmek yerine hizmet almak soyluluğun göstergesi değil mi?

Soylular hiç hizmet eder mi?

Evet, ederler. Soylu olmanın yolu hizmetten geçer.

Alevilik yolunda kişi kendini bilmek istiyorsa, soylu olmak, eren olmak, sırrı hakikate ulaşmak istiyorsa hizmet etmek zorundadır.

Alevilik yoluna inanmış olan kişi ancak hizmet ile kemaleti yakalar.

Halka hizmet Hakk’a hizmettir.

Diğer dinlerde, inançlarda, öğretilerde salt ibadet ile kişi o inancın gerçek diye sunmuş olduklarına ulaşıyor.

Alevilerde ise ibadet ve hizmet birlikteliği kişiyi gerçeklere götürüyor.

Alevilikte ibadet ile hizmet iç içe geçmiştir.

İbadet salt kişi ile Yüce Yaraticının irtibatı değildir.

Bununla beraber ibadet ile olgunlaşan kişi bu olgunluğu hizmet ile meydana koymalıdır.

Yüce Yaraticının kullarının ibadetine ihtiyacı yoktur.

İbadet etmekle kişi, kendini bilme yolunda ilerlemektedir.

Yine ibadette asıl maksat cennet cehennem hesabı değildir.

Erenlerin buyurduğu gibi cennet cehennem hesabı ile ibadet ediliyorsa, kişi ibadetin gerçek amacını anlamamış demektir.

Bu anlayışla Alevilik yoluna, Alevi toplumuna ve onların şahsında dini, dili, rengi, cinsiyeti, milliyeti ne olursa olsun tüm insanlara hizmet etmek, tüm varlığa karşılık beklemeden hizmet vermek Alevi olmanın en temel kıstaslarıdır.

Alevi toplumundan başlayarak hizmet etmek esastır.

Eğer bizlerin evi daha temiz değilse ve biz şehrin diğer tarafındaki sokağın kirliliğini kendimize dert ediniyorsak, hizmeti anlamamışız demektir.

Erenlerden, soylulardan olacağız.

Bunun için ikrar verdik ve ikrarımıza sadık kalıp yolumuza, değerlerimize, inancımıza, toplumumuza ve onların şahsında herkese hizmetimizi sunacağız.

Böylece inancımızın gereğini yerine getirip hakikat yolunda yürümenin huzuruyla Hakk’a yürümüş olacağız.

Alevilerin cemlerini tiyatro oyunu gibi algılayanlar için neler söylemek istersiniz?

Cem meydanı tiyatro salonu, cemlerimiz tiyatro oyunu değildir. Tiyatroyu küçümsediğimiz yok, tiyatro önemli bir sanat dalıdır. Ancak cemlerimiz bizlerin toplu halde yaptıkları ibadettir. Tiyatro oyunu seyrederek gibi cemlere katılanların bu gerçeğin ayırdını da olmaları gerekiyor.

Bunları niye belirtip dile getiriyoruz?

Gerektiği gibi olmasa da görünür hale gelen Alevi inanç gerçekliğimize ilgi duyanlar, dolayısıyla ibadetlerimizi merak edenler ve bir şekilde ibadetlerimize katılanlardan yola çıkarak bunları dile getiriyoruz

Ömrü hayatında cem görmemiş ve bunun teorik alt yapısından yoksun olanlar cemlerimize katıldıkları zaman genelde tiyatro izler gibi bir köşeye çekilip cemlerimizi izliyorlar.

Cemde yapılan ritüellerin anlamları hakkında donanım sahibi olmayanlar, bu ritüellerin ne anlama geldiği, neyi temsil ettiği konusunda bilgi sahibi olmayanlar cemi tiyatro izler gibi izleyip cemden alması gerekenleri almadan ceme “katılmış” oluyorlar.

Elbette bu katılım değildir. Bu cemi yaşamak hiç değildir. Bu sadece izlemektir. İzleyicilikle sınırlı bir cem, cem olmaktan çok çok uzaktır.

İzleyici olarak ceme katılmak, cem ibadetini yaşamamak, o muazzam bütünün parçası olup cümle varlıkla bütünleşmekten uzak olmak demektir.

İbadeti yapmadan, ona dahil olmadan, teorik alt yapıdan yoksun olarak ceme izleyici olarak katılmak ve bunun sonucunda cem ibadetini yerine getirip o ibadeti bütün hücrelerinde hissedenlerin ibadetlerini anlatmaya çalışmak, çok eksik bir anlatım olur.

İbadeti elbette gözlemlemek ve bunun sonucunda bazı çıkarımlar yapmak mümkün. Ancak bu izlenimlerden yola çıkarak ibadetin -kesin bir şekilde- bu izlenimlerden çıkanlar olduğunu iddia etmek doğru değildir.

Hele cemde tevhit halini almış canların derinliklerini, yaşadıklarını kaba bir şekilde tasvir etmek, bazen olumsuz sıfatlarla tanımlamak hiç doğru değildir.

Böyle bir anlayış ile ceme yaklaşmak, cem ibadetini asırlardır huşu içinde ve tüm inanmışlıkları ile yerine getirenlere hakarettir, haksızlıktır.

Peki ne yapmak, nasıl bir yöntem izlemek gerekiyor?

Cem nedir?

Cem arınmaktır, rızalıktır, kişinin kendisi de cahil cümle varlıkla barış içinde olması, Hakkın divanında, halkın huzurunda olmasıdır. Cem meydanı yer ile göğün birleştiği, eğrini düz olduğu, yalanın yersiz olduğu, lokmanın sadece helal olanın yer aldığı bir meydanaır.

Dilsizin dile geldiği, haksızın sus pus olup özüne yöneldiği, cümle kâinatın o an olup anın cümle zamanlar olduğu yerdir cem meydanı.

Cem öyle klasik bir ibadet değildir. Rızalığın esas alındığı, kulun kuldan razı olması ve Hakkında kullarından razı olmasının temel ilke olduğu bir ibadettir. Herkesin, cem meydanına eşikten adımını atıp içeri giren herkesin yek can olup dünya, kâinat, geçmiş ve gelecek zaman ile birleşip o an olduğu bir ibadettir.

Cem ibadetimiz bireysel mutluluk olduğu kadar, toplumsal düzen demektir.

Hakkın ve halkın birliğidir cem.

Asırların imbiğinden süzülüp rafine haline gelmiş olan bu ibadetimizin bir izlenimle anlaşılması ne yazık ki doğası gereği mümkün değildir.

Anlayarak, anlamaya çalışarak, mümkün mertebe ön yargılardan arınarak ve yine mümkün oldukça gönül kapılarını açarak ceme katılmak, izleyici olmaktan çıkıp katılmak gerekiyor. Öyle olursa sonuçlarda farklı olacaktır.

Öyle bir anlayışla ceme katıldığında, ayrılık-gayrılık giderilip cem olduğunda bazı basit gelen sözlerin, uygulamaların gerçek niteliği de kavranmış olacaktır.

Bu kavranılanları elbette bir şekilde, dilin dönüldüğü kadar anlatmak mümkün. Ancak yaşananlarla anlatılanlar arasında, cem mevzu bahis olduğunda uçurumlar olacaktır.

Cemi izlemek, cem ibadeti yapmak değildir. Cemi izlemek yerine katılıp cem olmak gerekiyor. Öyle olduğunda cem yaşanılır ve sadece yaşayanların bilebildiği yoğunluklar meydana gelir. Meydana gelenlerden sonra da kimse daha ceme izleyici olarak katılıp yarım yamalak anlatımlarda bulunmaz.

Bu noktada cem ibadetinin ayrıcalığı ve önemi hakkında neler söylemek istersiniz?

Zahiri manada ibadetin amacı insanın kendisini ve cümle varlığı var etmiş olan yüce Yaratıcıya karşı kulluk görevini yerine getirmesidir.

Bu anlamıyla ibadetin tanımı doğrudur da. Ancak zahiri mananın ötesinde batini manada ise insan ibadet ederek ham ervahlıktan çıkıp kemalet mertebesine ulaşıyor. Aslında asıl

gayede budur. Ham ervahlıktan, ılikten çıkıp kemalete ulaşmak. Böylece kendimizle beraber cümle varlığa anlam ve mana vererek gerçeğın, hakikatin sırrına ermek... İbadet ederek asıl ulaşmak istediğımız budur; irfaniyet, kemalet, insan-ı kamillik...

Allah'ın bizlerin ibadetine ihtiyacı var mı? İbadete ihtiyacı olan, her şeye kadir olan, her şeyi yaratmış olan yüceler yücesi Allah mıdır yoksa biz yarattıkları mıyız? Bu sorunun cevabı yeteri kadar açık ise asıl konumuza gelebiliriz.

Cem ibadeti biz Alevilerin toplu halde ifa ettikleri ibadetin adıdır. Asırlardan bu yana bizler bu ibadet ile yüce yaratıcıya karşı görevlerimizi yerine getiriyor ve yine bu ibadet ile insan-ı kamillerden olma isteğimizi pratikleştiriyoruz.

Cem ibadeti öz olarak, taşıdığı mana itibariyle ilk günkü gibidir. Toplumun gelişimine paralel olarak bazı biçimsel değışimlerin olmuş olması bu öz çekirdeğın genetik kodlarını değıştirmemiştir. Cem ibadeti uygulandığı müddetede bu öz hep var olacaktır. Gelişen zaman ve değışen mekân itibariyle biçimsel olan ve taşıdığı özü asla zedelemeyen bazı formel değışimler cem ibadetinin anlam ve içerdiği amacı gölgelemiyor. Bu noktada yanılgıya gerek yoktur. Öz hep aynıdır ve hep de aynı kalacaktır.

Cem ibadeti öyle bir takım tarikatların yapmış oldukları zikir törenleri değildir. Yine bir takım ezoterik inançların ibadetleri (ritüelleri) ile kıyaslanamaz. Yine kendisini büyük ve tek tanrılı dinlerin yasal ve biricik temsilcileri olarak görenlerin yapmış olduğı ibadetlerle de kıyaslanamaz.

Cem ibadeti başlı başına bir fenomendir.

Cem ibadetinin kökleri insanlık tarihi kadar eskidir –sembolik olarak ilk insana kadar gider-. Ancak cem ibadetinin kavranılır şekilde insanlık hayatına girmesi Hakkın nurunun nübüvvet ve velayet şeklinde yer yüzünü şereflelendirmesiyle olmuştur.

Cem ibadetini diğerk bilinen ibadetlerden ayıran, farklı ve özel kılan nedir?

Cem ibadetini farklı ve özel kılan sadece cemin bir boyutu değildir. Bütün olarak, bütün boyutlarıyla cem ibadeti bilinen ve uygulanan diğer ibadet biçimlerinden farklı ve özeldir.

Cemin bütün aşamaları, yapılan bütün ritueller, yerine getirilen hizmetler, söylenen deyişler, okunan dualar yer yüzünde başka hiçbir ibadet biçiminde yoktur. Bütün bu özellikler ve güzellikler cemin bireysel huzur ve toplumsal düzen olarak yansımaları, hayatta karşılığını bulmasını sağlıyor.

Cem sadece bireylerin cem olup, bir araya gelip toplu halde Yaratıcıya yakarmaları, istek ve dilekte bulunmaları değildir.

Bununla beraber çok önemli bir işlevi daha yerine getiriyor cem ibadeti.

O da toplumsal barışın, huzurun, düzenin en güzel şekilde yürütülmesi için ceme katılanların birbirinden razı ve hoşnut olması gerektiği ilkesidir.

Cemin temel işlevlerinden birisidir bu: Razı olmak ve rıza göstermek.

Ceme düşkün giremez. Düşkün birisinin, katil, hırsız, toplum karşıtı birisinin nurlu atmosferin hâkim olduğu cemde yeri yoktur. Öyle birisine ceme katılanlar rızalık vermezler ve rızalık verilmediği zamanda cem ibadeti yapılmaz.

Düşkünün girmediği ceme ancak arınmışlar, insan-ı kâmil olmak isteyenler, Hakkın ve halkın huzurunda özünü dara çekip üryan-pürryan meydana baş koyanlar girebilir.

Nefsinin oyuncağı olmuş olanlar, bir insan katlederek bütün insanlığı katletmiş olanlar, emek ve çaba göstermeden başkalarının sırtından geçinenlerin cem meydanında yerleri yoktur. Onların olduğu yerde rızalık yoktur. Rızalığın olmadığı yerde ise cem olmaz.

Oysa başka inançlarda öyle değildir.

Bugün kiliseye de camiye de çeşitli Uzakdoğu inançlarının tapınaklarına da hırsız, katil, düşkün girip ibadet edebilir. Ancak cemevine böyle birisi giremez. Bu bile başlı başına çok önemli bir ayrıcalık değil mi?

Cem meydanı, küskünlüklerin giderildiği, haklı ile haksızın ayırt edildiği, kötü ve kötülüğün dışlandığı, iyi ve iyiliğin daim olunmasının sağlandığı meydandır.

Öyle salt birey olarak yüce Yaratıcıya yakarma yeri değildir cem meydanı. Onunlar beraber toplumsal düzenin en sağlıklı ve güzel şekilde olması içinde ilkelerin olduğu ve bu ilkelerin gereklerinin yerine getirilip getirilmediğinin kontrol edildiği meydandır.

Öyle zor ve baskı ile veya çeşitli yaptırımlar uygulayarak insanların iradeleri dışında maruz kaldıkları bir uygulama değildir bu.

Tamamen insanın özgür iradesi ile bu ilkeleri benimsemesi ile gerçekleşiyor. Gönüllülük temeline dayanan bir toplumsal sözleşme...

Delil/çerağ, lokma, duazlar, nefesler, semah, on iki hizmet, rızalık, niyaz, dar... ve daha başka aşama ve uygulamaları ile cem, bilinen ibadetlerden farklı ve özel bir ibadettir.

Günümüzde daha çok öğreti cemleri şeklinde yapılan cemler esas cemlerin ön hazırlığı niteliğindedir.

Kimse bu cemleri asıl cemlerle, Hakk'ın ve hakikatin hâkim olduğu, semahlar dönüldüğünde evrenle bütünlüğün sağlandığı, cennet nimetlerinden hazırlanmış yiyeceklerden oluşan lokmaların paylaşıldığı, uyanan delilin cümle alemi aydınlattığı... cemlerle kıyaslamasın.

Mucizenin, kerametinin anlamsız olduğu, cümle cem erenlerinin bir ve aynı olduğu cemlerle kıyaslamasın.

Bunlar herkesin anlayabileceği öğrenme cemleridir.

Bizlerin hayali, özlemi, uğraşı cümle insanlığın cem olması, cemin anlam ve öneminden haberdar olması ve zamanla cem erenlerinden olmasıdır.

İnanıyoruz ki insanlık ancak böyle en ideal toplumsal düzene kavuşur ve en ideal bireysel mutluluğu yakalayarak anlamına uygun, mutluluk ve anlam dolu bir hayatın sahibi olur.

Cem meydanı neden aynı zamanda nasip meydanıdır?

Cem ibadeti; Hakk’a yakarış, varoluşa cevap, toplumsal düzen, bireysel mutluluktur.

Doğrulara davet, eğriliği düzeltme, eksikliği giderme, tamama erme, özünü dara çekme, gerçeklere ulaşmadır cem.

Özünü birleme, birlik halini yakalama, cümle varlıkla hemhal olmadır cem.

Yalanın gereksiz, hakikatin esas, benliğin dışarıda kaldığı, saf halinde özün meydanda olduğu yerdir cem meydanı.

Öyle bir meydan ki adeta Hakk’ın huzurunda cümle hakikatlerin birebir hatırlatıldığı, yaşatıldığı ve yeniden bütünlüklü olarak doğru şekilde inşa edildiği meydandır.

Ölmeden ölenlerin meydanıdır cem meydanı.

Ve cem meydanı nasip meydanıdır.

Neden nasip meydanıdır?

Çünkü arınmışlar topluluğudur cem erenleri.

Özü birlemiş, aradan ikiliği çıkartmış, batılı ayırıp Hakkı esas almış olanlardır onlar.

Sadece ama sadece Hakk’ın ve hakikatlere bağlı olup Hakk yolunda gidenlerin meydanda olduğu bu arınmışlar topluluğu yani Güruh-u Naciye bendelerinin olduğu bir yerde elbette nasipte olur, nasipte dağıtılır.

Orada sadece Hakk ve hakikat vardır.

Orada Ehlibeyt ve gerçek erenlerin nutku ve himmeti/hikmeti vardır.

Orada Hakka gönülden bağlı olup Bezm-i Eleste verdikleri ikrarın gereklerini zahir hayatta yerine getirenler vardır.

Böylesi nur ile dolu cemallerin, pir u pak gönüllerin, nefsanियeti ve kibiri aşır kemalete ulaşma arzusu taşıyanların olduğu meydanda nasip olmaz mı?

Elbette ki olur.

Cem meydanı nasip meydanıdır.

Bu meydan ham ervahların öyle sandığı gibi boş bir meydan değildir.

Bu ibadet öyle birilerinin düşündüğü gibi amaçsız değildir.

Bu güzide toplum öyle sanıldığı gibi gerçeklerden uzak bir toplum değildir.

Aksine, gerçeklerin bilincinde olup sırr-ı hakikatlere ulaşma arzusu taşıyan bir toplumdur.

Bizler bu inancı yaşıyor, bu yolu sürüyoruz.

Cümle varlığımızla o dara durduğumuzda, Hakk'ı zikrettiğimizde, Ehlibeyte bağlılığımızı yinelediğimizde; biliyoruz ki dünyalıklardan arınmışız.

Nasibimizi Hakk'tan isterken dünyevi şeylerin peşinde, isteğinde değiliz.

Hakk'a bağlılığımızın daim olmasını, Ehlibeyt bendesi olarak bir yaşam sahibi olmamızı, yolu dosdoğru sürenlerden olma dileğimizi, isteğimizi belirtiyoruz.

Tüm dünyevilikler bu soyluluk karşısında çer çöp kalır.

Elbette cümle varlığı kendi varlığından var eden bizleri rıziksız bırakmaz.

O noktada da nasipsiz değiliz.

Bir karıncanın dahi rızkını veren Hüda, bizleri yani ona tabi olup cem meydanında onu zikredenleri de tabi ki nasipsiz bırakmaz.

O halde cem meydanı nasip meydanıdır.

Dilde ne dileğimiz varsa, gönülde ne muradımız varsa bu meydanda dile gelirse kabul olmaması için hiçbir neden yoktur.

Yeter ki biz isteyelim, o sonsuz varlığın var edicisi elbette kendisine yönelen samimi ikrar sahiplerini boş geri çevirmez.

Alevilerin güçlü olmayışları, sayısal olarak az oluşları, inançlarını ve değerlerini tanıtmada ve anlatmada yetersiz oluşları; inançlarını değersiz ve geçersiz mi yapar? Bu noktada neler söylemek istersiniz?

Aleviler kimseyi inançlarından dolayı aşağılamıyor, eleştirmiyor, küçümsemiyor ve inançlarının yanlışlığını (veya doğruluğunu) tartışmıyor.

Misal Aleviler ne geçmişte ne günümüzde Sünnilere, Şii'lere, Hristiyanlara, ateistlere yönelik tenkit, küçümseme, aşağılama, hor bakma ve onlara akıl verme, yön gösterme hadsizliğinde bulunmuyor, her insanı inancı ve doğrularıyla kabul ediyor, saygı gösteriyorlar.

Bu açık bir gerçekken, her ne hikmetse Sünnisinden tutalım ateistine kadar her önüne gelen Alevilerin inancını, ibadet anlayışını, değerler manzumesini eleştiriyor, hakaret ediyor, Alevilere yön verme hadsizliğinde bulunabiliyor.

Ha bire Alevilerin inançlarının yanlış olduğu, ibadetlerinin doğru olmadığı ve gerçek inancın, ibadetin yalnızca kendi ibadetleri, inancı olduğu dayatmasında bulunabiliyorlar.

Alevilerin azınlık olması, örgütsüz ve birlikten uzak olması, inanç ve tarih bilinci noktasında yeteri donanımda olmaması, her türlü devlet ve iktidar olanaklarından yoksun olması, Alevilerin inançlarını değersiz, ibadetlerini geçersiz kılmaz.

Kimsenin ne haddidir ne hakkıdır, çoğunluk olmalarına güvenerek, iktidarda bulunuyor olmaya yaslanarak Alevilerin ibadet ve inançlarına hakaret etmesi.

Bize göre ibadetlerimiz diğer ibadetler kadar değerlidir, kutsaldır, Hakk'ın katında kabul ve makbuldür.

İnancımız sizin inancınız kadar, değerlerimizi ve doğrularımız sizinkiler kadar dokunulmaz ve kutsaldır.

Size yönelik en küçük bir eleştiride bulunulduğunda yer göğü titretir ve her yol ve yöntemle bastırmaya, yok etmeye çalışırsınız bunu yapanları.

Peki siz neden bu haksızlığı ve hadsizliği yapıyorsunuz?

Nasıl bu kadar eminsiniz ibadetinizin doğru olduğuna, inancınızın yegâne makbul inanç olduğuna?

Hem olsa dahi bu size Aleviliği veya başka bir inancı küçümseme, aşağılama hakkı vermez.

Ne yazık ki insanlıktan nasibini almamış, kendisinden başka hiç kimseyi doğru kabul etmeyen bir cehalet ve yobazlıkla karşı karşıyayız.

Gücüne, sayısal çoğunluğuna ve iktidarına güvenerek her türlü haksızlık meşru kabul ediliyor.

Gerçeklik budur.

Cennet bir dünyada yaşamıyoruz.

Yaşamadığımız için güçlü olan ne kadar çelişkili, haksız ve yamuk olsa dahi kendisini doğru diye dayatabiliyor.

Kendisine yapıldığında feryat figan ettiği bir davranışı hiç çekinmeden, zerre vicdan hesabı yapmadan başkasına yapabiliyor.

Din adına, ulus adına veya başka bir şey adına bunu yapabiliyor.

O halde sözüm Alevileredir;

Kendinize, değerlerinize, ibadetinize bağlı kalın, inanın ve güveninin.

Azınlık olmak, iktidar olanaklarından yoksunluk sizin inancınızı yanlış ve gereksiz olduğu anlamına gelmez.

Direnir, mücadele ederseniz, yarın bir gün devran değişir.

İmkanlar çoğalır, sayısal çoğunluk oluşur ve bugün ahkam kesenler kuytu köşelerine çekilirler.

İnanın ve emin olun ki ibadetiniz olan cem, orucunuz olan Muharrem ve Hızır Orucu, bayramlarınız, değerleriniz yani bir bütün halinde Aleviliğiniz Hakk inancıdır, hakikat yoludur.

Alevilikte diğer inançlar kadar kutsal, doğru ve değerlidir.

Hiçbir inanç Alevilikten üstün değildir ve Alevilikte diğer inançlar kadar haklıdır.

Aleviler bilimi reddeden, bilimsel ve çağdaş gelişmelere karşı olan bir toplum mudurlar?

Alevilik; bilime, ilmi çalışmalara karşıt bir inanç mıdır?

Aleviler; insana ve doğaya yararlı, insanın huzuru ve mutluluğuna katkı sağlayan, doğayı ve çevreyi gözetip koruyan bilimsel gelişmelere karşı mıdır?

Elbette ki hayır.

Fakat ne hikmetse birileri Alevilere ısrarla 'bilimden gidin' falan diye nutuklar çekiyor.

Bilmeyende Aleviler bilimi reddediyor, ilmi çalışmalara sırt çeviriyor, insana ve doğaya yararlı bilimsel gelişmeleri tenkit ediyor, geriletiyor sanır.

Oysa böyle değil.

Alevilerin Piri Hacı Bektaş Veli, asırlar öncesinden Alevilere ilimden gidin diye kaideler geliştirmiştir.

Böylesi ilkelerle şekillenen Aleviler nasıl bilimi, gelişmeyi reddederler, karşıt duruş geliştirirler?

Evet, burada oldukça tuhaf bir durum var.

Aleviler ilimi, gelişmeyi, özgür düşünce ve fikri adeta inanç ilkesi olarak belirleyip kabullenmişlerse, neden o zaman birileri Alevilerin aklı ve inancıyla alay edercesine bilimden gidin diye üst perdeden nutuklar atıyor?

Sahi bu Alevilere ilimden gidin, bilimsel olun diyenler nasıl kişilerdirler?

Kendileri uzaya füze mi fırlatıyorlar?

Yoksa o üstün zekâları, bilimsel yöntemleri ile kansere çare olacak aşılar mı geliştiriyorlar?

Veyahut bu çok bilimsel yaşayan kişiler insanlığa ufuk açacak felsefi, edebi, düşünsel ürünler mi üretiyorlar?

Hiç birisi değil.

Bu kimseler özünde hiçbir ilmi gerçeğe uymayan, yaşamayan ve hatta anti bilimsel yaşayan, üretimden geri olan kimselerdir.

Ama ne hikmetse mazlum ve mahzun Alevi toplumuna dayatmalarda bulunabiliyor bu kişiler.

Aleviler geri, cahil, hiçbir şeyden anlamıyorlar, çağ dışı kalmışlar, ama bu bilimsel olan kimseler çok ileri bir aşamada ve gelip bu zavallı, cahil Alevileri o mükemmel, çağ ötesi gelişmişlikleri, bilimsel çalışmaları ile ileriye taşıyacaklar.

Öyle mi?

Öyle olmadığı aşıkarsa bu tuhaflığın sebepleri ne ola ki?

Evet, Aleviler bilimi reddetmedikleri gibi kabullenirler ve imkanları ölçüsünce bu doğrultuda hizmet ederler, katkı sunarlar.

Bunu yaparken de inançlarından, değerlerinden, temel ilkelerinden taviz vermezler.

Çünkü bize göre inancımız bilime karşıt değildir ve inancımızı yaşıyor olmamız bizi ilmi reddetmemizi gerektirmez.

Evet, bizler varoluş ile alakalı olarak inanç ilkelerimize bağlıyız.

Bu noktada erkanımızı yürütür, ibadetimizi yapar, ritüellerimizi gerçekleştiririz.

Bunlar bilime zıt değil, aksine tamamlayıcıdır.

Bu çok bilimsel yaşayan kimselerin nasihatlerine ihtiyacımız yok, gidin oyununuzu başka yerde oynayın.

Misal gidin Mars da nasıl yaşam oluşur diye bilim yapın, buluşlar geliştirin.

Hastalıklara çare olacak ilaçlar geliştirin.

Yeni teknik aletler yapın.

Doğaya yararlı gelişmelere vesile olun.

İnsanın ufkunu açacak felsefi ve edebi düşünceler geliştirin.

Ne yazık ki bu söylem sahipleri bunların hiç birisini yapacak yapıda değiller.

Bunların tek dertleri Alevilerin inançsal değerlerinin içini boşaltmak, kendi bilim diye anladıkları aslında zerre kadar bilim olmayan geriliklerine hizmet edecek şekilde yeniden yapılandırmaktır.

Bilimselseniz, bilimin kriterleri ortadadır.

Buyurun kendinizi kanıtlayın, biliminiz birkaç milyon kalmış Aleviler için değil, milyarlarca insan için ve sayısız varlık için olsun.

İşte meydan.

Belki yazının ciddiyetine uymuyor ama insan gülemeden edemiyor.

Daha kendini yaşatmaktan aciz kimselerin, zerre kadar üretimi olmayan kimselerin, özünde bilim karşıtı olan kimselerin Alevilik gibi Hakk inancı ve hakikatin yolu olan bir inancı bilimsel olmamakla eleştirmesine insan ancak gülebiliyor işte (acı acı da olsa).

Şiiler, İsmaililer, Nusayriler, Ehli Haklar Alevi mi?

Bizler olaylara ve olgulara at gözlüğü ile bakamayız. Yine toptancı bir yaklaşımla bize benzerlikleri olanları kendimizden sayamaz, bizden farklılıkları olanları da çok dışımızda göremeyiz. Hele olaya ırksal, etnik ve ulusal temelde hiç yaklaşamayız. Yaklaşımımız tarihsel gelişim çizgisini dikkate almalı ve temel inançsal algılarda, yaşayış ve bakış açılarında yoğunlaşmalı.

Şiilerin, İsmaililerin, Nusayrilerin, Ehli Hakların, Laçilerin, Şahbeklerin, Zeydilerin, Hazaraların ve bunlar gibi daha çok sayıda inanç grubunun bizlerin inandığı ve uyguladığı şekliyle Alevi olmadıkları apaçık bir gerçek. Ancak tarihsel çıkış noktaları, gelişmeleri, gerilemeleri, egemen Sünni anlayışın bu inançlara bakışı ve bu inançlara ilişkin temel düşünceleri irdelendiğinde bütün bu

inançların ve bunlara benzer daha nice inanç gruplarının birçok boyutuyla bizlerden öyle uzak ve apayrı, bambaşka, korkunç zıtlıklar içeren inançlar olmadığı da yine apaçık ortada.

Egemen Sünni inancın asimile çalışmaları, bitmek bilmez baskılar, katliamlar, inançların (Şiilik hariç) yaşam alanı bulamaması sonucu oluşan boşluklar ve boşlukların başta Sünnilik olmak üzere daha başka yerel, ulusal, etnik faktörlerle doldurulması sonucu meydana gelmiş olan özden kopuşlara rağmen yine de aslında şöyle üstündeki tozlar alındığında ortaya bambaşka şeylerin çıkacağı kesindir.

Gelişmiş, büyümüş, nicelikten ziyade nitelik kazanmış ve bunun sonucunda öz güveni yüksek bir Alevi örgütlenmesi olsa, bütün bu adı geçen gruplarla çok daha sağlam ilişkiler kurulabilir ve bütün bu inanç gruplarının (İran’da Şiilik hariç) yaşamakta olduğu birçok sıkıntının, başta inançsal boşlukların giderilmesi olmak üzere daha nice düşünsel, inançsal ve yaşamsal ihtiyaçların karşılanması noktasında önemli katkı ve etkisi olabilir. Böylesi bir katkı biz Alevileri hayatın her alanında ve her anlamda geriye dönülmez şekilde güçlendireceği gibi, bütün bu inanç gruplarının da tekrardan insanlık sahnesine çıkmasına vesile olur.

Oysa bırakalım yer yüzünde bize benzeyen, bizlerle temel bazı noktalarda uyuşan gruplarla bir araya gelmeyi, aynı dili konuşan, aynı yöreyi temsil eden, aynı değerleri paylaşanlar bile daha bir araya gelemiyoruz.

Bu elbette hep böyle gitmeyecek. Elbette Aleviler çok uzak olmayan bir zamanda bu yaşadıkları sıkıntı ve sorunları aşacak, yaşama ve dünyaya daha geniş bir perspektiften bakarak inanç değerlerini kendilerine benzeyenler başta olmak üzere tüm insanlıkla tanıştıracak/ buluşturacaklardır. Kimse burada “panalevist” bir amaç peşinde koştuğumuz yanılgısına kapılmasın. Ancak nasıl ki diğer bütün inanç grupları kendileri ile aynı veya benzer değerleri paylaşanlarla buluşup, onları savunup sahipleniyorlarsa aynısını biz Alevilerin yapmaması için hiçbir neden yoktur.

Elbette farkındayız ki bugün İran’daki bir Şii ile ortak ve benzer noktalarımız her anlamıyla sınırlı. Fakat bu resmin görünen yüzüdür.

Kadim Fars halkının ulusal özellikleri ile şekillenmiş ve daha çok onların ulusal çıkarları doğrultusunda bir görüntü çizen resmi İran Şiiliğinin dışında çok daha farklı bir Şiilik ve alt grupları vardır. Başta Ehli Haklar olmak üzere İran'da resmi Şiilik dışında biz Alevilere benzerlikleri şaşırtıcı olan gruplar vardır. Bu ve benzer gruplarla ortak noktalar ışığında neden bazı ilişkiler gelişmesin?

Yine yanı başımızda Suriye ve Lübnan'da yoğunlukta olan ve aslında öz olarak birçok noktada bir ve aynı olduğumuz Arap Alevileri olan Nusayrilerle neden ilişkilerimiz sıfır noktasında?

Orta Asya'daki Laçiler, Hazaralar, Balkanlardaki Bektaşî zümreleri ve daha başka coğrafyalardaki benzer gruplarla ilişkilerimiz yok denecek kadar azdır.

İlişki yokluğu salt örgütsel ve bire bir pratik bir ilişki yokluğu değildir. Bununla beraber biz daha zihinsel olarak bile bu gruplardan habersiz yaşamaktayız. Böyle grup ve zümrelerin olduğunu bile bilmiyoruz. Bunlarla ilgili doğru dürüst yayınlarımız bile yok. Bizler kendi küçük gölümüzü deniz sanıp her şeyi ora ile sınırlı tutmakta ısrar ediyoruz.

Tekrar edelim ki bu gruplarla inanç anlamında, yaşam biçimi ve gelenekler anlamında birçok farklı ve aykırı noktalarımız olabilir. Olmaması düşünülemez. Neticede bizlerin inançlarını ve geleneklerini yaşadığımız bölgenin ekonomisi, siyasi yapısı, diğer inanç gruplarıyla gelişen ilişkilerimiz etkiliyor. Bu adı gecen gruplarda aynı bizler gibi farklı etnik ve ulusal özellikler taşıyorlar, farklı bir gelişmişlik süreci yaşıyorlar. Bütün bu etkenler inanç ve gelenekler üzerinde yansımaları doğal olarak göstermektedir.

Bu inanç grupları ile bir ve aynı değiliz. Daha bizler aynı coğrafyada yaşadığımız halde aynı değilken, daha bir Trakya, Ege Alevisi ile Dersim Alevisi birbirinden bir çok konuda farklıyken nasıl bu bir birinden çok çok farklı, dil olarak farklı, etnik köken olarak farklı, sosyal gelişmişlik olarak farklı gruplarla bir ve aynı olalım ki? Fakat bütün bu farklılıklara rağmen bizlerin yine de bir araya getirecek ortak değerleri sanıldığından çoktur.

Egemen Sünni anlayış bu adını saydığımız ve sayamadığımız tüm grupları “din dışı, sapık, Rafizi, yoldan çıkmış” gruplar olarak değerlendireyor.

Devlet inancı olmuş ve kendisini kabul ettirmiş olan, resmi olarak gittikçe daha çok Sünni çizgiye kayan Şiiliği bile kendince ret ve mahkûm eden Sünniliğin bizleri aynı potada görmesi aslında anlam vermek isteyenler için bir çıkış noktasıdır.

Biz Aleviler eğer varlığımız korumak, gelişmek, büyümek istiyorsak; yaşamımızın ve geleceğimizin güvence altında olmasını istiyorsak kendimizi güçlendirmeliyiz.

Güçlendirmek demek örgütlenmek demektir.

Örgütlenmemiz salt belli bir alan ve coğrafya ile sınırlı kalırsa etkisi doğal olarak sınırlı olur.

O sebepten tüm yer yüzünde etkin olmalıyız. Bu etkinlik içinde kapsama alanımızın olabildiğince geniş olması gerekmektedir. Bu genişliğe ilk etapta bize benzeyen, bize yakın yerlerden ulaşmalıyız. Bunun içinde bu gruplarla iletişim, ilişki, bilgi ve düşünce alışverişi, kültürel paylaşım gereklidir.

Süreç içerisinde bu paylaşımlar, etkilenmeler pratik boyutu da yansır ve bu yansıma aklınıza gelen her alanda etkisini bulduğunda biz Alevilere güç olarak geri döner.

Biz Alevilerinde geleceğinin garanti altında olması için aradığı, özlediği bu güçtür.

O halde başlıktaki sorunun cevabını bir kez daha bu tespitler ışığında gözden geçirelim.

Bu gruplarla mevcut olan ortak noktalarımızı referans alalım ve farklılıkları da zenginlik olarak benimseyerek bir düşünce ve davranış tarzı oluşturalım.

Böylesi bir tarz şüphesiz biz Aleviler için en olumlu ve kazandıran tarz olur.

Cemvilerinin konumu ve statüsü hakkında neler söylemek gerekiyor?

Alevilerin ibadethanesi cemevidir.

Hiçbir siyasi, teolojik, ideolojik yaklaşım bu gerçeği tersyüz edip yok sayamaz.

Alevilerin ibadethanesi cemevidir ve bazılarının sandıkları gibi cemevi öyle dün oluşmuş, tarihsel, toplumsal ve en önemlisi de inançsal manada yetersiz, desteksiz, altyapısız bir yapı değildir.

Günümüz siyasi kuşatmalarının sonucunda bazı pratik eksikleri olmakla beraber cemevleri sağlam bir inançsal temele oturuyor.

Bu sebepten akli ve vicdanı olan herkesin bu durumu görüp ona göre asgari düzeyde cemevlerine saygı göstermesi ve cemevi gerçekliğini – dolayısıyla Alevi inanç gerçekliğini- kabul etmesi gerekiyor.

Nasıl ki diğer inançların ibadethaneleri saygı uyandırıyorrsa cemevleride aynı şekilde saygıyı hak ediyor.

Alevilik ile ilgili olarak bilinçli bir şekilde yapılan tanım kargaşasına rağmen cemevlerinde bugün inançsal hizmetlerin hepsi yerine getiriliyor.

Bu yapay tartışmalara rağmen, oluşturulmak istenen kavram kargaşasına rağmen cemevlerinde yürütülen erkan, yapılan ibadetler bu tartışmaları ve beraberinde oluşturulmak istenen kargaşayı kendiliğinden geçersiz kılıyor.

Cemevleri görmezden gelinecek, yok sayılacak, üstü kapatılacak veya asıl işlevinin dışında farklı tanım ve yakıştırmalarla bir şekilde elimine edilecek aşamayı çoktan geçtiler.

Şu an itibariyle sayıları binleri bulan cemevi mevcuttur.

Bu cemevleri Alevi toplumunun –bazı yetmez ve eksiklikleri olmakla beraber- inançsal ihtiyaçlarını karşılıyor.

En basit örnek cenaze hizmetleridir.

Bugün Alevilerin büyük çoğunluğu cemevlerinde son yolculuklarına uğurlanıyor.

İnsan hak ve hukukuna saygılı, asgari düzeyde demokrasiyi kabul eden kişi ve kurumlar (kurumlara devlet, partiler ve akla gelecek her kurum dahil edilebilir) Alevileri kendilerine benzetmek yerine, Alevileri kendilerinin uygun bulduğu bir çerçevede görmek yerine; Alevileri olduğu gibi kabul edip inançlarına saygı gösterir ve bu saygının gereği neyse onu yerine getirirler.

Oysa Alevilerin yaşadığı coğrafyada ne yazık ki bu yapılmıyor.

Bunun yerine bin bir dereden su getirilerek, bin bir bahane üretilerek milyonlarla ifade edilen Aleviler yok sayılıyor.

Normal şartlarda inançlı olan, dindar olan birisi kendisine yapıldığında hoş görmeyeceği bir davranışı başkalarına yapmaz/yapmaması gerekiyor. Ne yazık ki Aleviler ve Alevilik söz konusu olduğunda bu durum geçerli olmuyor. İnançlı olduğunu, dindar olduğunu söyleyen kişi ve kurumlar göz göre göre Alevilerin hak ve hukukunu çiğniyor ve zerre kadar bundan hoşnutsuzluk duymuyor. Elbette ki istisnalar kaideyi bozmuyor.

Alevilerin geneli camide ibadet etmez. Alevilerin ibadet yeri cemevleridir. Cemevleri bugün devletten ve devlette bağlı kurumlardan bir kuruş almadan, tamamen inanan Alevilerin katkılarıyla meydana gelmiş ve bu temelde de hizmetlerini sürdürüyorlar. Oysa camilerde durum tersidir.

Camilerin giderlerinin neredeyse tamamı devlet tarafından karşılanıyor.

Devlet bu karşılamayı bütün yurttaşlardan aldığı vergilerle sağlıyor. Dolayısıyla Alevilerden aldığı vergilerle de camilerin giderleri karşılanıyor.

Bu haksızlık değil mi? Aleviler camilere gitmedikleri halde, orada herhangi bir hizmet almadıkları halde oraları –istemedikleri halde- finanse etmiş oluyorlar.

Bir Alevi inançlı kişi olarak bu durumdan rahatsızım ve benim rızam dışında camilerin giderlerine harcanan her kuruşumu başta cami cemaati olmak üzere oradan hizmet alan herkese helal etmiyorum.

Normal şartlarda inançlı bir insanın şu sorgulamayı yapması gerekmez mi: “Alevilerin de verdiği vergilerle hizmet yürüten camide ibadet ediyorum.

Alevilerin bu işte rızası yok. Kul hakkı en önemli haktır. Yarın huzur-u mahşerde Aleviler benden hesap sorarlar. Derler ki, 'biz istemediğimiz halde neden bizlerin parasıyla çalışan bir kurumda ibadet ettin? Neden bu duruma seyirci kaldın? Neden Alevilerin hakları verilmediği halde bu verilmeyişi onayladın?' derler”. Ancak ne yazık ki böyle bir zihniyet yok. Bu durumda bu dindarlık sorgulanmaz mı?

Dindarlık birazda vicdanlı olmak, hakkı ve hakkaniyeti korumak değil midir? Öyleyse Alevilerin ibadet yerleri cemevleri olduğuna göre ve Aleviler bunu defaaten dile getirip pratik olarak da ortaya koydukları halde, neden dindarlar bu gerçekliği kabul etmiyor? Neden vicdan sahibi olması gereken dindarlar Aleviler söz konusu olduğunda suspus oluyorlar ve hatta bir noktada Alevilere yapılan haksızlıklara ortak oluyorlar?

Dindarlardan şöyle bir şey duymak neden mümkün olmuyor: “bizler inançlı kişiler olarak Aleviler neye nasıl inanıyorlarsa inansınlar, her türlü kamusal haklarının eşit yurttaşlık gereği verilmesinden yanayız. Cemevleri Alevilerin ibadet yeridir ve diğer ibadethaneler gibi her hakka sahip olmalıdır.

Cemevlerine camiler gibi yasal güvenceler/statü verilmelidir”. Böyle bir sesi duymak mümkün olmuyor. Gelecekte de duyulacağına dair bir belirti yok.

Bir kez daha belirtelim: cemevleri Alevilerin ibadet yeridir.

Yasal manada bu statünün verilmemiş olması bu gerçeği değiştirmiyor. İnanan, inanmayan kim olursa olsun, insan hak ve hukukuna saygılı herkesin Alevilerin vermiş olduğu bu haklı mücadelelerinde yanlarında olmaları gerekiyor.

Alevi derneklerinin asıl işlevi ne olması gerekiyor?

Alevi adı ile -veya Alevi önderlerinin adı ile- oluşmuş kurumlarımızın asıl işlevi nedir? Bu kurumlarımızın en temel işlevi; Alevi toplumunun inançsal ihtiyaçlarına cevap olmalarıdır. Elbette Alevi toplumunun kültürel, sosyal, ekonomik ve daha başka ihtiyaçlarına da derneklerimiz cevap vermek zorundadırlar.

Ancak tekrar altını çizelim ki en başta gelen çalışma, inanç çalışmasıdır. Ne yazık ki birçok kurumumuz çoğu kez bu gerçeği göz ardı edip başka çalışmaları esas alıyor.

Bu doğru değildir.

Toplumumuza ve toplumumuzun şahsında cümle insanlığa hizmet eden hiçbir çalışmayı, faaliyeti, etkinliği küçümsemiyoruz. Bu tür çalışmalarda gereklidir. Ancak bir Alevi kurumunun en temel çalışması inanç çalışmasıdır. İnanç ile ilgili sorunlara çözüm ve sorulara cevap olma çalışmasıdır. Diğer çalışmalar bu ana çalışma tam manasıyla başarılıp yerine getirildikten sonra yapılmalıdır.

Bazı kurumlarımız inanç çalışması veya inanca yönelik ihtiyaçların giderilmesi noktasında çok çok yetersiz kalıyorlar. Bu hayatiyet arz eden çalışma yerine daha çok kültürel etkinliklerle veya başka günlük uğraşlarla faaliyetlerini sınırlı tutuyorlar. Bu olumsuz ve hatta tehlikeli bir durumdur. Bir Alevi kurumu asıl çalışmalarını Alevilik bağlamında yapmalıdır. Başta düzenli ve sistematik cem törenleri olmak üzere inanç ile ilgili toplumun bütün temel taleplerine çözüm getirmeli ve inancın toplum hayatında daha görünür olması, inanç değerlerinin toplumun günlük hayatında yer edinmesi için düzenli çalışmalar yapmalıdır.

Bazı kurumlarımızda bu tür çalışmalar olmakla beraber ne yazık ki çok yetersiz kalınıyor. Yapılan çalışmalar çağın ruhuna hitap noktasında eksik ve sistemli olmaktan çok çok uzak amatör denilecek çalışmalardır. Daha çok günü kurtarmalık ve bazı durumlarda sırf faaliyet olsun diye yapılan çalışmalardır.

Asıl amaçtan yoksun çalışmalarla inanç değerlerimizi toplumun günlük hayatına aksettirmemiz imkânsız. Kaldı ki inanç anlamında egemen inancın mensupları ve kurumları iktidar olmanın verdiği güvenle toplumumuzu asimile etmek için her tür yol ve yöntemi günden güne yoğunlaştırarak sistemli ve düzenli bir şekilde yapıyorlar.

Daha açık ve basit bir tanımla; Sünniler, iktidarda olmanın avantajıyla, egemen olmanın kibiri ve gururuyla “yegâne tek doğru inanç” olduğunu her tür yol ve yöntemle Alevilere dayatıyor. Bu çalışmalar sonucu ne yazık ki bazı Aleviler yıllar süren uğraşlar sonucu asimilasyona tabii olup Sünnileşiyorlar. Buna karşın Alevi kurumları daha donanımlı ve her konuda daha yeterli bir çalışma yapacakları yerde, folklor kursu, çeşitli eğlenceler, halay geceleri ve daha başka faaliyetlerle zamanlarını bir noktada heba ediyorlar.

Bu tür etkinliklere karşı olduğumuz sonucu çıkmasın.

Hayır.

Söylemek istediklerimiz başka.

Türkü ve halay gecesini her kurum ve kişi yapabilir. Folklor kursunu, dikiş-nakış kursunu yine her dernek yapabilir. Ancak cem törenini yalnızca Alevi kurumu yapar. Muharrem Orucunda 12 gün boyunca etkinliği, bu orucun anlamını, nedenini, önemini yalnızca Alevi kurumu yapar. Muharrem orucundan sonra aşureyi yine Alevi kurumu yapar. Kurbanların kesilmesi ve lokmaların canlarla buluşmasını Alevi kurumu yapar. Hakka yürüyen cana ve yakınlarına hizmeti Alevi kurumu yapar. Musahiplik ve daha başka nice inanç ile ilgili çalışmaları halay gecesi yapan kişi ve kurumlar değil, yalnızca Alevi kurumları yapar.

Demek ki Alevi kurumlarının asıl işlevi Alevilik yoluna hizmet olmalıdır.

Halay gecesi düzenlemeyi başkaları yapsın. Hem halay gecesinin olup olmaması Alevi inancına bir yarar getirmez. Ama Alevi kurumu eğer inanç ile ilgili çalışmalar yapmıyorsa, inanç değerlerini toplumun

hayatında var olması için çabalamıyorsa, bu Aleviliğe ve Alevilere zarar verir.

Hiçbir Alevi kurumunun buna hakkı yoktur.

Söylemek istediklerimizin daha iyi anlaşılıp uygulanması için somutlaştırdığımızda; Alevi kurumlarının asıl olarak Alevilik yoluna hizmet etmeleri gerektiğini söylüyoruz. Alevi kurumlarının varlık nedeni Alevilik inancının var olması ve Alevi toplumunun inançsal ihtiyaçlarının giderilmesidir.

Alevi kurumları bunun için vardır.

Basit etkinlik ve uğraşlar için Alevi kurumları oluşmadı.

Eğer kurumlarımız bu noktada yani Aleviliğin var olması ve sistemli bir şekilde topluma ulaşması için çalışma yürütürlerse, örneğin cem ibadetinin düzenli ve sistemli bir şekilde düzenlenmesi için çaba gösterirlerse, inanıyoruz ki asimilasyoncu güçler ne kadar güçlü olurlarsa olsunlar boşa kürek çekmiş olacaklardır. Aksi durumda ise toplumumuz daha hızlı bir şekilde asimile edilecektir ve bu asimile çalışmalarına kurumlarımızda farkında olmayarak, gereken önlemi almayarak katkı sunmuş olacaklardır.

Öyleyse yapılması gereken en önemli ve değerli çalışma Alevilik inancını yaşama ve yaşatma çabasıdır.

Gadir Hum olayı nedir?

Tarihe Gadir Hum Hadisesi olarak geçen olay salt Aleviler için değil, Şiiiler ve Sünniler için de önemli bir olaydır. Sonrasındaki bir çok gelişmeyi etkileyen ve üzerinde (özellikle iktidar sahipleri tarafından) tahrifatlar yapılan bu olay hakkında, Aleviler penceresinden bakarak bazı doğrularımızı dile getirmeye, bazı gerçeklerin altını çizmeye çalışalım.

Gadir Hum, Mekke ile Medine arasında Cuhfe yakınlarında bir yerin/bölgenin adıdır.

Hız. peygamber, Veda Haccı dönüşünde burada konaklamış ve Hız. Ali'yi kendisinden sonra imam ve veli olarak, sayıları binleri bulan ashabının huzurunda tayin etmiştir. Hız. peygamberin, Hız. Ali'yi kendisinden sonra halife/imam/veli/vasi olarak tayin etmesini kabul edip onaylayanlar (biat edenler), bundan dolayı gelip Hız. Ali'yi tebrik edenler, Hız. peygamberin vefatından sonra biatlarına sadık kalmamış ve daha Hız. Peygamberin naaşı toprağa verilmeden kendi aralarında karar alarak, Hız. peygambere verdikleri sözden caymışlardır.

Olayı özetleyen bu açıklamadan sonra gelelim hadisenin detaylarına.

Gadir Hum Hadisesine yaklaşımda Alevi ve Şii kaynaklar aynı olmamakla beraber benzer duyarlılıklar ortaya koyuyorlar. Sünni kaynaklar ise olayı daha çok yok sayma, yok saymadığı noktalarda ise anlam kaymalarına sebebiyet veren yaklaşım içerisinde.

Alevi ve Şii kaynaklarda olay kısaca şöyle özetleniyor:

“Hız. peygamber, Hicretin onuncu yılında hacca gitmeyi kararlaştırmıştı. Bu kararı açıkladığında, Hız. peygamber ile birlikte hacca gitmek için Medine'ye çok sayıda insan geldi. Bu hacca “Haccet-ül Veda/Veda Haccı”da denilmektedir.

Hız. peygamber, hac amellerini yaptıktan sonra, Mekke'ye geldiği insanlarla Medine'ye geri dönerlerken, Medine, Mısır ve Iraklıların yol ayrımı olan Gadir-i Hum'a ulaştıklarında, Cebrail şu ayeti indirdi: “Ey Peygamber, Rabbi'nden sana indirileni tebliğ et. Eğer (bu görevini) yapmayacak olursan, O'nun elçiliğini tebliğ etmemiş olursun. Allah seni insanlardan koruyacaktır ...” (Maide 67)

Allah-u Teala bu ayetle, Hız. peygamberin, Hız. Ali'yi imam olarak halka tanıtmasını ve velayet hakkında nazil olanı, onlara tebliğ etmesini emretti ve ona itaat etmeyi herkese farz kıldı. Bu olay Zilhiccenin 18. günü vuku buldu.

Hacdān dōnenlerden ilk grup Cuhfe'ye yaklaştığında Hz. peygamber önde gidenlerin geri dönmesini ve geride kalanların da bu bölgede onlara ulaşmasını emretti.

Hava çok sıcaktı; insanlar sıcaktan abalarının yarısını başlarına çekip, yarısını da ayaklarının altına seriyorlardı. Semure denen ağacın üzerine elbise vb. şeyleri atarak Hz. peygamber için gölgelik yaptılar.

Hız. peygamber, deve semerleri üzerine çıkarak herkesin duyacağı şekilde yüksek bir sesle şöyle buyurdular:

“Bütün övgüler Allah'a mahsustur; O'ndan yardım diliyor, O'na iman ediyor, Ona güveniyoruz. Neşsimizin şerlerinden, kötü amellerimizden Allah'a sığınyoruz. Sapan kimseyi O'ndan başka kimse hidayet edemez; O'nun hidayet ettiğini ise kimse saptıramaz. Allah'tan başka ilah olmadığına, Muhammed'in Onun kulu ve elçisi olduğuna şehadet ediyorum.”

Ve Sonra:

“Ey insanlar! Latif ve Habir olan Allah bana haber verdi ki, hiçbir Peygamber, kendisinden önceki peygamberin ömrünün yarısından fazla yaşamamıştır; ben yakında Rabbimin davetine icabet edeceğim. Ben sorumluyum, siz de sorumlusunuz. O halde siz ne düşünüyorsunuz?”

Halk: “Biz senin tebliğ ettiğine, nasihatte bulunduğuna, çaba sarf ettiğine tanıklık ediyoruz. Allah sana mükafat versin.”

Hız. peygamber: “Ben sizden önce havuzun (Kevser) başına gideceğim, siz orada benim yanıma geleceksiniz. O havuzun genişliği “San'a” ve “Busra” arası kadardır. O havuzda, yıldızlar sayısında kadehler vardır. Benden sonra Sekaleyn hakkında nasıl davranacağımıza bakın.”

Halktan birisi: “Ya Resulullah, Sekaleyn nedir?”

Hız. peygamber: “Değerli büyük emanet: Allah'ın kitabıdır; bir tarafı Allah'ın elindedir, diğer tarafı ise sizin elinizdedir. Ona sımsıkı sarılın, sapmayın. Değerli küçük emanet ise: Ehl-i Beyt'imdir. (Size iki emanet bırakıyorum. Biri Allah'ın kitabı, diğer Ehlibeytimdir. Ehlibeytim Nuh'un gemisidir. Ona binen kurtulur, binmeyen helak olur)

Hız. peygamber daha sonra Hız. Ali'nin elini tutup her ikisinin koltuk altıları görülecek kadar kolunu yukarıya kaldırdı. Herkes onu görüp tanıdı; sonra şöyle buyurdu:

“Ey İnsanlar! Mü'minlerin kendilerinden, onlara daha evla kimdir?”

Halk: “Allah ve Resulü daha iyi bilir.”

Hız. peygamber: “Allah-u Teala benim mevlamdır, ben de mü'minlerin mevlasıyım; ben onlara kendilerinden daha evlayım. Öyleyse ben kimin mevlası isem, Ali de onun mevlasıdır.” Hız. peygamber bu cümleyi üç defa tekrarladı. Daha sonra şöyle buyurdular: “Allah'ım, onunla dost olana dost, ona düşman olana düşman ol; onu seveni sev, ona buğzedene buğzet; ona yardım edene yardım et, ondan yardımını esirgeyenden yardımını esirge; o nereye dönerse hakkı onunla döndür. Biliniz ki, bu sözleri hazır olanlar hazır olmayanlara bildirmelidirler.”

Halk henüz dağılmadan Allah-u Teala şu ayeti indirdi: “Bu gün dininizi kemale erdirdim, nimetimi size tamamladım ve din olarak İslam'ı size seçtim.”

Bunun üzerine Hız. peygamber: Din kemale erdi, nimet tamamlandı, Allah benim risaletime ve benden sonra Ali'nin velayetine razı oldu.”

*Daha sonra orada bulunan insanlar Hız. Ali'yi tebrik etmeye ve kutlamaya başladılar. Ebu Bekir ve Ömer, Hız. Ali'yi ilk kutlayan kimselerdendirler. Onlardan her biri; “Bu makam sana kutlu olsun ey Ebu Talibin oğlu! Sen, her mü'min erkek ve kadının mevlası oldun” diyorlardı.” **

Alevi ve Şii kaynaklarda Gadir Hum Hadisesi kısaca böyle geçiyor. Sünni kaynaklarda ise olay çoğu kez yok sayılıyor, yok sayılmadığı zamanda gerçek anlam ve öneminden uzak bir şekilde yansıtılıyor.

Oysa Gadir Hum Hadisesi, öyle yok sayılacak, önemsenmeyecek veya gerçek anlamından uzak bir şekilde geçirtililecek bir olay değildir. Bu olay toplumun birlik içinde doğru bir şekilde idaresi için ve dinin doğru bir şekilde yaşanması için kilit noktada bir olaydır.

Olayın kısa bahsinden de anlattığımız gibi, Gadir Humda Hz. Muhammed, hiç bir tereddütte mahal vermeyecek şekilde sayısı binlerle ifade edilen insan topluluğunun huzurunda kendisinin yakın zamanda Hakka yürüyeceğini ve kendisinden sonra ümmetin sorumluluğunun her anlamda Hz. Ali de olduğunu, Hz. Ali ve Ehlibeytin kendisinin nurlu soyu olduğunu, onların peygamberin ahlakıyla, bilgisiyle donatıldığını, masum olduğunu ve ümmeti sağlam bir şekilde geleceğe taşıyacak olan liyakate sahip olduğunu açık bir şekilde beyan etmiştir. Bu açıklamadan sonra, başta Ebubekir ve Ömer olmak üzere yığınla insan gelip Hz. Ali'yi kutlayıp tebrik etmiştir.

Bütün bu açıklamalara rağmen, tebriklere rağmen, ne yazık ki o gün Gadir Humda bulunanların çoğu (Başta Bekir ve Ömer olmak üzere) Hz. peygamberin vasiyetine uymamış ve o gün Gadir Humda ümmetin geleceğini tayin etmiş olan hutbeyi yok sayarak, önemsemeyerek Hz. Muhammed'e ve Ehlibeytine ihanet etmişlerdir. Evet, belki bazıları için, tarihsel gerçeklerden habersiz, tarihi yalnızca Sünni kaynaklara göre bilip değerlendiren bazıları için söylediklerimiz ağır gelebilir. Ancak olayın özü böyledir. Ortada apaçık bir ihanet vardır. Bu ihanet Ehlibeyte ve Ehlibeyt bendelerine büyük acılar, zulümler yaşatmış olan bir ihanettir.

Gadir Humda ki hutbeyi, Hz. Ali'nin velayetini açıklayan hutbeyi yok sayarak ihanet edenler, amaçları olan iktidarı ele geçirdiler. İktidar sahip oldukları için, her türlü olanağa sahip oldukları için süreç içerisinde o gün Gadir Humda bulunanlardan bazılarını kendi saflarına aldılar, bazılarını da çeşitli oyunlarla gerçeklerin fazla yayılmaması için susturdular. Elbette doğrulara sahip çıkanlarda vardı. Bunlarda (sayıları az da olsa) sonuna kadar, Gadir Humda ki o hutbenin içeriği doğrultusunda, Hz. Ali'ye ve Ehlibeyte bağlı kalarak yaşadılar.

Şimdi bütün bu anlattıklarımızdan yola çıkarak bazı kişilerin kafalarında soru işaretlerin giderildiğini düşünüyoruz. Tekrar özetlersek; o gün orada bulunanlardan bazıları sonuna kadar Ehlibeyte bağlı kaldılar. Bunun için çok büyük acılar yaşadılar. Bazıları iktidarın sunduğu imkanlardan yararlanmak için sustular. Diğerleri de zaten iktidarın sahibiydiler. İktidarın sahipleri de var güçleriyle o gün

söylenen sözlerin yok sayılması için çaba harcadı, yok sayamadığı zamanlarda ise içeriğini tahrif etti.

Ne yazık ki her çağda ve her yerde olduğu gibi, iktidarın olanakları söz konusu olduğunda değerlerden ve doğrulardan yüz çevirenler, gerçeklere ve doğrulara bağlı olanlardan daha çok olmuştur. Gadir Hum da yaşananda budur.

Bizler, Gadir Humda açıklanan o doğrulara her dem bağlı kaldık ve bundan böylede bağlı kalmaya devam edip, o nurlu müjdenin anısına kutlanan Gadir Hum Bayramını kutlamaya devam edeceğiz.

* Konuyla alakalı daha detaylı ve çok yönlü kaynak bilgilere ulaşmak isteyeneler, Allame Emîni'nin yazmış olduğu binlerce sayfalık Gadir-i Hum (El- Gadir) adlı çalışmaya bakabilirler.

Kimler en iyi şekilde Alevi toplumuna hizmet edebilir?

Aklında, duygusunda, ruhunda bin bir çelişki olan; değerlerinden ve doğrularından şek ve şüphe duyanlar bırakalım toplumlarına hizmet etmeyi, anlamlı ve doyurucu bir yaşamın sahibi olmayı; doğru dürüst sıradan bir yaşamın sahibi bile olamazlar. Buna karşın değerlerini özümsemiş, inancıyla bütünleşmiş, inancının öngördüğü yaşam tarzını kendi şahsında somutlaştırmış, bu topluma asırlardır hizmet etmiş sayısız erenin-yol sürenin izinde gitmeyi, onların mirasının sahibi olmayı kalben ve aklen içselleştirmiş olanlar anlamlı ve mutlu bir hayatın sahibi oldukları gibi, toplumlarına da toplumlarının şahsında bütün insanlığa da en güzel hizmeti yapmış olurlar.

Bilinen nedenlerden dolayı Alevi toplumu ne yazık ki inanç değerlerine uzak kalmış, yer yer yabancılaşmıştır. Amansız bir şekilde Alevilere karşıtlık edenler, en küçük bir boşluk bırakmayarak, hayatın bütün alanlarında Alevileri kuşatmış ve kendi doğrularını her türlü yöntemle dayatmışlardır. Kuşatma ve dayatmalar geçmişte olduğu gibi

günümüzde de devam etmektedir. Egemen olanlar, kendilerini yegâne “tek doğru inanç” olarak kabul ettirmek için durmaksızın mücadele ediyorlar. Egemen inanç mensuplarına göre, “onların dışındaki bütün inançlar hurafedir, yanlış, Batıldır, cehenneme götürücüdür. Yalnızca kendi inançları doğrudur. Yalnızca onların inancına mensup olmakla kişi hidayete erer (!?)”. Böyle insanlık dışı, zerre kadar insan hak ve hukukuyla bağdaşmayan, ancak faşizan rejimlerde ve diktatörlüklerde bulunabilecek bir anlayış, ne yazık ki Alevilerin yaşadığı coğrafyada egemendir.

Böylesi bir anlayışın hakim olduğu bir coğrafyada Alevilerin inançlarını öğrenmeleri ve yaşamlarına uygulamaları ne yazık ki mümkün değildir. Mümkün olmadığı içinde Alevilerde istemedikleri halde bir bilinç bulanıklığı, değerlerinden şüphe etme, doğrularını yeterince sahiplenmemek ortaya çıkmıştır. Sosyal bilimler alanında eğitim görenler ve bu alanlara ilgi gösterenler için bu anlaşılır bir durum olsa gerek. Ancak, böylesi şartlarda yetişmiş olan kişilerin, tekrar inançları olan Alevilikle buluşmadan, Aleviliği bütün olarak, tüm hücrelerinde his edecek şekilde bilmeden/öğrenmeden/yaşamadan Alevi toplumuna önderlik etmeleri anlaşılır bir şey değildir. Çünkü böylesi muğlak kişilikler uzun vadede Alevi toplumunda ciddi tahribatlar yaratırlar. Egemenlerin amaçları da budur. Muğlaklık yaratıp, var olan, bin bir emekle korunmuş olan değerlerinde içinin boşaltılması ve bunun sonucunda Alevileri ya yozluk yada yobazlık ikilemine koyup amaçlarına bir adım daha yaklaşmak...

Bu günkü sohbetimizin/yazımızın konusu “inancına ve değerlerine güvenmek” ile ilgiliydi. Bu sohbeti yapmamıza asıl vesile, son dönemlerde çokça gözlemlediğimiz ve üzülerken şahit olduğumuz kendi değerlerine şüpheli yaklaşım ve Alevi inancı hakkında, Alevi kökenli olmayan, örneğin Sünni, Katolik, Protestan kökenli aydın ve konuya ilgi duyan farklı inançlardan şahsiyetlerin Aleviliğe en küçük bir ilgilerinin Alevi kurum yöneticileri tarafından çokça abartılması, en küçük bir araştırmanın, övgünün neredeyse göklere çıkarılmasıdır. Bundan da çok, bu Alevi kökenli olmayan insanların ilgilerinin, araştırmalarının neredeyse yegâne doğru ve bilimsel(!) çalışma olarak

sunulması ama buna karşın Alevi inançlı aydınların ve yolu süren inanç önderlerimizin dışlanmasıdır. Bu durum üzücü ve ibretlik bir durumdur. Hasbelkader ilahiyat kökenli bir zat Aleviliği araştırıyor ve Alevilik denizinden bir iki damla sunuyor diye, bir bakıyorsunuz ki bu şahsiyet neredeyse dokunulmaz olmuş ve söylediklerinin üzerine başka kimselere laf söylettirilmiyor. Yine Batılı bazı araştırmacıların Alevi inanç önderleri ve kurum yöneticileri ile yaptıkları bazı sohbetleri, izlenimlerini ve yorumlarını yazımsal hale getirip yayınlamaları aynı şekilde tartışılmaz bilimsel tespit olarak kabul görüyor. Ancak işin garip yanı, aynı Batılı araştırmacıların referans aldıkları inanç önderlerimizin, yani asıl kaynağın verdikleri/söyledikleri ise değer görmüyor. Bu çarpık durum yalnızca Alevi toplumunda mı var, yoksa bütün doğulu toplumlara özgü bir anlayış mıdır?

Elbette Alevi kökenli olmayan birisinin Alevilik inancı ve Alevi toplumuna ilgi duyması, onlar hakkında övgü dolu iki satır yazması, bizleri de sevindiren bir gelişmedir. Çünkü bizler böylesi çalışmalara hasret bir toplumuz. Bu anlaşılır bir durumdur. Ancak anlayamadığımız ve kabul etmediğimiz nokta, yolun önderi iddiasında olan ve kurum yöneten kişilerin bu kadar kendi inancına yabancı kalmış olmaları ve bu kadar kendi değerlerinden şüphe duymuş olmalarıdır. Bilinen karıştıktan dolayı, ağır baskılardan dolayı ilk etapta inançsal özü ve bu özü'de kapsayan bütünü özümseyip bilince çıkarmamak, ondan da öte öğrenmemek, öğrenmek için ilgi göstermemek, kabul edilir bir durum değildir. Böylesi bir şekillenme içinde olan kişiler, yani davasını ve yolunu içselleştirip, benimseyip, özümseyip, bilince çıkarmamış kişiler, her an bir u dönüşü yapabilirler. Bu yaptıkları dönüş Alevi toplumuna egemenlerin vermediği kadar zarar verir. Hadi diyelim ki böylesi bir kişi dönüş yapmadı. Bu yine topluma zarardır. Çünkü davasını ve yolunu tam olarak bilmiyor, yüreğinde hissetmiyor, beyni bu yol için zonklamıyor, her nefesi bu yol için harcamıyor. Böyle bir kişi nasıl bu davayı savunabilir? Nasıl bu yolu ileriye taşıyabilir? Nasıl bu mazlum ve mahzun topluma layıkıyla hizmet edebilir?

Edemez. Etmiyor da. Etmesi, zaten doğanın kanuna aykırı bir durum teşkil eder. Etmediği için işte Alevi toplumu hala bütün yaşamsal

önemdeki haklarından yoksundur. Etmediği içindir ki Alevi toplumunun özlediği, özü-sözü bir olan, söyledikleri davranışlarına yansıyan, asgari düzeyde Alevi inanç değerlerinin şahsında somutlaşmış olduğu kişilikler yok.

Sonuç olarak; bu yola inanıyorsak ve bu yolun bizi hedefimiz olan anlam dolu, mutluluk dolu diyarlara götüreceğine, geçmişimizle bir bağ kurduğuna ve geleceğimizi sağlam temellerde inşa edeceğimize kanaat getiriyorsak; o zaman yolumuzun gereklerini yerine getireceğiz. Getiremiyorsak bile getirmeye çalışacağız. Bunun için asgari düzeyde çalışma ve çaba sahibi olmalıyız. Öyle laf ile veya başka ucuz şeylerle bir yol alınmaz. Girişte de söylediğimiz gibi, **bir bütün olarak; kalben, ruhen, aklen, bedenlen bu yola bağlı olmalıyız. Bu yolun önderlerine, bedel vermiş ve güzellikler sunmuş önderlerine bağlı olacağız. Aradığımızı ancak kaybettiğimiz yerde buluruz. Dolayısıyla başkalarının kırıntıları bizler için çok şey ifade etmiyor.** Çünkü asıl tükenmez kaynak, bizleri ilelebet yaşatacak olan asıl kaynak inancımızın özünde duruyor. Öyleyse zaman kaybetmeden ona yönelelim.

Aleviler neden İmam Hüseyin için ağlıyor?

Alevi inanç gerçekliğini, toplumsal yapıyı, Aleviliğin oluşum tarihini bilmeyenler; Alevilere ve Aleviliğe çok çok uzak oldukları halde bu inanç ve toplum hakkında ahkam kesiyorlar. Gerçeklerle bağı zayıf, önyargılarla dolu bu ahkamlarını bazı zamanlar hoş olmayan bir üslupla, hatta aşağılayıcı bir tarzda, inanç değerlerimizi küçümseyici bir şekilde yansıtıyorlar. Adeta toplumumuz ve inancımızla alay edercesine, toplumumuzun örgütlülük konusundaki zayıflığından yararlanarak bunu yapıyorlar. Bununla amaçladıkları; inançsal birliğimizi yok etmek, edemedikleri takdirde zayıflatmak ve böylece toplumumuzun bir inanç boşluğu yaşamasını sağlamak. Böylece inanç bağları ve inanç değerleri zayıflamış olan Alevileri kendi yapılarına hizmet edecek şekilde eklemlemek istiyorlar.

Bazı durumlarda ve bazı kişiler için niyet farklı olsa da sonuçta bu tür söylemlerin özü ve özeti budur.

Yukarıdaki açıklamaya iyi bir örnek olması açısından, Alevi toplumunun İmam Hüseyin'e olan bağlılığını ve bu bağlılığın aşağılayıcı ve küçümseyici bir şekilde eleştirilmesini ele alabiliriz. Aslında bunlar eleştiriden ziyade, ukala, yukarıdan bakıcı, çok bilmiş ve adeta Alevi toplumunu aptal yerine koymaya çalışan ve hiç de dostane olmayan yaklaşımlardır.

Biz Aleviler İmam Hüseyin'e, İmam Hüseyin'in şahsında temsilini bulan değerlere bağlıyız. Bizler için İmam Hüseyin kutsaldır. O, Ehlibeyttendir. Ehlibeyt ise Âdem peygamberle başlayan insanın gerçek anlamda insan olmasının davasını savunanların ulaştığı zirve noktadır. Aynı zamanda üçüncü imam olan İmam Hüseyin bu insanlık davasının savunulmasını ne pahasına olursa olsun yerine getirmiş ve bu uğurda insanlık tarihinin görmüş olduğu ender vahşetlerden birisine maruz kalmıştır. Bu vahşette ailesinden çok kişiyle beraber, ilkelerinden zerre kadar taviz vermeden, doğrularına ve temsil ettiği nurlu Ehlibeyt yoluna bağlı kalarak şehit olmuştur.

İşte bütün bu ve daha başka nedenlerden dolayı biz Aleviler için, Kerbela çölünde şehit edilen İmam Hüseyin'in anlam ve önemi dışarıdan bakanlarca anlaşılmayacak kadar derin ve içseldir.

Bu derinlik ve içsellik cemlerimizde ve bizler için yass-ı matem olan ve oruç tuttuğumuz Muharrem ayında daha gözle görülür olur.

Cemlerimizde ve Muharrem orucunda diğer yol önderlerimiz ile beraber İmam Hüseyin'i de anarız. Bu anmamızda mersiyeler söyler, dışarıdan bakanların hiçbir zaman his edemeyecekleri bir samimiyetle gözyaşı dökeriz.

Bu mersiyelerimizin sembol şahsiyeti İmam Hüseyin'dir. Gözyaşlarımız onun şahsında cümle mazlum ve haklıların, Hakk yolunu savunup sahiplenilenlerin çektiği acılar, yaşadıkları zulümler için akar. Bu akıtılan gözyaşlarında riya yoktur. Yapmacıklık, yüzeysellik, çıkarıcılık, beklenti yoktur. Samimiyetle, içtenlikle, yalnızca

yaşayanların bilebildikleri daha başka güçlü duygu ve düşüncelerle akar gözyaşlarımız.

Bu toplumu ve inancı yüzeysel, dogmatik, ukala, önyargılarla dolu bir şekilde değerlendirenler bu gözyaşlarına anlam veremedikleri için, kendilerinde böyle bir inanç ve bağlılık olmadığı için akılları sıra Alevilere sözüm ona akıl vermeye, doğru yolu göstermeye çalışıyorlar! Şöyle diyorlar bu sivri zekalılar: “Ey Aleviler, siz neden ağlıyorsunuz? Neden 1400 yıl önce ölmüş bir Arabın ardından hala gözyaşı döküyorsunuz? Ağlamak yerine başka şeyler yapın, dövünmeyin”.

Bu ve benzer sözlerle güya Alevilere akıl vermeye çalışıyorlar. Kendilerince Alevilerin sapmış oldukları “yanlış yoldan” çekip kendi doğru (!?) yollarına çekmek istiyorlar.

Ancak çok sağ olsunlar da biz yolumuzdan çok çok memnunuz. Herkesin yolu kendisine. Onlar kendi doğru bildikleri yoldan gitsinler biz de kendi yolumuzdan gidelim.

Kendi yolumuzdan gitmeye devam ediyoruz. Giderken de bu çok bilmişlere neden İmam Hüseyin'e gözyaşı döküğümüzü anlatalım ve öylece yolumuza devam edelim.

Biz Aleviler İmam Hüseyin için mersiyeler söyleyip gözyaşı döküyoruz. Her ne kadar bunu içselleştirip benimsememiş olanlar için anlaşılması zor olsa da biz yine de anlatmaya çalışalım.

İmam Hüseyin'e gözyaşı dökmemizin birden fazla nedeni var. Bunlardan bazıları şunlardır: İmam Hüseyin, çok acımasız bir şekilde katledilmiştir. Ailesine ve soyuna çok büyük zulümler yapılmıştır. Bütün bu haksızlıkların nedeni insanlığın Ehlibeytin nurundan, Ehlibeytin verdiği doğru mesajdan mahrum kalmasını sağlamak, iktidar hırsı, sömürü, bencillik ve daha başka olumsuzluklardır. İmam Hüseyin mertliğin, hakkaniyetin, dürüstlüğün, Hak yolunun savunucusu, sadece kendisine gönül verenlerin değil, adeta insanlık için iyi erdemlerin temsilcisi ve sembolüdür. Buna karşı Yezit ise her türlü haksızlığın, zalimliğin, kötülüğün temsilcisidir. İmam Hüseyin'e dökülen yaşlar, İmam Hüseyin'in şahsında cümle iyilikleri, hakkaniyeti, güzellikleri

sahiplenip içselleştirmenin, yüceltmenin sembolüdür. Ve yine cümle yanlışları, haksızlıkları, zulümleri lanetlemenin, mahkûm ve reddetmenin sembolüdür.

“Aleviler ağlamaktan başka bir şey yapmıyor” diyenler fena halde yanılıyorlar. İmam Hüseyin için gözyaşı dökmek, iyiliği ve iyilerden olma isteminin en somut hali değil midir? Yezidin şahsında kötülüğü reddetmek ve iyiliği İmam Hüseyin'in şahsında sahiplenip yüceltmek, gerçek anlamda güzel insan olma özleminin ifadesi değil midir?

İmam Hüseyin için dökülen gözyaşlarının en önemli nedenlerinden birisi budur. İyileri ve iyiliği yüceltmek, kötü ve kötülüğü reddetmek. İyilerden, haktan ve haklıdan yana olmak. Kötülülere, haksızlıklara karşı olmak. Gözyaşları bunların somut ifadesidir. Gözyaşlarıyla iyilere ağlayanlar, kötülerini lanetleyenler şüphe yok ki yaşamlarında elbette bu ilkelere daha çok dikkat edeceklerdir. Bu küçümsenecek bir davranış mıdır?

Bunların dışında gözyaşlarımız İmam Hüseyin için akarken bir noktada kendimiz içinde akıyor. Çünkü her birimizin hayatında yığınla gözyaşı dökülecek kadar çelişkisi var. Bu çelişkiler gözyaşlarıyla bir yerde dışa vuruyor ve ruhumuzu arıtıp temizletiyor. Bu meyanda cemlerimiz bir bütün halinde her defasında bizleri daha da güçlü kılan ritüellerdir.

Bazen gözyaşlarımız seller gibi akacak, bazen içten içe akacak ancak her halükârda İmam Hüseyin'e ve Ehlibeyte ve onların şahsında temsilini bulan değerlere bağlılığımızı ifade etmeye devam edeceğiz. Bu hususta ahkam kesenlere söyleyeceklerimiz bunlardır.

Aleviliğe inanmak gericilik midir?

Aleviliğe inanmak, Alevi inancının ibadetlerini elden geldiğince, şartlar elverdiğince uygulamak, Alevilik değerlerinin yer yüzünden yok olmaması için çalışıp çaba göstermek, örgütlenmek, cemevlerinde,

derneklerde hizmet etmek, Aleviliği çocuklara öğretmek gericilik midir?

Değildir.

Ama bazı çok bilmiş ukala tiplere göre, ideolojik saplantılara takılıp kalmış olan, yaşam, evren, insan gerçekliğinden uzak ve inanca dair temel bilgilerden yoksun olduğu halde yoksunluklarını bile bilmeyecek kadar kof şişkin egoya sahip tiplere göre Aleviliğe inanmak ve bu inanmanın gereğini asgari düzeyde yerine getirmek gericiliktir.

İnanmamak otomatik olarak ilericilik değildir. Herkes inanmak zorunda değildir. Kişi kendi özgür iradesi ile inanıp inanmayacağını seçebilir ve bu doğrultuda yaşamına yön verebilir. Hatta bu seçiminin haklılığını başkalarını incitmeden, kırmadan ve hakaret etmeden de istediği şekilde ve özgürlükte dile getirebilir, savunabilir. Ancak bu durumda bile Aleviliğe inanmayı cahillikle, gericilikle açıklamak kabul edilemezdir. Yine her inanmayı otomatik olarak gelişmiş, kendini aşmış, bilgi ve kültür noktasında, yaşam biçimi manasında en üst boyuta varmış ve inanan Alevinin –her anlamda- fersah fersah ilerisinde bir konuma koymak da yaşam gerçekliğine ters bir durumdur.

Ne yazık ki bazı kimseler Aleviliğe inanmayı cahillikle, gericilikle, yetmez ve eksiklikle, kendini aşamamakla, kültürsüzlükle açıklıyor ve bu açıklamanın neticesinde Alevi inancına, ibadetlerine, değerlerine saldırıp bu ibadetleri uygulayan Alevileri küçümsüyor, bir noktada hakaret ediyorlar. Kendileri de bu durumda ilerici, kendilerini aşmış, yaşamın sırrını çözmüş kimseler oluyor.

Bu belirlemelerin doğru olmadığı gün gibi açıktır.

Bu kimselere ne söylesek boş. Çünkü onlar “kendilerini aşmış, her şeyin ayırdın da ve bilincinde, yaşamı fethetmiş, bilgi ve kültür olarak en üst seviyeye ulaşmış kimselerdir?!”. Öyle olmadığı halde onlar en azından kendileri öyle görüyorlar. Gördükleri içinde biz “zavallı Alevilere” acıyor, bizleri cem ibadeti yaptığımız için, Muharrem orucu, Hızır orucu tuttuğumuz için, Ehlibeyte ve onların şahsında temsil

olunan değerlere inandığımız için, bir yaratana inandığımız için bizleri geri, cahil ve zavallı görüyorlar.

Bu tipler yaşamın gerçekliğinden kopuk oldukları halde kendilerini çok akıllı, bilgili ve hatta aydın sanan tiplerdir. Yer yüzünde var olan hiçbir şeyi doğru bulmaz ve değerli görmezler. Her zaman ve şart altında mutlaka bir eleştirileri vardır.

Kendileri zerre kadar bir üretimin, yaratımın sahibi olmadıkları halde emek verilerek, mücadele edilerek ortaya çıkan değerleri de beğenmez, her fırsat ve imkânda bu üretimlere abuk sabuk teorilerle, yaşam gerçekliğinde karşılığı olmayan teorilerle saldırırlar.

Kendi bireysel yaşamlarındaki korkunç tutarsızlıklara ve başarısızlıklarına aldırış etmeksizin, bin bir emekle bu günlere getirmiş olduğumuz ve şimdide yaşatmak için canhıraş bir çaba harcadığımız inancımız Aleviliğe inanmayı da gericilik olarak nitelendiriyorlar.

Bu tip kişilerin sözlerinin de eylemlerinin de hayatta ve toplumda bir karşılığı yok. Böyle olmasına rağmen yine de bunlara cevap vermek zorunlu ve gereklidir. İki nedenden ötürü öyledir. Birincisi sinek küçüktür ama mide bulandırır, ikincisi ise bu tür kişilerin sözlerini Aleviliğe ve Alevilere karşı kullanmaktan çekinmeyen Alevi karşıtlarının çabalarını boşa çıkarmak için gereklidir.

Tekrar edelim: Aleviliğe inanmak ve bunun sonucunda gerekenleri yerine getirmek gericilik değildir. Bilakis, Aleviliğe inanmak ve inancın gereklerini yerine getirmek öyle her babayiğidin yapacağı bir şey olmadığından, bedel ve sağlam bir ikrar gerektirdiğinden, tarih ve toplum bilinci gerektirdiğinden, Hakk ve hakikatin sırrına ulaşma arzusu taşıdığından dolayı ileriliktir.

Kof düşünceli ve korkak olanların, egemenlerin her türlü saldırısıyla geriye püskürtülmüş olanların, üç günlük dünyevi başarılar için değer ve doğrularını satanların, moda olan düşüncelerin, ideolojilerin, inançların etkisinde kalanların inanmayacağı bir inançtır Alevilik.

Alevilik öyle bu tiplerin sandığı gibi dün oluşmuş, temel itikat ve ibadetleri tarihsel şartlar neticesinde şekillenmiş ve günümüzde geçerliliği olmayan bir inanç değildir.

Aleviliğin tarihi sembolik olarak ilk insanla başlar, insanlaşmaya başlar. Öyle tarihsel şartların zorlamasıyla veya başka koşulların dayatmasıyla ortaya çıkmamıştır.

İnsanın kodlarında, genlerinde var olan gerçeğe ulaşma, gerçekle buluşma, gerçekleşmenin/hakikatin kendisi olma isteğinin inancıdır Alevilik.

Alevilik her zaman ve her çağda ilericiliktir. Dün Aleviliğe inanmak dünün şartlarında ilericilikti, bugünde ilericiliktir ve Aleviliğe inanmak yarında ilericilik olmaya devam edecektir.

Neden Aleviliğe inanmak gericilik değil de ilericiliktir?

İnsan her zaman gerçeği arama ve gerçeğe ulaşp gerçeğin kendisi olmak istemektedir. Bu her zaman ve her çağda böyledir.

Her insan bunu, “Güruhu Nacilerden” olmayı ister mi? Her insan gerçeklerin yakıcılığına dayanabilir mi?

Hayır, her insanın yapacağı bir şey değildir bu. Çünkü Hallac-ı Mansur, Seyyid Nesimi örneklerinde olduğu gibi korkunç bedeller gerektirmektedir bu istek.

Teknolojik ve başka gelişmelerle insanlık göreceli olarak gelişiyor. Temel soru ve sorunlarda ise insanoğlu binlerce yıl öncesinden bile daha geri bir konumdadır. Bu hep böyle de olacaktır. İnsanoğlu tümenden, toptan olarak hakikatin sırrına vakıf olamayacaktır. O sebepten insanlık teknolojik olarak ne kadar gelişirse gelişsin **temel varoluş sorusuna ve sorunlarına her zaman muhatap kalacaktır. Bu soruların cevapları ve sorunların çözümleri de Alevilik inancında mevcut olduğu içinde Alevilik her zaman için ilericiliktir.**

Bunu söylerken öyle üç-beş tane kendi inanç gerçekliğinin zerre kadar bilincinde olmayan gariban Alevi inançlı kimsenin düşünsel boyutuna ve inancı uygulamadaki yetersizliğine bakıp Aleviliğin sadece o

kişilerin algılamaları ve uygulamalarından ibaret olduğu yanlışlığına düşünülmesin.

Asırların getirmiş olduğu korkunç baskıların neticesinde Alevilik inancımızı tam manasıyla tüm Aleviler olarak uygulayamıyoruz. Ancak bizlerin uygulayamaması bu inancın insanlığın temel soru ve sorunlarına cevaplar ve çözümler getirdiği gerçeğini yadsımamalı.

Aleviliğe inanmak gericilik değildir. Aksine insan olmanın gereklerindendir. İnsan olmak demek, görüntüde insan olmak değildir. Bütün olarak insan olmaktır. En önemlisi ruhta insan olmaktır. Ruhta insan olmak ise ham ervahlıktan çıkıp insan-ı kâmil olmaktır. İnsan-ı kâmil olmanın yolu da Alevilik inancından geçmektedir.

Alevilik, insanın/insanlığın temel varoluş sorularına cevap vermiş olduğundan ve insanı Hak ve hakikat sırrına ulaştırmayı esas aldığından dolayı bu yola inanmak gericilik, cahillik, kendi kendine yetmezlikle açıklanmayacak kadar önemli nedenlere, yaşamsal nedenlere dayanmaktadır.

O sebepten Alevileri ve Aleviliği az çok değerlendirmek istiyorsak, Aleviliğin inançsal boyutlarına farklı bir bakış açısıyla bakmak ve en önemlisi de art niyetsiz, ön yargısız bir şekilde anlam vermeye çalışarak bakmamız gerekiyor. Öyle bir bakış açısıyla bakıldığında çok çok farklı sonuçlar ortaya çıkacağı kesindir.

Alevilerde meşru müdafaayı nasıl anlamak gerekiyor?

Alevilik inancı; insanı, insanın mutluluğunu, huzurunu, anlamlı ve mutlu bir hayat yaşamasını, kendisi ve çevresiyle uyumlu bir hayat yaşamasını esas alan, cinsiyet ve ırk ayrımı yapmayan, savaşı ve şiddeti reddeden, farklılıkları zenginlik olarak kabul eden, insancıl, barışçıl bir inançtır.

Hoşgörü, sevgi, kardeşlik, dayanışma ve benzer güzelliklerin tüm insanlar arasında; dini, dili, rengi, cinsiyeti, ırkı ne olursa olsun tüm insanlar arasında hâkim olmasını öğütleyen bir inançtır Alevilik.

Misyonerlik ve başkasını zorla kendisine benzetmeye, Alevi yapmaya çalışmaz Aleviler. İnançları, renkleri, ırkları farklı insanları inançlarına, ırklarına, renklerine göre değerlendirmez Aleviler. Kişiliklerine, saygı ve olgunluklarına, hayata, insana, doğaya bakışlarıyla değerlendirir Aleviler.

Ve Aleviler tarihleri boyunca hiçbir zaman din adına savaş çıkartıp başka insanların kanına girmemişlerdir. İnançları farklı diye kimseyi öldürmemiş, bu tür ölümleri de ret ve mahkûm etmişlerdir. Bunun için yıllar yılı dağ başlarında, ücra yerlerde yaşamış ama insancıl bakış açılarını asla değiştirmemişlerdir.

Ne yazık ki Alevilerin böyle insancıl ve barışçıl olmaları, dinleri, ırk kimliklerini siyasi amaçları için kullanan, sömürü araçları olarak kullananlar için bir anlam ifade etmiyor. Onlar, Alevilerin de yaşadıkları coğrafyalarda hala inançları farklı ve kendileri gibi inanıp düşünmüyor diye herkes hakkında ölüm fermanları, fetvaları vermeye ve bu fermanları uygulayacak yapıları, kişileri bulmaya devam ediyorlar.

Ne yazık ki hala Ebu Suud Efendilerin Aleviler hakkında vermiş oldukları ölüm fetvaları güncelliğini koruyor ve yine ne yazık ki bu fetvaları sahiplenip savunan iktidarda olan gruplarda var.

Böylesi bir zihniyetin hâkim olduğu Ortadoğu, Orta Asya, Kuzey Afrika ve daha başka bölgelerde Alevilerin ve Alevi olmayan ancak Alevilere yakın olan, egemen dairenin dışında kalan inançların, toplulukların, zümrelerin can güvenlikleri yoktur. Bu türden inanç grupları, egemenlik alanı dışında kalan farklı etnik kimlikler her an büyük kıyımlar yaşayabilirler. Bugüne kadar nice nice küçük çaplı ölümlerin olması, yani büyük kitlesel kıyımların olmaması olayın dünya kamuoyu açısından vahametini ortaya koymamıştır. Hoş, dünya kamuoyu bu bölgelerde meydana gelecek kıyımlarda Alevilerin ve Sünni daire dışında kalan grupların kıyımlarına karşı pek bir duyarlılık

göstermez. Geçmişte yaşanmış olan onlarca katliam duyarlılığın veya bir müdahalenin olmayacağını gösteriyor. Dolayısıyla başta can güvenliği olmak üzere her tür yaşamsal haklarını korumak birincil derecede katliam tehdidiyle karşı karşıya olanların görevidir.

Aleviler din adına savaşı reddeden ve bu tür savaşları nefretle kınayan bir toplumdur. Alevilerin savaşçı olmamaları kurbanlık koyun oldukları anlamına gelmiyor. Her canlı gibi kendini savunmak, korumak, yaşatmak Alevilerin de hakkıdır. Bu anlamıyla Alevilere yönelik saldırılara, kıyımlara, düşmanlıklara karşı Alevilerin de her yol ve yöntemle meşru müdafaada bulunmaları doğru, yerinde, kaçınılmaz bir davranıştır.

Meşru müdafaa nedir?

Meşru müdafaa hukuksal anlamda da doğru olan, kişinin malına, canına zarar veren eylem ve davranışlara karşı geliştirilen savunmadır.

Eğer çıldırmış bir güruhu ellerinde satır ve silahlarla, inancınız Aleviliktir diye veya onlardan başka bir inançtır diye köyünüzü, mahallenizi, hanenizi basıp sizi öldürüp, tecavüz edip, mallarınıza el koyuyorsa, bunlara karşı geliştirmiş olduğunuz her eylem meşru müdafaadır. Bu anlamıyla meşru müdafaa doğada insanda dahil var olan tüm canlıların, canlı olmalarının en tabi refleksidir. Bugün bir çiçeği bile dalından kolay kolay koparmamanız için dikenli vardır. Küçük bir kedi sizin tarafınızda köşeye sıkıştırıldığında var gücüyle size karşı koymaya çalışır. İşte meşru müdafaa budur.

Ne yazık ki egemen inanç anlayışı farklılıklara saygı duymuyor. Herkesi kendisine benzetmeye çalışıyor, kendisi dışındaki tüm inançları sapıklık olarak algılayıp yok edilmesi gereken küfür inançları olarak beyinlere şırınga ediyor. Hal böyle olunca da kardeşlik, sevgi, saygı, barış ve huzur ortamı yerine savaş, baskı ve katliam hâkim oluyor. Bu zihniyetin hâkim olduğu veya var olduğu bütün coğrafyalarda her zaman için baskı ve katliamlara hazırlıklı olmak gerekiyor.

Meşru savunmayı birazda bu temelde ele almak ve Aleviler olarak gereklerini yerine getirmek gerekiyor. Örneğin tıpta “koruyucu tip”

diye bir kavram, bir tıbbi müdahale yöntemi var. Mesela grip olmamak için grip aşısı olmak bu koruyucu tıp kavramına girer. Kişi daha hasta olmadan hastalığının önlemini almıştır.

Alevilerde böyle yapmalıdır. Katliama uğramadan, uğramamak için önlemlerini almaları gerekiyor. Bu daha çok birlik, örgütlenme, bilinçlenme demektir.

Alevilik yoluna hizmet eden, az veya çok bu inanca bağlı olanlar başta olmak üzere tüm Alevilerin güç birliği yapmaları, mevcut kurumları, cemevlerini güçlendirmeleri, yenilerini hayata geçirmeleri gerekiyor.

Hayatın her alanında örgütlenmeleri, birlik geliştirmeleri Aleviler için zorunludur. Bu olmadığı takdirde Aleviler için geçmişte yaşadığımız gibi çok geç olabilir.

Aleviler her konuda aynı fikirde, düşüncede olmak zorunda değiller. Ancak söz konusu olan can, mal güvenlikleri ve gelecekleridir.

Alevilerin güçlü örgütlenmeler oluşturmaları zorunlu ve mümkün olan bir durumdur. Alevilerin güçlenmesi, örgütlenmesi, birlik olması savaş çıkırtkanlığı manasına gelmiyor. Zaten Aleviler için savaş lanetlidir. Aleviler güçlenip örgütlendikçe lanetledikleri savaşın, katliamın, baskının önüne geçmiş olurlar.

Aleviler açısından meşru müdafaaya yüklenen anlamı böyle özetleyebiliriz.

Hallac-ı Mansur hakkında bilgi verebilir misiniz?

Alevi inancının felsefesini derinden etkileyen ve şekillendirenlerin başında Hallac-ı Mansur gelmektedir. Hallac-ı Mansur, düşüncesiyle, eylemiyle sadece islami coğrafyalarda değil, bütün dünyada çeşitli inançlara mensup insanları tarafından da saygınlık görmüş, etki

bırakmıştır. Tabii ki en büyük sahiplenme Aleviler tarafından gösterilmiştir.

Hallac-ı Mansur, 857 Tur'da doğmuştur. (Şahadeti: Mart 922 Bağdat).

Bütün Alevi önderlerinde olduğu gibi Hallac-ı Mansur hakkında da sağlam ve güvenilir bilgi yoktur. Hallac-ı Mansur hakkındaki bütün bilgiler sözlü gelenekle yaşatılmıştır. Yazılı kaynaklar tahrip edilmiş, Hallac-ı Mansur gerçeği yok edilmek istenmiştir.

Bütün tahribatlara rağmen Hallac-ı Mansur düşüncesi günümüze dek gelmiştir. Hallac-ı Mansur'u bu kadar güçlü kılan ve günümüze kadar gelmesini sağlayan felsefesi bütün boyutlarıyla Alevi öğretisinde yer almıştır. Örneğin Cem töreninin en önemli aşamalarından biri olan ve haklıyı, gerçeği ortaya koyan "Dar-ı Mansur" en büyük kanıttır. Dar-ı Mansur bir noktada mahkeme işlevi görmektedir. Ama bu öyle bildiğimiz mahkemelerden olmayıp, halk mahkemesi şeklindedir. Böyle olduğu için de haklı ve gerçek her zaman daha yoğun gerçekleşmiştir.

Hallac-ı Mansur, düşüncesi için darağacını göze almış ve hiçbir karanlıktan çekinmeden düşüncesini açıklamıştır. Düşünce (si)leri ne kadar "aykırı" olsa da onları ölümüne savunmuştur.

Hallac-ı Mansur kendisini kırbaçlara, darağacına götüren düşüncesini iki kelime ile özetlemiştir: Enel Hak. Enel Hak, ben Hakkım, hakikatim anlamına gelmektedir. Şüphesiz bu iki kelimenin altında yüzlerce cilt kitaba sığmaz derin anlamlar yatmaktadır. Hallac-ı Mansur düşüncesine göre; insan Tanrının bir yansımasıdır. İnsan Tanrıdan ayrı düşünülemez ve eğer insan kalbini kötülüklerden arındırırsa Tanrı ile bütünleşebilir.

Aradan 1000 bin yıl geçmesine rağmen Hallac-ı Mansur'un düşünceleri tartışılmaya ve etkilemeye devam ediyor. Anlaşılan daha da devam edecek.

Horasan Teberdarı Eba Müslim Horasani kimdir? Ne zaman nerede doğmuştur? Bizler için neden Eba Müslim önemlidir? Eba Müslimi nasıl anlamalıyız?

Eba (bazı bölgelerde Eba yerine Ebu deniliyor) Müslim Horasani, sadece bizler için değil, bütün Ortadoğu toplumları için, özellikle de Horasan bölgesinde yaşayanlar için önemli bir önderdir. Etkisi günümüze kadar devam eden, haksızlığa başkaldırıların esin kaynağı bir önderdir.

Eba Müslim'in nerede doğduğu ve hangi tarihte doğduğu muhtelifdir. Büyük olasılıkla Horasan'da doğmuştur. Bazı kaynaklar 719 yılında doğduğu yönünde bilgiler içeriyor.

Horasan Teberdarı Eba Müslimi birçok yönüyle ele almak gerekiyor. Her ne kadar Eba Müslim tarihin önemli bir kesiti olan zalim Emevi iktidarını yıkmışsa ve böylece zalimlere karşı bir başkaldırı geleneği geliştirmişse de üzerinde yeteri kadar yazınsal çalışma olmayan biridir.

Tarihsel anlatımlara icabet edildiğinde görülecektir ki Eba Müslim bölgenin gelmiş geçmiş en önemli komutanlarından/önderlerinden birisidir. Hatta bazı anlatımlara göre Büyük İskender'den sonraki en önemli komutandır. Eba Müslim'in önderlik ettiği ihtilalde yüz binlerce insan can vermiştir.

Eba Müslim'in yaşantısı, mücadelesi, fikirleri, eylemleri, eylemlerin sonuçları ayrı ayrı değerlendirilmesi gereken hususlardır. Eba Müslim hakkında fikir sahibi olmak için birden fazla noktada yoğunlaşmak gerekiyor. Bizlerde bazı başlıklar boyutuyla bazı hususlara değineceğiz.

Eba Müslim bir köledir. Etnik kökeni tartışma konusu olmuştur. Birçok halk Eba Müslim'in kendi ırklarından olduğunu iddia etmiştir. Bu anlamda kesin olarak şu ırka mensuptur demek imkansızdır. Bazı kereler soyunun Araplara kadar, Haşimilere kadar uzanması bu konuda kesin yargı vermenin ne kadar zor olduğunun işaretidir. Aslında bu bir yerde önemsizdir de. Önemli olan Eba Müslim'in uğruna mücadele ettiği değerlerdir. Eba Müslim'e birden fazla halkın sahip çıkması Eba

Müslim'in ne kadar belirleyici şekilde tarihe yön verdiğinin, olumlu anlamda yön verdiğinin delili olarak da algılanmalıdır.

İlginçtir, Eba Müslim bir köle iken yeni bir dönemi başlatan bir önder oluyor. Bir köle, bölgenin Büyük İskender'den sonra tanık olduğu en büyük komutan oluyor. Bir köle, yüz binlerce insanın can verdiği bir mücadelenin önderi oluyor. Bir köle; Eba Müslim, kalkıp her türlü saray entrikalarının hâkim olduğu, kurnazların en kurnazı diye nam alan Muaviye'nin temellerini attığı, zalimlikte sınır tanımayan Yezit gibilerinin güçlendirdiği bir devleti yıkıyor. Bir köle, insanları –yüz binlerce insanı- bir davaya inandırıyor, onları örgütlüyor, askeri olarak eğitiyor ve ihtilale önderlik ederek başarıya ulaşıyor.

Horasanın Kutsal Baltası olan Eba Müslim, zalimlikte sınır tanımayan, hilebazlıkta üstüne bulunmayan Emevi iktidarını yıkıyor; ezilmiş, dışlanmış kitlelere/halklara umut oluyor. Doğruları için, değerleri için, hiç bir fedakarlıktan kaçınmayan Eba Müslim, tartışmasız bir şekilde önderi olduğu ihtilalin merkez yönetimini eline geçiren Abbasoğlu ailesinin verdikleri sözlerin arkasında durmadıklarını, yapılan anlaşmaları hiçe saydıklarını görüyor ve hiç tereddüt etmeden bunlara karşı mücadele bayrağını açıyor. Bu noktada hassasiyetle üzerinden durulması, irdelenmesi gereken bir durumdur.

Yukarıda izah etmeye çalıştığımız gibi Eba Müslim büyük emeklerle devrimi örgütlüyor. Bu devrimi öyle sıradan bir güce, devlete karşı örgütlemiyor. Emevi devletine karşı bir devrimi örgütlüyor Eba Müslim. Eba Müslimden önce sayısız insan bu zalim düzene başkaldırmış, isyan etmiş, lanetli devleti yıkmak istemiştir. Ancak, ne yazık ki hiçbiri bu devleti yıkmaya muvaffak olamamış, çok ağır yenilgiler almışlardır. Bütün bu başarısız girişimler Emevi devletini daha da güçlendirmiştir. Yani Eba Müslim'in stratejisi, taktikleri, planları, örgütlenme tarzı, savaşı... öyle sıradan, basit değildir. Eğer klasik yöntemler olsaydı Eba Müslim'in sonu da diğerleri gibi yenilgi olacaktı. Demek ki bütün boyutlarıyla Eba Müslim de kapsamlı bir önderlik mevcut.

Eba Müslim Horasani komple bir önderliktir. Başarı için her şeyi en küçük ayrıntısına kadar dahiyane bir şekilde, kılı kırka yararcasına planlamış, düzenlemiştir. İdeallere bağlılık, Ehlibeyt anlayışına sadakati tartışılmaz bir keskinliktedir. Başarısızlığa uğratacak en küçük bir zaafa yer yoktur Eba Müslim de. Denile bilinir ki, “madem Eba Müslim böyle komple bir önderliktir, o halde neden Abbasoğullarının hilelerini göremedi ve devrim sonrası tasfiye edildi?” (Bizlere göre Eba Müslim komple bir önderliktir, devrimden sonra tasfiye edilmiş olması bu gerçeği değiştirmiyor). Emevi saltanatının yıkılması onun için esastı. O yüce şahsiyette bunu basarmıştır. Doğrudur. Eba Müslim, ihtilali gerçekleştiren önderken merkezi yönetimi eline geçirmiş bulunan Abbasoğulları tarafından tasfiye edilmiştir. Bunun birden fazla nedeni vardır. Her şeyden önce kanlı Emevi devletini yıkmak isteyen Eba Müslim, Ehlibeyte yakınlıkları, Emevilere karşıt olmaları sebebiyle Abbasoğullarına biat etmek zorunda kalmıştır. Bu biat öyle bildiğimiz tabii olmak manasında bir biat olmayıp, daha çok ittifak temelli bir biattir. Abbasoğullarının artık gereken dersleri aldıklarına, Ehlibeytin/Ehlibeyt taraftarlarının her türlü hak ve hukuka sahip olunacağına dair sözler alınmış, anlaşmalar yapılmıştır. Bu sözlere inanılmış, inanılmak zorunda kalınmıştır. Çünkü Ehlibeyte, Ehlibeyt taraftarlarına kan kusturan Emevilerin kanlı saltanatlarını yıkmak esas görev durumundaydı. Ehlibeyt bendelerinin tek başına bu gücü tasfiye etmeleri imkansızdır. Abbasoğulları da birçok boyutuyla güçlüdürler. Bütün bu sebeplerden dolayı Abbasilerle yol alınmak zorundaydı. Elbette Ehlibeyt bendelerinin, başta Eba Müslim olmak üzere ihtilal sonrası planları vardı. Ne yazık ki Eba Müslim'in bu planları uygulamaya fırsatı olmadan katledilmiştir (755). Eba Müslim şehadetiyle bile çok önemli bir görevi yerine getirmiştir. Ehlibeytin çok daha dikkatli olmasını ve aynı trajedileri bir daha yaşamaması için erkenden önlem alınmasını sağlamıştır.

Gelecek kuşaklara şanlı bir miras; direniş, umut, mücadele ve başarı geleneği bırakarak şehadete ulaşan bu büyük komutandan öğrenmeye devam ediyoruz. Ona layık öğrenciler olacağımıza, onun gibi her daim Ehlibeyte bağlı kalacağımıza, Ehlibeyte sembolleşen değerlere bağlı

kalacağımıza, asla haksızlığa boyun eğmeyeceğimize, her daim zalimin karşısında olacağımıza, mazlumun yanında olacağımıza söz veriyoruz.

Ebuzer Giffari hakkında bilgi verebilir misiniz?

Ebuzer Giffari denilince, insanların aklına sosyal adalet, hakça bir düzen, eşitlik isteği, sömürüye karşı olmak, semah, kırkklar geliyor. Ebuzer Giffari, yaşadığı sürece insanlar arasında eşitliğin hâkim olması, sömürünün ve talanın yer yüzünde silinmesi ve hakça bir düzenin kurulması için çalıştı. Bu anlamayla bizler için insanlığın zirve şahsiyetlerinden biridir.

Ne yazık ki bu saygıdeğer şahsiyeti insanlık yeteri kadar bilmiyor. Çünkü onun yaşadığı çağda haksız ve sömürücü olanlar ona kocaman yer yüzünü dar etmek istediler, onu diyardan diyara sırf doğruları dile getirdiği için, yaptıkları yanlışları yüzlerine söylediği için sürgün ettiler. O zalim ve haksızların ardılları ise Ebuzer Giffari'nin şahsında temsil olunan doğruların hâkim olmaması için Ebuzer'in, adeta adını tarihten ve toplumsal hafızadan silmek istediler. Bunda başarılıda oldular. Başarılı olmadıkları tek toplum Alevi toplumdur. Ebuzer Giffari, Alevilerin yüreklerinde ve beyinlerinde yaşamaya, yaşatılmaya devam ediyor. Onun şahsında sembolleşen değerler yaşatılmaya devam ediyor. Cem törenlerindeki semahın piridir, kırkklardandır, on yedi kemerbestlerdendir Ebuzer Giffari.

Yukarıda da izah etmeye çalıştığımız gibi bu yüce şahsiyet hakkındaki bilgiler, bilinmesi gerekenlerden çok çok azdır. Bu sınırlı bilgilere göre Ebuzer Giffari, Giffar kabilesindedir. Doğum tarihi bilinmemektedir. Bilinen ve herkesin hem fikir olduğu tek konu ilk Müslüman olan beşinci kişi olmasıdır ve yine bunu açıkça herkesin (müşriklerin) ortasında beyan etmiş olmasıdır. Ebuzeri'n hikayesi kaynaklarda özetle şöyle geçmektedir:

“Ebuzer çok ciddi bir genç adam, dünya nimetlerinden uzak ve İslam dinini kabul etmeden önce bile tek tanrılı inanca sahip biri olarak tarif

edilmektedir. Kabilesi küçük ve fakir olduğu için, Mekkeliler arasında yüksek bir mevkiye sahip değildi. Giffar kabilesi, Mekke ve Medine'nin batısında kurulmuş olan Kinane kabilesinin bir koluydu.

Ebuzer hakkında yaygın söylentilere göre kabilesinin geçim kaynağı bölgeden geçen kervanların soyulmasına dayanmış, ancak Ebuzer çoban olarak fakir ama dürüst bir hayat sürdürmeyi tercih etmiştir. Mekke'de ortaya çıkmış yeni bir peygamberin haberini alır almaz, peygamberlik iddiasında bulunan bu kişiyi bulmak için Ebuzer kardeşi ile birlikte Mekke'ye doğru yola koyulur. Hak dini arayan genç adam tereddüt etmeden yeni dini kabul eder ve vakit kaybetmeden o zamanlar putperest bir dinin merkezi olan Kâbe'nin önünde yeni inancı hakkında şehadet getirir. Mekke müşrikleri kendisini bu küstahlığı için döver. Kabilesine döndükten sonra, başkalarında İslam'ı kabul etmesini sağlamıştır.” *

Hz. Muhammed'in hakka yürümesinden sonra Ebuzer, birçok kişinin aksine açıkça Hz. Ali'den yana tavrını ortaya koymuş ve ölümüne kadarda bu asil duruşunu asla terk etmemiştir. Kaynaklarda bu dönem şöyle anlatılıyor:

“Ebuzer, Peygamberin vefatından sonraki halifelik ihtilafında Ali ibn Ebi Talib'in sadık bir destekçisiydi. Tanınmış Şii ve Sünni tarihçiler bu konuda mutabıktır.

Tarihçi Wilfred Madelung'a göre, Ebu Zer, Osman bin Affan'ın hilafeti esnasında halifenin gözünden düşmüştür. Osman bin Affan kendi akrabalarını İslam Devleti'nin değişik vilayetlerine vali olarak tayin ediyordu ve onlara beytülmal'den para kaynağı sağlıyordu. Ebuzer bu davranışın İslam'ın prensiplerine aykırı olduğunu görüşünü savunuyordu.

Osman, İfrikıya Gazvesinden (27 h./647 m.) elde edilen ganimetten alınan Hums vergisinden kendisi gibi Emevi kabilesinden olan kuzeni Mervan bin el-Hakem'e 500.000 Dirhem, Haris bin el-Hakem'e 300.000 Dirhem ve Medineli Zeyd ibn Sabit'e 100.000 Dirhem verince, Ebuzer Medine'de bu uygulamaya karşı çıkmaya başlamıştır. Zenginlikleri biriktirenleri cehennem ateşini vaat eden Kuran ayetleri okumuştur.

Mervan bunun üzerine Ebuzer'i Osman'a şikâyet etmiş ve Osman Ebuzer'i ikaz etmek amacıyla ona kendi hizmetçisi olan Natil'i göndermiştir, ancak Natil Ebuzer'i ikna etmeyi başaramamıştır. Osman bir süre Ebuzer'in muhalefetine sabretmiş, ta ki Ebuzer halifenin huzurunda, halifenin beytülmal paralarını kullanma usulünü destekleyen Ka'b el-Ahbar'ı kızgın sözlerle yerene kadar. Bunun üzerine Osman Ebuzer'i azarlamış ve kendisini Şam'a göndermiştir.

Ebuzer Şam'da da tavizsiz tutumundan vazgeçmeyerek, Osman'ın yeğeni ve Şam vilayetinin valisi olan Muaviye bin Ebu Sufyan'ın şaşaalı yaşam tarzını ve savurganlığını tenkit etti. Bunun üzerine Medine'ye geri gönderildi. Beytülmal'dan yapılan usülsüz harcamalarını yine de tenkit etmekten vazgeçmeyince, doksan yaşlarındayken haksız bir şekilde Medine çölü yakınındaki El-Rabaza kentine, eyersiz bir deve üzerinde, sadece tek kızı refakatinde sürgüne gönderildi.

Madelung'a göre, Ali bin Ebi Talib, Osman'ın ilk Müslümanlardan ve Peygamber'in en sevdiği sahabilerden olan Ebuzer'i cezalandırmasını kınamıştı. Ali'nin bu tutumu, halife yasakladığı halde Ebuzer'i kent sınırına kadar eşlik edip, onu en iyi dileklerle ve hürmet göstererek sürgüne göndermesinden de anlaşılmaktadır. Ebuzer'e iyi davranmak için halifenin yasağını çiğnemeyi göze almıştı.

Ebuzer'in ölümü Osman'ın askerleri tarafından aldığı darpların etkisiyle ya da çölde açlıktan olmuştur.” **

Ebuzer yaşadığı müddetçe daima doğruların ve hakkaniyetin hâkim olması için mücadele etmiştir. O hiçbir zaman doğrulardan ne uğruna olursa olsun asla taviz vermemiş, vazgeçmemiştir. Her zaman herkesin adil bir şekilde var olan gelirlerden eşitçe yararlanmasını savunmuştur. Eşitliğin hâkim olması gerektiğini dile getirmiş ve bunun mücadelesini vermiştir. Asla egemen anlayışlara, iktidar olanlara biat etmemiştir.

Ebuzer Giffari, birçok yönüyle bilinmesi, öğrenilmesi gereken bir şahsiyettir.

Konuyla ilgilenenler Ali Şeriatî'nin kitabına başvurabilirler.

*Wikipedia ** Wikipedia

Salman-ı Pak hakkında kimdir?

Bir diğeri adı da Salman-ı Farisi olan bu yüce şahsiyet biz Aleviler için önemli bir önderdir. Hz. Muhammed'in "Salman Ehlibeyttendir" sözü Salman-ı Pak'ın önemini yeterince açık şekilde ortaya koyuyor. Ehlibeyt biz Aleviler için Nuh'un gemisi gibidir. O gemiye binen kurtuluşa erer. "Salman Ehlibeyttendir" hadisi onun önemini ortaya koymak içindir. Yoksa Ehlibeytin somut olarak Hz. Muhammed, Hz. Ali, Hz. Fatma, Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin olduğu cümle aleme aşikardır.

İnancımızda bu denli önemli bir yer kaplayan bu yüce şahsiyet hakkında Alevi sözlü edebiyatında çok bilgiler olmakla beraber, yazılı kaynaklardaki bilgiler ne yazık ki sınırlıdır.

Salman-ı Pak hakkında genel bilgileri şöyle özetleyebiliriz.

Salman-ı Pak'ın doğum tarihi bilinmiyor. Doğum yeri İran'ın İsfahan kentidir. 656 yılında Hakka yürümüştür.

Doğup büyüdüğü ortam Zerdüşt inancının hâkim olduğu bir ortamdı. Salman-ı Pak'ın babası Zerdüştlüğe bağlı bir insan olduğundan bu din ile ilgili eğitimi babasından almıştır. Belli bir yaşa geldiğinde Zerdüştlük dini Salman-ı Pak'a yetmemiştir. Bunun sonucunda arayışa giren Salman-ı Pak Hristiyanlık dinine yönelir. O dönemler Hristiyanlık dini için önemli bir merkez olan Şam şehrinde bir süre kalır ve bu din hakkındaki eğitimine devam eder. Ancak bir noktadan sonra Hristiyanlık inancı da ona yetmemeye başlar. Yeni arayışlara giren Salman-ı Pak, Arabistan'da yeni bir peygamberin ortaya çıktığını öğrenince yönünü o tarafa çevirir. Bu yeni peygamberi görmek amacıyla yaptığı yolculukta haydutlarca yakalanıp köle olarak Medine de satılır. Bu sıralarda Hz. Muhammed'in hicreti gerçekleşir. Hz. Muhammed'in çabalarıyla Salman'ın köleliği sona erer. Hz. Muhammed'in gerçek bir peygamber olduğuna inandıktan sonra Müslümanlığı seçer Salman-ı Pak

Müslüman olan ilk Arap olmayan kişidir.

Müslüman olduktan sonra Hz. Muhammed'e en yakın kişilerden biri olur. Hz. Muhammed'in söylediği “Salman Ehlibeytimdedir” sözü bu yakınlığın derecisini daha rahat anlatıyor.

Müslüman olduktan sonra bilgisi ve görgüsüyle Müslümanlara çok yararları olmuştur. Bunun en somut örneği Hendek savaşında ortaya çıktı. Bu savaşta hendek kazılması fikrini vererek savaşın kazanılmasında önemli rol oynadı.

Yukarıdaki açıklamalar Salman-ı Pak hakkında genel bilgilerin özetiydi. Bu genel bilgilere biz Alevilere özel bazı bilgileri de eklememiz, Salman-ı Pak gibi bir şahsiyeti daha iyi tanımamıza ışık tutacaktır.

Cemlerimizin kaynağı Kırklar Cemidir. Salman-ı Pak, Kırklar meclisinde/ceminde olan Kırklardan biridir.

Salman-i Pak, adından da anlaşılacağı üzere temizliğin sembolüdür.

Salman-i Pak, Onyedî Kemerbestten biridir. Onyedî Kemerbest; Hz. Muhammed'e, Hz. Ali'ye, Ehlibeyt'e bağlı Kırklar Meclisinin üyeleri arasında bulunan, Hz. Ali tarafından kemerleri bağlanmış olan yüce şahsiyetlerdir.

Bunların dışında Salman-ı Pak, bütün ömrünü Ehlibeyt yolunda, Hz. Ali'ye bağlılıkla geçirmiş bir kişidir. Hz. Ali ve Salman-ı Pak arasında geçen hikâye, menkıbeler Alevî sözlü geleneğinde hala mevcudiyetini koruyor.

Bütün bu genel ve biz Alevilere özgü özel bilgilerden de anlaşıldığı gibi Salman-ı Pak, -hangi açıdan ele alırsak alalım ister zahiri ister batını olsun- önemli bir şahsiyettir. Biz Aleviler için önemi ortadadır. Zahiri anlamdaki varlığı ile de olsa Sünniler içinde önemli bir şahsiyet olması gerekiyor. Hendek savaşındaki rolü bile onun önemli tarihsel bir figür olduğunu ortaya koyuyor.

Sonuç olarak; Salman-ı Pak, üzerinde önemle durulması gereken bir şahsiyettir. Sözel geleneğimizdeki bilgilerle başka dillerde hakkında yapılan çalışmaları birleştirip daha somut ve anlaşılır olarak cümle insanlığa bu önemli kişiliği tanıtmamız gerekiyor. Burada dile

getirdiklerimizde bu meyanda atılan ilk adım olarak anlaşılmalı. Çünkü bu önemli şahsiyeti anlamak ve anlatmak için daha çok çaba sahibi olmamız gerektiği apaçık ortadadır.

Yunus Emre kimdir? Ne zaman nerede doğmuştur? Yunus Emre kimin tarafından yetiştirilmiştir? Yunus Emre Alevi miydi?

Yunus Emre hakkındaki bilgiler kesin olmamakla beraber 1238 yılında doğduğu ve 1320'de Hakka yürüdüğüdür şeklindedir. Anadolu'nun birçok bölgesinde Yunus Emre'ye ait olduğu iddia edilen mezarlar vardır.

Her ne kadar bazıları gizlemeye çalışsa da Yunus Emre bir Alevidir. Sanatıyla, düşüncesiyle kendinden sonraki kuşakları etkileyecek kadar büyük bir kişilik Yunus Emre, bu kişiliğe giden yolda ilk dersi büyük Alevi önderi Hacı Bektaş Veli'den almıştır.

Yunus Emre Anadolu'da hüküm süren Selçuklu devletinin halkı zulüm altında tuttuğu, baskılar uyguladığı ve bir de durmaksızın yinelenen Moğol saldırılarının olduğu bir dönemde yaşamıştır. Bu dönemde bir de kıtlık olunca Anadolu insanı daha da perişan oldu. Perişan olanlardan biri de Yunus Emre'ydi. Hacı Bektaş Veli'nin yapıtlarından "Vilayetname"'de geçen anlatıma göre Yunus Emre bu kıtlık olan yılda köyünden yola çıkarak ulu Hünkâr Hacı Bektaş Veli'nin dergâhına varıp biraz buğday isteyecekti. Giderken eli boş gitmemek için yolda heybesine alıç doldurdu. Ulu Hünkâr'ın huzuruna varıp halini anlattı. Birkaç gün misafir kaldıktan sonra gitme vakti gelmişti. Hünkâr, Yunus'a şöyle dedi: "Buğday mı verelim nefes mi?" Yunus: "Nefesi ne edeyim, eşim çocukların aç bana buğday verin." Bunun üzerine Yunus'a buğday verdiler. Yunus dergâhtan ayrılınca yaptığı hatayı fark etti ve tekrar dergâha döndü. Halifeler durumu Hünkâr'a bildirdiler, o da: "Biz kilidin anahtarını Tapduk Emre'ye sunduk. Varsın ondan nasibini alsın." dedi. İşte asırlardır güncelliğini ve derinliğini koruyan Yunus Emre kişiliğinin başlangıç noktası burasıdır. Yunus bundan sonra yıllarca Tapduk Emre'nin dergâhında emek verir. Bu aynı

zamanda eğitimidir de. Bu eğitim sonucu öğrendiklerini insanlarla paylaşmak için bütün Anadolu'yu gezer.

YUNUS EMRE'NİN DÜŞÜNCELERİ

Yunus Emre, vahdet-i vücud (varlığın birliği) öğretisine ulaşan bir tasavvuf felsefi yorumunu benimsemiştir. Vahdet-i vücud felsefesine göre; "Tanrıdan başka varlık yoktur. Var olan her şey onun çeşitli biçimlerde görünmesidir".

Yunus Emre şiirlerinde insan, Tanrı, varlığın birliği, sevgi, yaşama sevinci, barış, ölüm, olgunluk, alçakgönüllülük gibi konuları dillendirmiştir. Bütün bu kavramları insanların anlayabileceği sözcüklerle yalın bir şekilde belirtmiştir. Yunus Emre'ye göre insan bir sevgi varlığıdır. Yunus Emre sevgiyi Tanrı ve onun yarattığı tüm varlıklara karşı diye yorumlar. "Yaratılanı severiz yaratandan ötürü". Sevginin amacı yüce yaratıcıyla bütünleşmektir. Sevginin olduğu yerde öfke, kırgınlık, kızgınlık olmaz. Sevginin değerini yalnız seven bilir. Sevmek bilgelik, emek, olgunluk ister. Tanrı ışığında mahrum kalmış bir gönülde sevginin yeri yoktur. Bütün varlıkları (yaratılanları) birbirine bağlayan, onları tanrısal evrene yönelten sevgidir. Yaşamak belli nesnelerle (eşyalara) sahip olmak, sadece gelip geçici varlıklar edinmek için çırpınmak değildir. Böyle bir yaşam biçimi insanı sevgiden dolayısıyla yüce yaratıcıdan uzaklaştırır.

Yunus Emre'ye göre gerçekte ölüm yoktur. Ölüm ruhun bedenden ayrılıp yaratıcısına dönmesidir. Bu nedenle ölüm ruhla beden arasında bir ayrılıktır. Yunus Emre'yi anlamak, ondaki derin sevgiyi çözmek günümüzde yaşanan sorunları da çözmek anlamına gelir.

Yunus Emre'yi kendi geriliklerine dayanak yapmak isteyenler için neler söylemek gerekiyor?

Günümüzde ne kadar sahtekâr, yalancı, düzenbaz, aldatmayı ve kandırmayı meslek edinmiş siyasetçi varsa zerre kadar utanmadan geniş

kitleler önünde kendi düzenleri, inanışları, eylemleri, ideolojileri ile hiç uyuşmadığı halde Yunus Emre'nin sözlerine vurgu yapıyorlar.

Mesela Yunus Emre'nin “yaratılmışı severiz yaratandan ötürü” sözü buna en iyi örnektir. Bu hileyi ve yalanı meslek edinmiş siyaset erbabı kimseler geniş kitleler önünde masumane bir ses tonuyla bu güzel sözleri dile getirirlerken aynı zamanda bu sözlerle çelişki arz eden ve bizzat bu politikacılar tarafından uygulanan dini, mezhebi, bölgesel, etnik ayrımcılıkları sanki yapan kendileri değilmiş gibi söylerler.

Bırakalım cümle yaratılmışları yaratandan ötürü sevmeyi, bu düzenbazlar kendilerinden farklı olan her şeyi baskı altına alıp zulmederler.

Yunus Emre'nin sözlerini, şiirlerini başkalarını kandırmak için kullananlar sadece politikacılar değil. Politikacıların yanı sıra softalarda, din bezirganları da yobazlarda Yunus Emre'nin şiirlerini başkalarını etkilemek ve kendilerini farklı göstermek için bol bol kullanırlar.

Bu softalar, “cennet cennet dedikleri birkaç köşk ile bir kaç Huri, isteyene ver onu, bana seni gerek seni” diyen Yunus Emre'yi kendi bağınazlıklarına, hamlıklarına, dogmatikliklerine bakmadan çeşitli şekillerde kullanırlar.

Çok yaman bir çelişki, tezat bu durum. Ancak gerçek bu şekildedir. Yunus Emre, ne sahtekâr politikacıların anlayışına uyan bir erendir, ne de softaların itikat ve inançlarına, dünya görüşlerine uyan bir erendir.

Yunus Emre'nin eserlerine baktığımızda, Yunus Emre'nin nitelikli bir şekilde Alevilik inancını yansıttığını rahatlıkla görebiliriz. Yukarıdaki iki şiir örneği bile bu gerçeğin anlaşılmasına yeterde artar bile.

Alevilik inancını nitelikli bir şekilde, arı-duru bir lisanla anlatmış olan Yunus Emre'yi günümüz Alevileri ne kadar anlıyor ve bu anlamının ifadesini ne kadar yansıtıyorlar? Ne yazık ki istenilen ölçüde yapabildiğimizi söylemek mümkün değil.

Oysa Yunus Emre üzerine biraz tefekkür edebilsek, hayatını öğrenip mesela Hacı Bektaş Veli ve Tapduk Emre ile ilişkilerini anlayabilsek ve

bu anlayış doğrultusunda eserlerini inceleyip üzerinde yoğunlaştıkça, eminim ki çokça güzellikler elde edebiliriz. Oysa ne yazık ki bizler daha sahtekâr politikacılar ve softalar kadar bile Yunus Emre'yi dile getiremiyor, ondan ve eserlerinden yeteri derecede faydalanamıyoruz.

Yunus Emre, belkide tarihin birçok döneminden çok şu dönemde Alevilerin üzerinde yoğunlaşmaları gereken, eserlerini defalarca incelemeleri gereken bir önder, yol erenidir. Çünkü günümüzde hayatın tüm alanlarını, en çok da teolojik alanını kuşatmış olan ve kendi dar dünya görüşünden başka hiçbir doğru kabul etmeyen kaba, dogmatik bir anlayış hâkim. Ve bu softalar hakimiyetlerini daha da geliştirip perçinlemek, inanç adına en küçük bir boşluk bırakmamak için her tür yol ve yöntemi deniyorlar. İşte Yunus Emre ve onunla aynı dalga boyundaki erenlerin asırlar öncesi bu softalara vermiş oldukları cevapları güncellemek gerekiyor.

Başta Yunus Emre olmak üzere onunla aynı frekansta olan insan-ı kamillerin düşünceleri çağlar ötesinden gelip asırlar ötesine gidecek olan düşüncelerdir. Onlar gönül gözüyle görmüş, hakikatin sırrına vakıf olmuş, cümle kainatla birlik halini almış yüce şahsiyetlerdir. İnsan-ı kamillerdir. İşte bu insan-ı kamillerin sözlerine kulak vermek, onların düşünceleri etrafında tefekkür etmek bizleri güçlendirecek ve birçok softayı da gerçeğe yönlendirecektir. Bir başlangıç yapmak isteyenler için Yunus Emre'nin aşağıdaki sözleri birer işaret fişegi olabilir.

“Ölümünden ne korkarsın, korkma ebedi varsın.

Bir kez gönül yıktın ise bu kıldığın namaz değil yetmiş iki millet dahi elin yüzün yumaz değil.

Yaratılanı hoş gör, Yaratandan ötürü.

Zulüm ile abad olanın akıbeti berbat olur.

Hiç hata yapmayan insan, hiçbir şey yapmayan insandır. Ve hayatta en büyük hata, kendini hatasız sanmaktır.

Olsun be aldırma Yaradan yardır...Sanma ki zalimin ettiği kârdır... Mazlumun ahı indirir şâhı... Her şeyin bir vakti vardır...